

**DIAGNOSI PER A L'ELABORACIÓ DEL PLA D'ACTUACIÓ
MUNICIPAL DE L'AJUNTAMENT DE GAVÀ**

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

Octubre 2019

Treball realitzat per l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB).

Autors/es: Marc Martí-Costa (coord.), Roger Barres.

Col·laboradors: Sandra Aguilera, Xavi Bach, Francesc Coll, Marc Fíguls, Carlos Ordás, Roc Padró, Andreu Termes

Cerdanyola del Vallès, octubre de 2019

ÍNDEX

Introducció	8
Objectius i metodologia	9
Diagnosi	12
0. Resum executiu: Una agenda de ciutat	12
1. Diagnosi demogràfica	23
2. Espai públic i territori.....	32
2.1. Estructura territorial i urbana	32
2.2. Habitatge.....	40
2.3. Medi ambient.....	46
2.4. Mobilitat.....	58
3. Benestar, acció social i ciutat educadora	64
3.1. Desigualtats i pobresa	64
3.2. Educació	74
3.3. Inclusió, igualtat i cicles de vida	83
4. Promoció econòmica i ocupació	91
4.1. Desenvolupament econòmic	91
4.2. Mercat de treball	102
4.3. Turisme i comerç	108
4.4. Noves economies i emprenedoria	114
5. Govern obert	120
5.1. Participació i retiment de comptes	120
5.2. Gestió pública.....	130
Annexos	137
1. Sistema d'Indicadors de Context (SIC).....	138
2. Relació dels ODS i el SIC	143
3. Entrevistes	148
4. Documentació recopilada.....	150

ÍNDEX DE TAULES I FIGURES

Figura I. Objectius de Desenvolupament Sostenible	9
Figura 1.1. Evolució de la població (índex 100). Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2000-2018.	23
Figura 1.2. Components del creixement demogràfic. Gavà, 2000-2015.	24
Figura 1.3. Evolució i projecció de la població. Gavà, 2000-2032.	25
Figura 1.4. Piràmide d'edats. Gavà, 2018.	25
Figura 1.5. Estructura d'edats. Subàmbit metropolità i AMB, 2018.	26
Figura 1.6. Índex d'envelliment. Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2017.	27
Figura 1.7. Evolució i projecció de la població major de 65 anys. Gavà, 2000-2026.	27
Figura 1.8. Evolució i projecció de la població entre 16 i 34 anys. Gavà, 2000-2026.	28
Figura 1.9. Població estrangera. Subàmbit metropolità i AMB, 2017.	28
Figura 1.10. Població estrangera per nacionalitats. Subàmbit metropolità i AMB, 2017.	29
Figura 1.11. Saldo migratori. Municipis del subàmbit metropolità, 2006-2017.	29
Figura 1.12. Saldo migratori segons origen. Gavà, 2000-2015.	30
Figura 1.13. Persones joves de nacionalitat estrangera. Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2018.	31
Taula 2.1. Metes i objectius de l'ODS 11 vinculats a l'espai públic.	33
Figura 2.2. Teixits morfològics i delimitacions dels barris. Gavà, 2017.	34
Taula 2.3. Superfície residencial i densitat de barris. Gavà, 2016.	35
Figura 2.4. Superfície d'usos del sòl. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2009. ...	36
Figura 2.5. Mapa d'equipaments culturals. Gavà, 2018.	38
Figura 2.6. Mapa d'equipaments esportius. Gavà, 2018.	39
Taula 2.7. Metes i objectius de l'ODS 11 vinculats a l'habitatge.	41
Figura 2.8. Habitatges acabats. Municipis del subàmbit metropolità, 2000-2017.	41
Figura 2.9. Habitatges acabats. Gavà, 2000-2017.	42
Figura 2.10. Potencial d'oferta d'habitatge lliure i protegit. Gavà, 2018-2026.	43
Figura 2.11. Contractes de lloguer per cada 1.000 habitants. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2008-2018.	44
Figura 2.12. Preu mitjà de lloguer. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2008-2018.	45
Taula 2.13. Metes i objectius de l'ODS 11 vinculats al medi ambient.	48
Figura 2.14. Cobertes del sòl. Gavà i municipis limítrofes de l'AMB (Begues, Castelldefels, Torrelles de Llobregat i Viladecans), 2015.	50
Figura 2.15. Connectivitat ecològica. Àrea metropolitana de Barcelona, 2015.	51
Figura 2.16. Concentració mitjana de NO ₂ µg/m ³ . Gavà i municipis limítrofes de l'AMB (Begues, Castelldefels, Torrelles de Llobregat i Viladecans), 2015.	52
Figura 2.17. Concentració mitjana PM ₁₀ µg/m ³ . Gavà i municipis limítrofes de l'AMB (Begues, Castelldefels, Torrelles de Llobregat i Viladecans), 2015.	53
Figura 2.18. Generació de residus per habitant (Kg/dia). Subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2010-2017.	54

Figura 2.19. Índex de recollida selectiva de residus. Subàmbit metropolità i AMB, 2010-2017.	55
Figura 2.20. Recollida diferència per tipus residus (en tones). Gavà, 2000-2016.	55
Figura 2.21. Consum domèstic d'aigua. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2010-2017.	56
Figura 2.22. Consum domèstic d'energia elèctrica (Kwh/habitant). Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2017.	57
Taula 2.23. Metes i objectius de l'ODS 11 vinculats a la mobilitat.	59
Figura 2.24. Distribució modal. Gavà, 2014-2018.	60
Figura 2.25. Distribució modal. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.	61
Figura 2.25. Índex de motorització. Municipis del subàmbit metropolità, 2013-2017.	62
Figura 2.26. Aparcament. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.	62
Figura 2.27. Motius de mobilitat. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.	63
Taula 3.1. Metes i objectius dels ODS vinculats a les desigualtats i la pobresa.	65
Figura 3.2. Mitjana de la base imposable per declarant (IRPF). Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2016.	66
Figura 3.4. Població amb rendes baixes. Gavà, 2011. Figura 3.5. Població amb rendes altes. Gavà, 2011	67
Figura 3.3. Declarant de l'IRPF per tram. Municipis del subàmbit metropolità, 2016.	68
Figura 3.6. Taxa d'atur. Municipis del subàmbit metropolità, 2008-2017.	68
Figura 3.7. Cobertura de prestacions de les persones a l'atur. Gavà, 2010-2018.	69
Figura 3.8. Evolució de l'atur per sexe. Gavà, 2007-2018.	70
Figura 3.9. Atur registrat per grups d'edat. Gavà, 2005-2018.	71
Figura 3.10. Atur registrat per sexe i grups d'edat. Gavà, 2007-2018.	71
Figura 3.11. Contractes registrats per durada del contracte. Gavà, 2008-2018.	72
Figura 3.12. Evolució del nombre de persones usuàries ateses als SBAS per cada 1.000 habitants i taxa d'atur registrat. Gavà, 2010-2016.	73
Taula 3.15. Eixos i objectius estratègics PEC de Gavà i vinculació amb els ODS	74
Taula 3.16. Metes i objectius de l'ODS vinculats a l'educació.	75
Taula 3.14. Centres educatius segons nivell i titularitat. Gavà, 2017-2018.	77
Figura 3.15. Evolució de la matrícula segons nivell. Gavà, cursos 2014-2015 a 2017-2018.	77
Figura 3.16. Índex de dissimilitud. Municipis del Baix Llobregat, 2013-2014.	78
Figura 3.16. Percentatge d'assignacions en primera petició sobre el total de peticions, segons nivell. Municipis del subàmbit metropolità, curs 2017-2018.	79
Taula 3.17. Mobilitat d'alumnat no universitari, municipis del Baix Llobregat, 2017-2018.	80
Figura 3.19. Percentatge de repetició d'alumnat de 1r i 2n de batxillerat segons titularitat. Gavà, 2017-2018.	81
Figura 3.18. Percentatge de no promoció a ESO, segons curs i titularitat. Gavà, 2017-2018.	82
Taula 3.20. Metes i objectius dels ODS vinculats a la inclusió.	85
Figura 3.21. Percentatge de persones grans que viuen soles. Gavà, 2018.	86
Figura 3.22. Persones reconegudes legalment com a discapacitades per grups d'edat. Gavà, 2000-2017.	87

Figura 3.23. Atur juvenil per sexe. Gavà, 2007-2018.....	88
Figura 3.8. Percentatge de dones aturades sobre el total d'aturats. Municipis del subàmbit metropolità, 2007-2018.	89
Figura 3.25. Denúncies per violència de gènere. Partits judicials de Gavà, Sant Boi de Llobregat i el Prat de Llobregat, 2009-2017.	90
Taula 4.1. Eixos estratègics, reptes i línies d'acció de l'EDES de Gavà	92
Taula 4.2. Metes i objectius dels ODS vinculats al desenvolupament econòmic.	94
Figura 4.3. PIB per càpita. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2011-2016.	95
Figura 4.4. Creixement del PIB per càpita (índex 100). Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2011-2016.	96
Figura 4.5. Valor Afegit Brut per grans sectors econòmics. Municipis del subàmbit metropolità, 2018. ...	97
Taula 4.6. Sectors de més especialització. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.	97
Figura 4.7. Percentatge d'empreses per grans sectors. Gavà, 2011-2018.	98
Figura 4.8. Evolució del nombre d'empreses (índex 100). Municipis del subàmbit metropolità, 2018.	99
Figura 4.9. Empreses per grans sectors d'activitat econòmica. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.	100
Figura 4.10. Número i superfície dels PAE. Municipis del subàmbit metropolità, 2017.	100
Figura 4.11. Grau d'activitat dels PAE. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2017.	101
Taula 4.12. Metes i objectius dels ODS vinculats al mercat de treball.	103
Figura 4.13. Treballadors afiliats per grans sectors. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.	104
Figura 4.14. Treballadors afiliats en el sector serveis sobre el total de treballadors. Municipis del subàmbit metropolità, 2011-2018.	105
Figura 4.15. Treballadors afiliats en el sector indústria sobre el total de treballadors. Municipis del subàmbit metropolità, 2011-2018.	105
Figura 4.16. Potencial d'Unitats de Treball Agrari. Municipis del subàmbit metropolità i mitjana àrea metropolitana, 2015.....	106
Figura 4.17. Productivitat. Municipis del subàmbit metropolità, 2011-2018.	107
Taula 4.18. Metes i objectius dels ODS vinculats al comerç i al turisme.	109
Figura 4.19. Densitat de places d'establiments turístics (per 10.000 habitants). Municipis del subàmbit metropolità, 2017.....	110
Figura 4.20. Ocupació de les platges. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2008-2018.	111
Taula 4.21. Comerços i densitat comercial. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.	112
Taula 4.22. Ocupació de locals comercials i Índex d'Atracció Comercial. Municipis del subàmbit metropolità, 2017.....	112
Figura 4.23. Distribució de l'oferta comercial per sectors. Municipis del subàmbit metropolità, 2017.	113
Taula 4.24. Oportunitats per a l'Economia Circular i impactes esperats.	114
Taula 4.25. Metes i objectius dels ODS vinculats a les noves economies i l'emprenedoria.....	115
Figura 4.26. Consum d'energia elèctrica del sector industrial, en KWh. Municipis del subàmbit metropolità, 2008-2015.	116
Figura 4.27. Residus industrials generats per empresa, en tones. Municipis del subàmbit metropolità, 2008-2014.	117

Taula 4.28. Cooperatives i taxa de cooperativisme. Municipis del subàmbit metropolità, 2015.	117
Figura 4.29. Taxa d'Activitat Emprenedora (TAE). Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2017.....	118
Taula 5.1. Metes i objectius dels ODS vinculats a la participació i el retiment de comptes.....	121
Figura 5.2. Ràtio d'inscrits a plataformes de participació ciutadana per cada 1.000 habitants. Municipis de l'àrea metropolitana, 2019.....	122
Figura 5.3. Sol·licituds ciutadanes per àmbit temàtic. Gavà, 2016-2018.	124
Figura 5.4. Sol·licituds ciutadanes per canal d'entrada. Gavà, 2016-2018.....	124
Figura 5.6. Sol·licituds ciutadanes per territori. Gavà, 2016-2018.	125
Figura 5.5. Sol·licituds ciutadanes per via d'entrada. Gavà, 2016-2018.....	126
Figura 5.7. Taxa d'associacionisme. Subàmbit metropolità, 2018.	127
Figura 5.8. Tipologies d'entitats. Gavà, 2015; 2018.	127
Figura 5.9. Índex de Transparència. Municipis del subàmbit metropolità, 2013-2019.	128
Figura 5.10 Despesa total per habitant. Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2017.	131
Figura 5.11. Despeses i inversions per habitant. Gavà, 2010-2017.....	131
Figura 5.12. Inversió total per habitant. Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2017.	132
Figura 5.13. Ingressos per tributs propis (en milions d'euros). Gavà, 2010-2017.	133
Figura 5.14. Ràtio d'endeutament. Gavà, 2010-2017.	134
Figura 5.15. Ràtio d'endeutament i romanent per càpita de tresoreria. Municipis del subàmbit metropolità, 2017.....	135
Figura 5.16. Ràtio treballadors/es municipals per 1.000 habitants. Municipis del subàmbit metropolità, 2009; 2015.....	135
Figura 5.17. Proporció de personal funcionari i laboral. Municipis del subàmbit metropolità i mitjana metropolitana, 2016.....	136

Introducció

L'any 2015 l'Ajuntament de Gavà va aprovar el Pla d'Actuació Municipal (en endavant, PAM) per al mandat 2015-2019. El PAM es va elaborar a partir del lideratge politicotècnic de l'Ajuntament i va comptar amb un procés de participació ciutadana durant el qual 391 persones van aportar més de 800 propostes, 775 de les quals foren recollides al PAM. El pla està estructurat en 4 eixos, 20 àmbits, 45 objectius i 216 accions i compta amb un sistema de rendiment de comptes basat en *open data* que permet fer-ne el seguiment gràcies a una sèrie d'indicadors que permeten mesurar el grau d'assoliment de les accions.

Del procés d'elaboració i implementació del PAM, l'Ajuntament de Gavà n'ha extret diversos aprenentatges que plantegen la necessitat de reformular la metodologia a implementar per al disseny del nou PAM 2019-2023. L'Ajuntament de Gavà ha detectat aquells elements que són els punts forts del PAM 2015-2019, aquells que són necessaris incorporar en el proper PAM i aquelles qüestions que caldria evitar.

Respecte a les fortaleeses del procés desenvolupat al llarg del PAM 2015-2019 s'han identificat qüestions com: involucrar al conjunt de l'organització municipal, enfortint dinàmiques de transversalitat i implicació per part dels tècnics/ques que han participat en el projecte o elaborar un sistema d'indicadors de gestió i acció, conjuntament amb els serveis municipals responsables de les accions, mantenint la vessant qualitativa utilitzada en aquest mandat a partir de la incorporació d'evidències i comentaris consultables online.

Amb tot, també s'han identificat elements que són necessaris incorporar per millorar el procés: reformular la metodologia del disseny del PAM 2019-2023 amb l'objectiu de millorar la qualitat en el rendiment de comptes, elaborar d'una diagnosi prèvia que permeti conèixer des d'un punt de vista territorial, econòmic i sociocultural les necessitats i fortaleeses de la ciutat, definir els objectius estratègics del PAM a partir de dades objectives recollides en la mateixa diagnosi i, per últim, construir un sistema d'indicadors de seguiment basat en la realitat municipal diagnosticada.

D'altra banda, respecte les qüestions a evitar, el proper PAM hauria de defugir d'algunes dinàmiques com l'establiment d'una estructura a partir d'àmbits temàtics estancs apostant per la transversalitat, així com diferenciar els objectius estratègics dels operatius o evitar l'heterogeneïtat entre els diferents àmbits i accions, per tal que tots tinguin la mateixa lògica estratègica de transformació i evitar que les accions sorgeixin amb una definició poc clara dels objectius polítics.

Després de l'experiència de la implementació del PAM 2015-2019 i per a l'elaboració del PAM 2019-2023, l'Ajuntament de Gavà en el nou mandat que s'inicia té la voluntat d'elaborar una diagnosi prèvia del municipi que faci emergir les necessitats de la ciutat i, més endavant, permeti establir un sistema de monitoratge amb uns indicadors de context que responguin a les necessitats detectades en la mateixa diagnosi.

Objectius i metodologia

L'encàrrec que l'Ajuntament de Gavà formula a l'IERMB respon a un objectiu general: elaborar una diagnosi de la situació del municipi que mostri les tendències de la ciutat de forma comparada amb el seu entorn. Es tracta d'identificar percepcions sobre les principals problemàtiques del municipi en relació amb el seu entorn i contrastar-la amb informació estadística objectiva a partir de diferents fonts existents. És a dir, es pretén tenir una imatge clara de la situació/evolució de Gavà identificant tant l'evolució passada com les probables tendències futures. En particular, i sempre que ha sigut possibles, es contrasten les dades amb els municipis del subàmbit metropolità identificat (Castelldefels, el Prat de Llobregat, Sant Boi de Llobregat i Viladecans), que són aquells municipis de l'entorn de Gavà amb els quals comparteixen més característiques i, per tant, amb els quals la comparació permet contrastar reptes de manera més acurada.

La diagnosi s'estructurarà en quatre eixos i, per a cadascun dels eixos, s'identifiquen els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides que hi estan vinculats. Per tal de que aquests grans objectius globals tinguin sentit i siguin útils, és necessari "localitzar-los", adaptar-los, a les realitats locals i institucionals.

Figura I. Objectius de Desenvolupament Sostenible

Font: Nacions Unides.

Els quatre eixos que estructuraren aquesta diagnosi són els següents:

- **Espai públic i territori.** Àmbit de treball dedicat a analitzar les estructures físiques, els teixits urbans, l'habitatge, la connectivitat de les infraestructures i mobilitat, el patrimoni natural i la qualitat ambiental del municipi, així com la configuració de l'espai públic i els equipaments.
- **Benestar, acció social i ciutat educadora.** Àmbit de treball orientat a analitzar el benestar social de la ciutat, les situacions de desigualtat i l'atenció a la vulnerabilitat urbana. També l'educació com a àmbit de treball prioritari i aquells aspectes vinculats a la inclusió i les particularitats de col·lectius específics com la gent gran, les dones, les persones joves i les persones amb discapacitat.
- **Promoció econòmica i treball.** Anàlisi de la realitat econòmica i productiva de la ciutat, pel què respecte a l'activitat econòmica i a l'ocupació, així com elements d'especial interès per al municipi com el desenvolupament econòmic sostenible, el comerç i el turisme, les noves economies i l'emprenedoria.
- **Govern Obert.** Àmbit de treball dedicat a analitzar la gestió i organització municipal, incloent aquells elements propis de la gestió dels recursos municipals, tant economicofinancer com humans. També s'analitzen aquells aspectes vinculats a la participació ciutadana i el teixit associatiu, i la transparència i el retiment de comptes.

Respecte a la metodologia, s'ha prioritzat la misticitat de la diagnosi, recurrent en la mesura del possible a dades qualitatives i quantitatives que es complementen i contrasten alhora de donar una imatge més fidedigna de la realitat municipal. La metodologia utilitzada és la següent:

- a) **Anàlisi documental:** S'han recopilat i analitzat al voltant d'una cinquantena de documents de política tant locals com supramunicipals que estan relacionats amb els àmbits de treball. Principalment, s'han recollit estudis dedicats a temàtiques específiques, ja sigui produïts o encarregats pel propi Ajuntament o elaborats des d'altres institucions com l'Àrea Metropolitana de Barcelona o l'IERMB. A banda, s'han recopilat documents elaborats per i per a institucions supramunicipals que han permès identificar objectius de política generals, en particular tota aquella documentació vinculada a l'establiment i compliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible que han permès vincular-los i localitzar-los amb les polítiques de l'Ajuntament de Gavà.
- b) **Tractament i interpretació de dades:** s'han explotat dades i indicadors d'evolució de Gavà a partir del Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona¹ (SIMBA), així com altres bases de dades existents: Hermes, IDESCAT, Generalitat de Catalunya, AMB,

---

¹ En la diagnosi es presenten les darreres dades publicades al SIMBA (<https://iermbdb.uab.cat/>). Aquestes s'actualitzen anualment a partir de la disponibilitat de dades primàries i dels treballs dels investigadors i investigadores de les diferents àrees de recerca de l'IERMB. Així doncs, els indicadors corresponen a les dades del darrer any disponible al SIMBA que en la mesura del possible són els anys 2018, 2017 o 2016. L'actualització dels indicadors per als anys posteriors es podran trobar al SIMBA a partir del 2020.

Observatori Metropolità de l'Habitatge, etc. En la mesura del possible, el principal període d'anàlisi dels indicadors és entre els anys 2010 i 2018 i es compara l'evolució del municipi amb les tendències supramunicipals i amb els municipis del seu entorn.

- c) **Entrevistes:** S'han realitzat una vintena d'entrevistes semi-estructurades a 21 agents sociopolítics clau de la ciutat, polítics locals, directius de l'administració municipal i als principals agents socioeconòmics locals i comarcals amb l'objectiu de detectar les problemàtiques, fortaleces i debilitats del municipi de Gavà en els àmbits d'estudi. Aquesta fase permetrà fer, posteriorment, una tria motivada dels diferents indicadors quantitius en aquells temes més rellevants i una adaptació dels ODS a la realitat local i institucional. Les entrevistes també han permès, identificar temes rellevants no presents en la documentació analitzada, recopilar noves dades i nous documents de política.

Seguint els objectius de la diagnosi el present document segueix la següent estructura: en primer lloc es presenta un resum executiu que ha de servir per presentar els principals resultats de la diagnosi d'una manera clara i breu. A continuació es presenta la diagnosi de la ciutat, començant per una anàlisi demogràfica del municipi.

Seguidament s'analitzen les principals dades i resultats de les entrevistes per cada un dels eixos. Per a cada eix, s'han identificat diversos subàmbits i la informació s'organitza de la mateixa manera; en un primer punt s'identifiquen, a partir de la documentació pròpia de l'ajuntament (plans, programes, etc.), documentació d'altres organismes i institucions supramunicipals i les entrevistes, els principals reptes i els objectius definits. A continuació es vinculen aquests objectius amb els ODS. I per últim, a partir dels resultats de les entrevistes i les dades s'identifiquen els indicadors que mostren les principals tendències a la ciutat.

En el darrer apartat del document, als annexos, es poden consultar el **Sistema d'Indicadors de Context (SIC)**, compost per 66 indicadors de context en format taula per facilitar-ne la identificació, amb la informació bàsica sobre la seva descripció i la font. També una taula resum dels indicadors en relació amb les metes dels ODS. Per últim, s'inclou la informació respecte al treball de camp (entrevistes, documentació analitzada, etc.).

Diagnosi

0. Resum executiu: Una agenda de ciutat

A partir de la constitució del nou plenari municipal, el maig del 2019, l'Ajuntament de Gavà té la voluntat d'iniciar el procés d'elaboració del nou PAM per al mandat que ara s'inicia (2019-2023). En aquest context, a partir dels aprenentatges del procés d'elaboració del PAM del mandat 2015-2019 es vol elaborar una guia que superi algunes limitacions del procés anterior – objectivar la diagnosi a partir d'una anàlisi mixta quantitativa i qualitativa, millorar el retiments de comptes i el seguiment a partir d'un sistema d'indicadors– i, en última instància, que identifiqui els principals reptes i fortaleses de la ciutat que permetin assentar les bases per a l'elaboració del nou PAM 2019-2023.

Gavà és una ciutat marcadament metropolitana, per vocació, però també pel seu paper i la presència d'actius importants en l'entorn metropolità, destacant particularment la seva **estructura territorial** i connectivitat: una matriu física d'alt valor ambiental, un territori en equilibri –pel compendi entre natura, urbà i productiu i connectat–, tant ecològicament com per importants infraestructures de mobilitat i transport.

Tanmateix, Gavà està en un procés d'un gran canvi d'escala que tindrà impactes a curt, mig i llarg termini sobre aquesta estructura, la vida del municipi i en el conjunt de l'àrea metropolitana. En aquest cas, el gran creixement de sectors urbanístics estratègics que experimentarà la ciutat en la propera dècada –Pla de Ponent, els Joncs, Espai Roca, La Marinada– plategen reptes pel que fa a la gestió del procés en el proper mandat.

En línia amb el que plateja l'**ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles** el desenvolupament urbà en procés ha de buscar garantir un entorn urbà inclusiu, sostenible, integrat i integrador que connecti els diversos usos del territori –residencial, productiu, natural. D'altra banda, per al bon funcionament del procés és necessari, molt especialment, que **l'administració local es doti d'estructures i recursos que exerceixen funcions de control i desenvolupament, en particular l'empresa pública GTI, fer pedagogia i obrir el diàleg amb la ciutadania davant els impactes del creixement sobre l'entorn, els serveis i equipaments, i en última instància l'estil de vida local.**

Tot això sense oblidar l'entorn urbà ja consolidat, amb importants reptes com els d'**assegurar la cohesió territorial entre els diversos barris o reforçant i millorant projectes i serveis públics existents, com Junts fem barri i PRESEC.** En aquest cas, també serà necessari en el proper mandat fer front a les mancances en els equipaments públics, molt particularment en el cas dels **equipaments culturals i de lleure i els esportius, augmentant l'oferta cultural i de lleure i aconseguint situar la ciutat com un referent de l'esport amb la millora de la gestió, planificació i manteniment dels equipaments esportius.** En aquest cas, un dels grans dèficits actuals de la ciutat és la manca d'un pla local d'equipaments.

Un dels grans impactes del canvi d'escala serà en termes d'**habitatge**. **Gavà és una de les ciutats amb un potencial de creixement residencial més elevat del conjunt de l'àrea metropolitana**: 5.250 habitatges, gairebé un 15% del total dels grans sectors residencials pendents de desenvolupar a l'àrea metropolitana i més de 12.000 habitants nous. Per garantir el creixement ordenat i sostenible que preveu l'Ajuntament, aquest increment poblacional haurà d'anar acompanyat d'una observació detinguda de les **característiques i necessitats dels nous veïns i veïnes, sobretot tenint en compte el potencial impacte metropolità d'aquest creixement i l'afectació sobre l'estructura d'edats, la natalitat, etc.** (SIC 1.3; 1.4; 1.5).

L'habitatge, però, també pateix alguns reptes més immediats. En primer lloc, **en paral·lel amb el gran increment del lloguer en el mercat d'habitatge, que ha augmentat en un +204% en la darrera dècada** (SIC 1.6), **molt ràpidament el preu mitjà del lloguer també s'ha incrementat de manera molt marcada, passant dels 558€ el 2015 als 843€ l'any 2018**. Malgrat ser una tendència comuna en tot el territori metropolità, destaca que Castelldefels i Gavà, són les ciutats del seu entorn amb els lloguers més elevats del territori i fins a 185€ i 108€ més cars que l'àrea metropolitana sense Barcelona (SIC 1.7), influenciats, a més, per àrees residencials en el seu terme municipal com Gavà Mar.

Aquesta situació afecta especialment l'accés a l'habitatge col·lectiu amb dificultats específiques: gent gran, els joves, famílies de rendes baixes, persones amb discapacitat, etc. En aquest sentit, és necessari **ampliar el parc d'habitatge públic i el parc d'habitatge dotacional**, però també desenvolupar polítiques actives de **millora i rehabilitació d'habitatge, molt particularment dels barris més degradats**. De fet, els projectes urbanístics que ampliaran el parc residencial representen una oportunitat en termes de producció d'habitatges, després de la paralització que va representar el període de crisi (SIC 1.1) i en particular **reforçar la política d'Habitatge de Protecció Oficial (HPO), molt especialment de lloguer** (SIC 1.2). En aquest sentit, a partir del planejament i d'acord amb el tipus de sòl en el què se situen les noves actuacions urbanístiques el potencial d'habitatge en la propera dècada és de prop de 5.520 habitatges nous, dels quals prop de 2.000 seran protegits (OHB, 2018).

Pel que fa al **medi ambient** els reptes als quals ha de fer front les ciutats en els propers anys estan marcats per l'adaptació i lluita contra el canvi climàtic. Gavà, en l'entorn metropolità, es caracteritza molt particularment per l'alt valor ambiental i ecològic del seu territori, dues terceres parts del qual són entorn no urbà: Parc Natural (PN) del Garraf, litoral i parc agrari. En el seu conjunt **constitueixen un dels darrers i de més alt valor dels corredors ecològics del litoral metropolità i català, fent de Gavà una de les cinc ciutats de l'àrea metropolitana amb una major connectivitat ecològica** (SIC 1.8). Al mateix temps, aquest **alt valor ecològic és un dels factors d'identitat del municipi, que té implicacions en l'estil de vida i identitat de la ciutat i en la seva capacitat d'atracció d'activitat econòmica, residencial, etc.**

Precisament, l'alt valor del seu territori fa que la gestió del medi a Gavà sigui un repte clau de l'agenda tant local com metropolitana. En primer lloc, **els processos de desenvolupament de noves àrees residencials i productives –Pla de Ponent, els Joncs, etc.– han de garantir l'equilibri entre el creixement i la conservació del valor mediambiental i ecològic del seu territori**. Per la gestió de l'ús social de l'entorn natural és clau el paper del municipi en la

concertació amb altres agents presents al territori: les platges amb l'AMB i el parc agrari amb el Consorci del Parc Agrari del Baix Llobregat; també amb l'activació de projectes com el Barcelona-Gavà-Natura. En aquest context, el plantejament estratègic per als propers anys passa pel model **d'economia circular que Gavà vol liderar en l'entorn metropolità i que connecta tant l'economia productiva i el teixit empresarial local amb el patrimoni cultural i natural de la ciutat i la gestió urbana.**

També destaquen altres reptes de caràcter mediambiental com el seguiment de l'abocador del Garraf, en particular facilitant informació i fent pedagogia cap als veïns i veïnes o la necessitat de millorar la gestió i qualitat de l'aigua, sobretot en perspectiva del gran creixement poblacional previst en els propers anys.

El **Parc Agrari del Baix Llobregat**, per la seva banda, és un actiu molt rellevant per a la ciutat en termes ecològics i productius, però amb importants reptes respecte a la continuïtat del model i la conservació del seus valors ambientals i econòmics. Destaca **particularment la continuïtat del sector agrícola i les dificultats de renovació de la pagesia malgrat el seu potencial ocupacional gens menyspreable**: Gavà, en gran mesura gràcies al Parc Agrari, és la **segona ciutat amb més llocs de treball potencials (85,7) en el sector agrícola, ramader o silvícola de tota l'àrea metropolitana (SIC 3.8).**

Un altre repte de mandat és la de millorar la gestió dels **residus urbans**, tenint en compte a més l'adaptació al creixement poblacional de la propera dècada. De fet, **del 2010 al 2016 a Gavà ha augmentat la generació de residus en gairebé un 15%, situant-se l'any 2016 en 1,43 kg per persona cada dia i és la ciutat que experimenta un creixement més marcat i l'única que supera els nivells de 2010.** En aquest període la distància de Gavà amb la resta de municipis de l'entorn i amb el conjunt de l'àrea metropolitana s'ha anat ampliant i ara se situa al voltant dels +0,2 kg de residus generats per persona cada dia (SIC 1.11).

Malgrat això, també es pot observar una **millora en l'índex de recollida selectiva de residus (SIC 1.12), que l'any 2016 assoleix el 35%, molt proper a l'índex registrat al conjunt de Catalunya i, a partir del 2018, s'apropa al 40%.** Aquestes millores venen donades en part per la implementació de mesures com el porta a porta, recollida de mobles i poda, la recollida comercial, etc. i es tradueix, sobretot, en l'augment de la recollida de residus orgànics, mentre que en altres residus com el vidre, els envasos o el paper i el cartró els creixements són més tímids (SIC 1.13). Tot i això, encara s'haurà de millorar per assolir els objectius establerts per la Directiva Europea 2018/551 que situa l'índex de recollida selectiva en el 55% l'any 2025, 60% l'any 2030 i 65% el 2035 i, en particular el que fa als envasos, reciclar el 65% el 2025 i el 70% el 2030.

La posada en marxa noves **mesures pretenen millorar aquests índexs mitjançant l'atenció a la ciutadania, la pedagogia i la informació, i la participació ciutadana.** Entre elles destaca especialment la proposta de la posada en marxa de la primera deixalleria municipal (Ecopèdia), amb un projecte innovador amb una forta vessant en l'educació ambiental.

En el marc del model de ciutat sostenible, i en línia amb el que estableixen els **ODS 6. Aigua neta i sanejament, 7. Energia assequible i no contaminant i 12. Producció i consum responsables,** la

gestió dels residus ha d'anar acompanyada d'altres mesures que millorin l'eficiència en el **consum dels recursos** necessaris per al funcionament de la ciutat. En aquest sentit, si bé a Gavà el consum domèstic d'aigua s'ha mantingut en uns nivells estables al voltant dels 110 litres per habitant i dia, **és la segona ciutat del seu entorn amb un consum més elevat i, en comparació amb el conjunt de l'àrea metropolitana (105,1 litres), els habitants de Gavà consumeixen gairebé 5 litres d'aigua més al dia** (SIC 1.14). Pel que fa el consum d'energia elèctrica, malgrat experimenta una reducció progressiva, **Gavà és la ciutat amb el consum més elevat –1.261Kwh per persona l'any 2017– i amb una diferència de gairebé +100Kwh respecte al conjunt de l'àrea metropolitana** (SIC 1.15).

Un repte cabdal en de la lluita/adaptació al canvi climàtic és la reducció de la **contaminació atmosfèrica** i de les emissions; l'Ajuntament de Gavà ja ha iniciat algunes mesures concretes en aquesta direcció com el desplegament d'infraestructures ciclables, el canvi de flota de vehicles del PRESEC o la reforma de la C-245, entre altres. En aquest sentit, institucions de caràcter supranacional com les Nacions Unides o la UE han posat la lluita contra la contaminació en com una prioritat. **L'ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles** i molt particularment, la Directiva Europea 2008/50/CE relativa a la qualitat de l'aire ambient i un aire més net per a Europa estableix els valors límit d'emissió pels diferents contaminants locals relacionats amb el trànsit: 40µg/m³ de diòxid de nitrogen (NO₂) i de partícules (PM₁₀) de mitjana anual. L'OMS, per la seva banda, situa els mateixos límits pel que fa al NO₂, però rebaixa els límits de PM₁₀ en les 20 µg/m³ de mitjana anual.

Gavà, compta amb àrees que exerceixen de pulmó com el PN del Garraf o el litoral amb baixes concentracions de NO₂ (<20 µg/m³). En canvi, **les àrees més properes a les infraestructures de comunicació com la C-32 presenten nivells de concentració d'entre 30 i 50 µg/m³, destacant particularment el nus viari d'accés al nucli urbà de Gavà, que presenta els nivells de concentració mitjana més elevats, superant els límits establerts per la Unió Europea** (SIC 1.9). **Si exceptuem la part del terme municipal del PN del Garraf, la resta del territori supera les recomanacions de l'OMS (<20 µg/m³), com també ho fa la totalitat de l'àrea metropolitana de Barcelona els supera** (SIC 1.10).

El repte en l'àmbit de la **mobilitat** és tendir cap a una **mobilitat equilibrada, sostenible, eficient, equitativa i segura**, mitjançant la reducció de l'impacte de la mobilitat en les emissions, el foment del transport públic i mitjans de mobilitat activa com la bicicleta –a través d'infraestructures com la xarxa de vies ciclables o l'aparcament de gran capacitat–, la racionalització de l'ús del vehicle privat i l'ocupació de l'espai públic –per exemple, en espais d'alta complexitat com Gavà Mar a través del *Pla de Mobilitat d'Estiu*. Totes aquestes mesures estan en consonància amb el que estableix **l'ODS 11 Ciutats i comunitats sostenibles** i, més encara, són necessàries per complir amb el que estableixen la Directiva europea 2008/50/CE i el Reial Decret 102/2011, relatiu a la qualitat de l'aire.

Malgrat això, per la seva estructura i ubicació Gavà és **una de les ciutats del seu entorn on més s'utilitza el vehicle privat** (SIC 1.16). Concretament, pel que fa als trajectes interns, si bé els modes de transport més utilitzats són de mobilitat activa, com caminar o la bicicleta (75%), com passa en tota l'àrea metropolitana, Gavà és la **segona ciutat del seu entorn amb més ús del**

vehicle privat (22%), després de Castelldefels (31%), i també dels municipis amb un menor ús del transport públic per a trajectes interns (2,6%), només superat per Viladecans (0,5%). La mobilitat a la ciutat també ve determinada per les raons per les quals les persones es desplacen: **Gavà destaca per ser un municipi amb una baixa mobilitat interna per motius de feina.** Només el 6% dels desplaçaments interns a Gavà són per motius de feina, mentre que els externs per aquesta mateixa raó són del 32,5%. És la ciutat amb una menor proporció de viatges interns per raó de feina, gairebé 4 punts per sota del conjunt de l'àrea metropolitana (SIC 1.19)

Respecte a la mobilitat externa, Gavà és la ciutat amb una major proporció d'ús del vehicle privat (77%) **que contrasta particularment amb l'ús del vehicle privat al conjunt de la primera corona metropolitana (56%).** A més, en els darrers anys es pot observar una tendència al l'alça en l'ús del vehicle privat per als trajectes interurbans, **en detriment del transport públic (21%) i modes de mobilitat activa (2%).** De fet, Gavà és la **segona ciutat amb més cotxes per habitant del seu entorn –450 per cada 1.000 habitants l'any 2017–** i amb una tendència a l'augment: des del 2014 el nombre de cotxes per habitant ha augmentat en un +4,5% (SIC 1.17).

En aquest context es fa necessari **posicionaments i projectes clars per part de l'administració local pel que fa a l'aparcament al municipi.** La disponibilitat d'aparcament apareix com una problemàtica recurrent entre veïns, veïnes i comerciants del municipi, a causa de la pacificació d'algunes zones del centre, les mesures contra la congestió a Gavà Mar, etc. Malgrat tot, es constata que **el 90% de l'aparcament en calçada a la ciutat són places no regulades i que l'aparcament lliure al carrer encara és la modalitat majoritària entre els conductors (48%)** (SIC 1.18). En aquest sentit, destaca la contradicció que representa les demandes d'ampliació d'àrees d'aparcament gratuït amb el desenvolupament d'una política de mobilitat sostenible, sobretot tenint en compte l'estreta relació entre la disponibilitat d'oferta d'aparcament amb models de mobilitat que incentiven el vehicle privat.

Davant de tot això està clar que és necessari reforçar una política de mobilitat que aposti plenament pel **foment del transport públic i mitjans de mobilitat actius en detriment de l'ús del vehicle privat, tant en l'entorn urbà –fent accessible i connectant barris, àrees productives, residencials i d'oci– i, molt especialment, en el metropolità apostant per la intermodalitat i tendint a una mobilitat sostenible amb visió metropolitana.**

Pel que fa a la lluita contra les **desigualtats i la pobresa** un dels grans reptes de mandat és el de **garantir la cohesió social alhora que s'assegura la continuïtat dels serveis públics vinculats a l'estat del benestar.** Si bé el creixement de la renda de la població de Gavà presenta una tendència sostinguda a l'alça, situant-se com el segon municipi amb les rendes més elevades de l'entorn (SIC 2.1), la distribució desigual de les rendes (SIC 2.2) al territori planteja reptes de **cohesió territorial entre els barris, com apunta l'ODS.11 Ciutats i comunitats sostenibles.**

Tanmateix, arran de la crisi econòmica, s'han **cronificat situacions de vulnerabilitat, exclusió i dependència respecte a les ajudes socials** en certs sectors de la població. Davant d'aquesta situació, els reptes que es plantegen –en línia amb el que plantegen els **ODS 1.Fi de la Pobresa i 10.Reducció de les desigualtats**–, són els de mantenir i ampliar els recursos per a famílies en risc d'exclusió i reforçar els serveis públics locals per al conjunt de la població en matèries com el desenvolupament econòmic, l'ocupació, l'educació, etc.

En aquest sentit, la dinàmica d'empobriment generada en el context de crisi té la seva traducció en les intervencions d'urgència social: **el nombre de persones ateses pels SBAS ha augmentat un 38% del 2010 al 2016, assolint les 14.600 (SIC 2.6). Gavà és la ciutat de l'entorn amb més persones ateses pels SBAS durant tot el període, però és la segona amb una despesa més baixa de SBAS per habitant: 43€ per habitant (SIC 2.7).**

D'altra banda, si bé la tendència de l'**atur** ha estat a la baixa en els darrers anys –situant-se el 2018 en la taxa més baixa de la dècada– i se situa en taxes similars a les del seu entorn, destaca la **incidència especial de l'atur entre les dones i les persones majors de 45 anys on es percep la recuperació econòmica amb més lentitud i no es recuperen els nivells d'ocupació anteriors a la crisi (SIC 2.3).** A més a més, en aquest context cada vegada més persones desocupades no compten amb cap tipus de prestació d'atur: **l'increment de persones sense cobertura augmenta significativament en el període 2010-2014, mentre disminueixen aquelles que gaudeixen d'una prestació contributiva (SIC 2.4).** Per últim, un altre factor que contribueix a l'augment i manteniment de les desigualtats és la **precarització del treball, determinada entre d'altres per un gran augment dels contractes de curta durada en la darrera dècada (SIC 2.5).**

En aquest cas, destaca especialment l'**educació** com un dels principals mecanismes per garantir la igualtat d'oportunitats entre les persones, en consonància amb el que els objectius de l'**ODS 4 Educació de Qualitat**, a partir de l'accés a una **oferta formativa de qualitat i inclusiva, i que garanteixi la transició escola-treball i, en especial, que redueixi el nombre de joves que deixen d'estudiar i no accedeixen al mercat de treball.** La nova –i primera– escola bressol municipal es veu com una gran oportunitat, però encara hi ha reptes importants respecte a una certa estigmatització de l'educació pública en contrast amb un sector concertat i privat molt prestigiat. Gavà té una ràtio de centres privats i concertats elevada respecte al seu entorn, amb implicacions sobre la composició social de l'alumnat, la segregació i els resultats acadèmics: **Gavà presenta uns alts índexs de segregació escolar, els alumnes estrangers en escoles i instituts públics més que dobles als dels centres concertats i privats, i nivells més elevats de repetició i no promoció als centres públics (SIC 2.8; 2.9; 2.10).**

En aquest context també es vol fer especial menció a la **inclusió** i als reptes particulars de certs **col·lectius socials específics**, en línia amb el que estableixen els **ODS.10 Reducció de les desigualtats i 11.Ciutats i comunitats sostenibles** respecte a la promoció de la inclusió social, econòmica i política de totes les persones, especialment en els entorns urbans.

En primer lloc, un fenomen compartit amb els països de l'entorn és el progressiu **envelliment de la població**. A Gavà el 2017 hi havia **94 persones grans per cada 100 joves menors de 16 anys, un creixement de +12,7 punts en la darrera dècada (SIC 2.11).** En aquest context destaquen problemàtiques com l'**adaptació dels recursos i serveis municipals a les demandes i necessitats de les noves generacions de gent gran** i, molt especialment, la **soledat no volguda de les persones grans, un fenomen amb una incidència molt rellevant, que a més s'accentua amb l'edat: a Gavà de les persones entre 65 i 75 anys al voltant del 15% viuen soles, mentre que entre 75 i 85 anys ho fan el 25%, i les majors de 85 fins al 40% (SIC. 2.12).**

D'altra banda, destaquen els reptes vinculats a la **igualtat de gènere**, en particular respecte a la fi de tota discriminació vers les dones i l'ocupació plena i en igualtat de condicions, en línia amb

el que apunten els **ODS 5. Igualtat de gènere i 8. treball decent i creixement econòmic**. En aquest cas, els efectes de la crisi econòmica han tingut una especial incidència sobre les dones amb un **augment molt marcat de les taxes d'atur femení i una recuperació molt més lenta que en el cas del homes, en tant que mantenen nivells d'atur marcadament superiors als de fa 10 anys i actualment representen gairebé el 60% del total de persones aturades de la ciutat** (SIC 2.15). D'altra banda, tot i la sòlida trajectòria a Gavà pel que fa a polítiques d'igualtat i en contra de la discriminació, la lluita per l'eradicació de la violència de gènere no s'ha d'aturar: **amb 629 denúncies l'any 2017 i una mitjana de 500 anual des del 2015, el partit judicial de Gavà és un dels que registra més denúncies per aquest motiu de l'entorn** (SIC 2.16).

Igualment, els principals reptes per al **col·lectiu jove** estan molt vinculats amb els processos d'emancipació propis de l'etapa vital. Molt particularment, a les **transicions educatives i ocupacionals, és a dir, la dificultats en la transició escola-treball i les d'accés al mercat de treball** (SIC 2.14), **l'accés a un habitatge assequible i la mancança històrica a la ciutat de recursos i equipaments culturals i de lleure**. Aquests reptes són especialment rellevants ja que, plantejats conjuntament, comporten un **risc de desarrelament de les persones joves al municipi per la manca d'oportunitats en la seva trajectòria d'emancipació i la falta de recursos en els processos socialitzadors**.

Per últim, per a les **persones amb discapacitat** i tenint en compte l'augment progressiu de les persones amb algun grau de discapacitat reconeguda que s'accentua en les persones majors de 65 anys (SIC 2.13), es fa necessari consolidar i reforçar les polítiques i serveis destinats a aquests col·lectius vulnerables. En aquest sentit, l'aprovació recent del **pla d'acció municipal ha creat unes grans expectatives respecte a la seva implementació i dotació de recursos en el mandat 2019-2023, sobretot pel que fa a garantir l'accés a l'educació, l'ocupació i l'habitatge per a les persones amb discapacitat**.

En paral·lel a la lluita contra les desigualtats i el foment de la igualtat d'oportunitats, des de l'Ajuntament de Gavà es fa una aposta decidida per un model integral de **desenvolupament i promoció econòmica** amb un focus en el creixement sostenible, la millora de la competitivitat empresarial i comercial i la internacionalització, en línia amb el que apunta l'**ODS.9 Indústria, innovació i infraestructura**. De fet, des del 2011, **el PIB de Gavà ha mantingut un creixement sostingut del +18,1% i del +18,5% pel que fa al PIB per càpita** (SIC 3.1), la tercera economia que més creix del seu entorn i molt superior al creixement de l'àrea metropolitana (+7,3%). També ha experimentat un **creixement sostingut de la productivitat, passant de gairebé 80mil euros l'any 2011 als prop de 85mil el 2018** (SIC 3.9), alineant-se amb els objectius establerts de l'**ODS 8 Treball decent i creixement econòmic**.

Un dels pilars del model de desenvolupament econòmic sostenible són els projectes d'**economia circular** que persegueixen **transformar el model de gestió i consum dels recursos i residus dels sectors productius de la ciutat**, en consonància amb el que estableixen els **ODS 9. Indústria, innovació i infraestructura i 12. Producció i consum responsables** respecte a un sector industrial més sostenible i eficient en els usos del recursos. En concret, processos de reducció del consum d'energia i generació de residus dels sectors productius de la ciutat: **el sector industrial de Gavà és el segon amb consum més baixos de l'entorn, però manté uns consums molt estables des**

del 2010 (SIC 3.14) o la reducció dels residus generats per empresa que des del període 2008-2009 es mantenen estables entre les 170-200 tones l'any (SIC 3.15).

De fet, respecte a la seva **estructura econòmica**, destaca una economia eminentment terciària, com ho és el conjunt de l'àrea metropolitana, però amb un important pes del sector industrial: els serveis generen el 64% de la riquesa de la ciutat i la indústria gairebé el 30%, un percentatge molt superior al dels municipis de l'entorn (SIC 3.2). De fet, l'economia de Gavà està especialitzada en sectors industrials, en particular en fabricació de materials i equipaments elèctrics i indústries químiques (SIC 3.3).

Pel que fa al seu **parc empresarial** també destaca com una ciutat terciària –el 79% de les empreses són de serveis. El terciari és l'únic sector que augmenta en nombre d'empreses des del 2013 (+7%), mentre que la resta de sectors cau al voltant d'un 10% (SIC 3.5). Tanmateix, en el seu conjunt Gavà és la ciutat del seu entorn amb el creixement en el nombre d'empreses més pausat des del 2010 –només un +3% en contrast amb el +12% del Prat o el 10% de Castelldefels (SIC 3.4). D'altra banda, si bé projectes com el *Made in Gavà* va representar un bon espai de comunicació, destaca la falta de xarxes i associacions empresarials al municipi, un factor que es vist com perjudicial per a la representació del sector i la seva capacitat d'interlocució.

En aquest context, l'adaptació dels **polígons d'activitat econòmica** es planteja com un repte rellevant en els propers anys. Actualment, respecte els municipis de l'entorn Gavà és la ciutat amb menys superfície de PAE, els quals en conjunt compten amb un grau d'activitat moderat: el 57% dels PAE tenen un gran d'activitat elevat, però també és la ciutat amb més PAE sense activitat del seu entorn (2 de 7), gairebé 10 punts superiors al de l'àrea metropolitana (SIC 3.6). També apareix la necessitat de **continuar en la millora i condicionament dels PAE, sobretot respecte a l'accessibilitat, el transport públic i la dotació de recursos municipals específics de suport a l'empresa i l'emprenedoria**. A més llarg termini, el desenvolupament dels Joncs i l'Espai Roca presenta planteja reptes pel que fa a la governança i gestió del procés i la necessitat que aquests nous espais siguin diversos tant en la qualitat com quantitat d'empreses que s'hi instal·len, com que incloguin espais i recursos per a les empreses existents: serveis d'emprenedoria, incubadores, etc.

D'altra banda, pel que fa a la millora de la **competitivitat i internacionalització** es reconeix, pel seu entorn i ubicació, el potencial de Gavà d'atracció d'empreses i talent internacional. Malgrat tot, és necessari **reforçar mecanismes de governança amb els agents socials, educatius i econòmics de l'entorn local i metropolità i generar un entorn en el qual les empreses que s'instal·len arrelin al territori i siguin capaces de vincular la seva activitat amb la ciutat, també donant resposta a les seves necessitats ocupacionals i formatives**.

Igualment, pel que fa al **mercat laboral**, si bé el municipi està molt terciaritzat, la indústria té un pes relatiu molt important: **de les persones treballadores afiliades a Gavà un 75% ho estan en el sector serveis i un 18,1% de treballadors en el sector industrial** (SIC 3.7), la ciutat del seu entorn amb una proporció més elevada de treballadors industrials i l'única on l'ocupació en la indústria aconsegueix mantenir-se millor. En consonància amb el que persegueixen els **ODS.8 Treball decent i creixement**, els principals reptes respecte a l'ocupació estan vinculats al **foment d'un accés igualtat a l'ocupació de qualitat, en particular de col·lectius amb dificultats**

especials d'inserció com les persones majors de 45 anys, les dones o les persones joves, i la promoció de la formació i l'orientació per garantir l'accés al treball.

Un dels pilars de les polítiques locals d'ocupació i promoció econòmica passen pel **foment de l'emprenedoria**, tot i que és necessari que aquestes s'adaptin de manera més acurada amb els perfils formatius i emprenedors dels seus habitants: **Gavà destaca per ser una ciutat molt paritària en la seva activitat emprenedora però amb moltes diferències pel que fa a l'edat** – mentre que el 4,3% de les persones d'entre 40-64 anys són emprenedores, entre els 18 i els 39 anys només ho són el 2,9%– **i l'origen** –les persones emprenedores d'origen estranger són gairebé el doble de les persones amb nacionalitat espanyola (SIC 3.17).

Per últim, durant el mandat 2019-2023 és essencial pel desenvolupament de projectes claus pel que fa al foment de l'ESS i, en particular, el **cooperativisme**. **La concreció i implementació del projecte de la Unió de Cooperadors és bàsica per al desenvolupament del sector cooperatiu a la ciutat, encara feble**: l'any 2015 a Gavà hi havia registrades 19 cooperatives, el que representa una ràtio de 4,1 per cada 10.000 habitants (SIC 3.16), molt concentrades en l'àmbit laboral, principalment en sectors serveis com el comerç (37%) o el transport (21%).

Un darrer element que apareix en l'agenda de mandat és el del desenvolupament i millora dels models locals de **turisme i comerç**. D'una banda, la recent aprovació del *Pla Estratègic de Turisme* situa aquest sector en un **moment clau per definir-ne el model i crear les bases de la seva governança**. En aquest cas, i en línia amb el que apunta l'**ODS.12 Producció i consum responsables**, el model de turisme de Gavà es vol desenvolupar sota el marc de ciutat equilibrada i sostenible, lluny d'altres models turístics de municipis veïns, donant protagonisme al patrimoni natural i cultural de la ciutat –litoral, muntanya, gastronomia, etc. De fet, **les platges de Gavà, amb 1,2 milions de persones l'any, ja són les més visitades del litoral del ponent metropolità** (sud de Barcelona) i des del 2010 ha augmentat progressivament el nombre de visitants fins a situar-se per sobre de Castelldefels (SIC 3.11). En aquest context, s'observa un marge important de creixement ja que **el sector turístic a la ciutat encara està poc consolidat pel que fa a serveis i equipaments, en particular restauració, equipaments d'oci i places hoteleres**: si bé la presència de càmpings la situa com la segona ciutat de l'entorn amb una densitat major de places turístiques, només compta amb un hostel i un hotel i un total de 254 places hoteleres, la ciutat amb menys establiments hotelers de l'entorn (SIC 3.10).

D'altra banda, en el mandat que comença es plantegen reptes respecte a la millora de la competitivitat del comerç local i evitar la fuga del consum, en un entorn amb una molt alta presència de grans superfícies. En aquest cas, el teixit comercial gavanenc presenta **mancances específiques pel que fa a competències professionals, en particular les digitals, la seva distribució molt desigual en el territori i, molt especialment, el baix nivell associatiu i poca proactivitat del sector**. Malgrat tot, en contrast amb les ciutats de l'entorn les condicions de partida són encoratjadores: **Gavà és una de les ciutat amb una major densitat comercial**, amb 12 comerços per cada 1.000 habitants (SIC 3.12), **una molt alta ocupació de locals (97%) i també és la que presenta la major capacitat d'atracció comercial** (SIC 3.13) i **una oferta comercial de les més equilibrades**.

Per últim, Gavà fa una aposta decidida pel desenvolupament d'una governança local basada en el **govern obert** i en el qual els principals reptes de mandat són consolidar estructures de govern obert ja existents –pressupostos participatius, plataforma digital de participació ciutadana, *open*

data, portal d'obres, seguiment del PAM, etc.–, i aprofundir en noves eines i mecanismes, a partir de diferents pilars prioritaris: la participació ciutadana, la transparència, l'obertura de dades i el retiment de comptes.

En primer lloc, pel que fa a la **participació ciutadana** destaca que és necessari **aconseguir un rol més propositius de la ciutadania i generar espais d'escolta activa, confiança i diàleg entre l'administració i la ciutadania**. Alhora és planteja la necessitat **d'obrir la participació a nous actors, tot evitant l'apropiació d'aquests espais per part d'alguns col·lectius, millorant la capacitat crítica i, en última instància, limitant la possibilitat que es reproduïxin relacions clientelars entre administració i entitats**.

D'altra banda, és necessari que l'Ajuntament defineixi el seu **model respecte als nous canals de participació i informació ciutadana digitals i en desenvolupi el seu gran potencial**, en particular de projectes com el *Junts fem Barri* i el *Gavà Participa, Gavà Decideix*. En aquest cas, el marge de millora és encara molt gran: **el Gavà Participa presenta una de les ràtios més baixes d'inscrits a les plataformes de participació de l'entorn metropolità (13,9 per cada 1.000 habitants) a molta distància d'altres ciutats com Sant Cugat (52,5) o Sant Just (47,5)** (SIC 4.1).

A través de les sol·licituds ciutadanes, es pot observar que **en gran mesura les demandes ciutadanes encara es canalitzen a través d'espais tradicionals de comunicació i demanda directa**. De fet, destaquen clarament les sol·licituds vinculades a l'espai públic (67%) i als equipaments municipals (19,2%). La resta de temàtiques, com educació, participació o medi ambient recullen moltes menys demandes (SIC 4.2). Territorialment es concentren en àrees o bé centrals o amb problemàtiques de caràcter estructural –Can Tintorer, Rambla-Centre, la Diagonal, Central Mar... (SIC 4.3). Particularment rellevant és observar com l'entrada de sol·licituds es concentra encara en canals presencials, tot i l'augment dels canals digitals –eSeu, correu electrònic i xarxes social–, i especialment en equipaments municipals i directament a la figura de l'alcaldeessa, a través de programes com *Alcaldeessa als barris* (SIC 4.4). En aquest cas és rellevant destacar la **poca rellevància de les regidories de barri, que tot i ser la representació de l'ajuntament al territori mostren un pes molt petit, en contrast amb el gran pes en la figura de l'alcaldeessa**.

Respecte al **teixit social**, malgrat que a Gavà hi ha un **elevat grau d'associacionisme, sobretot respecte a les ciutats de l'entorn, amb 6,3 entitat per cada 1.000 habitants** (SIC 4.5), es detecten **mancances en la capacitat de coordinació o creació de xarxa entre les entitats i en la capacitat de participar i proposar en projectes/temes de ciutat**. A més, es detecta una **baixa diversitat de tipologies d'entitats**, molt concentrades en els àmbits de la cultura i l'esport (48%) i a molta distància les dedicades a la formació i l'ensenyament (11%), defensa de drets socials i cívics (11%), representació d'interessos econòmics/professionals (10%) i ecologistes, dret a la habitatge, assistència social i salut (<5%) (SIC 4.6).

Un altre dels pilars del model de govern obert de Gavà és el **retiment de comptes**, en consonància amb el que estableix l'**ODS.16 Pau, justícia i institucions sòlides**. L'Ajuntament de Gavà presenta una **sòlida trajectòria pel que fa a la transparència institucional, assolint el 100% en l'índex de transparència i essent l'única ciutat del seu entorn que ho fa ininterrompudament des del 2015** (SIC 4.7). És per això que els reptes que es plantegen en aquest àmbit van més enllà

de la concepció més normativa de la transparència i van en la direcció d'integrar la informació que es genera en tots els processos de l'administració i diferents gestors municipals per d'avançar cap a la **creació de sistemes d'informació –accessibles, intel·ligibles, eficaços i sostenibles– que permetin compartir la informació amb igualtat de condicions i generar confiança i col·laboració amb la ciutadania i els agents polítics i socials de la ciutat.**

Finalment, la implementació dels projectes i mesures que requereixen tots els reptes plantejats fins ara necessiten d'una administració capacitada i una **gestió pública** enfocada. Arran dels impactes i gestió de la crisi econòmica, les limitacions que imposa la legislació actual sobre la despesa posen en tensió l'administració local i limiten la seva autonomia. Un dels reptes actuals als quals ha de fer front l'administració local és la **recuperació de les seves estructures i capacitats de prestació de serveis públics que senten les bases de l'estat de benestar local.**

En aquest cas, la **gestió econòmica i financera** és clau per dotar l'Ajuntament dels recursos necessaris per desenvolupar polítiques i prestar serveis. Per la banda de la despesa, l'evolució tant de la despesa corrent (SIC 4.8) com de les inversions (SIC 4.9) permeten observar **l'impacte de la crisi econòmica, marcada per la davallada en el període 2010-2013, seguida d'una recuperació que, tanmateix, no aconsegueix recuperar els nivells ni de despesa –930€ per habitant el 2017 respecte als 1.116€ el 2010– ni d'inversió –39€ per habitant el 2017 respecte als 212€ el 2010– previs a la crisi.** De fet, arran de la crisi Gavà s'ha situat com la ciutat del seu entorn amb els nivells més baixos de despesa i inversió per habitant.

Pel que fa als ingressos municipals es pot observar un augment progressiu, que és més marcat a partir del 2014 i es consolida en els anys posteriors en el context de la recuperació econòmica: **el 2017 els ingressos provinents dels impostos directes i indirectes arriben als 26 milions d'euros, 6 milions més que en els pressupostos del període 2010-2013 i els ingressos per taxes i preus públics han crescut entre 1 i 2 milions d'euros respecte als anys de crisi econòmica i s'han estabilitzat en els 8,2 milions (SIC 4.10).**

Aquest context, en el qual si bé els ingressos augmenten les despeses no ho fan al mateix ritme, està molt condicionat per les limitacions que imposa el marc legal actual, que obliga a les corporacions locals a destinar el seu romanent de tresoreria positiu primordialment a l'amortització de deute. En aquest cas, **en els darrers anys a Gavà s'ha consolidat una tendència a la reducció dels deute i un increment progressiu del romanent. Malgrat tot, l'any 2017 és una de les ciutats amb un endeutament més elevat de l'entorn, un 56,9% sobre els ingressos, i amb un dels romanents per càpita més baixos, situat en els 132€ per habitant (SIC 4.11).**

Aquestes limitacions afecten molt particularment la capacitat i autonomia de contractació de **treballador/es públics** de l'administració local i, per tant, en la seva capacitat executiva i de planificació. En aquest sentit, **l'any 2016 si bé Gavà aconsegueix mantenir una ràtio elevada de persones treballadores per habitant amb tres per cada 1.000 (SIC 4.12), més de la meitat d'aquestes són laborals (53,2%), la segona ciutat de l'entorn amb una proporció més elevada de personal laboral, també superior a la ràtio als municipis metropolitanans, que se situa al voltant del 40% (SIC 4.13).**

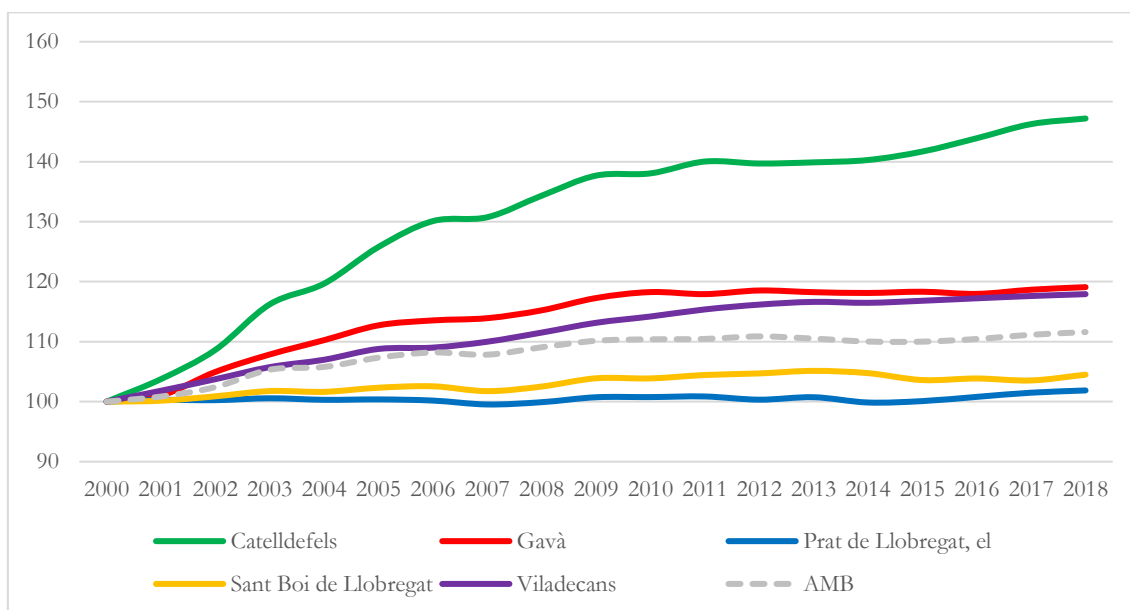

1. Diagnosi demogràfica

L'any 2018, Gavà compta amb 46.705 habitants. Des de l'any 2000 la població ha crescut a un ritme superior a la de l'àrea metropolitana. En particular, des de principis de segle Gavà experimenta un creixement poblacional del +16%. Tanmateix, en tot aquest període cal destacar dues etapes clarament diferenciades: una primera d'etapa de creixement intens i una segona d'estabilització amb un creixement molt moderat (**SIC 1.1**).

Així, **el creixement de població es produeix en molt gran mesura en el període anterior al 2009 (+15,2%), en gran mesura per l'atracció de població metropolitana i internacional per una combinació del mercat de l'habitatge del municipi amb les oportunitats laborals en l'àmbit metropolità (OHB, 2018)**. En canvi, durant el període 2009-2018 el creixement poblacional baixa un -1,5%, en una etapa marcada per la recessió econòmica.

Figura 1.1. Evolució de la població (índex 100). Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2000-2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA) i IDESCAT.

Respecte al subàmbit metropolità, Gavà és el segon municipi amb un major creixement, superat per Castelldefels que en tot el període la seva població creix en un +32%. En aquest cas, si bé el creixement també s'alenteix a partir del 2009, manté un creixement molt elevat en comparació a l'àrea metropolitana i als altres municipis del subàmbit, passant del +34% en el període 2000-2008 al +7% en el període 2009-2018.

El comportament del creixement de Gavà en dues etapes és molt similar al de Viladecans i del conjunt de la població metropolitana. En ambdós casos, si bé la població creix des de l'inici del segle XXI, aquest creixement es concentra en el període 2000-2008 en el qual la població de

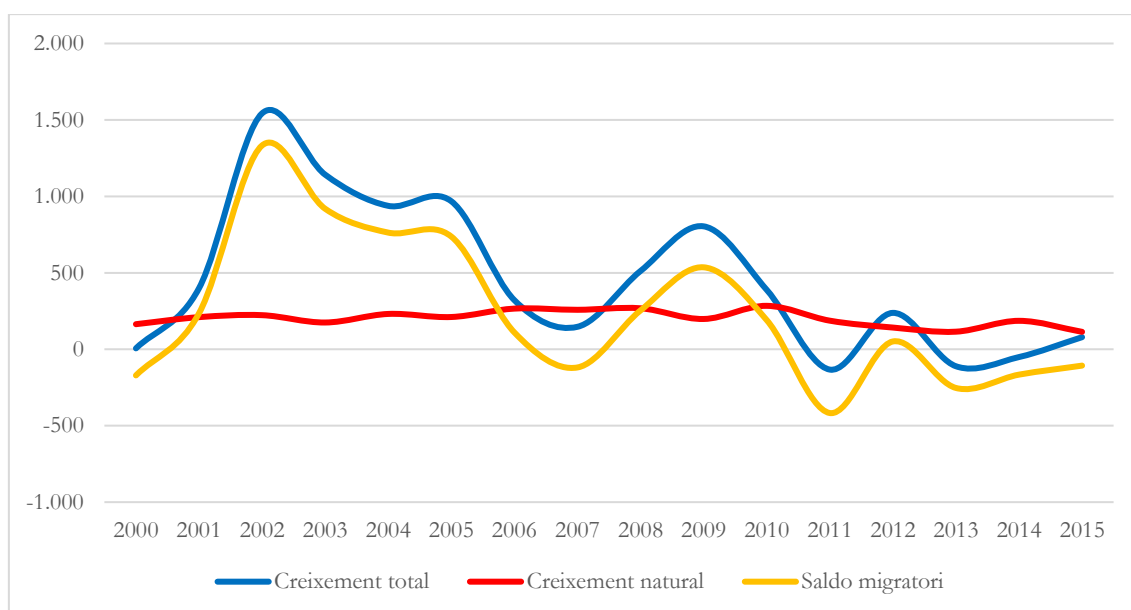
Viladecans creix un +11,5% i la del conjunt de l'àrea metropolitana un +9,1%, mentre que a partir del 2009 si bé la població continua creixent, aquesta cau al +4,2% i al +1,3% respectivament.

Per últim, tant a el Prat de Llobregat com a Sant Boi de Llobregat, el creixement poblacional en la darrera dècada és molt menor, situant-se al voltant del +1% a partir del 2009, per sota del creixement del conjunt de l'àrea metropolitana.

L'augment d'habitants de Gavà en la primera etapa de creixement intens es deu a un saldo migratori molt positiu, especialment en la part del període que va del 2000 al 2004 (+4.007 persones), situant-se com el segon municipi amb el saldo positiu més elevat del subàmbit metropolità. En canvi, en aquesta mateixa etapa el creixement natural és molt més reduït, situant-se com el municipi amb un creixement natural més baix del subàmbit metropolità.

En la segona etapa d'estabilització poblacional, Gavà es manté com la ciutat del subàmbit metropolità amb un creixement natural més baix, en canvi el saldo migratori és negatiu en gairebé tot el període 2010-2016. Així, tal com també expressa *l'Estudi de necessitats d'habitatge de Gavà* realitzat per l'Observatori Metropolità de l'Habitatge (2018), **si bé el creixement total de la població es veu molt condicionada pels saldos migratoris, el creixement natural en aquesta segona etapa es manté estable gràcies precisament al naixement de fills de nouvinguts.**

Figura 1.2. Components del creixement demogràfic. Gavà, 2000-2015.

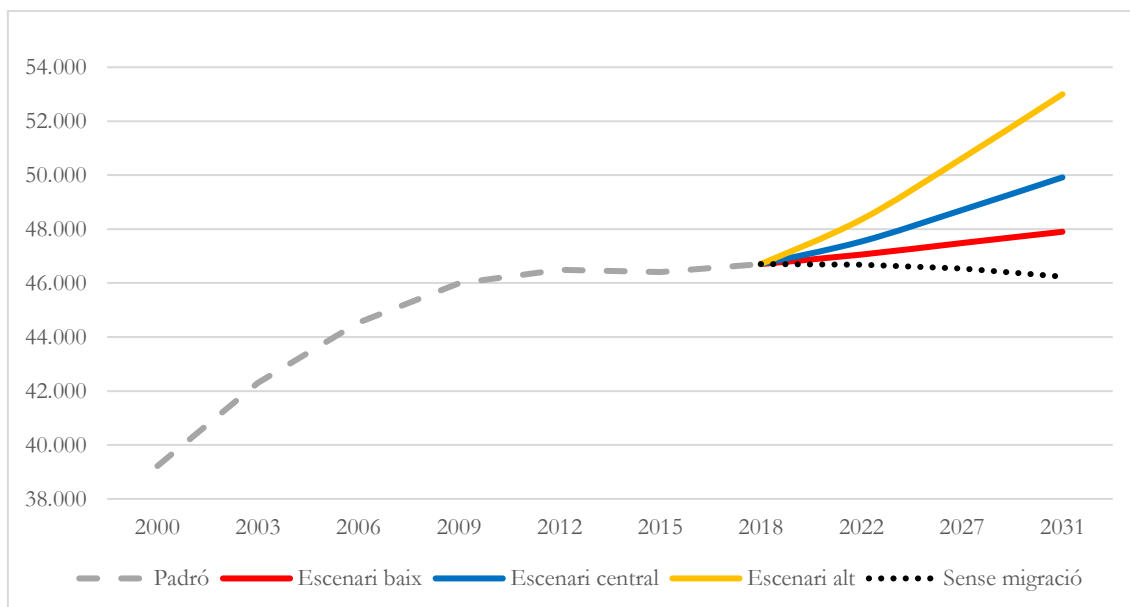

Font: Centre d'Estudis Demogràfics i Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona.

En les projeccions de població realitzades en el mateix estudi es contemplen tres escenaris, entre els quals es preveu un creixement més intens que en el període d'estabilitat 2009-2018. L'únic escenari que preveu la continuïtat d'aquesta estabilitat, i fins i tot un lleu decreixement, és la projecció amb absència de migracions. Així, de nou es constata el **paper clau dels fluxos migratoris com a determinants del creixement de la població de Gavà.**

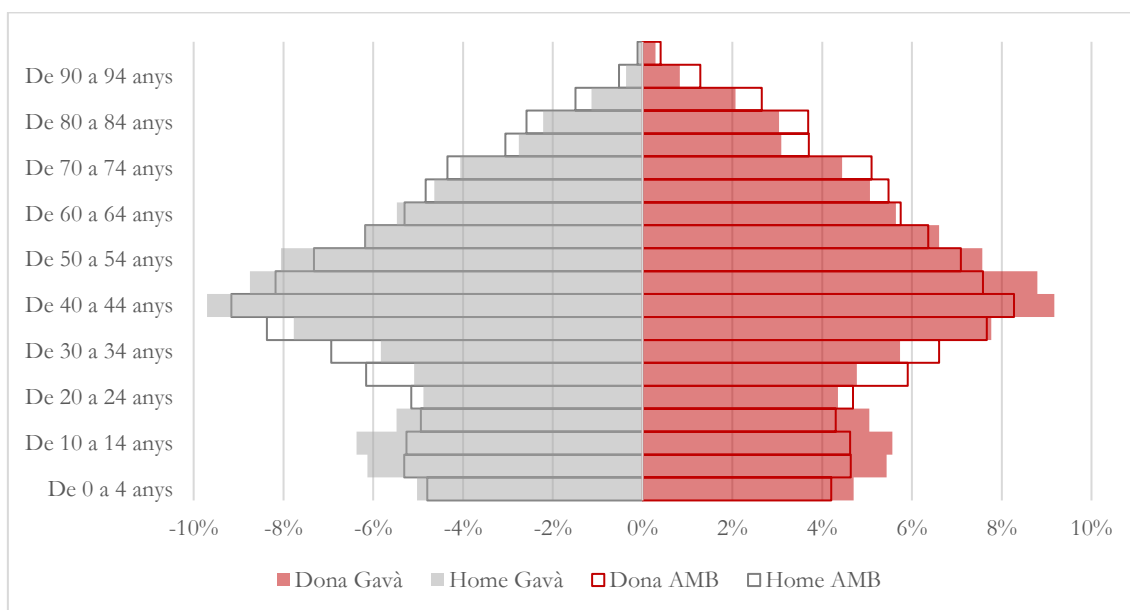
Figura 1.3. Evolució i projecció de la població. Gavà, 2000-2032.

Font: Centre d'Estudis Demogràfics i Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona.

Pel que fa a les projeccions que inclou el saldo migratori, en un escenari de creixement baix la població de Gavà arriba l'any 2022 als 47 mil habitants, un creixement de l'1%, i gairebé als 48 mil l'any 2032. En l'escenari central, el creixement previst fins el 2022 és de prop de 800 persones, arribant als 47.500 habitants i als gairebé 50 mil l'any 2032. Per últim, en un escenari de creixement alt, la població de Gavà assoleix les 48.400 persones el 2022 i a les 53.000 l'any 2032, un increment de gairebé el 12% respecte el 2018.

Figura 1.4. Piràmide d'edats. Gavà, 2018.

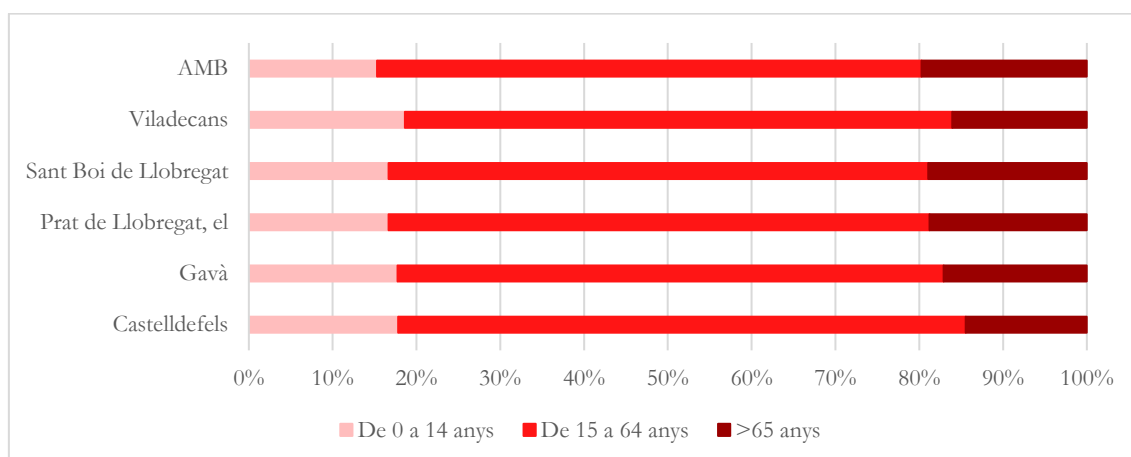
Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Respecte l'estructura de la població, Gavà presenta una piràmide d'edats envellida, típica dels països mediterranis. L'any 2018 la franja d'edat més poblada és la de 40 a 59 anys, que representa un 32,4% de la població, seguit per la de 20 a 39 anys (23,1%). En conjunt, representen el 55,5% de tota la població de Gavà. Els majors de 60 anys representen el 22,6%, mentre que les franges menys poblades són les menors de 20 anys (21,9%), entre les quals els infants entre 5 i 9 anys i els adolescents fins els 14 anys són els més nombrosos (11,7%).

En contrast, la piràmide de l'àrea metropolitana és encara més envellida. La proporció de gent més gran de 60 anys és superior a la de Gavà (25,3%) i la població menor de 20 anys és gairebé dos punts inferior (19%), particularment en la franja entre 5 i 14 anys (9,9%).

En comparació als municipis del subàmbit, Gavà també és un dels municipis amb una estructura d'edats més equilibrada. La proporció de persones majors de 65 anys és la tercera més baixa (17,1%), per sobre de Castelldefels (14,5%) i Viladecans (16,1%), però inferior al gairebé 19% del Prat i Sant Boi i el 19,7% de l'àrea metropolitana. D'altra banda la proporció de menors de 14 anys a Gavà és gairebé dos punts superior a la de l'àrea metropolitana (17,8% respecte al 15,3%), igual a la de Castelldefels i inferior a la de Viladecans, el municipis amb una proporció més gran d'infants del subàmbit metropolità (18,6%).

Figura 1.5. Estructura d'edats. Subàmbit metropolità i AMB, 2018.

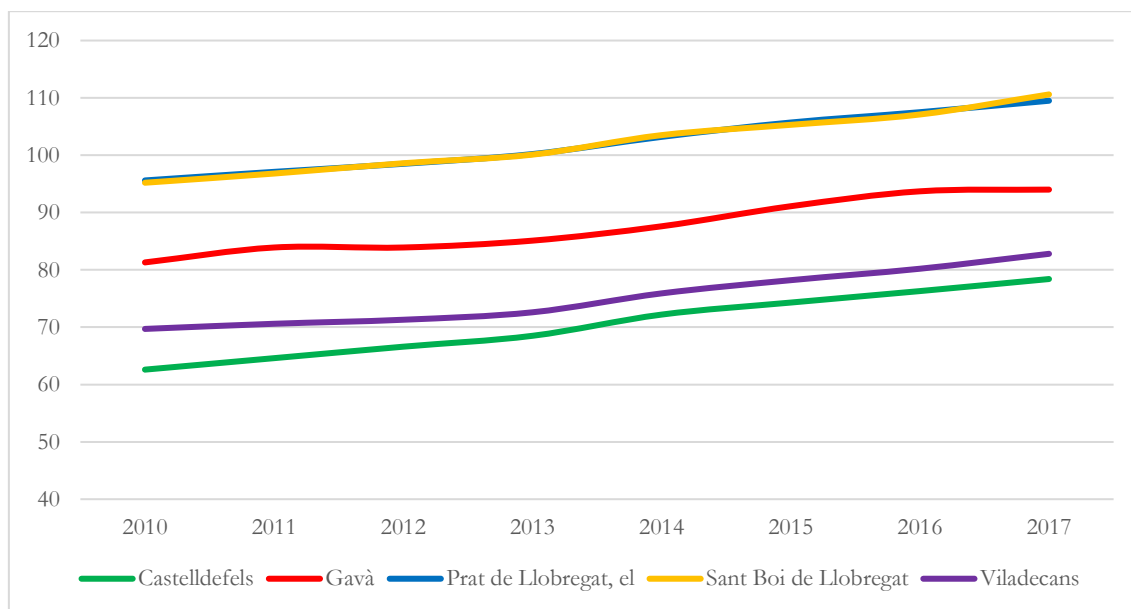
Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Malgrat tot, l'augment de l'esperança de vida juntament amb la davallada de la natalitat ha provocat que l'envelliment de la població (**SIC 2.12**) sigui un fenomen compartit per tots els territoris i, de fet, ja és un fenomen global, tot i que amb una especial incidència en els països occidentals.

L'any 2017 a Gavà hi havia 94 persones grans per cada 100 joves menors de 16 anys. L'any 2010 aquesta relació era de 81/100, el que implica un creixement de 12,7 punts en el que va de dècada. Respecte a les ciutats de l'entorn, **Gavà es manté durant tot el període com el tercer municipi amb l'índex d'envelliment més elevat**. Pel que fa a la resta de ciutats, destaca el comportament molt similar del Prat de Llobregat i Sant Boi de Llobregat amb un índex situat al voltant del 110, però bastant per sobre de la resta de ciutats de l'entorn. Pel que fa a l'evolució

de l'envelliment, Gavà és la ciutat amb un creixement més suau i, en canvi, Castelldefels és la ciutat amb un augment més marcat.

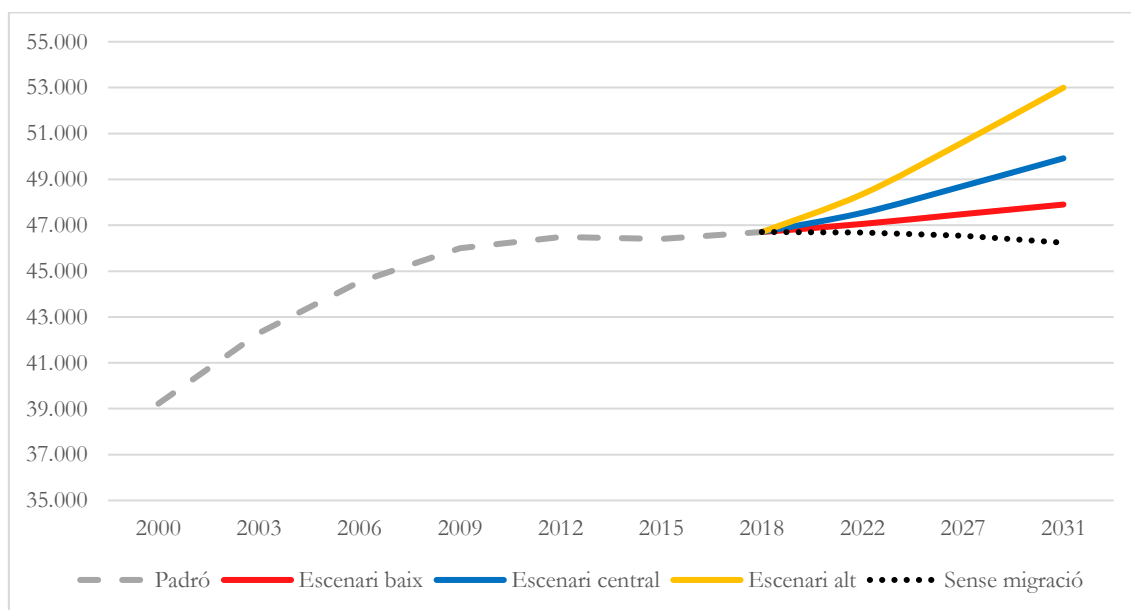
Figura 1.6. Índex d'envelliment. Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT.

En l'informe sobre l'envelliment de la població mundial (2015) elaborat pel Departament d'assumptes econòmiques i social de les Nacions Unides l'envelliment "està a punt de convertir-se en una de les transformacions socials més significatives del segle XXI, amb implicacions per a gairebé tots els sectors de la societat" (p. 13).

Figura 1.7. Evolució i projecció de la població major de 65 anys. Gavà, 2000-2026.

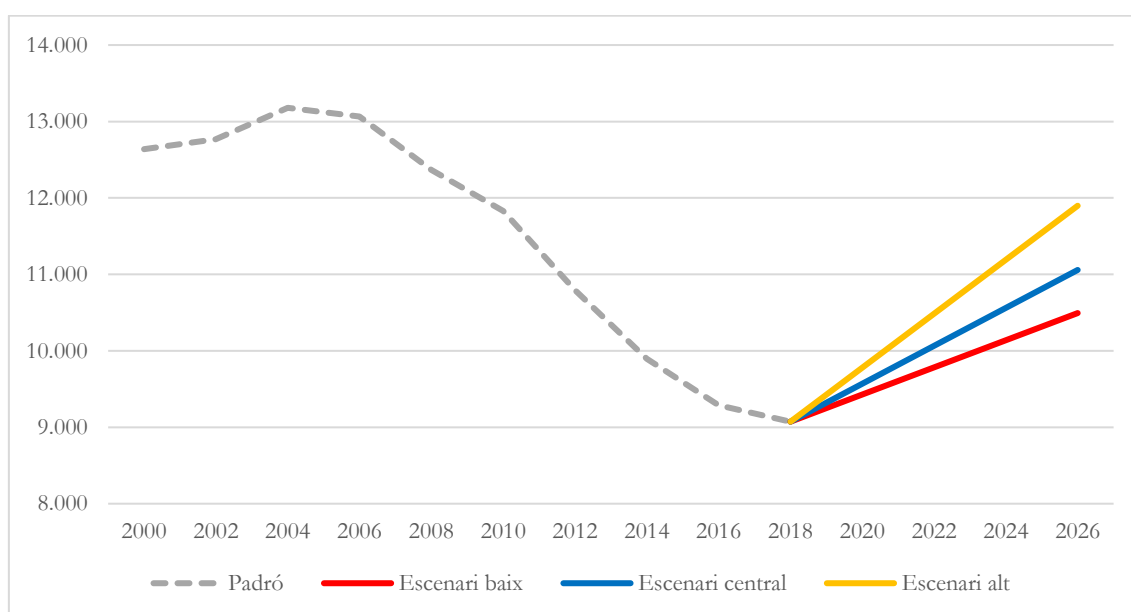

Font: Centre d'Estudis Demogràfics i Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona.

Les projeccions elaborades pel Centre d'Estudis Demogràfics en el marc de l'*Estudi de necessitats d'habitatge de Gavà* estimen que en els propers anys la població major de 65 anys creixerà entre un 22 i un 29% i, en qualsevol escenari, esdevindrà prop del 20% del total de la població de Gavà.

En paral·lel, pel que fa a l'evolució de la resta de grups d'edat, destaca la reducció de la població més jove (menors de 16 anys) i les persones entre 35 i 49 anys, el creixement i posterior estabilització de la població entre 50 i 65 anys, i molt particularment, la recuperació de la població jove d'entre 16-34 anys, segment clau en la formació de noves llars i molt condicionada, entre d'altres, pels saldos migratoris positius.

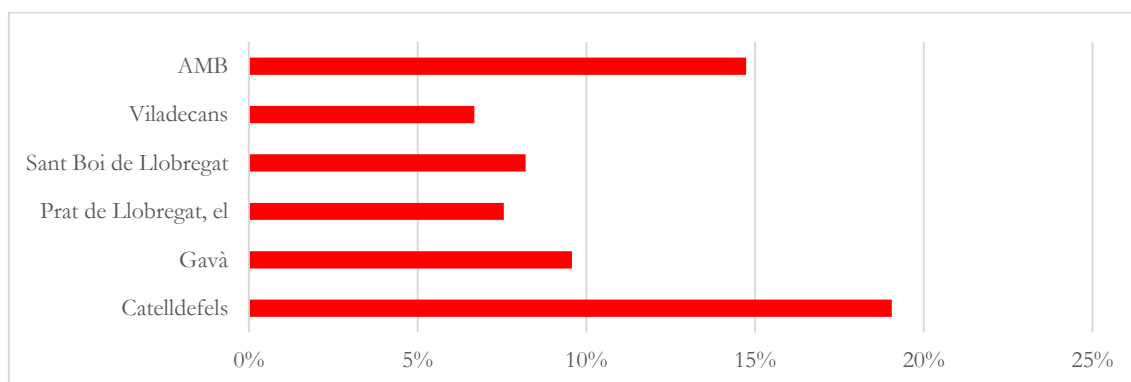
Figura 1.8. Evolució i projecció de la població entre 16 i 34 anys. Gavà, 2000-2026.

Font: Centre d'Estudis Demogràfics i Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona.

Pel que fa a la diversitat de la seva població, el 2017 Gavà compta amb un 9,6% de població estrangera. Si bé és la segona ciutat del subàmbit metropolità amb una proporció més elevada, queda lluny del 19% de Castelldefels i el 14,7% del conjunt de l'àrea metropolitana (12% sense Barcelona).

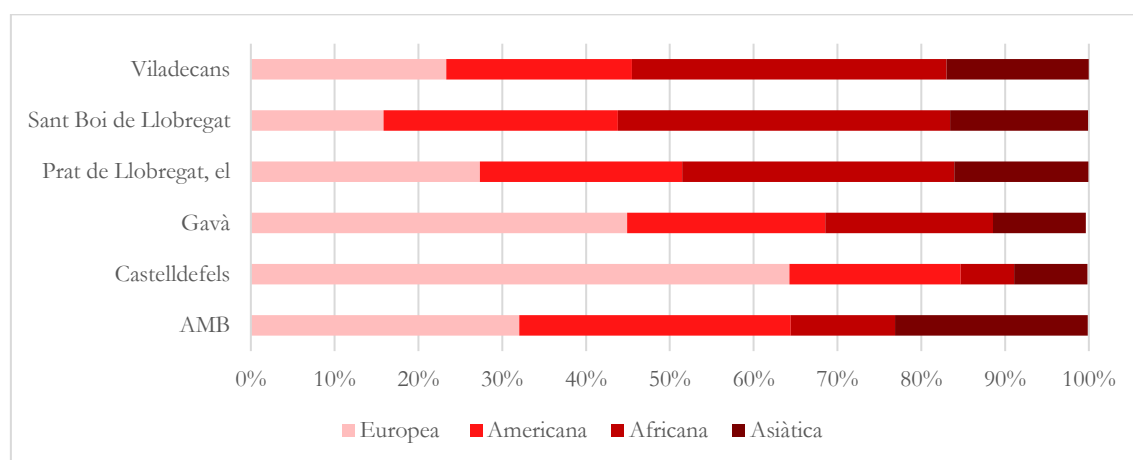
Figura 1.9. Població estrangera. Subàmbit metropolità i AMB, 2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA) i IDESCAT.

Pel què fa als orígens, a Gavà la població estrangera més nombrosa és aquella amb alguna nacionalitat europea (45%), seguida per les nacionalitats americanes (24%), les africanes (20%) i les asiàtiques (11%). Aquesta distribució es força diferent a la d'altres municipis de l'entorn com El Prat, Sant Boi i Viladecans on les nacionalitats més representades són les del continent africà, i ho són molt menys les europees. Pel que fa població amb alguna nacionalitat americana la distribució és bastant homogènia en tots els municipis del subàmbit, situant-se al voltant d'un quart de la població estrangera total. Per la seva banda, Castelldefels és el municipi amb una distribució més diferent, amb una gran proporció de ciutadans europeus (64%).

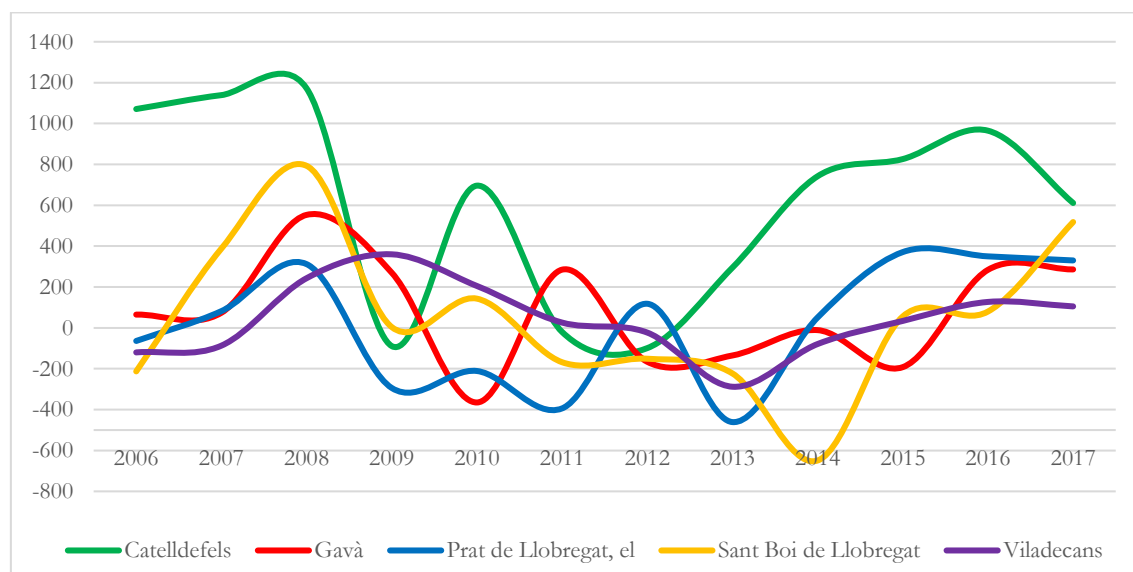
Figura 1.10. Població estrangera per nacionalitats. Subàmbit metropolità i AMB, 2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

En qualsevol cas, destaca que el subàmbit metropolità aquí analitzat mostra una distribució de la població estrangera diferent a la del conjunt metropolità. A l'àrea metropolitana la població americana és la més nombrosa (32,4%), seguit de molt a prop per nacionalitats europees (32%) i asiàtiques (23%). En contrast, la població africana és la menys representada (12,4%).

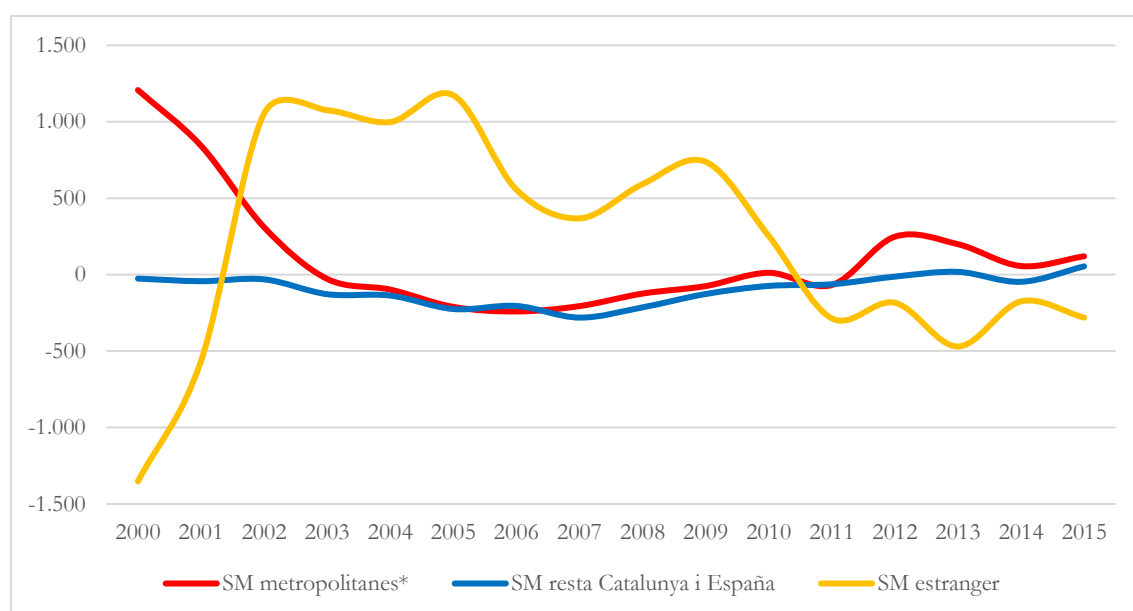
Figura 1.11. Saldo migratori. Municipis del subàmbit metropolità, 2006-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Com s'ha pogut veure amb anterioritat, el saldo migratori de Gavà ha experimentat diverses tendències en el període 2006-2017. Des de l'inici del període fins el 2008 va de signe positiu, és a dir va atraure més població que no pas n'expulsava, gràcies a les migracions provinents de fora de l'Estat. En canvi, entre 2009 i 2015 pateix un fort descens i el saldo migratori és negatiu en gran part del període, a excepció de l'any 2011. A partir del 2016 es recupera i tornen a haver-hi més altes que baixes residencials, gràcies a la recuperació de les migracions externes. Per origen és interessant observar, més enllà del saldo de persones estrangeres, l'evolució del saldo metropolità: **si a principis del segle XXI es produeix una intensa caiguda que arriba a situar el saldo en negatiu durant el període 2003-2011, a partir del 2012 es pot observar un petit creixement, retornant les persones provinents d'altres municipis de l'entorn metropolità com les principals contribuent al saldo migratori positiu (SIC 1.2).**

Figura 1.12. Saldo migratori segons origen. Gavà, 2000-2015.

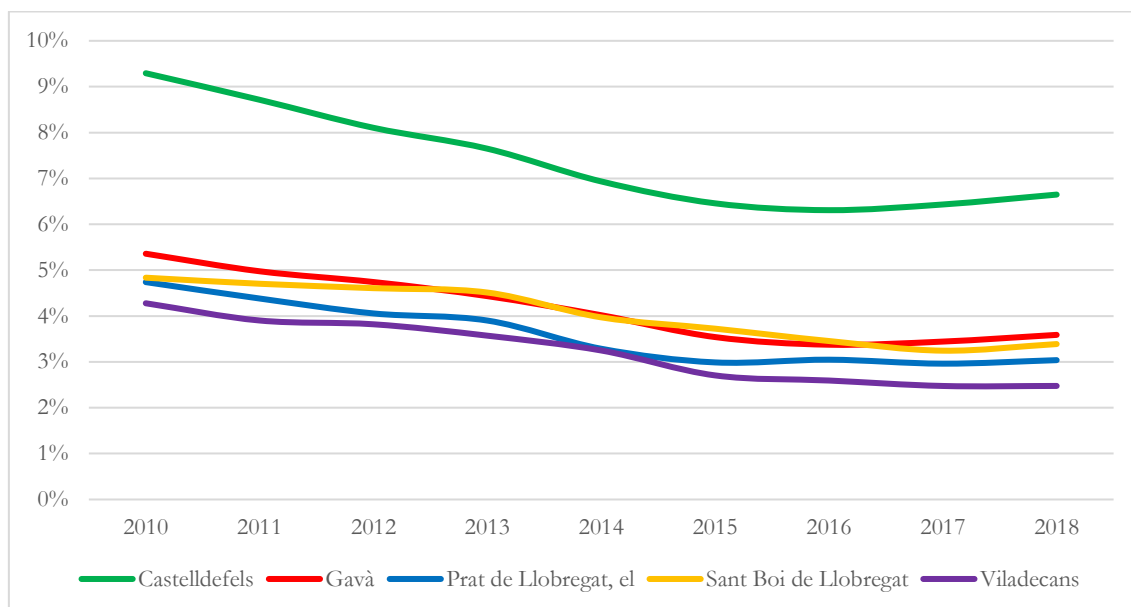
* Es pren com a referència la província de Barcelona.

Font: Centre d'Estudis Demogràfics i Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona.

Amb més o menys intensitat, la majoria de municipis de l'entorn han tingut una evolució similar del saldo migratori, negatiu durant els anys (o algun dels anys) de crisi econòmica. En el cas de Castelldefels, però, només en dos anys durant la crisi arriba a ser negatiu i és el municipi que abans es recupera i que assolix un saldo positiu més elevat, tot i que a partir del 2016 pateix una caiguda, quan la resta de municipis semblen consolidar-se.

Tenint en compte que el creixement natural s'ha mantingut estable gràcies al naixement de fills de persones novingudes, és interessant tenir en compte l'evolució del pes de les persones joves estrangeres al municipi (SIC 1.3), essent també potencials creadores de noves llars al municipi. **Així, la població jove estrangera ha disminuïts progressivament des de l'any 2010, passant de prop de 2.500 persones joves estrangeres a 1.700 el 2018, una caiguda d'un 32,6%. Malgrat això, a partir del 2016 es pot percebre una certa recuperació del nombre de persones joves estrangeres.**

Figura 1.13. Persones joves de nacionalitat estrangera. Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2018.

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

En comparació amb els municipis de l'entorn, Gavà és la segona ciutat amb un pes superior de persones joves estrangeres: 3,4% sobre el total de la població. Només la supera Castelldefels, que té una taxa molt superior (6,7%) i una recuperació més marcada. Pel que fa a l'evolució dels altres municipis, tots presenten una evolució similar: caiguda progressiva durant tot el període fins a una estabilització o recuperació a partir del 2016 coincidint amb el final de la crisi.

2. Espai públic i territori

2.1. Estructura territorial i urbana

2.1.1. Reptes i objectius en l'àmbit de l'estructura territorial i urbana

Gavà és una ciutat que, tal com destaquen les persones entrevistades, **es caracteritza per una matriu física d'alt valor ambiental, un territori en equilibri (pel compendi de natura, urbà i productiu), connectat (tant ecològicament com per importants infraestructures de mobilitat i transport), i metropolità (i amb vocació metropolitana)**. De fet, el seu caràcter equilibrat i connectat, són actius molt rellevants per a l'entorn metropolità.

En aquest context apareixen diversos reptes vinculats a la gestió del territori i de l'entorn urbà que requereixen intervencions i projectes a curt, mig i llarg termini. El primer gran repte de Gavà, que va més enllà de l'àmbit de l'espai públic i que per tant apareixerà molt recurrentment, és el **gran creixement de sectors urbanístics estratègics que experimentarà en la propera dècada**. El desenvolupament de noves àrees residencials com el Pla de Ponent o productives com els Joncs, més altres àrees de mides menors però amb impacte sobre el teixit productiu i econòmic (Espai Roca, La Marinada) presenta un conjunt de reptes de gran intensitat que representaran un important desafiament tant per als gestors públics com per a la ciutadania. En aquest cas, les persones entrevistades destaquen que **les accions estratègiques en matèria d'urbanisme han de cosir el territori, des de l'entorn natural (muntanya i mar), l'urbà, el productiu industrial i el productiu agrícola**.

En primer lloc, creixement en més de 12.500 persones que s'incorporaran en els propers anys a Gavà, l'ampliació a quatre nous barris i gairebé un terç més de la població actual. **Aquest desenvolupament situa l'excepcionalitat de Gavà en l'entorn metropolità a curt, mig i llarg termini, ja que tindran impacte en tot l'entorn metropolità en termes poblacionals, residencials, productius i econòmics**.

Si bé, els grans canvis no són a curt termini, les persones entrevistades destaquen el repte que representa respecte a la **gestió del procés**: si bé el model de desenvolupament està plantejat en termes d'equilibri i sostenibilitat (en el temps, recursos, impactes sobre l'entorn, etc.) aquest requereix d'una gran **planificació d'infraestructures que tindran efectes clars sobre el dia a dia de la població i sobre l'entorn**. Així, s'ha de tenir en compte que **una part de la població percep aquest creixement com un risc per a l'impacte sobre l'entorn, els serveis i equipaments, i en última instància l'estil de vida local i la qualitat de les relacions humanes** (Idèria, 2016).

Igualment, pel que fa a la gestió del procés, les persones entrevistades destaquen que és necessari millorar el treball transversal i la governança de l'urbanisme, implicant tots els agents rellevants de l'Ajuntament en la gestió i planificació dels nous desenvolupaments.

Per últim, les persones entrevistades reconeixen la **necessitat d'establir diàleg i fer pedagogia davant dels grans canvis que representarà aquest creixement urbà**. En aquesta mateixa direcció, els gestors públics reconeixen mancances en les eines pròpies de l'administració. Entre aquests, un gran repte de present és el de **dotar d'estructura i recursos a l'empresa pública Gavanenca de Terrenys i Immobles (GTI) perquè exerceixi funcions de control i desenvolupament**.

Respecte a l'espai públic destaquen, especialment, les prioritats de **mantenir i reforçar projectes i serveis com el Junts fem Barri, treure profit de potencials de l'empresa pública PRESEC, en relació a indicadors d'impacte i dades, i elaborar un pla local d'equipaments**.

2.1.2. Vinculació amb els ODS

En aquest àmbit els ODS comparteixen alguns dels reptes aquí plantejats en l'objectiu 11 (Ciutats i Comunitats Sostenibles), i en particular les metes 11.3 a 11.4, que fan referència al urbanisme inclusiu, sostenible i participatiu així com l'accés a zones verdes urbanes i espais públic accessible, inclusiu i segur.

Taula 2.1. Metes i objectius de l'ODS 11 vinculats a l'espai públic.

ODS	Metes i objectius
11. Ciutats i comunitats sostenibles	11.3. D'aquí al 2030, augmentar la urbanització inclusiva i sostenible i la capacitat per a la planificació i la gestió participatives, integrades i sostenibles dels assentament humans en tots els països.
	11.4. D'aquí al 2030, proporcionar accés universal a zones verdes i espais públics segurs, inclusius i accessibles , en particular per a les dones i els infants, les persones grans i les persones amb discapacitat.

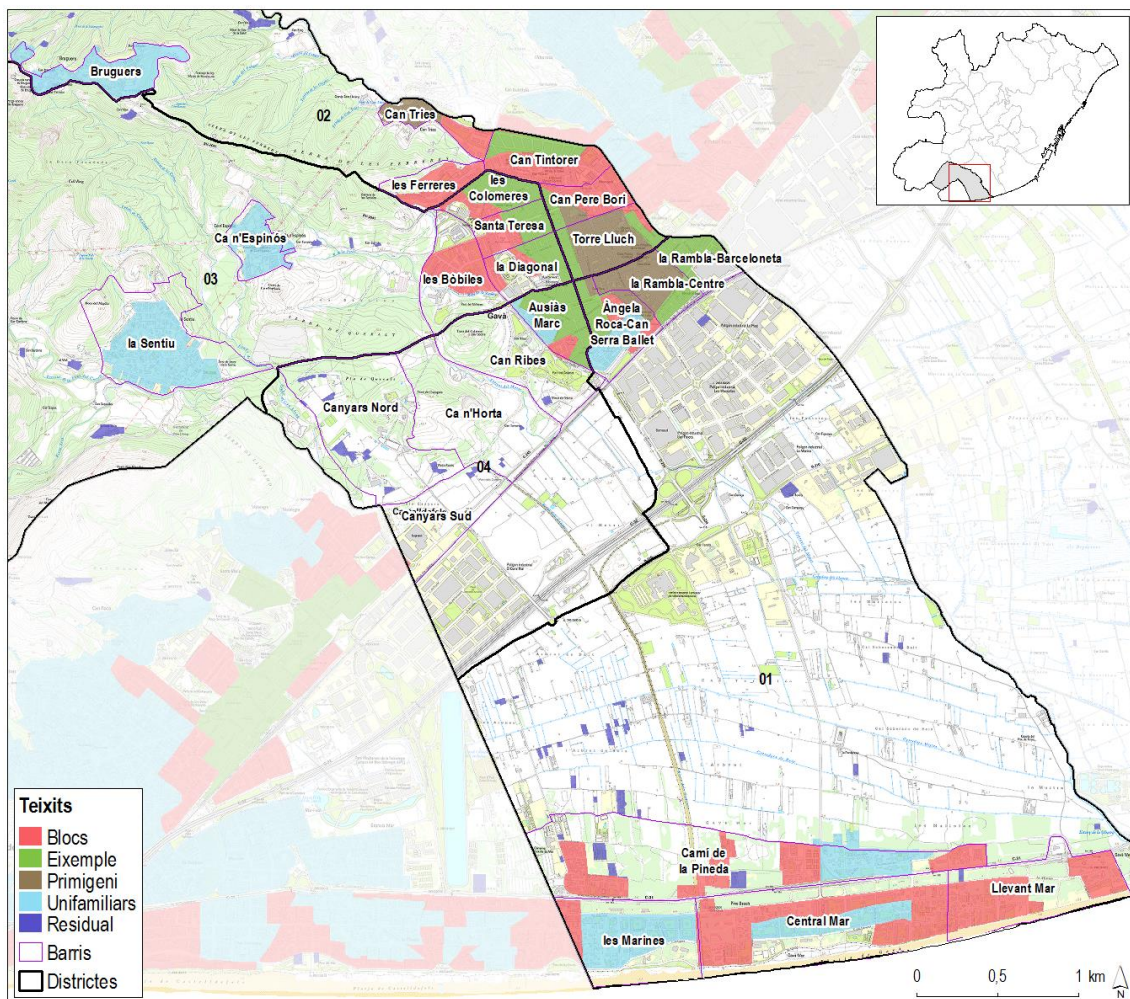
Font: Nacions Unides.

2.1.3. Diagnosi i indicadors en l'àmbit de l'estructura territorial

Gavà és un municipi amb una estructura urbana complexa, formada per un centre urbà i diversos nuclis residencials dispersos entre el litoral mediterrani i el PN del Garraf. En aquest sentit, no existeix un continu urbà entre els diversos nuclis, els quals es troben separats per infraestructures de valor productiu i ecològic com el propi PN del Garraf (al nord) amb els barris dels Bruguers, Ca n'Espinós, La Sentiu; el Parc Agrari del Delta del Llobregat i els polígons industrials al sud que separen el centre i els barris del nord amb el barri litoral de Gavà Mar; i tot un seguit de petits nuclis dispersos.

A més a més, la morfologia d'aquests barris afegeix complexitat a la gestió urbana del territori: d'una banda, els barris del centre format per un nucli històric, eixample i blocs plurifamiliars, mentre que els desenvolupaments urbans de baixa densitat d'habitatge residencial unifamiliars, es situen en els barris més perifèrics.

Figura 2.2. Teixits morfològics i delimitacions dels barris. Gavà, 2017.

Font: Elaboració pròpia a partir d'IERMB, 2017².

Aquesta estructura territorial disseminada té la seva traducció en una superfície residencial i densitats poblacionals molt heterogènies. Gavà està organitzat en 24 barris, dels quals els barris del centre urbà tenen una densitat de població elevada i els nuclis dispersos amb densitats baixes.

Per població estimada els barris més poblats són Can Tintorer (4.600 habitants) i els barris de la Rambla-Centre, Àngela Roca-Can Serra Ballet, Torre Lluch, Can Pere Bori i Ausiàs Marc (entre 3.800-4.000 habitants). En canvi, per superfície residencial els barris més grans són en barris perifèrics com Central Mar (40 Ha.) o Camí de la Pineda (22 Ha.). Així doncs, pel que fa a la densitat, s'observen barris del nucli urbà amb densitats superiors als 600 hab/Ha. com Can Pere Bori o Santa Teresa i d'altres, corresponents a barris perifèrics, amb densitats baixes.

Com veurem al llarg d'aquesta diagnosi aquesta estructura té incidència en una diversitat d'àmbits propis de la gestió urbana i de la ciutat i, per tant, és rellevant introduir l'anàlisi, sempre

² Per més informació vegeu l'estudi *Teixits, vulnerabilitat, planejament i polítiques públiques a* <https://iermb.uab.cat/ca/iermb/estudi/teixits-vulnerabilitat-planejament-i-politiques-urbanes/>

que sigui possible, d'aquesta complexitat territorial en tots els aspectes de la diagnosi. Davant de l'estructura territorial desagregada que presenta Gavà i les diferències socioeconòmiques que l'acompanyen (veure 3.1. Desigualtat i pobresa), un repte rellevant és el **d'assegurar la cohesió territorial del municipi entre els diversos barris, però també, en vista als nous barris que es desenvoluparan a el Pla de Ponent, Roca, la Marinada, etc. garantir-ne la mixticitat d'aquests.**

Taula 2.3. Superfície residencial i densitat de barris. Gavà, 2016.

Barris	Superfície residencial (ha.)	Densitat neta (població./ha.)
Can Pere Bori	6,3	625,4
Santa Teresa	5,7	604,9
Ausiàs Marc	9,4	404,7
Can Tintorer	11,9	386,4
La Diagonal	9,4	371,8
Les Colomeres	8,4	366,5
Àngela Roca-Can Serra Ballet	10,6	351,3
La Rambla-Centre	10,7	350,2
Canyars Sud	0,8	282,4
Torre Lluch	14	274,5
Les Bòbiles	7,6	257,7
La Rambla-Barceloneta	7,9	227
Les Ferreres	4,5	181,9
Can Tries	5	162
Ca n'Espinós	7,1	78,1
Camí de la Pineda	22,1	58,2
Llevant Mar	16,7	58
Central Mar	40,1	45,9
Les Marines	23,1	45,1
La Sentiu	17,7	43,7
Bruguers	8,8	35,2
Canyars Nord	2,7	11,4
Can Ribes	11,3	2,9
Ca n'Horta	0,5	0

Font: Elaboració pròpia a partir de IERMB i AMB, Mapa de barris i de les àrees estadístiques de referència, 2016³.

Respecte a l'encaix territorial del municipi, les persones entrevistades posen de relleu que un dels principals actius de la ciutat és la seva ubicació i recursos territorials i ambientals. Gavà se situa a 20 minuts de Barcelona, connectada per vies de comunicació principals (Renfe, C-32, C-31), i molt propera a grans infraestructures com l'Aeroport del Prat i el port de Barcelona. Malgrat aquesta ubicació destaca per un entorn amb un alt nivell ecològic i paisatgístic, en el qual destaca el PN del Garraf, el litoral i les seves platges i el Parc Agrari del Baix Llobregat. **Aquestes característiques territorials són un dels principals actius del municipi, que incideixen positivament en la identitat del municipi, en la seva capacitat d'atracció de nova població, i**

³ Per més informació, disponible a: <https://iermb.uab.cat/ca/iermb/estudi/mapa-de-barris-metropolitans-i-de-les-arees-estadistiques-de-referencia>

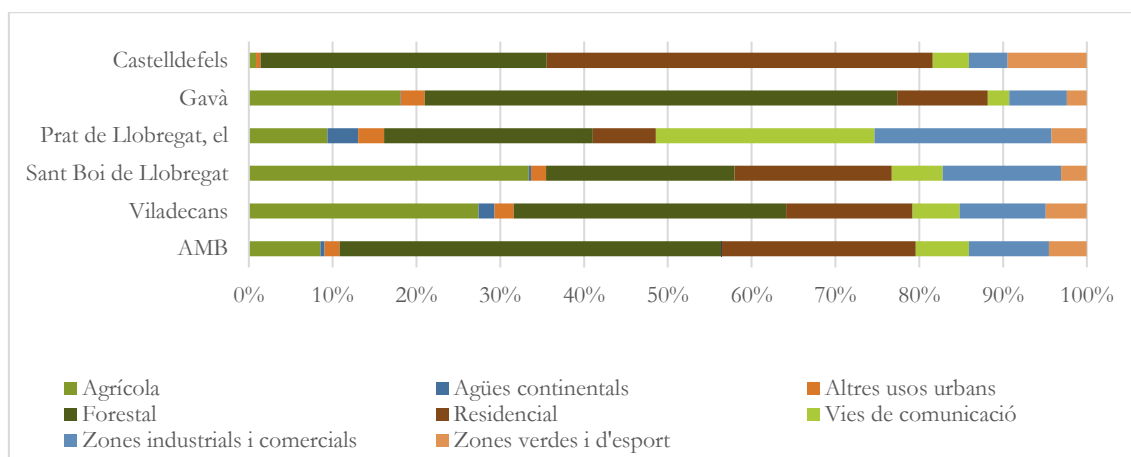
atracció d'activitat econòmica, però també tenen un notable impacte ambiental i ecològic en el conjunt de l'àrea metropolitana.

Per altra banda, en termes urbans, destaquen les relacions intenses que manté amb els municipis del seu entorn, que en aquesta diagnosi identifiquem com un **subàmbit metropolità**, en particular amb Viladecans i Castelldefels, i amb Sant Boi de Llobregat i el Prat de Llobregat, que en conjunt construeixen un sistema urbà amb importants connexions econòmiques i productes, de mobilitat, ecològiques, etc. Com veurem més endavant aquest subàmbit ha servit durant tota la diagnosi per fer una anàlisi comparada en diversos àmbits.

Aquesta connectivitat és particularment marcada entre Gavà i Viladecans, que construeixen un continu urbà entre els nuclis central de Gavà amb els barris del sud-oest de Viladecans i amb els quals es comparteixen projectes rellevants per al desenvolupament de tot el territori com l'Espai Roca.

Per completar l'anàlisi territorial, un element rellevant d'aquesta és els **usos del seu sòl** municipals; els efectes de la petjada humana en el territori es reflecteix en la transformació de la seva superfície per a usos amb finalitats diferents. Així, un dels indicadors que ens permet observar quin ha estat el grau de transformació del sòl és, per tant, la delimitació d'usos del sòl que s'ha anat desenvolupant al llarg dels anys en un territori. En aquest sentit, les dades que es disposen són escasses, només fan referència a l'any 2009, i són fruit del mapa de cobertes del sòl del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF).

Figura 2.4. Superfície d'usos del sòl. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2009.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA) – CREAF.

En línia amb el que apunten moltes persones entrevistades, Gavà és un terme municipal amb una presència important d'infraestructures verdes, sobretot gràcies a la presència del Parc Agrari i el PN del Garraf. Gavà dedicava una part important del seu sòl a usos forestals (56,4%), per la presència important en el seu territori del PN del Garraf. Es tracta del municipi amb una presència més elevada de sòl forestal de l'entorn i 10 punts per sobre de la metropolitana. També, per la presència del Parc Agrari del Baix Llobregat, dedica una part important de la seva superfície a usos agrícoles (18%), situant-se com el tercer municipi de l'entorn amb una proporció més elevada, per darrera de Sant Boi de Llobregat i Viladecans, i gairebé 10 punts més

que la dada metropolitana. En canvi, té poca superfícies relativa de zones industrials i comercials (7%) i vies de comunicació (2,6%), en contrast amb els municipis de l'entorn i el conjunt de l'AMB.

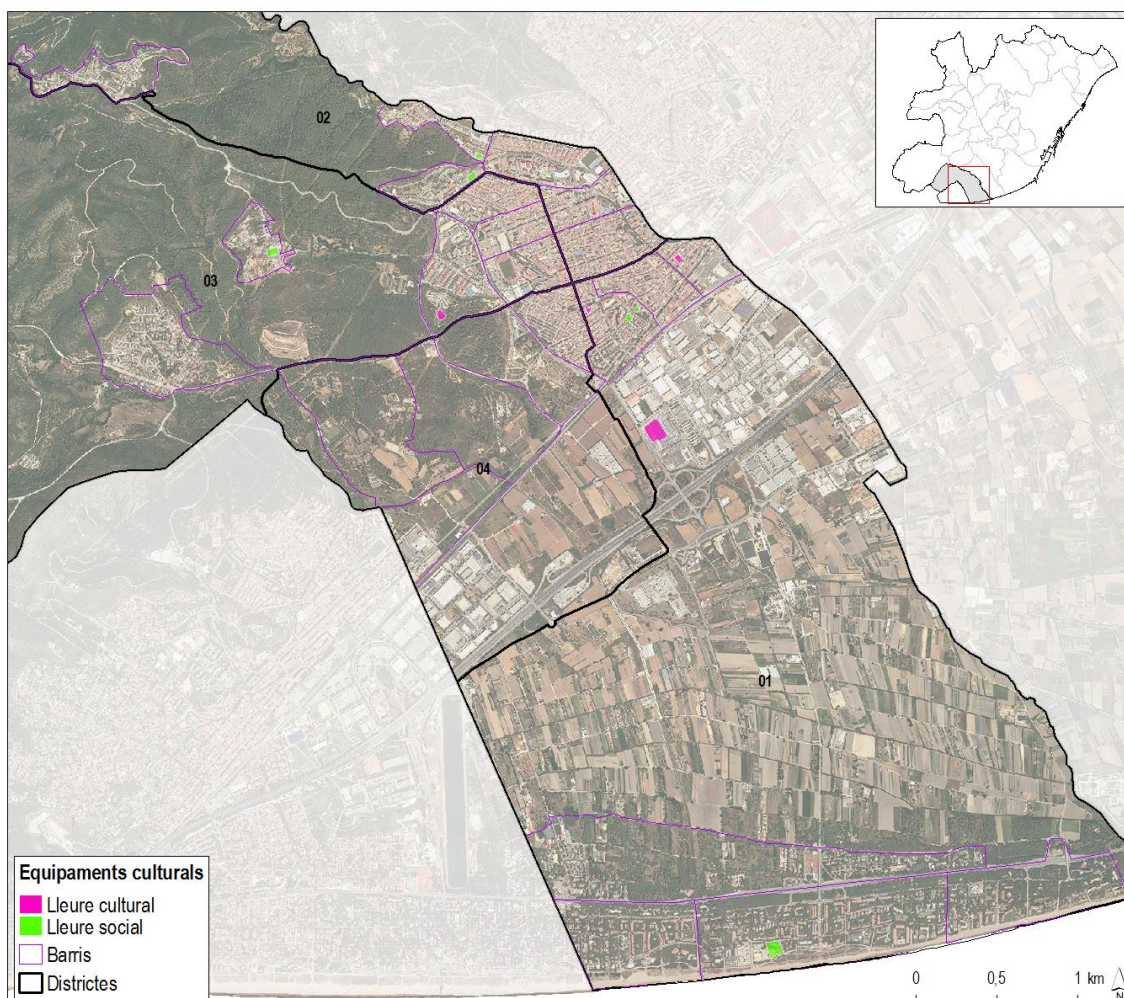
Respecte a l'**espai públic** si bé per l'estructura territorial desagregada presenta complexitats en la seva gestió i manteniment, la disponibilitat d'importants recursos propis no han plantejat grans problemàtiques específiques en aquest àmbit. En aquest sentit, PRESEC representa un actiu molt rellevant per al municipi; es tracta d'una de les poques empreses públiques municipals de manteniment urbà i recollida de residus en l'entorn metropolità, amb uns elevats nivells d'aprovació (Idèria, 2016). Les persones entrevistades destaquen que **PRESEC és la imatge de l'ajuntament al carrer i, per tant, és necessari desenvolupar sistemes d'indicadors que permetin copsar l'impacte dels servies**, així com integrar les dades generades per l'empresa en el sistema d'informació municipal (veure 5. Govern Obert). D'altra banda, experiències com les que representa el **Junts fem Barri, són especialment ben valorades pel que signifiquen de capacitat de desenvolupar projectes entre mandats, que recullin les necessitats i interessos dels veïns i veïnes a través de la participació ciutadana, i una bona experiència de treball transversal en l'administració.**

Magrat això, en alguns casos les persones entrevistades sí que han recalcat les **mancances en els equipaments públics, molt particularment en el cas dels equipaments culturals i de lleure, i els equipaments esportius**. Les persones entrevistades també destaquen la reivindicació històrica del tercer Centre d'Atenció Primària a la ciutat.

En el primer cas, destaca la **manca d'equipaments culturals al municipi i en general manca oferta cultural i de lleure a la ciutat** (Figura 2.5). Les persones entrevistades reconeixen especialment la falta d'oci per a joves, un dèficit històric que s'ha suplert amb l'oferta d'oci de municipis veïns, com Castelldefels. Aquestes mancances contrasten amb una important presència de l'esport a la ciutat.

Figura 2.5. Mapa d'equipaments culturals. Gavà, 2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Geodatabase d'equipaments de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, IERMB 2018.

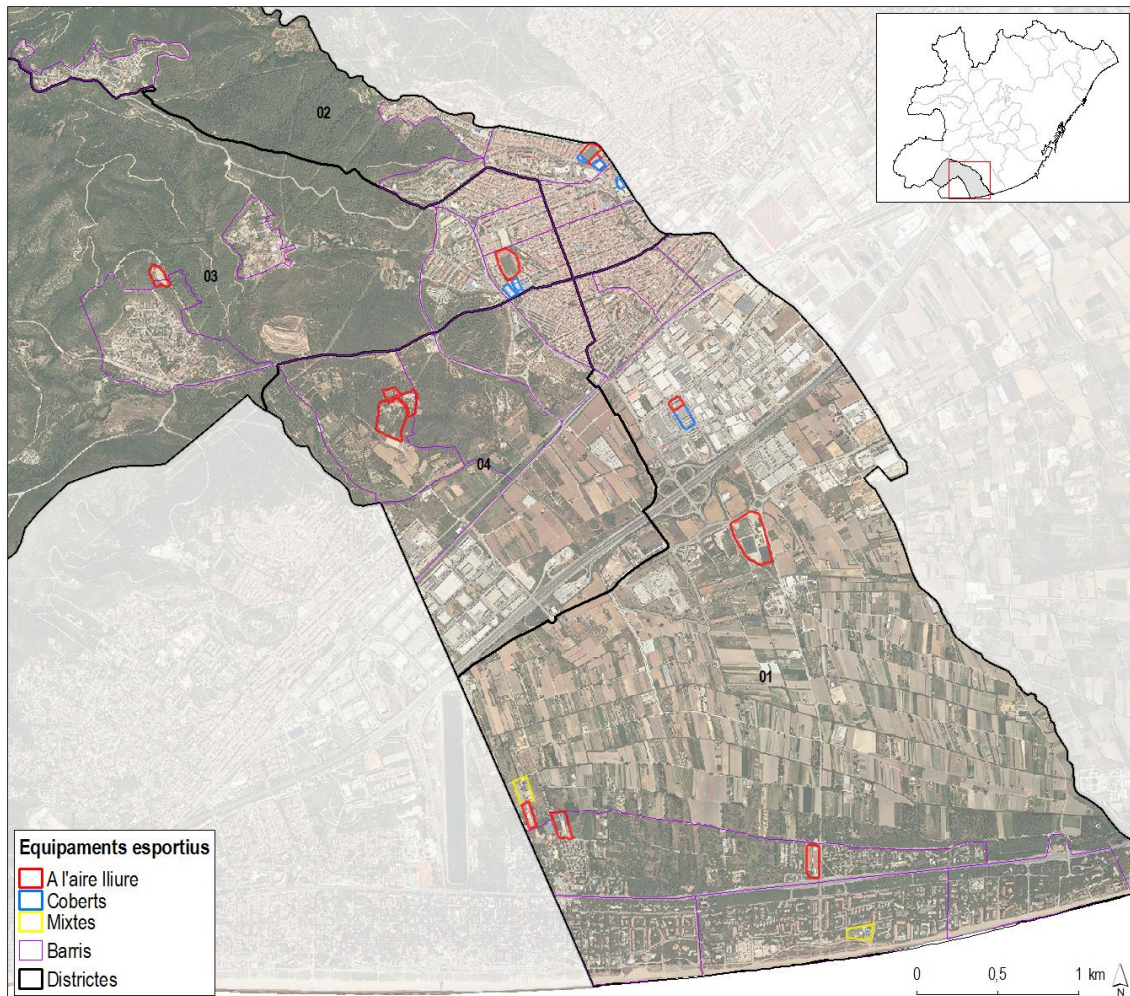
Així doncs, pel que fa als equipaments esportius (Figura 2.6), les persones entrevistades situen les principals mancances dels equipaments esportius, no tant en la quantitat (tot i que hi ha reivindicacions per a una piscina coberta), sinó per les dificultats de gestió i d'ús per la pressió que fa un teixit associatiu tant dens en l'àmbit esportiu. **Gavà, és un municipi amb una gran quantitat de clubs i equips esportius que han d'acabar compartint espai en els equipaments disponibles, fent-ne difícil la gestió i fins i tot generant una certa competència entre ells.** En aquest sentit, el projecte de Can Torelló pot esdevenir un nou espai per rebaixar la pressió en altres equipaments esportius.

Aquests dèficits, emperò, contrasten amb la voluntat política d'esdevenir, en part gràcies al desenvolupament de Can Torelló i també per la presència d'importants actius naturals per a l'esport d'aventura/naturalista, en una **ciutat referència de l'esport en l'entorn metropolità.** En aquest cas, el desenvolupament d'aquesta aposta però té el **repte d'estar ben acompanyada, a més de les inversions necessàries, d'una bona planificació dels equipaments esportius municipals, d'una adequada gestió i acompanyament dels clubs esportius locals, desenvolupament d'infraestructures de mobilitat adequades, etc.** En aquest cas, i també pel

que fa als equipaments culturals i de lleure, **un dels grans dèficits actuals de la ciutat és la manca d'un pla local d'equipaments** (actualment hi ha un inventari d'equipaments).

Figura 2.6. Mapa d'equipaments esportius. Gavà, 2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Geodatabase d'equipaments de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, IERMB 2018.

2.2. Habitatge

2.2.1. Reptes i objectius en l'àmbit de l'habitatge

Com s'ha pogut veure el gran creixement previst per a Gavà tindrà un gran impacte sobre el parc residencial i en el potencial grau d'augment de població. Tanmateix l'habitatge també presenta reptes que requereixen de solucions de present. Les persones entrevistades destaquen l'augment del preu dels lloguers a la ciutat com una de les grans problemàtiques en aquest àmbit, en una dinàmica que més enllà de Gavà afecta a gran part dels municipis metropolitans. En aquest sentit, destaquen la necessitat de millorar el parc d'habitatges públics de la ciutat i, en particular, molt transversalment es fa una aposta per l'augment dels HPO de lloguer. En aquest sentit, **els projectes d'ampliació del parc residencial representen una oportunitat per reforçar la política d'HPO, particularment de lloguer i tot respectant la mixticitat dels nous barris juntament amb el manteniment de la connectivitat ecològica.**

També és cert que part de les persones entrevistades posen en dubte la necessitat d'aquest gran augment de població que suposaran els nous desenvolupaments. Aquests grans creixements poden xocar amb l'estil de vida que una part de la població de Gavà valora de la ciutat: mida petita, tranquil·litat, etc. (Idèria, 2016). En aquest cas, el govern municipal reconeix la necessitat de **ser pedagògic amb tots els agents implicats durant tot el procés de desenvolupament d'aquestes noves àrees residencials.**

Malgrat tot, aquests reptes són a mig i llarg termini, i ja apareixen problemàtiques que reclamen l'actuació de l'administració de manera més immediata. Les persones entrevistades situen l'accessibilitat al mercat de lloguer com una de les problemàtiques més importants. Així doncs, destaquen que l'augment dels preus dels lloguers han afectat especialment a col·lectius amb dificultats específiques, molt particularment a col·lectius com la gent gran, els joves, famílies de rendes baixes, persones amb discapacitat... En aquest sentit les persones entrevistades plantegen la necessitat **d'ampliar el parc d'habitatge públic i el parc d'habitatge dotacional per a aquells col·lectius amb problemàtiques específiques d'accés a l'habitatge.**

Per altra banda, i davant la complexitat territorial del municipi, es planteja la necessitat de fer polítiques actives de **millora i rehabilitació d'habitatge, molt particularment dels barris més degradats.**

2.2.2. Vinculació amb els ODS

Els ODS fan referència a l'habitatge a través de l'objectiu 11 (Ciutats i Comunitats Sostenibles), i en particular les metes 11.1 pel que fa a **l'accés assequible a l'habitatge i la millora urbana i residencials als barris degradats.**

Taula 2.7. Metes i objectius de l'ODS 11 vinculats a l'habitatge.

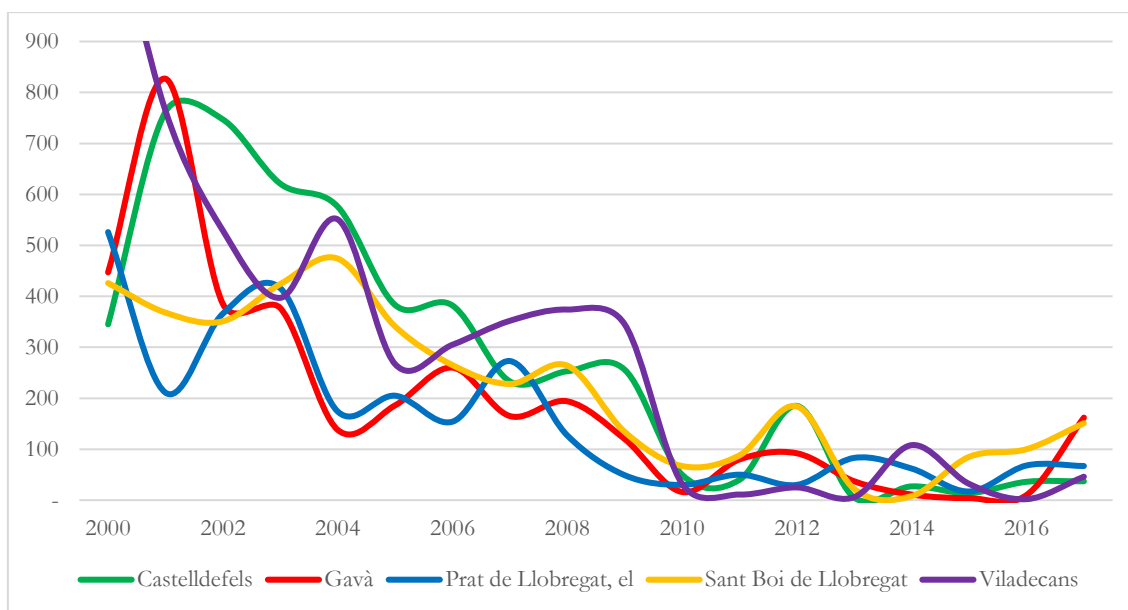
ODS	Metes i objectius
11. Ciutats i comunitats sostenibles	11.1. D'aquí al 2030, assegurar l'accés de totes les persones a habitatge i serveis bàsics adequats, segurs, assequibles i millorar els barris marginals.

Font: Nacions Unides.

2.2.3. Diagnosi i indicadors en l'àmbit de l'habitatge

Per tal de poder conèixer les principals dinàmiques del mercat immobiliari s'han recollit diversos indicadors. D'una banda, per estudiar els ritmes de construcció s'han aplegat els habitatges finalitzats durant els darrers anys, fent especial esment als Habitatges de Protecció Oficial (HPO). D'altra banda, per preveure les dinàmiques del mercat immobiliari futures, en termes de noves construcció, es presenta el potencial d'oferta d'habitatges existent⁴, així com es planteja la necessitat d'incloure indicadors de caràcter sociodemogràfic per observar els impactes.

Figura 2.8. Habitatges acabats. Municipis del subàmbit metropolità, 2000-2017.

Font: elaboració pròpia a partir de Departament de Territori i Sostenibilitat.

En primer lloc, en relació a la **producció d'habitatges**, entre l'any 2000 i 2017 a Gavà es finalitzaren més de 3.500 habitatges (**SIC 1.1**). Tanmateix, gran part de la producció es concentra en el període previ a la crisi: del 2000 al 2008 es construeixen el 85% dels habitatges de tot el període. A partir del 2009 la producció d'habitatges baixa de manera molt marcada, fins a situar-se al voltant dels 60 habitatges finalitzats l'any, amb alguns pics de molt baixa producció com el 2014 i el 2015 amb 4 i 10 habitatges finalitzats respectivament. A partir del 2017 es pot observar

⁴ Per a més informació, l'OHB ha elaborat un informe exhaustiu de la situació de l'habitatge a Gavà: *Estudi de necessitats d'habitatge de Gavà*. Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona, 2018.

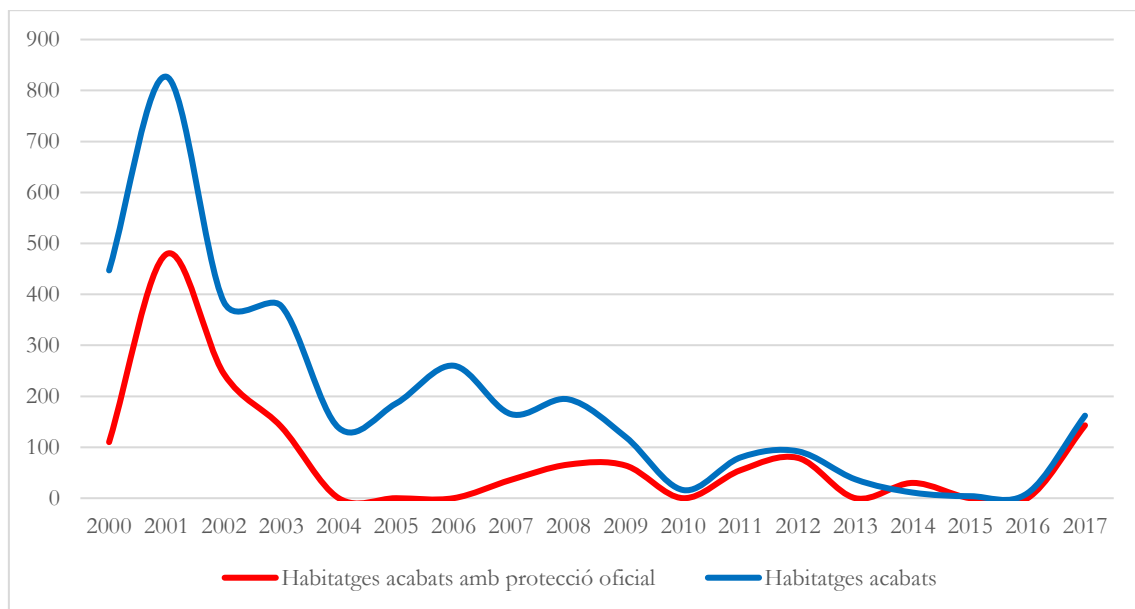
una petita recuperació de la producció d'habitatges, situant-se de nous en els nivells del 2007 amb 162 habitatges finalitzats.

Aquesta evolució s'assimila a la dels altres municipis de l'entorn: una marcada caiguda que toca fons en el període posterior a la crisi econòmica, situant-se en tots els municipis en mínims històrics de producció d'habitatge. Entre aquesta Gavà se situa en el període d'entre el 2003 i el 2016 com un dels municipis amb una menor producció d'habitatge, que es recupera a partir del 2017.

Aquest procés també té el seu reflex en la producció d'HPO (**SIC 1.2**), tot i que més marcat. **Des del 2000 i fins el 2017 s'han construït a Gavà prop de 1.500 HPO.** Si bé, la important producció d'habitatge protegit a Gavà ha estat un determinant de la configuració del parc d'habitatge de la ciutat (OHB, 2018), aquest ha estat molt influït per les dinàmiques macroeconòmiques: **durant els anys 2000 al 2003 hi ha una política molt activa de producció d'HPO, en el qual es construeixen el 76% dels HPO de tot el període. En canvi, des del 2004 al 2016 la producció és molt minsa, de 330 habitatges, 25 habitatges per any de mitjana i en alguns no s'arriba a construir cap HPO (2004-2006; 2010; 2013; 2015-2016).** A partir del 2017 es recuperen nivells de producció d'HPO que no es donaven des del 2003 (143 HPO finalitzats).

Respecte al parc públic de la Generalitat, l'any 2017 l'Agència de l'Habitatge de Catalunya gestionava un parc públic de 165 habitatges de lloguer a Gavà, dels quals 163 estaven ocupats i 2 temporalment desocupats (OHB, 2018).

Figura 2.9. Habitatges acabats. Gavà, 2000-2017.

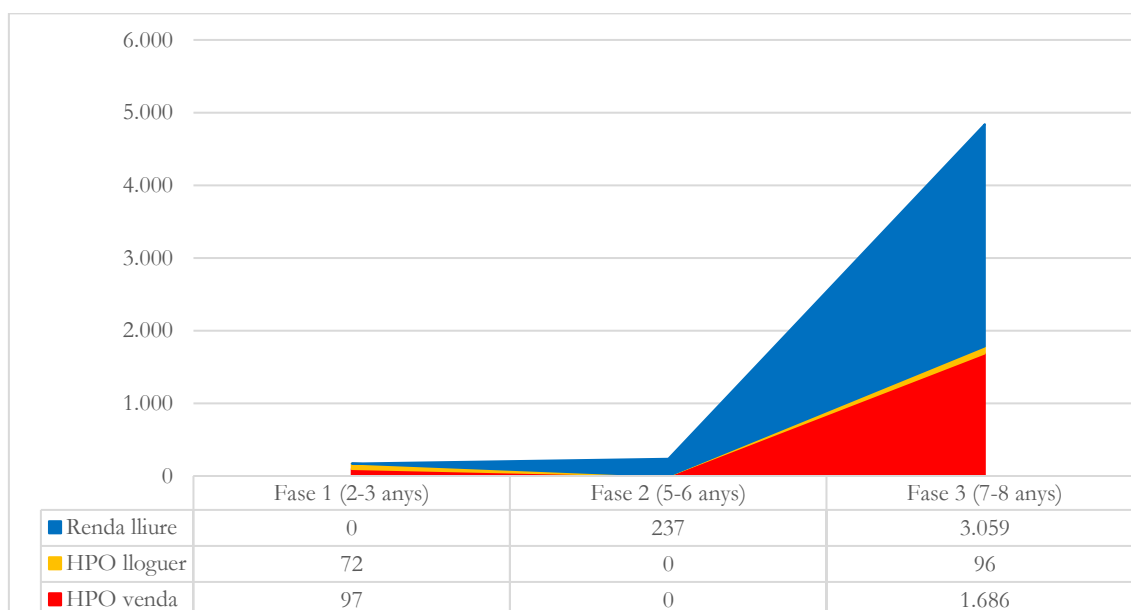
Font: Observatori Metropolità de l'Habitatge a partir de Departament de Territori i Sostenibilitat.

Malgrat tot, i tal com apunta el planejament, els nous desenvolupaments que estan previstos a Gavà representen un gran canvi respecte al període anterior. **Gavà és un dels municipis amb un potencial de creixement residencial més elevat del conjunt de l'àrea metropolitana.** El futur desenvolupament del Pla de Ponent, juntament amb altres desenvolupaments residencials més

modestos (Espai Roca, la Marinada), representant un augment potencial de més de 12.000 habitants per al municipi i gairebé un 15% del total dels grans sectors residencials pendents de desenvolupar a l'àrea metropolitana.

Tal com apunta l'OHB (2018), a partir del planejament i d'acord amb el tipus de sòl en el què se situen les noves actuacions urbanístiques el potencial d'habitatge en la propera dècada és de gairebé 5.250 habitatges, dels quals prop de 2.000 seran protegits (37%). Tal com apunten les persones entrevistades, un canvi necessari respecte a les polítiques anteriors per tot aquest nou parc d'HPO, és que una part important d'aquest sigui HPO de lloguer.

Figura 2.10. Potencial d'oferta d'habitatge lliure i protegit. Gavà, 2018-2026.

Font: Observatori Metropolità de l'Habitatge a partir de Departament de Territori i Sostenibilitat.

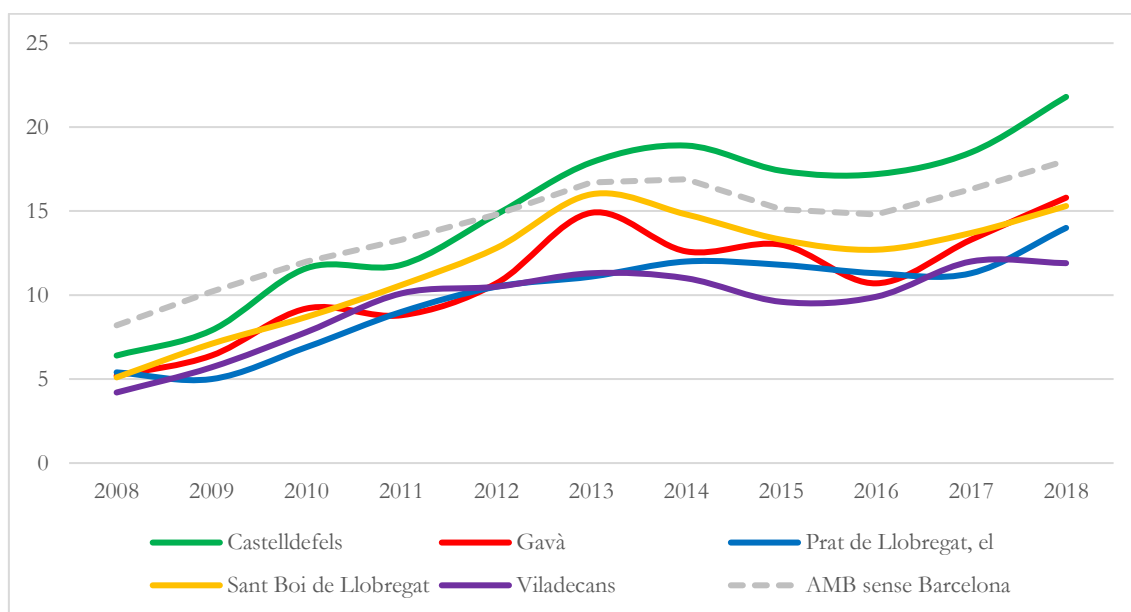
Malgrat tot, com es pot observar, el creixement més important del parc residencial és un procés a llarg termini (7-8 anys), i gran part dels impactes vinculats als creixement de la població no es produiran en el curt termini. Tot i això, en aquest context de creixement potencial és necessari comptar amb eines que permetin mesurar l'impacte d'aquests canvis en l'estructura demogràfica del municipi. En particular per veure l'impacte d'aquests canvis, es proposen **indicadors que permetran observar el creixement de la població (SIC 1.3) i l'origen d'aquesta població (SIC 1.4), tenint en compte el potencial impacte metropolità d'aquest creixement i l'afectació sobre variables demogràfiques com la piràmide de població, la natalitat, etc. (SIC 1.5).**

En l'àmbit de l'habitatge, un altre repte que apareix recurrentment és el del mercat de lloguer. Si bé s'ha de ser conscient que el gran creixement de l'oferta d'habitatge potencial per als propers anys tindrà efectes sobre el mercat de l'habitatge de la ciutat, també és necessari mirar les condicions actuals del parc de lloguer, en el qual apareixen algunes problemàtiques específiques.

En aquest sentit, per analitzar les dinàmiques del **mercat d'habitatge de lloguer**, s'utilitzen els indicadors del nombre de contractes de lloguer i l'evolució del preu del lloguer. Observant el número de contractes de lloguer (**SIC 1.6**), l'any 2018 a Gavà hi havia 15,8 contractes de lloguer per cada 1.000 habitants. Es tracta del nombre de lloguers més elevat de la darrera dècada, i un gran increment respecte als contractes del 2008: el 2008 es registraven només 5,2 contractes de lloguer per cada 1.000 habitants; representa un increment de 10,6 contractes per 1.000 habitants (+204%).

Aquest augment en la darrera dècada es produeix de manera molt similar en els municipis de l'entorn i en el conjunt de l'AMB, tot i que amb diferents velocitats. En aquest sentit, Castelldefels és el municipi amb un creixement dels contractes de lloguer més marcat, i l'únic que a partir del 2012 se situa per sobre de la taxa metropolitana (18‰). Gavà és malgrat tot el segon municipi amb més contractes de lloguer per cada 1.000 habitants, seguit de molt a prop per Sant Boi de Llobregat (15,3‰).

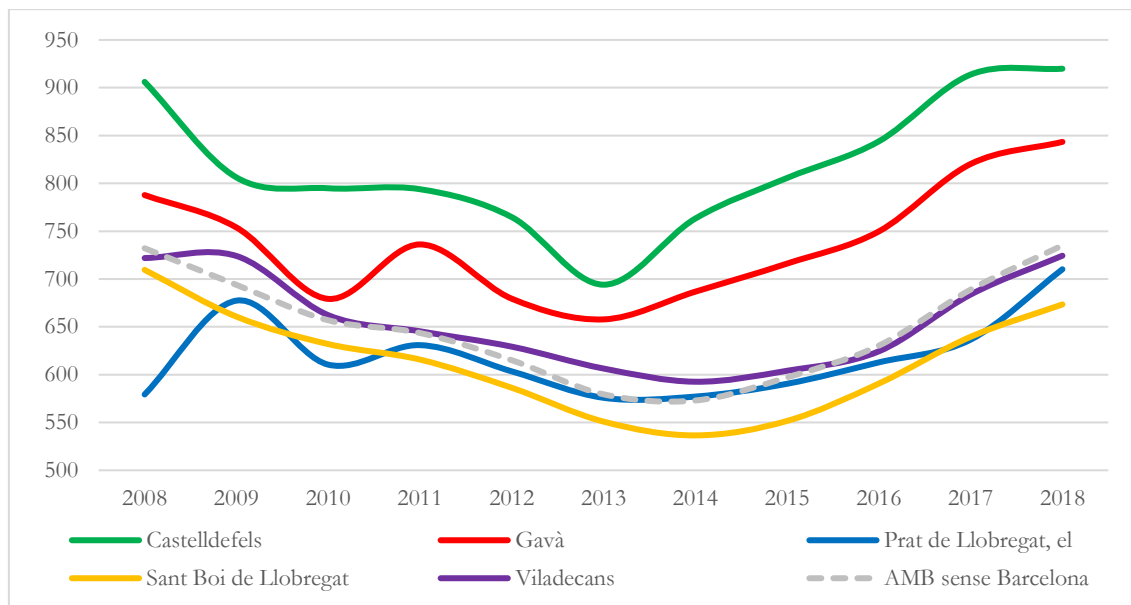
Figura 2.11. Contractes de lloguer per cada 1.000 habitants. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2008-2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Es pot observar en el conjunt del subàmbit metropolità una evolució similar en tots els municipis que destaca per un augment sostingut del lloguer en el període 2008-2013 que, en la majoria dels casos s'atura i disminueix en el període 2013-2016 i, a partir del qual, torna augmentar clarament situant-se en màxims històrics.

Figura 2.12. Preu mitjà de lloguer. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2008-2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Pel que fa el preu mitjà de lloguer mensual (**SIC 1.7**), es pot observar com efectivament hi ha hagut un augment marcat dels preus en els darrers anys, sobretot a partir del 2013. S'ha de tenir en compte que les dades disponibles no permeten identificar les diferències que puguin haver dins del territori municipal, que en el cas de Gavà poden ser molt rellevants. Tanmateix, la tendència apunta clarament a les percepcions de les persones entrevistades, que més enllà de comparar amb altres municipis reconeixen un marcat augment dels preus de lloguer en els darrers anys.

Així doncs, Gavà se situava en els 843€ l'any 2018. Respecte l'any 2008, quan el lloguer mensual es situava en 788€, va experimentar una reducció progressiva fins el 2015 quan arriba als 558€. Des de llavors, i seguint la tendència metropolitana, el preu del lloguer mensual s'ha tornat a incrementar de manera molt clara (+285€ al mes).

Es pot observar una tendència similar en la resta de municipis de l'entorn, però amb un augment de preus menys marcat que en els casos de Castelldefels i Gavà, que són els municipis amb els lloguers més elevats del territori i fins a 185€ i 108€ més cars que l'àrea metropolitana sense Barcelona, respectivament. En el cas de Gavà, però, s'han de tenir en compte els efectes d'alguns barris residencials sobre el preu mitjà de lloguer. Les dades disponibles no permeten veure les diferències internes dels municipis i, per tant, es poden produir alguns biaixos que distorsionen la comparació.

Per últim, pel que fa a l'habitatge buit, si bé sorgeix recurrentment la percepció d'un parc important d'habitatge buit a la ciutat, les dades no ho poden corroborar. Segons l'OHB (2018), a partir de dades de la Generalitat de Catalunya, en el període 2012-2015 a Gavà hi havia al voltant d'un centenar d'habitatges buits, lluny dels gairebé 400 que es calcula a Castelldefels, els més de 300 a Viladecans o els 200 del prat de Llobregat.

2.3. Medi ambient

2.3.1. Reptes i objectius de l'àmbit del medi ambient

Gavà és una ciutat metropolitana amb un alt valor mediambiental; dues terceres parts del territori municipal són no urbans. Com s'ha pogut veure en el punt anterior (2.1. Estructura territorial i urbana), **l'alt valor ecològic del municipi ve donada per elements com el PN del Garraf, el litoral i el Parc Agrari, que conjuntament constitueixen un dels darrers i de més alt valor dels corredors ecològics del litoral metropolità i del conjunt de Catalunya.**

Al mateix temps, aquest **alt valor ecològic és un dels factors d'identitat del municipi, que té implicacions en el model de vida de la ciutat (Idèria, 2016), en la seva capacitat d'atracció econòmica, residencial, etc.** D'altra banda, el govern municipal també històricament ha tingut la voluntat de desenvolupar el model de ciutat respectant aquesta idiosincràsia, i ho continuat fent a través del que s'ha anomenat un model "equilibrat i sostenible", que té la seva màxima expressió en el motiu "Gavà, naturalment".

Un dels elements més rellevants és el de posar en valor el patrimoni natural i **la gestió de l'ús social de l'entorn natural, tant per a la ciutadania de Gavà com per la població metropolitana.** En aquest sentit, **és clau el paper del municipi en la governança amb altres agents presents al territori, a les platges (AMB) i al parc agrari (Consorci del Parc Agrari del Baix Llobregat) o l'activació de projectes com el Barcelona-Gavà-Natura.**

Com destaquen les persones entrevistades, aquest model s'emmarca sota el paraigua de **l'economia circular en el territori**, connectant tant l'economia productiva i el teixit empresarial local amb el patrimoni cultural i natural de la ciutat i la gestió urbana. Gavà té la voluntat de liderar aquesta visió en l'entorn metropolità i té la seva traducció en projectes i polítiques concretes que tenen voluntat de ser centrals en els propers anys.

Entre aquests projectes destaquen, per exemple, l'estratègia de desenvolupament econòmic sostenible (EDES), el projecte d'economia circular, el model del nou desenvolupament urbà com el Pla de Ponent o la reactivació del projecte Barcelona-Gavà-Natura. Les persones entrevistades destaquen que **un dels grans reptes per als propers anys és el d'equilibrar el gran creixement previst de la ciutat per a la propera dècada amb la conservació del gran valor mediambiental i ecològic del seu territori.**

Altres recursos municipals estratègics en aquest àmbit són la **posada en marxa de la primera deixalleria municipal (Ecopèdia), amb un model integrat de gestió de residus més educació ambiental, foment de la reutilització, etc. o la implementació d'una segona fase del nou model de recollida selectiva** amb l'objectiu d'assolir els reptes establerts pels Objectius de Desenvolupament Sostenible (veure taula 2.13) i les directives europees. En aquest sentit, pel que fa als residus urbans, la normativa europea en aquesta matèria establia els llistats per a l'any 2020 del 50% de recollida selectiva de residus. La normativa ha quedat actualitzada amb la Directiva de la Unió Europea 2018/551 que estableix, entre d'altres 1) que totes les ciutats dels

estats membres **l'any 2025 hauran de recollir de manera selectiva un 55% dels residus generats, un 60% l'any 2030 i el 65% el 2035**; 2) l'obligatorietat d'implantar la recollida selectiva de bioresidus l'any 2023; 3) l'obligatorietat d'implantar la recollida selectiva de residus perillosos i tèxtils per al 2025; 4) la reducció del 30% del malbaratament alimentari el 2025 i del 50% el 2030; 5) limitar l'abocament de residus municipals en dipòsits controlats al 10% el 2035 i 6) **reciclar el 65% dels residus d'envasos i embalatges el 2025 i el 70% el 2030**.

Les persones entrevistades també destaquen la lluita contra la crisi climàtica com un dels reptes prioritaris; en aquest sentit ja s'han posat en marxa mesures destinades a reduir el nombre d'emissions, com el desplegament d'infraestructures ciclables, el canvi de flota de vehicles del PRÉSSEC o la reforma de la C-245, entre altres.

A nivell europeu, en relació a la contaminació atmosfèrica, **la Unió Europea va aprovar la Directiva 2008/50/CE del Parlament Europeu i el Consell, de 21 de maig de 2008, relativa a la qualitat de l'aire ambient i un aire més net per a Europa** (que s'ha traslladat a l'àmbit nacional amb el Reial Decret 102/2011 relatiu a la millora de la qualitat de l'aire) que estableix els valors límit d'emissió pels diferents contaminants locals relacionats amb el trànsit (NO_x, NO₂, PM₁₀).

Concretant, pel què fa al diòxid de nitrogen (NO₂), la Unió Europea estableix en aquesta normativa en 40µg/m³ el valor límit mitjà anual, un llindar coincident amb les recomanacions de l'Organització Mundial de la Salut (OMS⁵). D'altra banda, la UE estableix la reducció del 20% de les emissions locals de gasos d'efecte hivernacle (GEH) i que el 20% de l'energia consumida provingui de fonts renovables abans del 2020.

En aquest context, Gavà també elaborà l'any 2009 el Pla d'Acció per l'Energia Sostenible que concretaven les accions per assolir els objectius establerts per la UE més enllà de la reducció del 20% en GEH.

Pel que fa a les partícules PM₁₀ (Particulate matter, partícules sòlides i líquides presents a l'atmosfera de dimensions menors de 10µm i que provenen de substàncies inorgàniques o orgàniques de fonts d'emissió provocades per l'activitat humana), **la normativa europea (Directiva 2008/50/CE) estableix també un llindar de concentració mitjana anual de 40 µg/m³, uns nivells força més laxos que les recomanacions de la OMS, que en aquest cas l'estableix en 20 µg/m³**. De fet, tenint en consideració les recomanacions de la OMS, pràcticament la totalitat de l'àrea metropolitana de Barcelona supera els límits recomanats.

Malgrat tot, alguns col·lectius de la ciutat també destaquen altres problemàtiques de caràcter mediambiental que, tot i que de caràcter més local, han de ser entomats en els propers anys. En particular destaquen les **problemàtiques generades per l'antic abocador del Garraf en l'entorn del parc i del litoral. Malgrat que la gestió actual depèn de l'AMB es destaca la necessitat de fer-ne un seguiment intens per part de l'administració local, juntament amb facilitar la informació i fer pedagogia envers els veïns i veïnes del territori**.

Com s'analitza en altres punts d'aquesta diagnosi, també **es considera cabdal la preservació i gestió del Parc Agrari, tant pel seu valor productiu com l'ambiental. Les problemàtiques**

⁵ OMS, Fact sheet N°313, març 2014.

pròpies d'aquest espai, pel que fa a la manca de recursos, la normativa molt restrictiva, les dificultats de mantenir l'activitat agrícola i trobar relleu generacional, etc. situen el Parc en un cert grau de risc respecte al seu model. En aquest sentit, alguns col·lectius destaquen les dificultats que nous desenvolupaments com els Joncs poden representar per al Parc.

D'altra banda, també destaquen la necessitat de millorar la gestió i qualitat de l'aigua, sobretot en perspectiva del gran creixement poblacional previst en els propers anys. Per últim, si bé amb menys intensitat, apareix la contaminació acústica generada per l'aeroport com una problemàtica latent al barri de Gavà Mar.

2.3.2. Vinculació amb els ODS

Pel que fa als ODS per al cas de Gavà els més rellevants són aquells vinculats als objectius 6 (Aigua neta i sanejament), 7 (Energia assequible i no contaminant) i 11 (Ciutats i comunitats sostenibles), en particular les metes 6.3 i 6.4 pel que fa a la **qualitat i ús eficient de l'aigua**; 7.2 i 7.3 pel que fa a **l'ús eficient de l'energia i l'ús d'energies renovables**; i 11.6 pel que fa a la **qualitat de l'aire i la gestió dels recursos de les ciutats**.

Taula 2.13. Metes i objectius de l'ODS 11 vinculats al medi ambient.

ODS	Metes i objectius
2. Fam zero	2.4. Per al 2030, assegurar la sostenibilitat dels sistemes de producció d'aliments i aplicar pràctiques agrícoles resilents que augmentin la productivitat i la producció, contribueixin al manteniment dels ecosistemes, enforteixin la capacitat d'adaptació al canvi climàtic, els fenòmens meteorològics extrems, la sequera, les inundacions i altres desastres, i millores progressivament la qualitat del sòl i la terra.
6. Aigua neta i sanejament	6.3. D'aquí al 2030, millorar la qualitat del aigua reduint la contaminació , eliminant l'abocament i minimitzant l'emissió de productes químics i materials perillosos, reduint a la meitat el percentatge d'aigües residuals sense tractar i augmentant considerablement el reciclatge i la reutilització sense riscos a nivell mundial.
	6.4. D'aquí al 2030, augmentar considerablement l'ús eficient dels recursos hídrics en tots els sectors i assegurar la sostenibilitat de l'extracció i l'abastiment d'aigua dolça per fer front a l'escassetat d'aigua reduir considerablement el número de persones que pateixen falta d'aigua.
7. Energia assequible i no contaminant	7.2. D'aquí a 2030, augmentar considerablement la proporció d'energia renovable en el conjunt de fonts energètiques.
	7.3. D'aquí a 2030, duplicar la taxa mundial de millora de la eficiència energètica .

11. Ciutats i comunitats sostenibles	11.6. D'aquí al 2030, reduir l'impacte ambiental negatiu per càpita de les ciutats, prestant especial atenció a la qualitat de l'aire i la gestió dels residus municipals i d'altre tipus.
12. Producció i consum responsables	12.3. D'aquí al 2030, reduir a la meitat el malbaratament d'aliment per càpita mundial en la venda al detall i a nivell dels consumidors i reduir les pèrdues d'aliments en les cadenes de producció i subministrament [...].
15. Vida d'ecosistemes terrestres	15.1. Per al 2020, velar per la conservació, el restabliment i l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres i els ecosistemes interiors d'aigua dolça i els serveis que proporcionen, [...].
	15.9. Per al 2020, integrar els valors dels ecosistemes i la diversitat biològica en la planificació nacional i local , els processos de desenvolupament, les estratègies de reducció de la pobresa i la comptabilitat.

Font: Nacions Unides.

2.3.3. Diagnosi i indicadors de l'àmbit del medi ambient

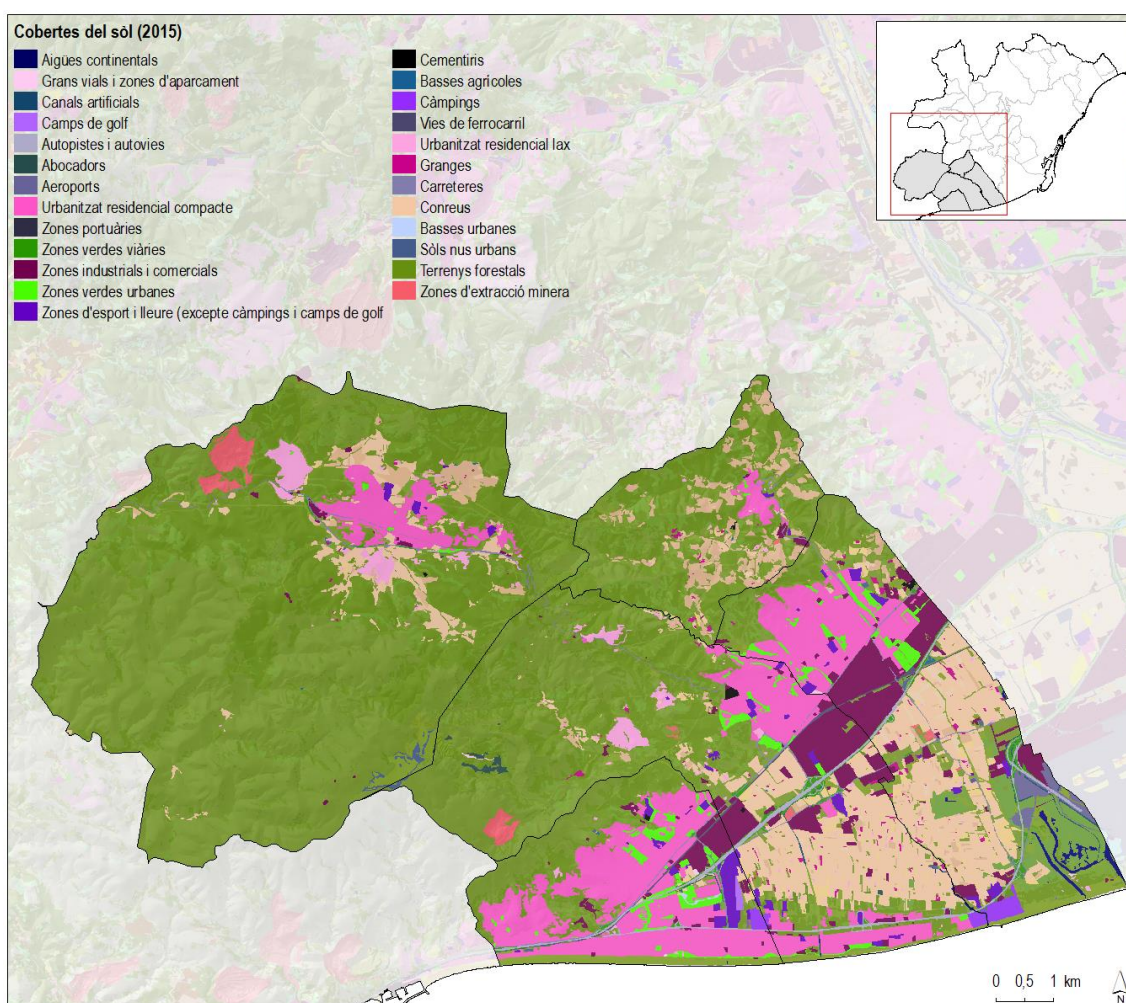
Com ja s'ha comentat, els aspectes mediambientals tenen un interès destacat a la ciutat de Gavà. La localització en plena àrea metropolitana, la presència del PN del Garraf, el litoral amb actius ecològics com les dunes o el pinar, una gran presència en el territori municipal del Parc Agrari del Baix Llobregat, la connexió ecològica entre tots aquests però també la presència d'infraestructures primàries en el territori són elements que demanen de l'anàlisi de les qüestions mediambientals. Així en aquest apartat es recullen indicadors referents a la situació dels espais oberts i dels hàbitats comunitaris en el municipi, la connectivitat ecològica, així com indicadors de contaminació atmosfèrica i gestió dels residus municipals.

Gràcies al Mapa de Cobertes del Sòl de Catalunya s'observa que gran part del terme municipal de Gavà està ocupat pel PN del Garraf. D'aquest, la major part de la seva superfície està dedicada a terreny forestal, amb algunes petites àrees dedicades als conreus, la pedrera, l'abocador i àrees residencials (barris dels Bruguers, La Sentiu, Ca n'Espinós). El centre urbà concentra l'àrea residencial més gran, limitada al sud amb les zones industrials i comercials que ocupen els PAE i els centres comercials i el Parc Agrari del Baix Llobregat. El litoral està compartit entre el terreny forestal del pinar amb el barri residencial de Gavà Mar. Tal i com es pot observar a la Figura 2.15, el parc agrari exerceix **una funció connectora entre el PN del Garraf i el litoral, en conjunt creant un corredor ecològic de primer ordre a l'àrea metropolitana i en el conjunt del litoral català.**

A banda de les cobertes del sòl, l'índex de connectivitat ecològica permet avaluar les relacions potencials entre les diferents àrees ecològiques funcionals. L'índex té en consideració l'afinitat entre les mateixes cobertes com els impactes que tenen les barreres antropogèniques, ja siguin les mateixes àrees urbanes o les infraestructures de transport. L'àrea metropolitana de Barcelona presenta un baix índex mitjà de connectivitat ecològica del 2,64, ja que només onze municipis de l'AMB tenen nivells mitjans de connectivitat, amb un índex per sobre de 3, la

majoria situats precisament a la part oest de l'AMB. En aquest cas, **Gavà és un dels cinc municipis amb una connectivitat ecològica més elevada de l'entorn metropolità**; amb un índex del 3,94 tant sols és superat en tot el territori metropolità per altres municipis de l'entorn del PN del Garraf i la serra de l'Ordal: Sant Climent de Llobregat (5,34), Begues (5,24), Torrelles de Llobregat (4,34) i Cervelló (4,09). Gavà és l'únic d'aquests municipis que té més de 10.000 habitants (**SIC 1.8**).

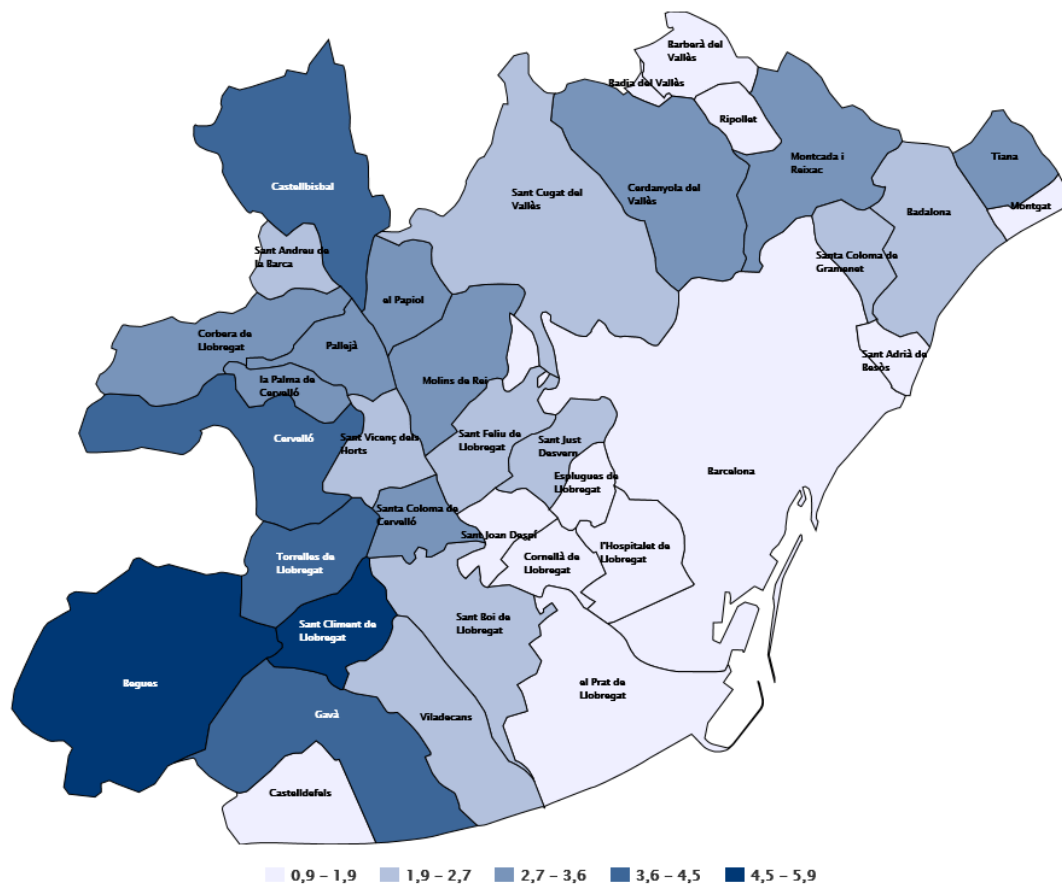
Figura 2.14. Cobertes del sòl. Gavà i municipis limítrofes de l'AMB (Begues, Castelldefels, Torrelles de Llobregat i Viladecans), 2015.

Font: Elaboració pròpia per l'IERMB a partir del Mapa de Cobertes del Sòl de Catalunya del CREA, 2015.

Igualment, dels municipis del subàmbit, Gavà destaca amb l'índex de connectivitat més elevat, per sobre de Viladecans (2,49), Sant Boi (2,16), Castelldefels (1,79) i el Prat (1,61). Els nivells d'aquests valors en part es deuen al corredor entre el PN del Garraf, el parc agrari i el pinar-litoral. En aquest sentit **les futures urbanitzacions del Pla de Ponent, els Joncs, etc. reduiran l'índex de connectivitat ecològica del municipi.**

Figura 2.15. Connectivitat ecològica. Àrea metropolitana de Barcelona, 2015.

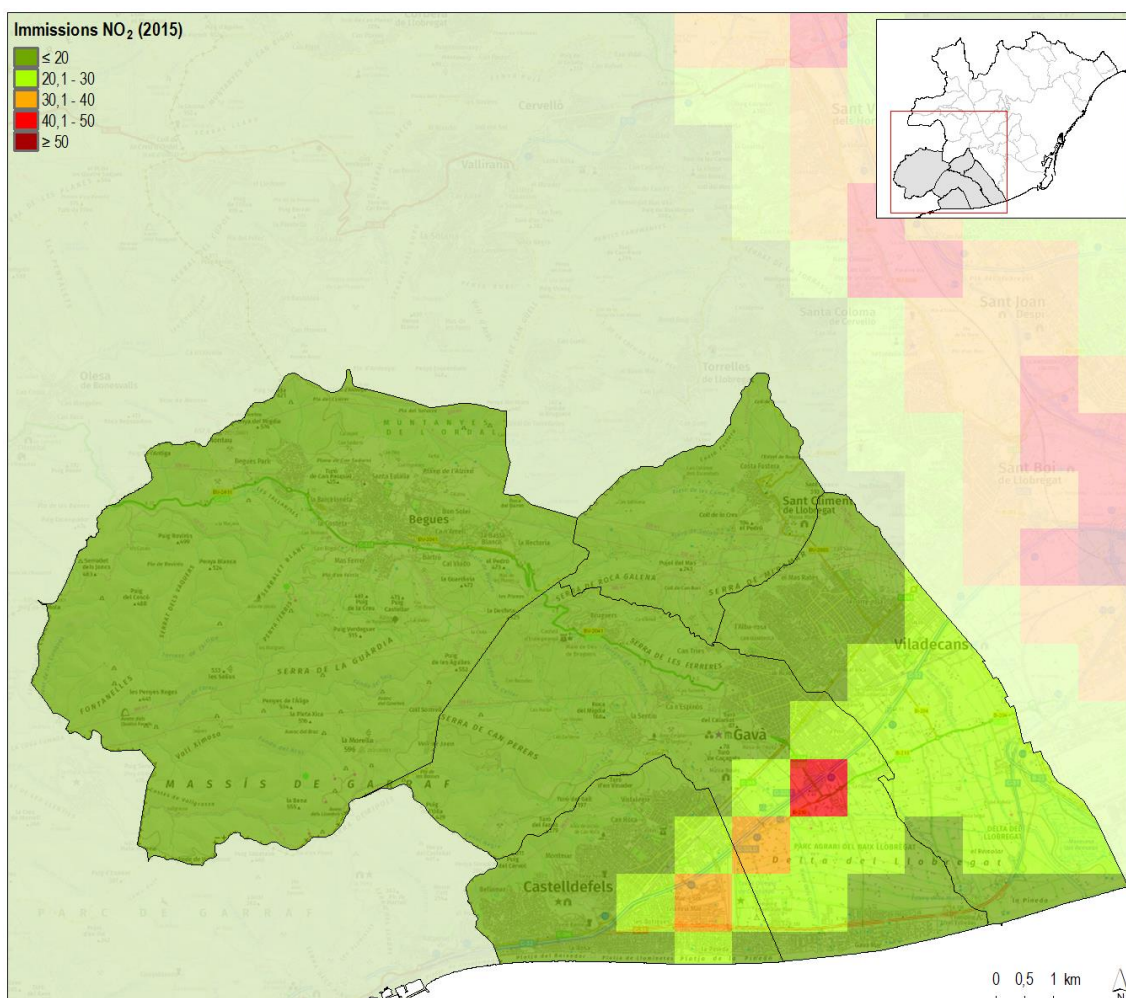
Font: SIMBA a partir del Laboratori Metropolità d'Ecologia i Territori de Barcelona de l'IERMB, 2015.

Pel que fa a la **contaminació atmosfèrica** observem dos indicadors: la concentració mitjana de diòxid de nitrogen (NO_2) i la concentració de partícules (PM_{10}). Tal i com es pot observar en la Figura 2.16, Gavà i al seu entorn presenten diversos nivells pel què fa a concentració mitjana de diòxid de nitrogen. D'una banda, el PN del Garraf exerceix de gran pulmó verd, amb unes concentracions mitjanes anuals inferiors als $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. També al litoral, al barri poc dens de Gavà Mar, la concentració mitjana de diòxid de nitrogen és de menys de $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (**SIC 1.9**).

En canvi, **les àrees més properes a les infraestructures de comunicació com la C-32 presenten nivells de concentració superiors, d'entre 30 i $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, destacant particularment el nus viari d'accés al nucli urbà de Gavà, que presenta els nivells de concentració mitjana més elevats, superant els límits establerts per la Unió Europea**. Cal tenir present que aquest valor de concentració és una mitjana anual, per tant, probablement també les altres àrees amb alta concentració hauran patit punts superiors als líndars establerts per la normativa europea i per les recomanacions de la OMS. Malgrat tot, aquestes altres concentracions contrasten amb els entorns més propers a la primera corona metropolitana on els nivells de concentració mitjana de diòxid de nitrogen superen els 40 - $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Figura 2.16. Concentració mitjana de NO₂µg/m³. Gavà i municipis limítrofes de l'AMB (Begues, Castelldefels, Torrelles de Llobregat i Viladecans), 2015.

Font: Elaboració pròpia de l'IERMB a partir de la Generalitat de Catalunya, *La qualitat de l'aire a Catalunya*, 2015⁶.

Un altre dels indicadors de contaminació atmosfèrica són les partícules PM₁₀ (*Particulate matter*) partícules sòlides i líquides presents a l'atmosfera de dimensions menors de 10µm i que provenen de substàncies inorgàniques o orgàniques de fonts d'emissió provocades per l'activitat humana. La normativa europea (Directiva 2008/50/CE) estableix un lílindar de concentració mitjana anual de 40 µg/m³, mentre que les recomanacions de la OMS l'estableix en 20 µg/m³. Tenint en compte les recomanacions de l'OMS, gairebé tota l'àrea metropolitana de Barcelona supera els límits recomanats i el subàmbit de Gavà no n'és una excepció.

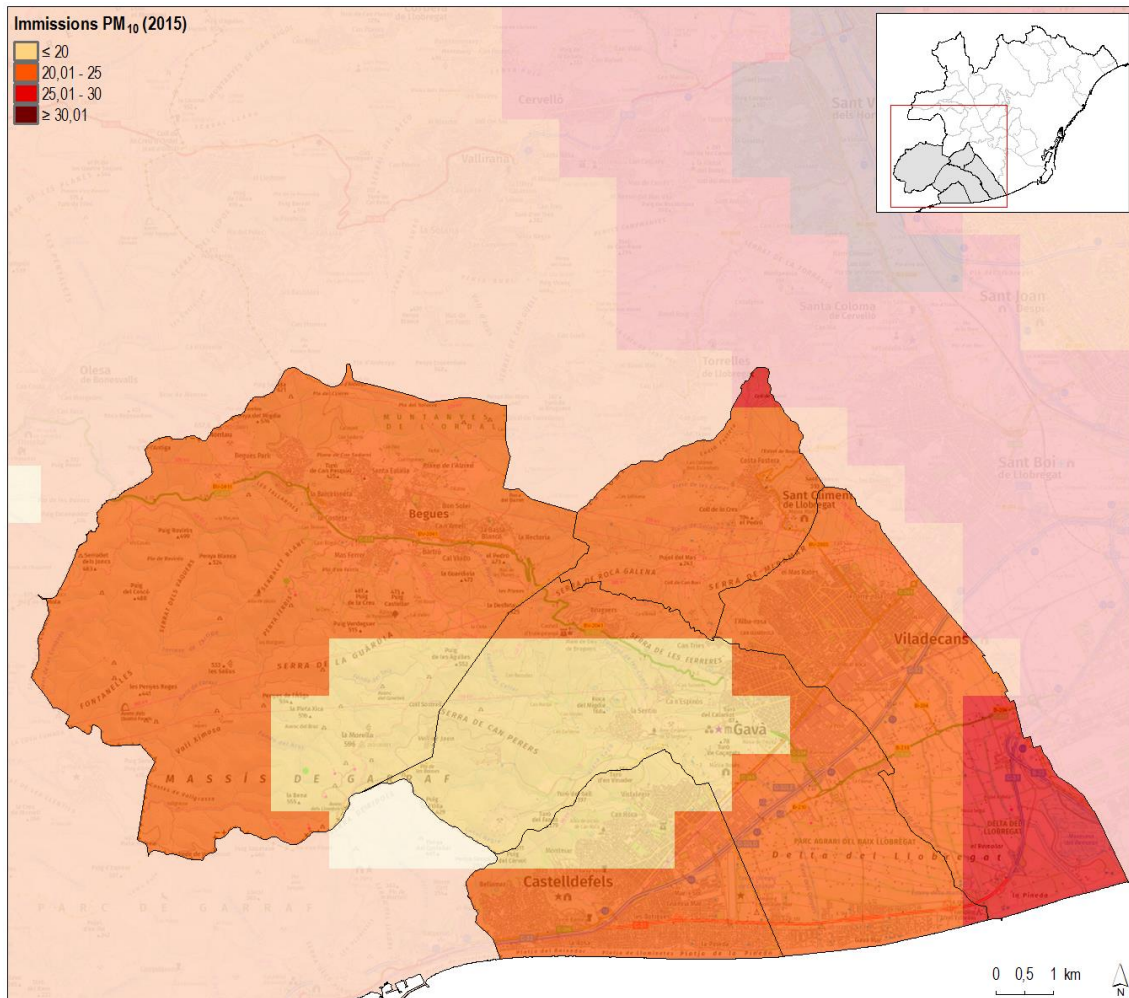
En aquest cas, les concentracions mitjanes més baixes (<20 µg/m³) de tot el subàmbit es concentren en el termes municipals de Gavà, nord de Castelldefels i sud de Begues, gran part del qual correspon amb la part del PN del Garraf pertanyent al terme municipal de Gavà i part del seu nucli urbà. La resta del territori, però, superant el lílindar de recomanacions de l'OMS.

⁶ Per a més informació vegeu:

http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/atmosfera/qualitat_de_laيرة/avaluacio/balancos_i_informes/documentos/La-qualitat-de-laيرة-a-Catalunya-Anuari-2015-Resum-i-Annexos_definitiu.pdf

Tanmateix, de nou, contrasta el territori analitzat amb els nivells de l'entorn a la primera corona que presenta nivells mitjans de PM₁₀ de >25 µg/m³ (**SIC 1.10**).

Figura 2.17. Concentració mitjana PM₁₀ µg/m³. Gavà i municipis limítrofes de l'AMB (Begues, Castelldefels, Torrelles de Llobregat i Viladecans), 2015.

Font: Elaboració pròpia de l'IERMB a partir de la Generalitat de Catalunya, *La qualitat de l'aire a Catalunya, 2015*⁷.

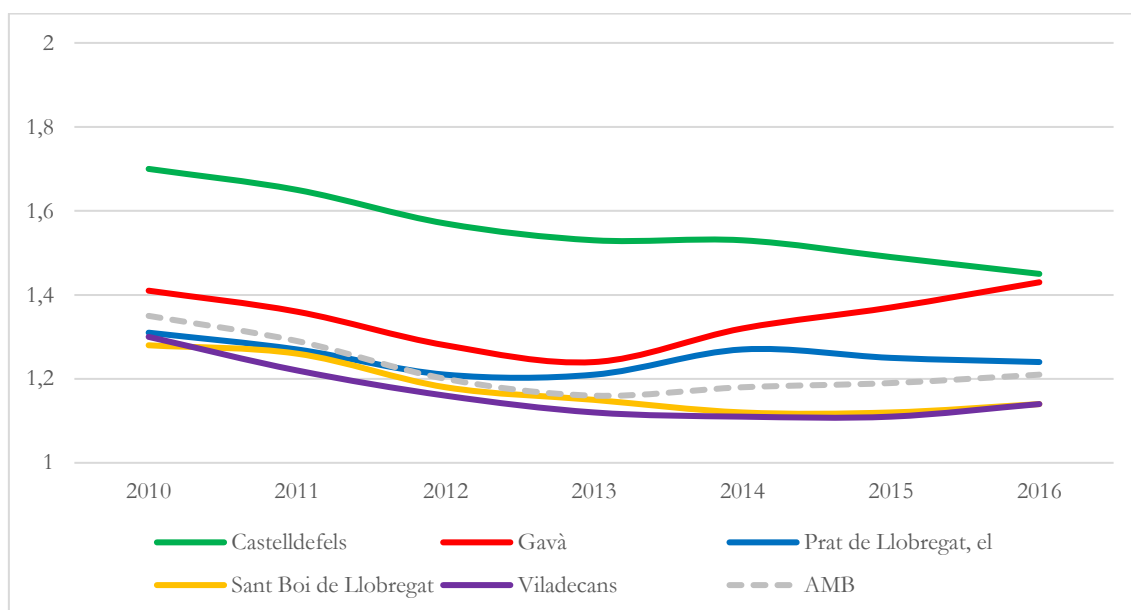
Un altre dels aspectes territorials essencials de les ciutats són les externalitats mediambientals que provoquen en diversos àmbits, com la **generació i gestió de residus i el consum de recursos energètics i hídrics**.

Des del 2010 al 2016, Gavà ha augmentat la generació de residus per habitant (**SIC 1.11**) en gairebé un 15%, situant-se l'any 2016 en 1,43 kg. per persona cada dia. Si bé en el període 2010-2013 es va aconseguir reduir en -0,17 kg per habitant, a partir del 2013 aquesta tendència s'inverteix a un augment progressiu de fins a gairebé +0,2 kg per habitant/dia.

⁷ Per a més informació vegeu:

http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/atmosfera/qualitat_de_laire/avaluacio/balancos_i_informes/documentos/La-qualitat-de-laire-a-Catalunya-Anuari-2015-Resum-i-Annexos_definitiu.pdf

Figura 2.18. Generació de residus per habitant (Kg/dia). Subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2010-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona per als anys 2010 – 2016. Agència de Residus de Catalunya per al 2017.

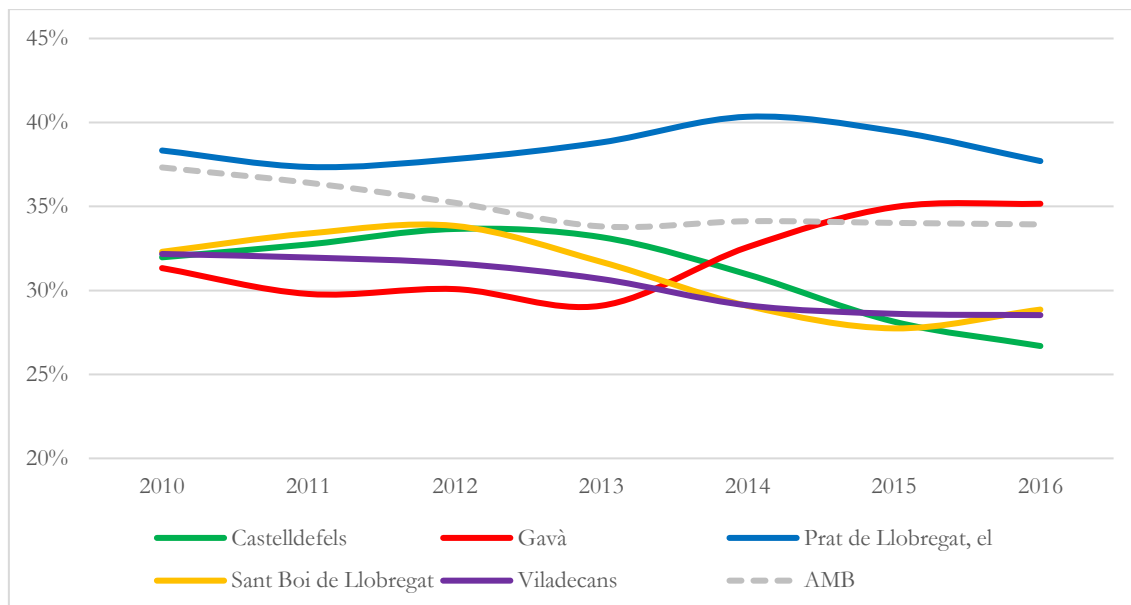
Si bé la tendència a tots els municipis i al conjunt de l'àrea metropolitana ha sigut d'un cert estancament o lleuger creixement a partir del 2013, Gavà és el municipi que pateix un creixement més marcat, situant-se a l'alçada que Castelldefels, que tot i ser el municipi més generador de residus manté la tendència a la baixa, i per sobre del conjunt dels municipis metropolitans. De fet, Gavà és l'únic municipi que ha recuperat (i superat) els nivells de 2010.

La distància de Gavà amb la resta de municipis de l'entorn i amb el conjunt de l'àrea metropolitana s'ha anat ampliant i ara se situa al voltant dels +0,2 kg de residus generats per persona cada dia.

En paral·lel a l'augment de residus generats es pot observar una millora en l'índex de recollida selectiva de residus (**SIC 1.12**), que l'any 2016 assoleix el 35%. Si bé en el període 2010-2013 Gavà era el municipi del seu entorn amb un índex de recollida selectiva més baix, situant-se al voltant del 30% en tot el període, a partir del 2013 augmenta clarament i aconsegueix situar-se com el segon municipi amb un índex més elevat amb un 35,2%, per darrera del Prat de Llobregat (37,7%) i +1,3 punts per sobre del conjunt de l'àrea metropolitana (33,9%).

En total ha aconseguit augmentar l'índex de recollida selectiva en un 17% des de l'any 2013, tot i que encara queden lluny dels objectius establerts per la Directiva de la UE 2018/551, havent d'augmentar l'índex de recollida en +20 punts el 2025 i +25 el 2030.

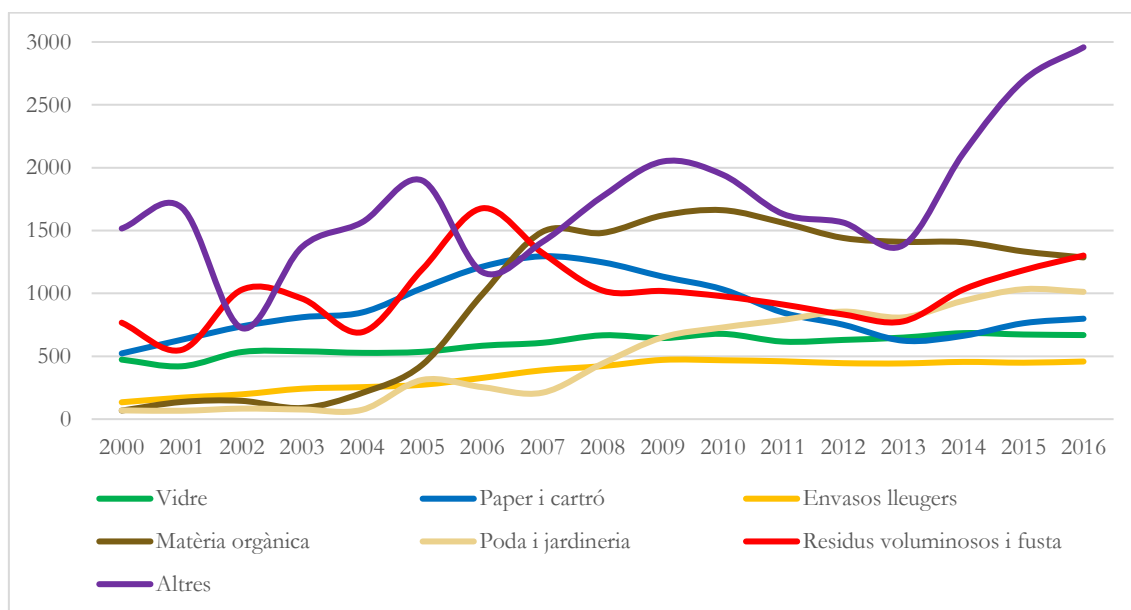
Figura 2.19. Índex de recollida selectiva de residus. Subàmbit metropolità i AMB, 2010-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona per als anys 2010 – 2016. Agència de Residus de Catalunya per al 2017.

Comparativament, Gavà és l'únic municipi que aconsegueix millorar i estabilitzar el seu índex de recollida: tots els municipis presenten pitjors resultats de recollida selectiva que el 2010. Igualment, el conjunt de l'àrea metropolitana de Barcelona presenta des de l'any 2010 una tendència a la baixa amb un volum de recollida selectiva que se situa en el terme mig dels municipis analitzats, per sota del Prat de Llobregat i Gavà. Amb tot, respecte Catalunya, tots els municipis a excepció del Prat se situen per sota de l'índex de recollida selectiva registrat a Catalunya (37,6%).

Figura 2.20. Recollida diferència per tipus residus (en tones). Gavà, 2000-2016.

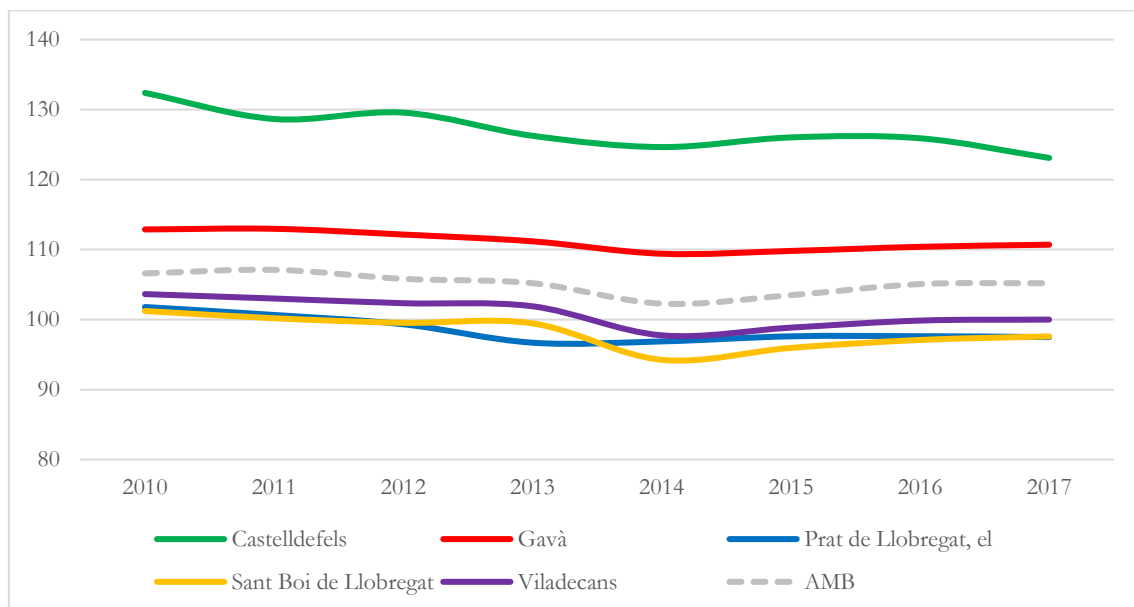
Font: Elaboració pròpia a partir de AMB.

Respecte a la recollida selectiva per tipus de residus (**SIC 1.13**), a Gavà en les darreres dècades es pot observar, en general, un augment de la quantitat de recollida selectiva, sobretot en el residus orgànics en el període 2004-2009 però una tendència a la baixa des del 2010. Altres residus com el vidre o els envasos presenten creixements més lleugers, estancant-se a partir dels anys 2007-2008, i altres com el paper i el cartró que en el mateix període cauen.

Malgrat tot, les dades comparables disponibles no permeten observar els canvis en la gestió i recollida de residus introduït a Gavà en el darrer mandat. En aquest sentit, les persones entrevistades reconeixen una millora substancial dels índexs de recollida a partir de la implementació de noves mesures (pilot de porta a porta, recollida de mobles i poda, recollida comercial...), situant-se als nivells de l'AMB (40%) i que es preveuen reforçar encara més amb la posada en marxa d'una segona fase en la implementació del model de recollida selectiva. Tot i això, reconeixen com **un dels grans reptes de mandat i introduir i implementar les mesures de millora d'una manera poc "traumàtica" o "estressant", mitjançant l'atenció a la ciutadania, la pedagogia i la informació, i la participació ciutadana.**

Un altre element que destaquen les persones entrevistades és el projecte d'un nou model de deixalleria. Gavà no compta amb una deixalleria municipal, i l'única disponible es considera obsoleta. En aquest context **el projecte de nova deixalleria es veu com una oportunitat per crear un nou model de deixalleria integrada al municipi, enfocada a la reutilització, la reparació, i l'educació ambiental.**

Figura 2.21. Consum domèstic d'aigua. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2010-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Un altre element rellevant en matèria mediambiental és la quantitat de **recursos consumits** en el seu dia a dia pel conjunt de la població. En primer lloc, el consum domèstic d'aigua (**SIC 1.14**), com a bé de primera necessitat, té una gran importància: a Gavà el consum domèstic d'aigua registrat l'any 2016 va ser de 110,4 litres per habitant i dia. Durant el període 2010-2016 el

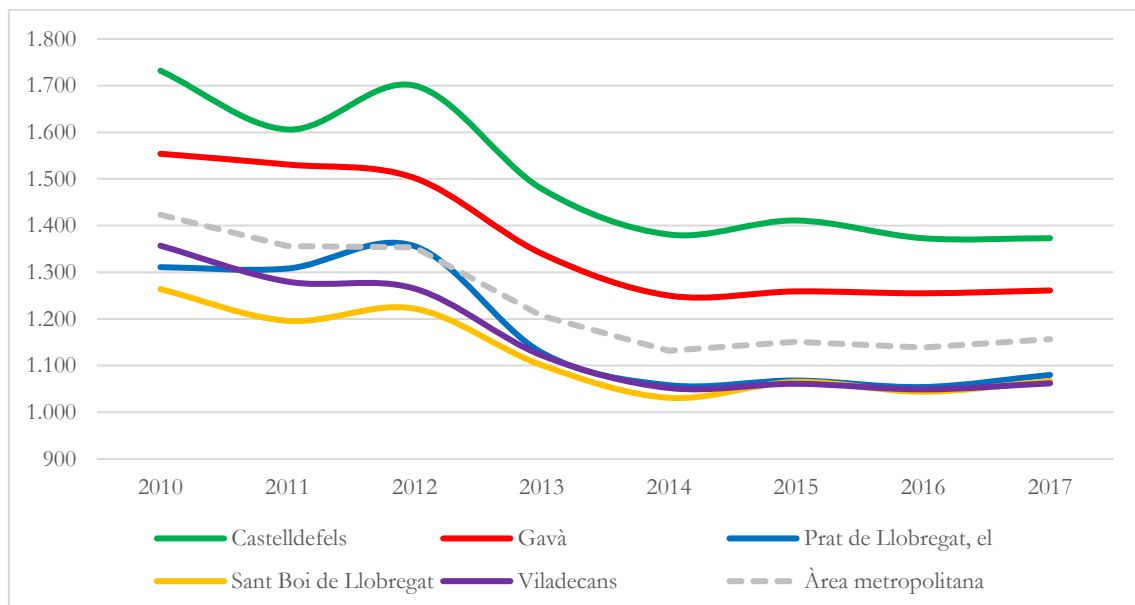
consum domèstic d'aigua a Gavà s'ha mantingut en uns nivells estables, amb un lleuger decreixement de -2,5 litres diaris per persona.

Del seu entorn **Gavà és el segon municipi amb un consum domèstic d'aigua més elevat, després de Castelldefels que l'any 2017 presentava uns consums de 123 litres per persona/dia. En comparació amb el conjunt de l'àrea metropolitana (105 litres), els habitants de Gavà consumeixen gairebé 5 litres d'aigua més al dia.** Aquest comportament es propi de les ciutats amb rendes més altes i, concretament, com en el cas de Gavà i Castelldefels la presència de barris residencials amb espais comuns amb elements com àrees enjardinades i piscines que requereixen un ús intensiu d'aigua tenen un efecte directe sobre aquestes dades.

Juntament amb l'aigua, l'energia elèctrica és un dels subministraments bàsics en el funcionament de les ciutats i el dia a dia de la seva població. El consum domèstic d'energia elèctrica (**SIC 1.15**) s'analitza a partir del consum per habitant i any; **Gavà experimenta una reducció progressiva del consum domèstic d'electricitat situant-se l'any 2017 en els 1.261Kwh per persona, una reducció de gairebé -300Kwh des del 2010. Tanmateix és el municipi del subàmbit, juntament amb Castelldefels, amb un consum més elevat i amb una diferència de gairebé +100Kwh respecte al conjunt de l'àrea metropolitana.**

La tendència en totes les ciutats del subàmbit i al conjunt de l'àrea metropolitana ha estat similar: una tendència a la baixa en els consums del voltant del 20% en el període 2010-2014, que a partir del 2014 s'estabilitza.

Figura 2.22. Consum domèstic d'energia elèctrica (Kwh/habitant). Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

2.4. Mobilitat

2.4.1. Reptes i objectius de l'àmbit de la mobilitat

En l'àmbit de la mobilitat l'Ajuntament de Gavà l'any 2016 elaborà el *Pla de Mobilitat Urbana Sostenible* (PMUS) que té com a prioritats objectius ambientals en el marc d'una **mobilitat equilibrada, sostenible, eficient, equitativa i segura**, mitjançant la reducció de l'impacte de la mobilitat en les emissions de gasos d'efecte hivernacle i el consum d'energia, la reducció de l'accidentalitat, la racionalització de l'ús del vehicle privat i l'ocupació de l'espai públic.

D'altra banda, l'Ajuntament de Gavà elabora anualment un Pla de Mobilitat Sostenible d'Estiu amb la voluntat d'ordenar la mobilitat en la temporada d'estiu al barri de Gavà Mar. L'estructura territorial del municipi condiona la mobilitat en l'àrea de les platges-Gavà Mar, molt particularment. La massificació d'aquestes àrees i les conseqüents problemàtiques vinculades a la mobilitat tant per a veïns i veïnes de Gavà Mar com per als visitants té una dimensió metropolitana, ja que es tracta de platges amb una gran concurrència de població metropolitana (veure 4.3. Turisme i comerç). Així doncs, els principals reptes en aquest àmbit són els de **garantir la connexió de les platges amb la resta del municipi i l'entorn metropolità, la gestió de la massificació per fer conviure els visitants amb l'activitat veïnal i comercial del barri de Gavà Mar, alhora que s'incentiva la mobilitat activa i el transport públic**. En aquest marc es desenvolupen accions com el bus gratuït (Gavabús) des del centre del municipi, o les restriccions d'aparcament per a residents mitjançant la zona taronja. En aquest cas les persones entrevistades, però, també destaquen algunes limitacions del pla de mobilitat de l'estiu pel que fa a aspectes com la discriminació envers els veïns i veïnes dels barris de l'interior a l'hora d'accedir al barri de Gavà Mar durant els mesos d'estiu.

A través de les entrevistes també han sorgit alguns reptes específics vinculats a la mobilitat. En primer lloc, les **mancances en el transport públic urbà, sobretot pel que fa a l'accés amb zones fora del centre urbà com els polígons d'activitat econòmica**. També apareix recurrentment la necessitat de desenvolupar noves infraestructures de transport públic interurbà, en particular el "metro del Baix Llobregat". Entre alguns col·lectius també apareix la necessitat de millorar les àrees d'aparcament, especialment en el nucli urbà, en contrast amb les polítiques de pacificació que defensen altres actors.

D'altra banda, l'Ajuntament de Gavà ha fet una aposta per la bicicleta com a mitjà de transport urbà i interurbà. En aquest sentit ha desenvolupat plans i projectes específics de foment de la bicicleta com el Pla Director de la Bicicleta (2018), la xarxa de vies ciclables i el desenvolupament d'infraestructures i equipaments amb caràcter metropolità com el primer aparcament de bicicletes de gran capacitat de l'àrea metropolitana. En aquest cas, les persones entrevistades detecten el repte d'equilibrar totes les infraestructures amb l'ús real de la bicicleta com a mitjà de transport.

Com es podrà veure a continuació, Gavà, per la seva ubicació i característiques territorials és un municipi propici a l'ús del vehicle privat. El repte actual, en línia amb el que estableixen mesures

com la Directiva europea 2008/50/CE i el Reial Decret 102/2011, **relatiu a la qualitat de l'aire, és el del foment del transport públic i mitjans de mobilitat actius (bicicleta, àrees peatonals, etc.) en detriment de l'ús del vehicle privat, tant en l'entorn urbà com en el metropolità.**

En última instància, destaquen les persones entrevistades, els canvis de futur en termes de mobilitat a Gavà han d'anar en la direcció **d'apostar per la intermodalitat i tendir a una mobilitat sostenible amb visió metropolitana.**

2.4.2. Vinculació amb els ODS

Els ODS comparteixen els objectius ambientals plantejats pel PMUS: l'objectiu 11 (Ciutats i Comunitats Sostenibles), i en particular les metes 11.2 i 11.6, fan referència a la necessitat de **millorar els sistemes de transports fent-los més accessibles i segurs**, i molt especialment, **reduir l'impacte ambiental de la mobilitat urbana.**

Taula 2.23. Metes i objectius de l'ODS 11 vinculats a la mobilitat.

ODS	Metes i objectius
11. Ciutats i comunitats sostenibles	11.2. D'aquí al 2030, proporcionar accés a sistemes de transport segurs, assequibles, accessibles i sostenibles per a tots i millorar la seguretat vial, en particular mitjançant l' ampliació del transport públic, prestant especial atenció a les necessitats de les persones en situació de vulnerabilitat, les dones, els nens, les persones amb discapacitat i les persones grans.
	11.6. D'aquí al 2030, reduir l'impacte ambiental negatiu per càpita de les ciutats, inclús prestant especial atenció a la qualitat de l'aire i la gestió dels residus municipals i d'altre tipus.

Font: Nacions Unides.

2.4.3. Diagnosi i indicadors de l'àmbit de la mobilitat

Per a la diagnosi de la mobilitat a Gavà es tenen en compte, més enllà dels resultats obtinguts per la mateixa diagnosi del PMUS, els resultats de l'Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner (EMEF) elaborat per l'IERMB que inclouen els modes de transport o distribució modal, motius dels desplaçaments, l'aparcament o l'índex de motorització.

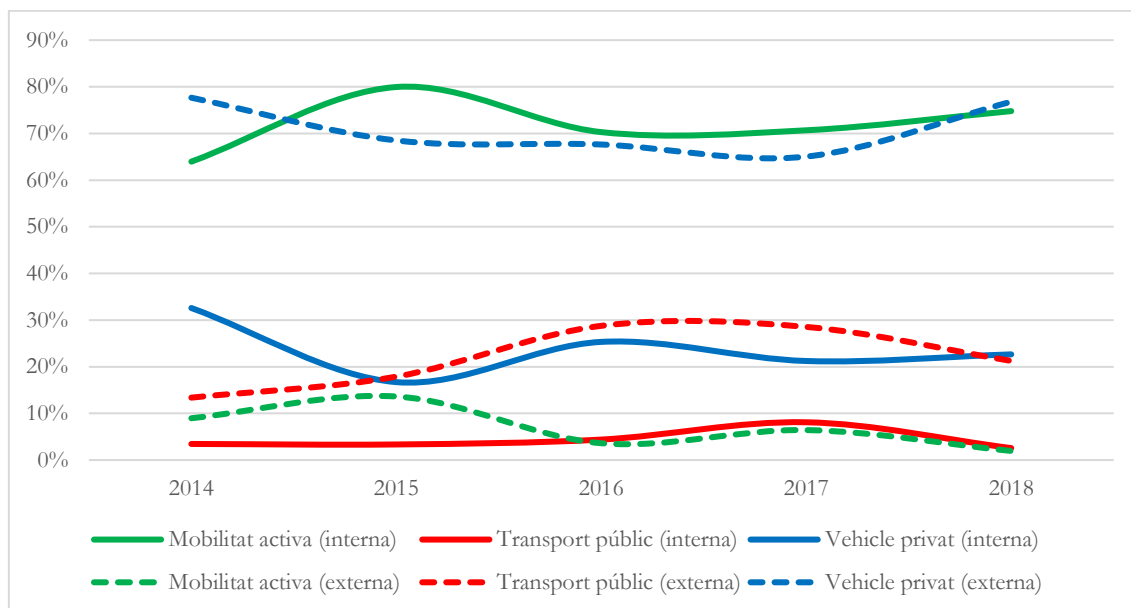
En primer lloc, l'EMEF distingeix la mobilitat interna (mobilitat amb inici i destinació en el mateix municipi) i mobilitat externa (mobilitat amb inici i destinació en municipis diferents). Pel que fa a la distribució modal (**SIC 1.16**), amb resultats del 2018⁸, pel que fa a la mobilitat interna els modes de transport més utilitzats a Gavà són modes de mobilitat activa, que inclou caminar,

⁸ La mostra de l'EMEF 2018 per a Gavà és de 539 desplaçaments; Castelldefels 395; el Prat de Llobregat 451; Sant Boi de Llobregat 451; Viladecans 393; i la primera corona metropolitana sense Barcelona 7.957 desplaçaments.

bicicleta, etc. (75%). En canvi, el transport públic és el mode menys utilitzat (2%), mentre que el vehicle privat es manté com el segon mitjà més utilitzat (21%).

En aquest cas, s'ha de tenir en compte que les característiques de l'estructura urbana del municipi que s'ha analitzat en el punt 2.1. fomenta l'ús del vehicle privat, tant pel que fa als desplaçaments urbans com en els interurbans.

Figura 2.24. Distribució modal. Gavà, 2014-2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner.

En canvi, **pel que fa a la mobilitat externa l'any 2018 el vehicle privat és la modalitat de transport més usada (77%), a distància del transport públic (21%) i la mobilitat activa (2%). A més la tendència en els darrers anys ha estat a l'alça: a partir del 2017 hi ha una augment de 12 punts percentuals, en detriment del transport públic i modes de mobilitat activa.** Destaca que tant en la mobilitat externa com en la interna, a partir del 2017 s'inicia una tendència a la baixa en l'ús del transport públic, contrastant amb un tendència a l'alça en l'ús del vehicle privats.

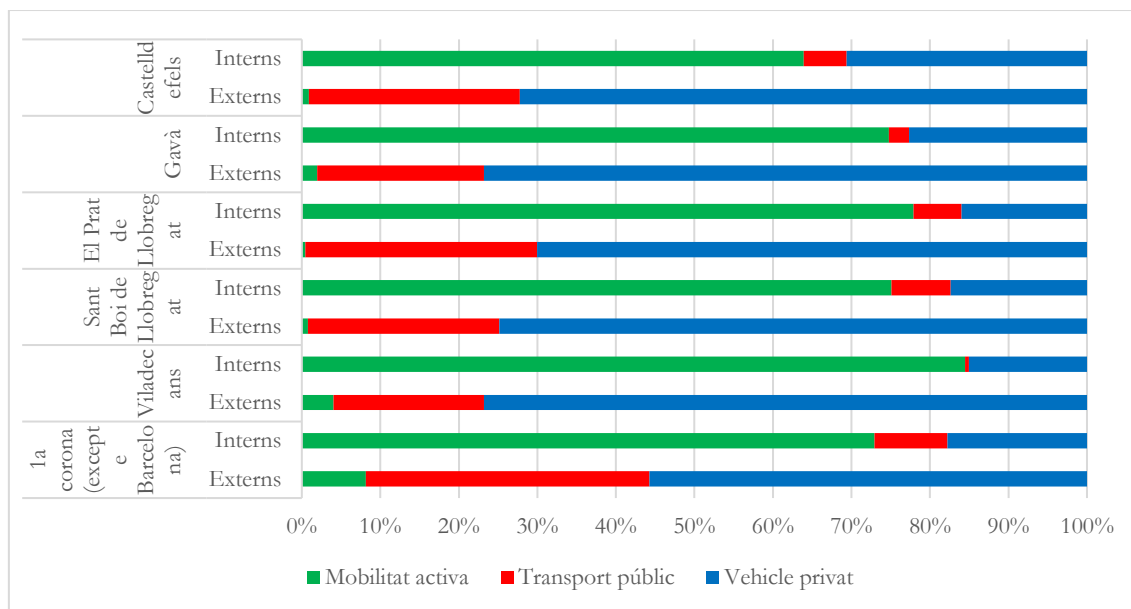
En comparació amb els municipis de l'entorn, **Gavà és el municipi amb una major proporció d'ús de vehicle privat en els desplaçaments fora del municipi⁹, que contrasta particularment amb l'ús del vehicle privat al conjunt de la primera corona metropolitana (56%), fins i tot sense incloure la ciutat de Barcelona.** També és, juntament amb Viladecans, el municipi amb valors més baixos de transport públic per la mobilitat externa (al voltant del 20%). També contrasta amb l'ús del transport públic a la primera corona metropolitana (36%) i el Prat de Llobregat (30%).

Respecte a la mobilitat interna, Gavà també és un dels municipis amb on més s'utilitza el vehicle privat (22%), després de Castelldefels (31%), i també és dels municipis amb un menor

⁹ A partir del 2019 s'implementa una nova línia exprés entre Gavà i Barcelona; caldrà veure'n l'impacte en l'evolució de la mobilitat externa a partir d'aquest any.

ús del transport públic per a trajectes interns (2,6%), només superat per Viladecans (0,5%). En tots els municipis i també a la primera corona la mobilitat interna és en gran mesura amb modes de modalitat activa (a peu, bicicleta, etc.).

Figura 2.25. Distribució modal. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.

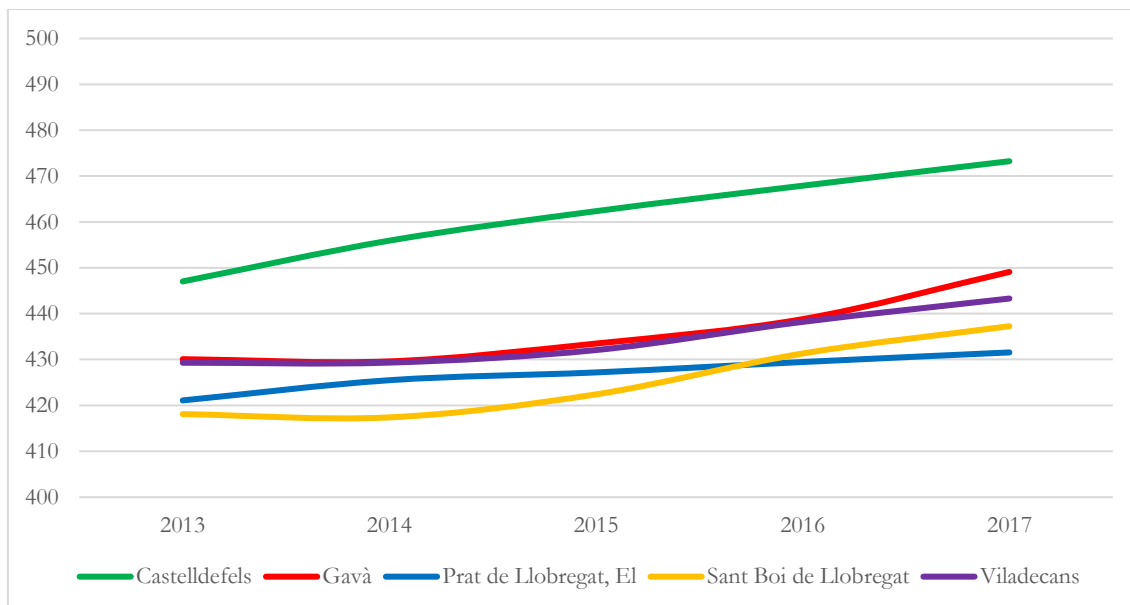
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner.

Les dades d'ús de transport privat encara contrasten amb la voluntat de transitar cap a una mobilitat més sostenible a través del foment de la mobilitat activa urbana i interurbana a través, per exemple, de l'ampliació de la xarxa de vies ciclables o la instal·lació de l'aparcament de bicicletes d'alta capacitat. D'altra banda, reforcen els discursos que les persones entrevistades fan respecte a la manca de transport públic urbà, sobretot als polígons d'activitat econòmica.

La important presència del vehicle privat en la mobilitat de Gavà també es pot observar a través de l'índex de motorització (**SIC 1.17**). Aquest índex es calcula a partir del nombre de turismes en el municipi per cada 1.000 habitants. **L'any 2017 Gavà comptava amb 450 vehicles per cada 1.000 habitants. En el seu entorn és la segona ciutat amb un índex de motorització més elevat, on destaca Castelldefels amb 473 per 1.000 habitants.** En el període analitzat, en tots els municipis augmenta de manera sostinguda el nombre de vehicles. En particular, a **Gavà des del 2014 al 2017 l'índex de motorització augmenta en un +4,5%.**

Com ja s'ha comentat, part de les persones entrevistades comenten **que l'aparcament és percebut com un problema** per la falta de places, molt particularment, en espais centrals del municipi. També es comenten les desigualtats entre veïns de diferents barris que provoquen les places reservades a residents (zona taronja). El *Pla de Mobilitat Urbana de Gavà* detecta que el 90% de l'aparcament en calçada són places no regulades (4.300 places) i només el 10,7% de les places fora de calçada són pàrquings públics (1.500 places).

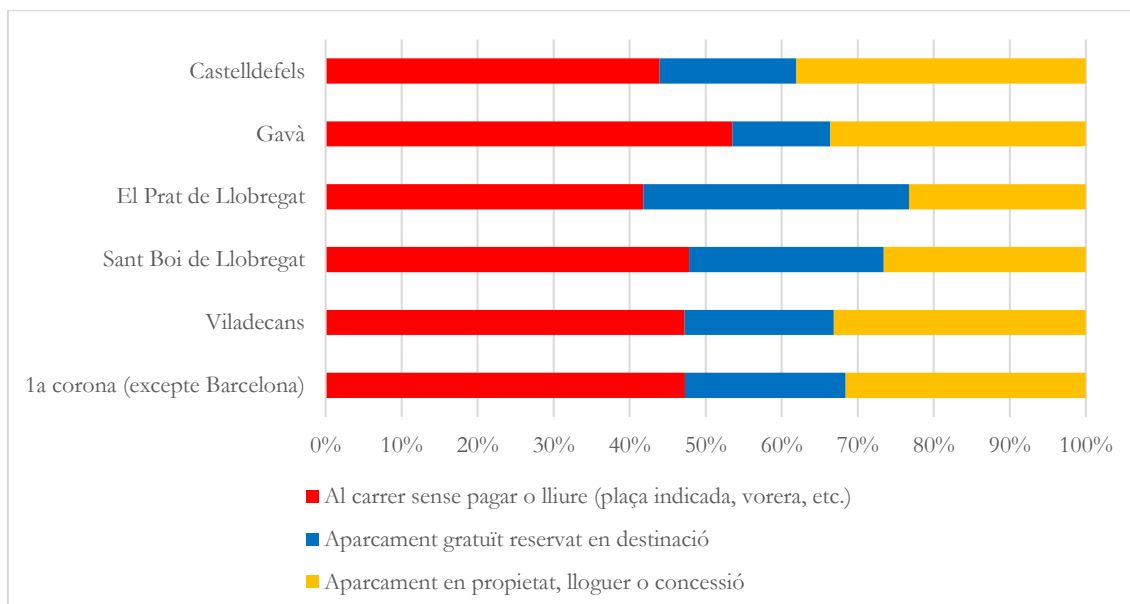
Figura 2.25. Índex de motorització. Municipis del subàmbit metropolità, 2013-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Programa Hermes Diputació de Barcelona.

Malgrat tot, a partir dels resultats de l'EMEF 2018 respecte als tipus d'aparcament utilitzat (**SIC 1.18**), es pot observar que l'aparcament lliure al carrer encara és majoritari (48%), per davant d'altres opcions com l'aparcament en propietat o lloguer i l'aparcament gratuït reservat. De fet és el municipi del subàmbit metropolità on més s'aparca de manera lliure al carrer.

Figura 2.26. Aparcament. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner.

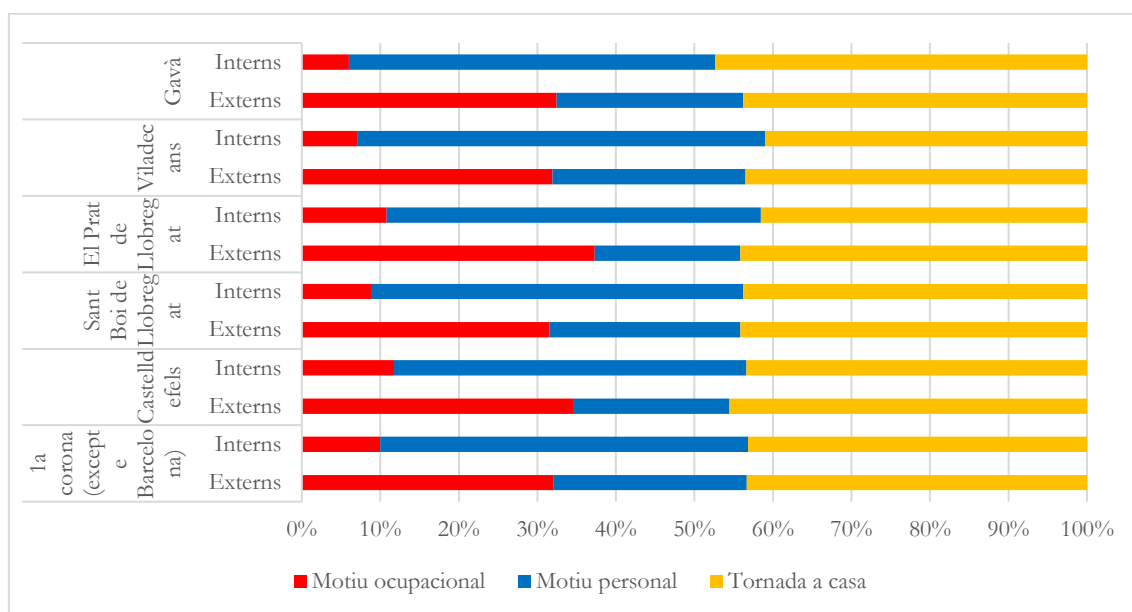
En aquest sentit destaca, doncs, la **contradicció que representa d'una banda les demandes d'ampliació d'àrees d'aparcament gratuït amb el desenvolupament d'una política de mobilitat sostenible**; tal com apunta el recentment aprovat Pla Metropolità de Mobilitat Urbana (PMMU):

“l’estreta relació que es dona entre alta disponibilitat d’oferta d’aparcament i la generació de models de mobilitat que incentiven l’ús del vehicle privat, justifica la necessitat d’intervenir activament en la concreció i definició dels espais que es destinen a l’aparcament de vehicles de motor a l’espai públic” (p. 141).

Pel que fa als motius de mobilitat¹⁰ en dies feiners (**SIC 1.9**), **Gavà destaca per ser un municipi amb una baixa mobilitat interna per motius de feina**: només el 6% dels desplaçaments interns a Gavà són per motius de feina, mentre que els externs per aquesta mateixa raó són del 32,5%. És el municipi amb una proporció més baixa de viatges interns per aquesta raó de feina, gairebé 4 punts per sota del conjunt de l’àrea metropolitana. La gran part de la mobilitat interna, doncs, és per motius personals.

Gavà té un comportament similar a la del seu entorn i el conjunt de la primera corona: el 32,5% dels desplaçaments externs són per motius de feina, mentre que el 23,8% són per raons personals.

Figura 2.27. Motius de mobilitat. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de l’Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner.

Pel que fa a la mobilitat externa, els municipis amb relacions més intenses (tant de destinació com d’origen) amb Gavà són Castelldefels (22,3% dels desplaçaments de mobilitat externa), Barcelona (19,5%) i Viladecans (15,9%). Destaca el continu urbà amb Viladecans, que té Gavà com el municipi amb més relacions de mobilitat (18,6%), per sobre d’altres municipis del seu entorn com Sant Boi de Llobregat (14,5%). En el cas de Castelldefels, si bé té més relacions amb Barcelona (32,5%), Gavà és el segon municipi amb més relació de mobilitat (24,1%).

¹⁰ L’EMEF agrega els motius de mobilitat en tres categories: motius personals per a aquells viatges amb destí al lloc de treball o estudi, motiu personal per les activitats d’oci, compres, cures, etc. i tornada a casa per tots aquells desplaçaments que tenen el destí al domicili de residència.

3. Benestar, acció social i ciutat educadora

3.1. Desigualtats i pobresa

3.1.1. Reptes i objectius en l'àmbit de les desigualtats i la pobresa

Un dels grans reptes de mandat és el de **garantir la cohesió social i assegurar la continuïtat dels serveis públics vinculats a l'estat del benestar**. Les persones entrevistades destaquen que malgrat la recuperació posterior a la crisi en les dades macroeconòmiques en alguns segments de la població resulta molt difícil sortir de les dinàmiques generades per la crisi: atur, precarietat, etc. En aquest sentit és prioritari **enfrontar la dualitat entre el suport al creixement econòmic i la lluita activa contra les situacions de desigualtat i pobresa del municipi**.

Les persones entrevistades situen al voltant de 300-500 el nombre de famílies de Gavà que es mantenen principalment dels recursos públics. En aquest sentit, un dels objectius principals que identifiquen les persones entrevistades és el de **mantenir i ampliar els recursos per a aquestes famílies a través de la re-definició i millora dels ajuts públics existents i l'ampliació a nous serveis** (beques a la mobilitat, beques escolars...), però també crear recursos per a intentar que surtin d'una situació assistencialista que té el risc de cronificar-se.

D'altra banda, un repte clau és l'accés al mercat de treball com un dels principals factors de generació de desigualtats. **L'impacte de la crisi econòmica sobre l'ocupació ha afectat particularment a alguns segments de població: principalment, persones amb un baix nivell de qualificació i aturades de llarga durada, les dones i persones més grans de 45 anys**. En aquest sentit les persones entrevistades situen l'educació i la formació com un dels principals motors per combatre les desigualtats i garantir l'accés a l'ocupació. Malgrat això, les persones entrevistades també destaquen **la precarització del mercat de treball, caracteritzats per salaris baixos i contractes temporals, com una de les grans problemàtiques derivades de la crisi**.

En aquest context s'identifiquen quatre àmbits d'actuació prioritaris per a reduir les desigualtat. En primer lloc, **l'educació a través de millorar la transició escola-treball, reduir els índex d'abandonament i el reforç de l'educació infantil amb la posada en marxa de la primera escola bressol municipal**. En segon lloc, **millorar l'ocupació i fer front a la precarització, en particular de les dones i les persones joves**. En tercer lloc, **millorar l'accés a l'habitatge**; i per últim, el **suport a les famílies, en particular mantenint i millorant les ajudes d'assistència i urgència social**.

3.1.2. Vinculació amb els ODS

Els ODS també apunten en aquesta direcció pel que fa la reducció de les desigualtat i la pobresa en els objectius 1 i 10, en particular en les metes 1.2, 1.4 i 1.5 pel que fa a la reducció de la

pobresa, el 10.1 i 10.2 pel que fa a la millora de la situació econòmica i la inclusió social per a tots els col·lectius.

Taula 3.1. Metes i objectius dels ODS vinculats a les desigualtats i la pobresa.

ODS	Metes i objectius
1. Fi de la pobresa	1.2. Per al 2030, reduir com a mínim a la meitat la proporció de dones i nens de totes les edats que viuen en la pobresa en totes les seves dimensions d'acord amb les definicions nacionals.
	1.4. Per al 2030, garantir que tots els homes i dones, en particular els pobres i vulnerables, tinguin els mateixos drets als recursos econòmics, així com accés als serveis bàsics , la propietat i el control de les terres i altres bens, l'herència, els recursos naturals, les noves tecnologies apropiades i als serveis financers [...].
	1.5. Per al 2030, fomentar la resiliència dels pobres i les persones que es troben en situacions vulnerables i reduir la seva exposició i vulnerabilitat als fenòmens extrems, relacions amb el clima i altres crisis i desastres econòmics, socials i ambientals.
10. Reducció de les desigualtat	10.1. D'aquí al 2030, aconseguir progressivament i mantenir el creixement dels ingressos del 40% més pobre de la població a una taxa superior a la mitjana nacional .
	10.2. D'aquí al 2030, potenciar i promoure la inclusió social, econòmica i política de totes les persones , amb independència de la seva edat, sexe, discapacitat, raça, ètnia, origen, religió o situació econòmica o altre condició.
11. Ciutats i comunitats sostenibles	11.1. D'aquí al 2030, assegurar l'accés de totes les persones a habitatge i serveis bàsics adequats, segurs, assequibles i millorar els barris marginals .

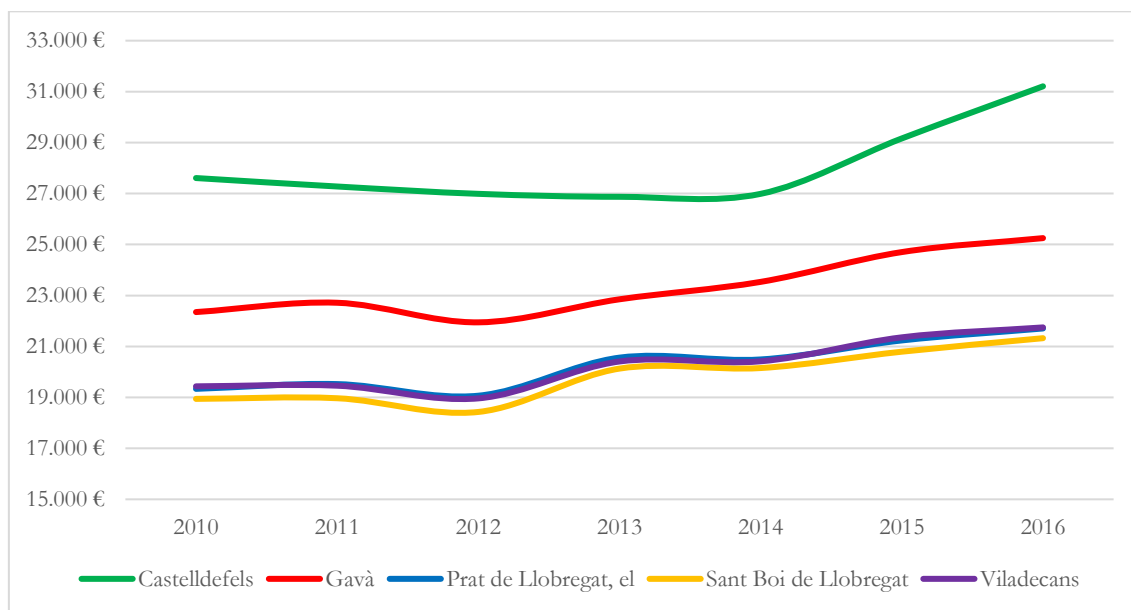
Font: Nacions Unides.

3.1.3. Diagnosi i indicadors en l'àmbit de les desigualtats i la pobresa

Per analitzar aquests fenòmens, en primer lloc observem les característiques socioeconòmiques del municipi, i en particular, els ingressos de la seva població. **Gavà tenia l'any 2016 una base imposable en la declaració de renda de les persones físiques de 25.251€ de mitjana, amb una tendència sostinguda a l'alça**, més marcada a partir del 2013 en que augmenta en +3.300€ fins als 25.251€ del 2016 (**SIC 2.1**). És el segon municipi del subàmbit amb unes rendes mitjanes més elevades, per darrera de Castelldefels (31.000€), que a partir del 2014 va ampliant progressivament la diferència amb les municipis de l'entorn. La resta de ciutats del subàmbit

presenten uns nivells de renda molt similars, al voltant dels 21.000, gairebé 4.000€ menys que Gavà.

Figura 3.2. Mitjana de la base imposable per declarant (IRPF). Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2016.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Tanmateix, els resultats de la mitjana de la base imposable en la declaració de renda de les persones físiques introdueix biaixos i no aconsegueix copsar la diversitat interna en termes de renda. Com ja s'ha vist amb anterioritat, en el terme municipal de Gavà i conviuen diversos nuclis urbans, que presenten una distribució de rendes desigual. En aquest sentit, una aproximació a la distribució territorial dels nivells de renda del 2011 de les persones residents al municipi permet observar com alguns barris (Ausiàs Marc, Can Tintorer, Torre Lluch) i barris suburbials (La Sentiu, Ca N'Espinós, Bruguers) tenen concentracions (>15% dels residents) de rendes baixes¹¹, mentre que barris del Centre i molt particularment Gavà Mar tenen altes concentracions (>25% dels residents) de famílies amb rendes altes¹² (Figures 3.3 i 3.4).

En aquest sentit, a l'hora d'analitzar les dades socioeconòmiques del municipi, i en particular les dades de renda, s'ha de tenir en compte l'efecte de barris com Gavà Mar en el càlcul de les mitjanes de rendes municipals. De fet, després de Castelldefels, Gavà és el segon municipi amb una proporció més elevada de declarants per sobre dels 30.000€ (25%), alhora que gairebé el 30% dels declarants ho fan per sota dels 12.000€ (Figura 3.3) (**SIC 2.2**).

¹¹ La renda baixa correspon a <7.276,67€ anuals per llar, calculat sobre la mediana metropolitana.

¹² La renda alta correspon a > 21.830€ anuals per llar calculada sobre la mediana metropolitana.

Figura 3.4. Població amb rendes baixes. Gavà, 2011.

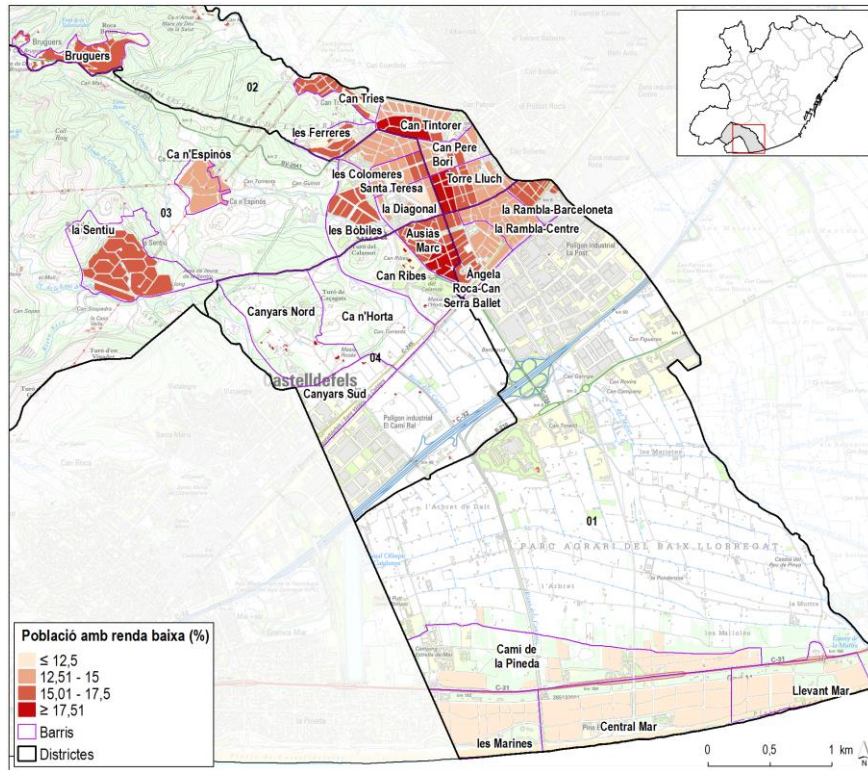
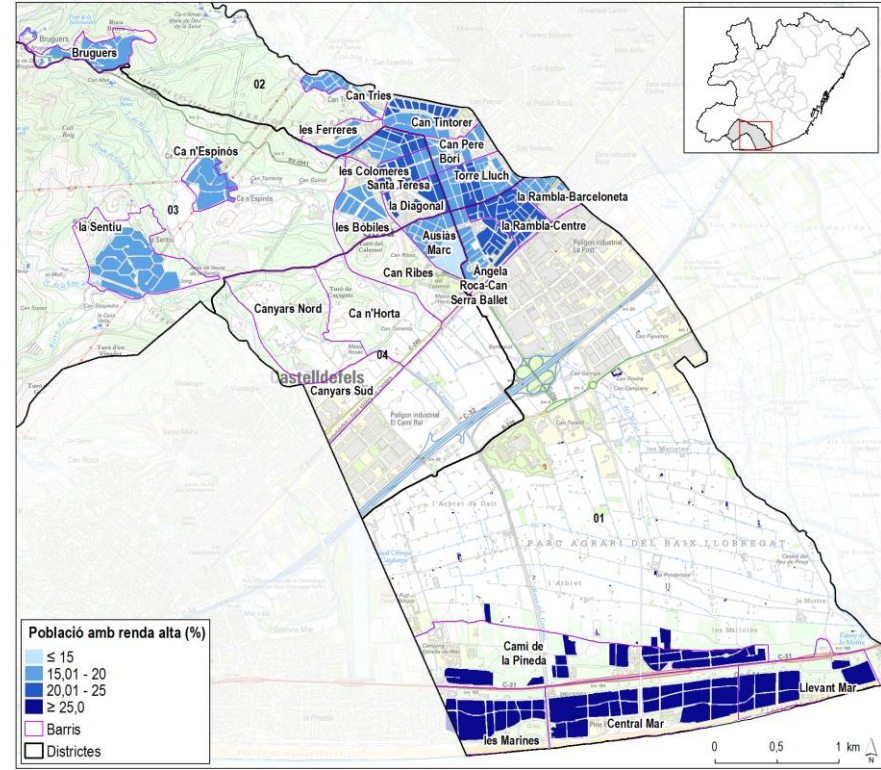
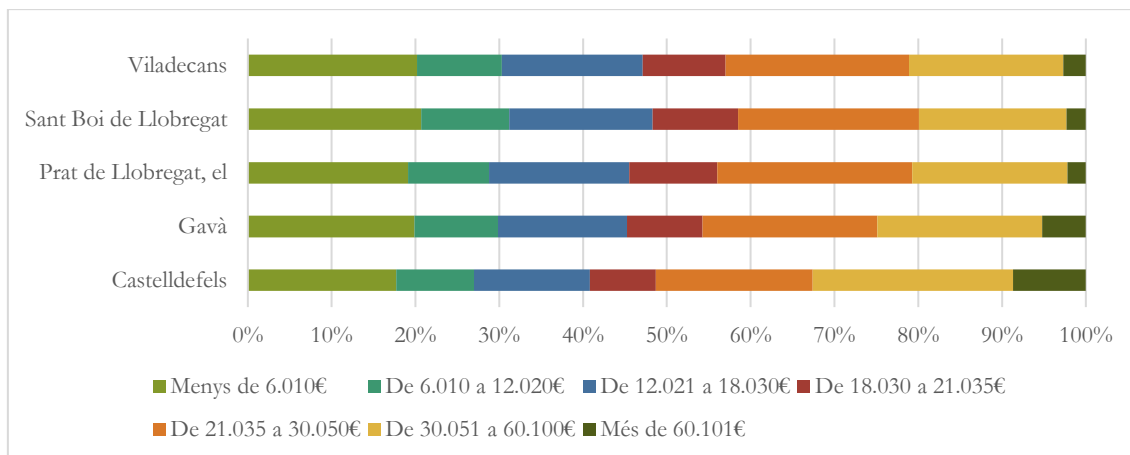

Figura 3.5. Població amb rendes altes. Gavà, 2011

Font: IERMB i CRM-AUB, Estratificació de renda estimada a escala de secció censal a partir de l'INE, Cens de Població i Habitatges, 2011 i de l'Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2011

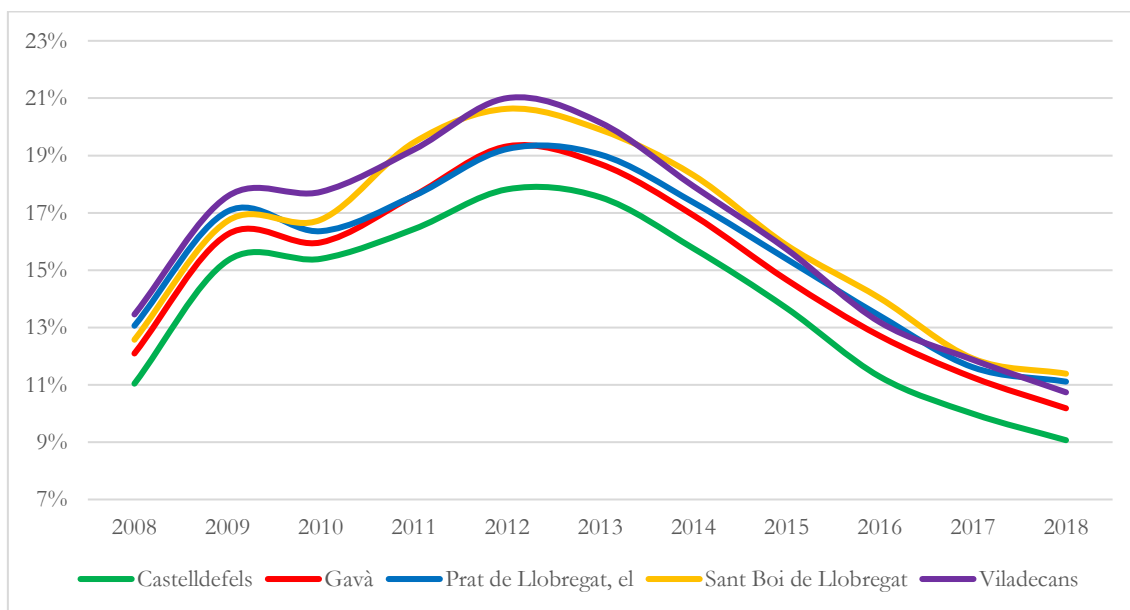
Figura 3.3. Declarant de l'IRPF per tram. Municipis del subàmbit metropolità, 2016.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Aquesta diversitat socioeconòmica també ha patit recentment l'impacte de la crisi econòmica, que ha aprofundit en les desigualtats, en particular sobre aspectes com l'ocupació i la pobresa. En aquest sentit, un factor clau de generació de desigualtats és l'accés al treball, per tant, l'anàlisi de l'**atur** i com afecta als diversos col·lectius és molt necessària per entendre les particularitats del municipi.

Figura 3.6. Taxa d'atur. Municipis del subàmbit metropolità, 2008-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

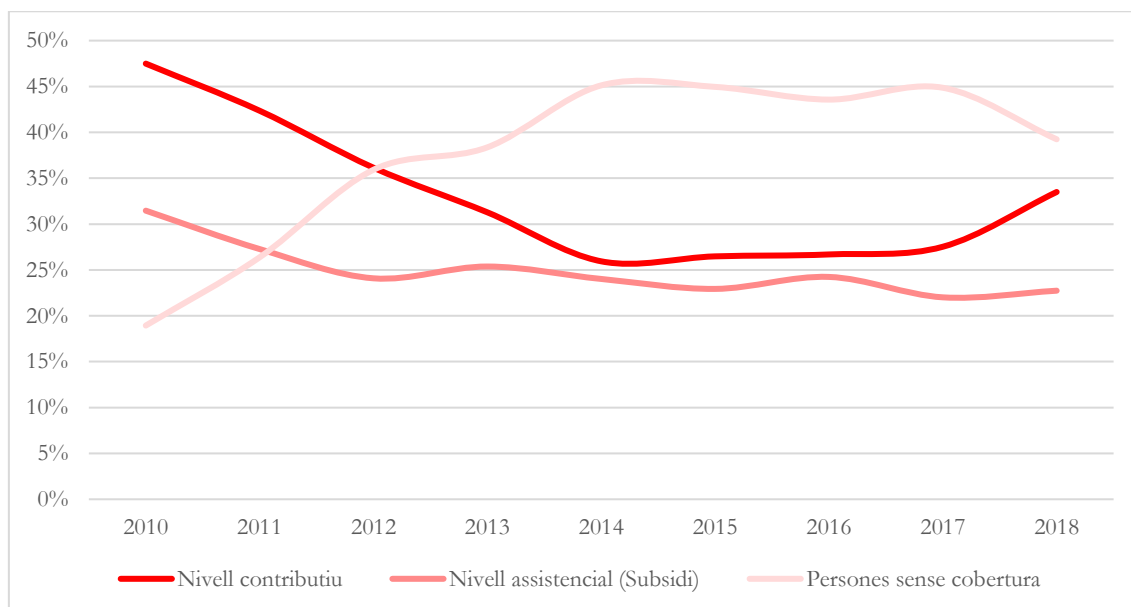
L'any 2018 Gavà tenia una taxa d'atur del 10,2%, la més baixa de la darrera dècada (SIC 2.3). La crisi econòmica ha tingut un marcat impacte en l'evolució de la taxa d'atur, que augmenta significativament durant el període 2008-2012, fins a assolir el 19,3%. A partir d'aquest any es produeix una disminució progressiva que arriba a partir del 2016-17 a la situació de desocupació més baixa de tot el període.

Respecte als municipis de l'entorn, Gavà és la segona ciutat amb una taxa d'atur més baixa durant tot el període. És molt clar que els efectes de la crisi són molt similars en tots els municipis, amb la mateixa evolució durant la darrera dècada i tots ells assolint els nivells més baixos de desocupació.

Tanmateix, aquesta desacceleració en els nivells d'atur amaguen altres situacions. Tal com comenten les persones entrevistades, un dels principals efectes de la crisi ha sigut la **cronificació d'un segment de la població en les situacions de vulnerabilitat i exclusió**. En aquest sentit és rellevant analitzar l'evolució de la taxa de cobertura de les prestacions de les persones a l'atur (**SIC 2.5**): cada vegada més persones desocupades no compten amb cap tipus de prestació d'atur (ni contributiva ni subsidi).

Concretament, **l'increment de persones sense cobertura augmenta significativament en el període 2010-2014, mentre disminueixen aquelles que gaudeixen d'una prestació contributiva** i el volum de persones amb un subsidi assistencial es mantenen pràcticament estables. L'any 2018, si bé s'observa una disminució de la proporció de persones sense prestació, encara són el 39,2% de les persones aturades que no reben cap tipus de prestació o subsidi, més del doble que l'any 2010 (19%).

Figura 3.7. Cobertura de prestacions de les persones a l'atur. Gavà, 2010-2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Amb tot, un dels impactes més significatius de la crisi ha estat en les afectacions particulars que cada segment de població ha patit, molt particularment els efectes a llarg termini han estat superiors en les dones i les persones més grans de 45 anys. En primer lloc, l'anàlisi de l'evolució de persones aturades per sexe (**SIC 2.4**) demostra que **si bé el període de la crisi amb un creixement de l'atur més marcat afecta particularment als homes, a llarg termini les dones són les més afectades**. En el període 2007-2012, el de més destrucció d'ocupació de la crisi, els homes són els més afectats, augmentant el nombre d'aturats en més de 1.300 persones

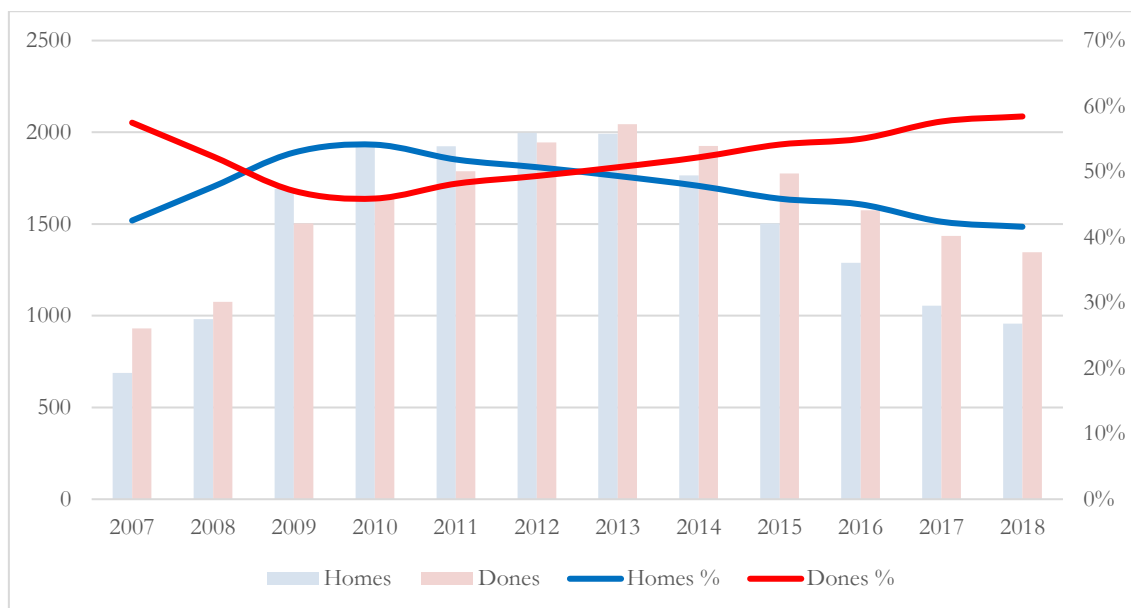
(+198%). A partir del 2013 els aturats disminueixen progressivament fins a situar-se en 958 homes, similar al nivell del 2008.

En contrast, l'any 2018 Gavà tenia 1.346 dones aturades, el que implica 415 dones aturades més respecte al 2007. Si bé el creixement de l'atur entre les dones és menor durant el període 2007-2012 (+109%), la recuperació és més lenta que en els homes. A partir del 2013 hi ha més dones aturades que homes i la distància va augmentat fins a situar-se l'any 2018 en la diferència màxima en tot el que va de dècada, amb un 40% més de dones aturades que d'homes.

Per tant, no tant sols és que es percep la recuperació econòmica abans en els homes que en les dones, sinó que les dones estan en una situació significativament pitjor en l'actualitat que abans de la crisi, consolidant-se a Gavà un atur molt feminitzat.

L'evolució de l'atur també és diferenciada en funció de l'edat (**SIC 2.4**). En aquest cas els grups sobre els quals més impacte la crisi econòmica són les persones més grans de 45 anys, i en particular aquelles amb 54 anys o més, que després de l'impacte de la crisi es mantenen com els grups d'edat amb un atur registrat més elevat.

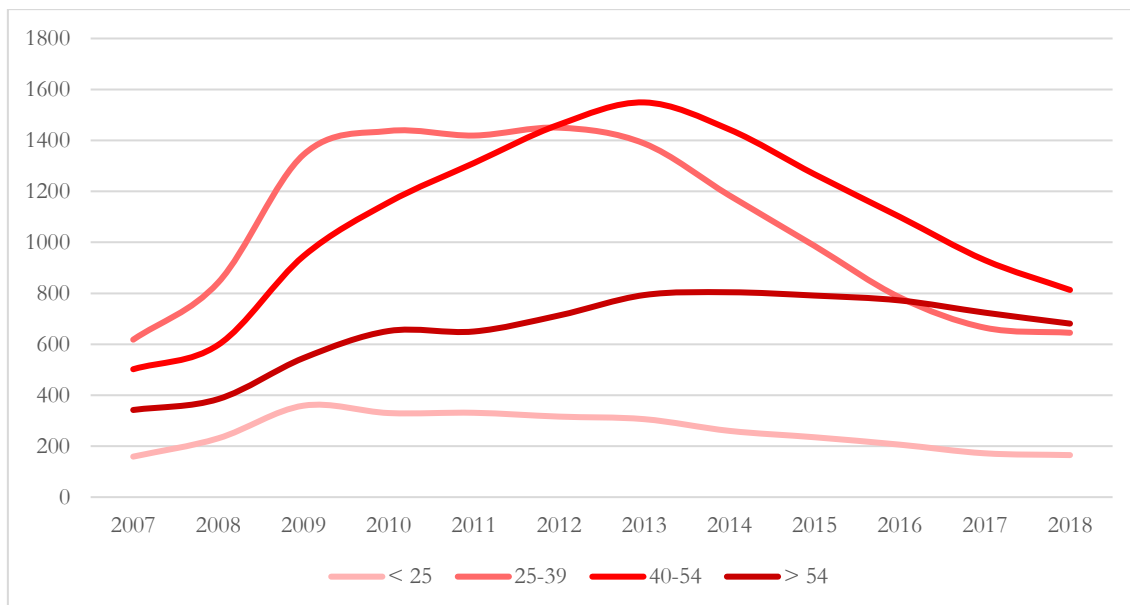
Figura 3.8. Evolució de l'atur per sexe. Gavà, 2007-2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

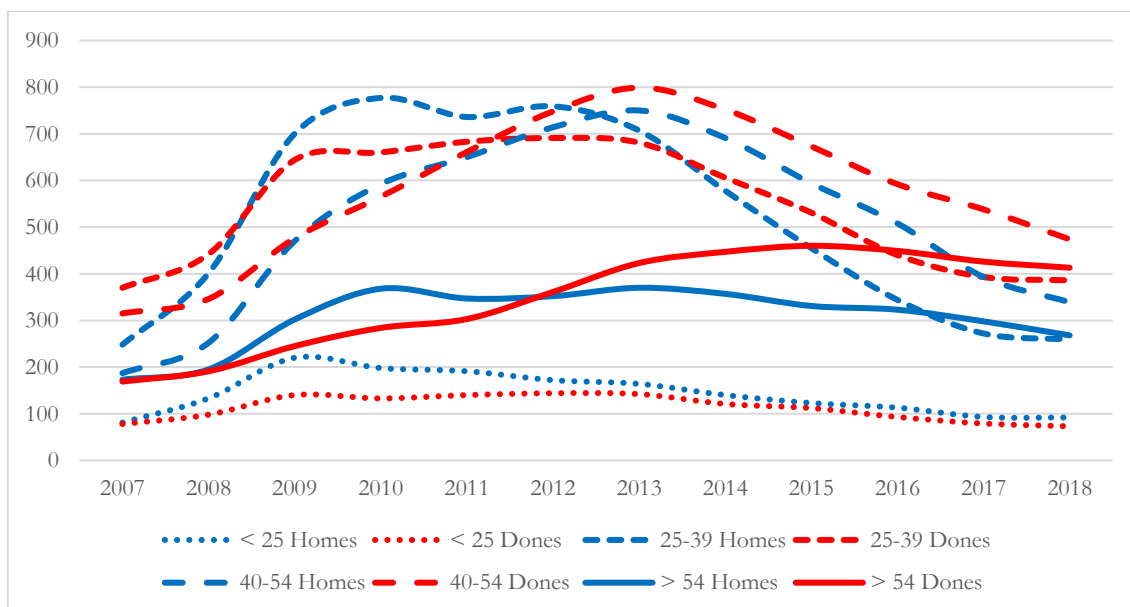
Si bé en els primers anys de crisi l'atur augmenta en major o menor mesura en totes les franges d'edat, la recuperació és molt diferent entre elles. Mentre que a partir del 2007 es produeixen increments d'atur en totes les franges d'edat, la recuperació és molt diferent: entre els menors de 25 anys l'increment s'atura el 2009 per seguir una tendència a la baixa en la resta de grups el creixement de l'atur és molt més marcat i es manté fins l'any 2013. Aquesta evolució és més marcada entre els majors de 40 anys, la recuperació dels quals és dona més tard (2013) i queden lluny dels nivells d'atur anteriors a la crisi (+61% del 2007 al 2018); igualment entre els majors de 54 anys amb gairebé un 100% més d'aturats l'any 2018 que el 2007.

Figura 3.9. Atur registrat per grups d'edat. Gavà, 2005-2018.

Font: elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Figura 3.10. Atur registrat per sexe i grups d'edat. Gavà, 2007-2018.

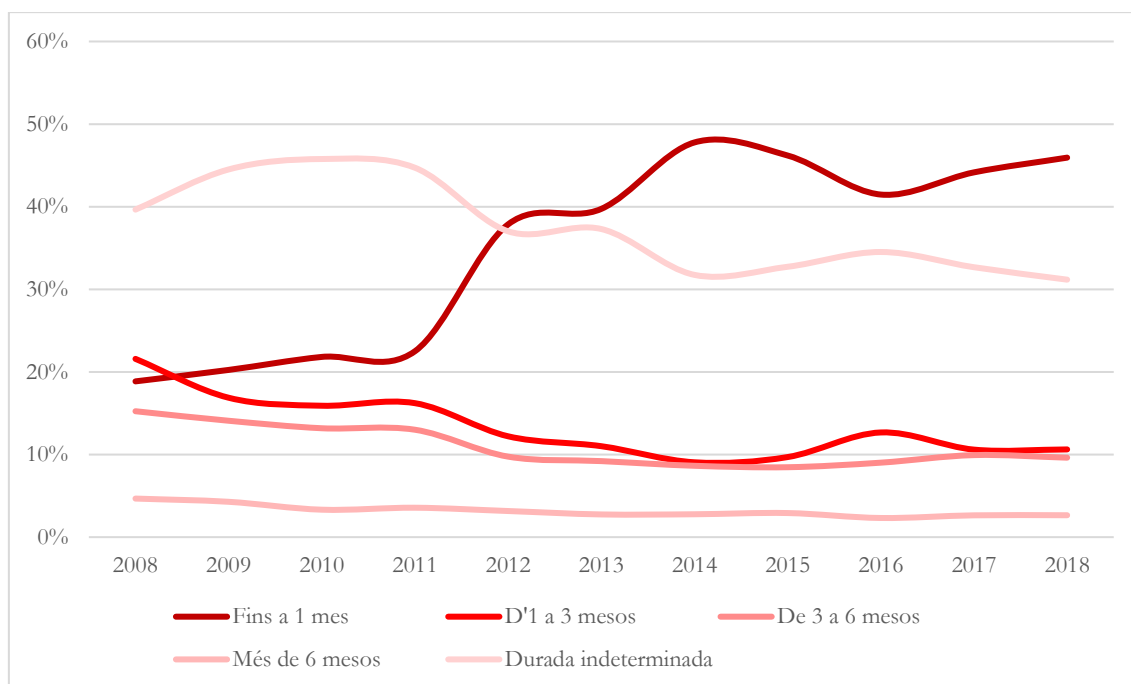

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Malgrat tot, si bé a partir del 2014 en general es pot observar una reducció de la desocupació, i en particular més recentment una disminució de la situació d'atur de llarga durada, les persones entrevistades destaquen l'emergència o cronificació de la **pobresa**.

Figura 3.11. Contractes registrats per durada del contracte. Gavà, 2008-2018.

Font: elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Un factor clau d'aquesta cronificació i extensió de la pobresa és la precarietat laboral, que molt sovint té la seva expressió en la temporalitat dels contractes (**SIC 2.6**). **L'evolució de la durada de la contractació mostra una clara tendència a la precarització, sobretot pel gran augment dels contractes de menys d'un mes de durada, que si bé tenen el seu gran creixement en plena crisi econòmica (any 2012-2015), el 2018 es mantenen amb un nivells molts alts arribant a ser el 46% dels contractes registrats.**

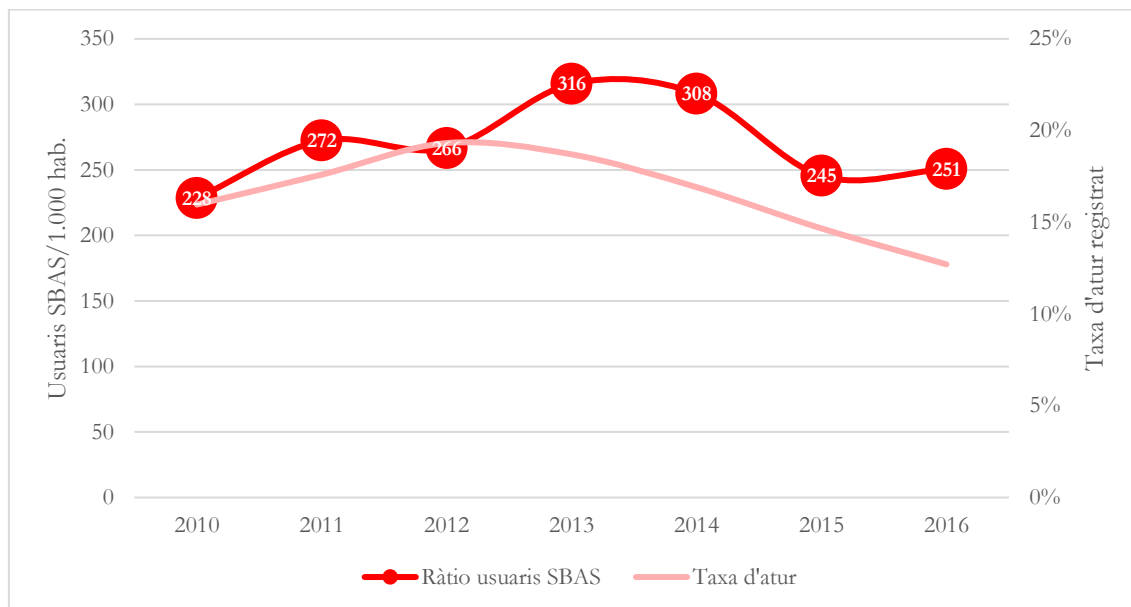
Les dinàmiques d'empobriment generades en el context de crisi també tenen la seva traducció en les intervencions d'urgència social, que es pot observar a través del nombre de persones usuàries dels Serveis Bàsics d'Atenció Social (**SIC 2.7**). En aquest sentit, les persones entrevistades reconeixen una cronificació de l'assistencialisme en una part de la població de Gavà i el repte que representa el manteniment d'aquest suport amb el desenvolupament de polítiques per a la resta de la població, de promoció de l'ocupació, creixement econòmic, desenvolupament urbà, etc.

L'any 2016 el nombre de persones ateses¹³ pels SBAS era de 11.600, unes 250 persones per 1.000 habitants. En l'evolució es pot observar com en el període 2012-2014 augmenten en fins

¹³ Nombre total de persones que han estat ateses per un professional del Servei Bàsic d'Atenció Social durant l'any (Treballador/a social i/o Educador/a social). Els elements imprescindibles per considerar una persona com usuària del servei són: (1) que hagin estat atesos per un professional del Servei Bàsic d'Atenció Social: Treballadors/es socials o Educadors/es socials. (2) Se n'hagi efectuat una intervenció o actuació: orientació/assessorament, tractament social, prescripció de prestació de recursos propis o del Sistema, acció per accedir/derivar a recursos aliens. (3) La persona usuària ha d'estar registrada de manera individualitzada, ha de ser identificable. Font: Cercles de Comparació de la Diputació de Barcelona.

a un +38% respecte al 2010, assolint les 14.600 persones (315 per 1.000 hab.). Si bé a partir del 2014 hi ha una davallada important del nombre de persones ateses, s'estabilitza en un nivell superior a les del 2010.

Figura 3.12. Evolució del nombre de persones usuàries ateses als SBAS per cada 1.000 habitants i taxa d'atur registrat. Gavà, 2010-2016.

Font: elaboració pròpia a partir dels Cercles de Comparació de la Diputació de Barcelona i SIMBA.

En contrast amb les dades d'aturats, si bé comparteixen el creixement del període de crisi, la recuperació no ha estat la mateixa: la taxa disminueix progressivament des del 2012 i l'any 2016 se situa en prop del 13% (3 punts per sota del 2010). Tal com destaquen les persones entrevistades, l'informe de *L'atenció local de la pobresa i la desigualtat social a la metròpoli de Barcelona* (2017) apunta a les possibles causes d'aquesta relació entre usuaris dels SBAS i taxa d'atur: **(1) el descens de la taxa d'atur registrat no respon a un descens real de desocupats, (2) les condicions laborals no permeten cobrir les necessitats bàsiques d'alguns segments de població i (3) la cronificació de la pobresa i exclusió d'una part de la població.**

Els alts nivells de prestació donen la mesura de la capacitat de resposta i la implicació de l'administració local per fer front a aquestes problemàtiques, però també la incidència dels casos que requereixen d'aquests serveis en el municipi. Igualment, els nivells de despesa corrent dels SBAS (**SIC 2.8**) permeten observar la capacitat de l'administració local per fer front a les demandes d'atenció social. **Gavà té una despesa de SBAS de 43€ per habitant, presentant estabilitat en tot el període 2010-2016, fins i tot una reducció: l'any 2010 la despesa corrent dels SBAS era de 48,2€ per habitant, reduint-se fins els 36,9€ l'any 2014. Si bé la tendència des de llavors és a la recuperació, l'any 2016 encara no s'assoleixen els nivells del 2010.**

3.2. Educació

3.2.1. Reptes i objectius en l'àmbit de l'educació

Els processos d'escolarització juguen un paper clau a l'hora d'oferir oportunitats socials, acadèmiques i laborals als i les joves. Actualment, però, la situació educativa a Catalunya no és pas idíl·lica, ja que encara es ressent dels ajustos econòmics i retallades pressupostàries que van caracteritzar el període de crisi econòmica. En paral·lel, a pesar d'innegables avenços, la situació queda molt lluny dels objectius de l'estratègia Europa 2020 en matèria educativa. Així, l'abandonament escolar prematur se situa a Catalunya al 17,4% (22,1% en el cas dels nois), molt per sobre de l'objectiu del 10%; el percentatge d'alumnat de 15 anys amb rendiment baix tant en comprensió lectora, com en matemàtiques i ciències se situa per sobre del límit del 15%; alhora, la població no ocupada de 18 a 24 anys que no cursa estudis és d'un 16,1% -quan hauria de ser molt menor. Aquest és, doncs, un context complicat, del qual els processos escolars a Gavà hi formen part.

Taula 3.15. Eixos i objectius estratègics PEC de Gavà i vinculació amb els ODS

EIXOS	OBJECTIUS (PEC)
Accessibilitat de l'oferta formativa	<ul style="list-style-type: none"> - Incrementar l'oferta formativa pública l'ensenyament infantil (Llars d'infants, Escoles bressol) - Incrementar l'oferta formativa pública l'ensenyament post-obligatori professional de FP (CFGM, CFGS)
Qualitat educativa per a tots els infants i joves	<ul style="list-style-type: none"> - Potenciar el valor de l'escola pública (<i>Línia estratègia 1 PEC</i>) - Reduir la segregació escolar al municipi (<i>Línia estratègia 1 PEC</i>) - Reduir les ràtios en els diferents nivells educatius (<i>Línia estratègia 1 PEC</i>). - Reivindicar el Batxillerat artístic a la ciutat (<i>Línia estratègia 1 PEC</i>). - Potenciar metodologies pedagògiques transversals, innovadores i centrades en l'alumnat per tal d'augmentar la vinculació emocional, conductual i acadèmica de l'alumnat (<i>Línia estratègia 3 PEC</i>).
Inclusió educativa	<ul style="list-style-type: none"> - Potenciar la inclusió educativa (<i>Línia estratègia 3 PEC</i>)
Transició escola – treball i educació al llarg de la vida	<ul style="list-style-type: none"> - Recuperar el projecte La Casa de les Famílies (<i>Línia estratègia 4 PEC</i>). - Potenciar i visibilitzar els recursos educatius en l'àmbit de transició escola-treball i de la formació d'adults
Educació rellevant i significativa per a la inserció laboral	<ul style="list-style-type: none"> - Millorar l'oferta formativa per afavorir la inserció laboral (<i>Línia estratègia 2 PEC</i>)
Educació en valors	<ul style="list-style-type: none"> - Promoure l'educació en valors (<i>Línia estratègia 5 PEC</i>)

Font: elaboració pròpia a partir del Pla Educatiu de Ciutat de Gavà.

La política municipal i la planificació educativa local són claus per assegurar l'eficàcia, l'eficiència i l'equitat en l'accés i els resultats educatius al territori. En aquest sentit Gavà ha elaborat un *Pla Educatiu de Ciutat* (PEC) en que s'han definit els grans objectius educatius: **millorar**

l'accessibilitat de l'oferta formativa al municipi i la **qualitat i inclusió educativa**, mitjançant la millora de l'oferta formativa pública, la potenciació dels valors l'escola pública i la reducció de la segregació escolar, i **millorar les transicions escola-treball**.

A l'hora les persones entrevistades situen l'educació com un dels motors principals per reduir les desigualtats al municipi, generant igualtat d'oportunitats i millorar la inclusió i la convivència. En aquest àmbit, les apostes i reptes més importants per al proper mandat a les que apunten són, en primer lloc, **la reducció del nombre de joves que han deixat d'estudiar i no accedeixen al mercat de treball**; es calcula que al voltant d'una tercera part (34%) dels joves de Gavà es troben en aquest tipus de situació. En aquest sentit, es consideren prioritàries les **continuïtats en les trajectòries educatives, molt particularment en la qualificació dels joves per a l'accés al mercat de treball**. En aquest cas, es valora positivament la posada en marxa l'any 2019 de la Xarxa Escola-Treball que posarà el focus en la orientació i motivació dels i les joves que no finalitzen l'etapa formativa.

D'altra banda, les persones entrevistades apostes per **generar en la infància un espai normalitzat, sense desigualtats en totes les seves vessants (lleure, cultura, educació, salut, alimentació, etc.)**. En aquest sentit, l'entrada en funcionament de la primera escola bressol municipal es considera un avanç molt important.

Per últim, les persones entrevistades identifiquen **problemàtiques vinculades a l'estigmatització dels centres educatius públics enfront d'un gran prestigi dels centres concertats i privats**. En aquest sentit es valora l'esforç per reforçar la imatge de l'escola pública alhora que requereix una millora dels equipaments. També **es posen en valor els esforços en la millora dels projectes educatius dels centres públics i la millora en els recursos educatius, en particular a través del suport municipal a projectes d'innovació tecnològica a les escoles**. En aquest cas es considera que històricament hi havia hagut una certa deixadesa en l'àmbit educatiu per part de governs anteriors que s'ha anat reconduint, culminant amb l'elaboració del PEC.

3.2.2. Vinculació amb els ODS

Aquestes prioritats també s'emmarquen en els objectius de l'ODS 4 (Educació de qualitat) que persegueix garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom, i molt particularment en les metes 4.1, 4.2., 4.3 i 4.5 pel que fa a **l'educació accessible, inclusiva i de qualitat**, la meta 4.4 pel que fa a una **formació significativa per a la inserció laboral** i la meta 4.7 sobre **l'educació en valors**.

Taula 3.16. Metes i objectius de l'ODS vinculats a l'educació.

ODS	Metes i objectius
4. Educació de qualitat	4.1. D'aquí al 2030, assegurar que totes les nenes i tots els nens acabin l'educació primària i secundària , que ha de ser gratuïta, equitativa i de qualitat i produir resultats d'aprenentatge pertinent i efectius .

	<p>4.2. D'aquí al 2030, assegurar que totes les nenes i tots els nens tinguin accés a serveis d'atenció i desenvolupament en la primera infància i educació preescolar de qualitat, a fi de que estiguin preparats per l'educació primària</p>
	<p>4.3. D'aquí al 2030, assegurar l'accés igualitari de tots els homes i les dones a una formació tècnica, professional i superior de qualitat, inclòs l'ensenyament universitari.</p>
	<p>4.4. D'aquí al 2030, augmentar considerablement el nombre de joves i adults que tenen competències necessàries, en particular tècniques i professionals, per accedir al treball, l'ocupació decent i l'emprenedoria.</p>
	<p>4.5. D'aquí al 2030, eliminar les disparitat de gènere en l'educació i assegurar l'accés igualitari a tots els nivell d'educació i formació professional per les persones vulnerables, incloses les persones amb discapacitat, [...] i el nens en situació de vulnerabilitat.</p>
	<p>4.7. D'aquí al 2030, assegurar que tots els alumnes adquireixin els coneixements teòrics i pràctics necessaris per promoure el desenvolupament sostenible, entre altres coses mitjançant l'educació pel desenvolupament sostenible i els estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural i la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible.</p>

Font: Nacions Unides.

3.2.3. Diagnosi i indicadors en l'àmbit de l'educació

Un element fonamental que estructura les oportunitats educatives dels i les joves és una oferta de centres educatius propera, equitativa, accessible i de qualitat. **Gavà té un alt número de centres privats i concertats que contrasta amb el conjunt del territori. Aquesta naturalesa de l'oferta condiona la matriculació al municipi que presenta alts nivells de privatització.**

La matrícula de l'alumnat de Gavà es concentra fonamentalment a l'educació obligatòria: Educació infantil de 2n cicle i primària (3.265 alumnes, curs 2017-2018) i ESO (2.203 alumnes); en menor grau, als ensenyaments post-obligatoris (FP, 865 alumnes, i batxillerat, 850 alumnes); i, finalment, educació infantil de 1r cicle (638 alumnes). Destaca, però, l'evolució a la baixa de la matrícula de l'Educació infantil de 2n cicle i primària. En aquest període, l'Educació infantil de 2n cicle i primària ha perdut 1.560 alumnes (el 32% del total). La davallada en el nombre de joves hi té a veure certament, però probablement caldrà contemplar també factors endògens al sistema educatiu per a explicar aquesta involució.

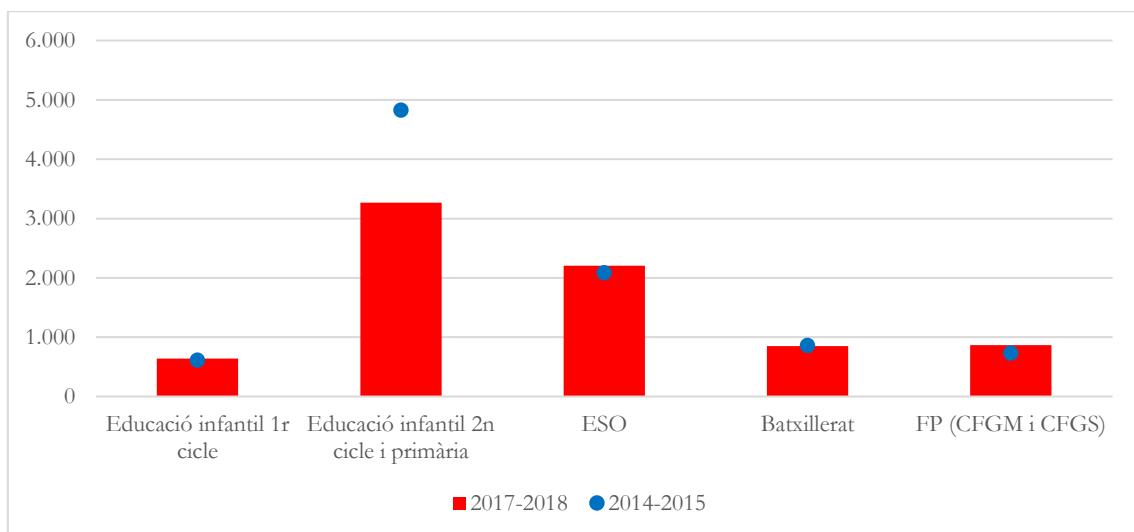
Taula 3.14. Centres educatius segons nivell i titularitat. Gavà, 2017-2018.

	Total	Privat	Concertat	Públic	
Educació infantil 1er cicle	Llar d'infants	10	8	0	2
	Educació infantil	1	1	0	0
	Infantil i primària	2	2	0	0
	Total infantil 1er cicle	13	11	0	2
Educació infantil 2n cicle i primària	12	1	5	6	
Educació especial	1	0	0	1	
ESO	8	5	0	3	
Batxillerat	6	3	1	2	
FP (CFGM i CFGS)¹⁴	2	0	1	1	

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Ensenyament.

Així mateix, la composició social de l'alumnat està altament correlacionada amb la titularitat dels centres: **el percentatge d'alumnat estranger és molt superior als centres públics que als privats i concertats**, molt particularment a primària i ESO on l'alumnat estranger en centres públics és del 13% mentre que als centres privats no arriba al 6% (5,7% i 3,9% respectivament).

Figura 3.15. Evolució de la matrícula segons nivell. Gavà, cursos 2014-2015 a 2017-2018.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Ensenyament.

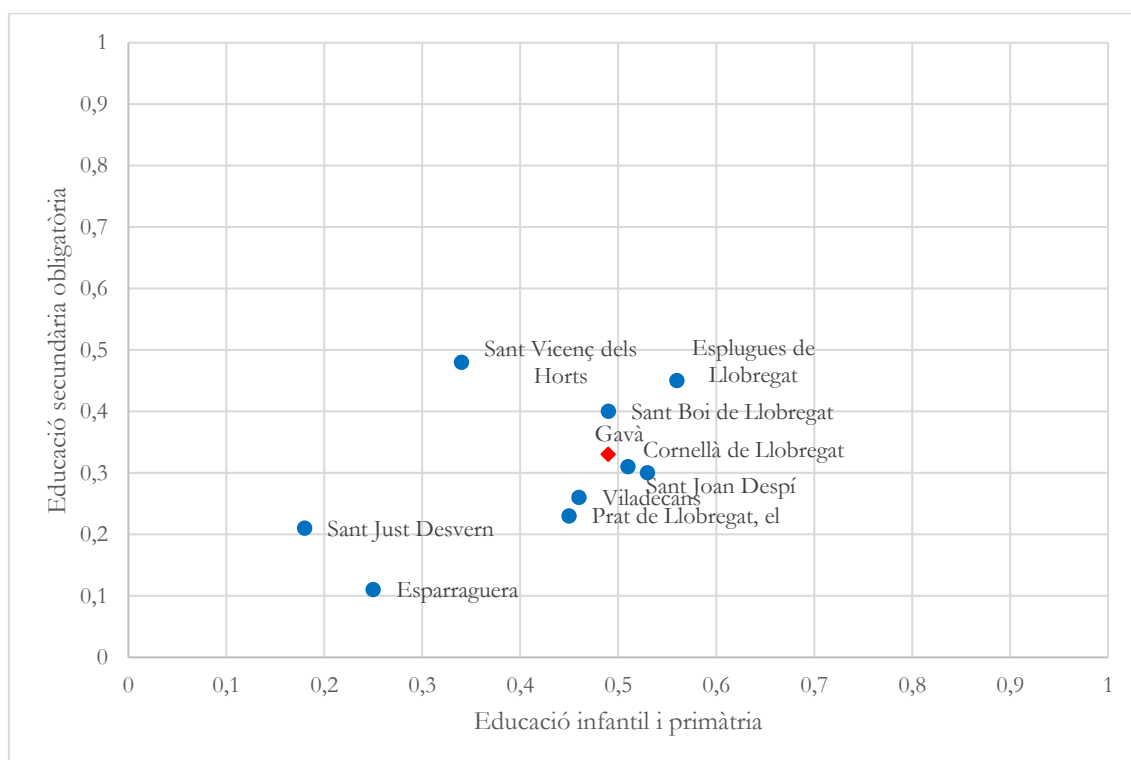
La distribució desequilibrada de l'alumnat (i, particularment, la sobre-concentració de l'alumnat estranger al sector públic) no és, però, una característica específica del municipi; ans al contrari, es tracta d'un element característic del conjunt Catalunya, tal com ha denunciat reiteradament

¹⁴ L'oferta de FP concertada inclou els graus mitjans de Cures auxiliars d'infermeria, Gestió administrativa, Sistemes microinformàtics i xarxes; i els graus superiors de Assistència a la direcció, Administració i finances, Màrqueting i publicitat, Desenvolupament d'aplicacions web i Educació infantil. En paral·lel, l'oferta de FP pública inclou els graus mitjans de Gestió administrativa, Activitats comercials, Sistemes microinformàtics i xarxes i Manteniment electromecànic; i els graus superiors de Administració i finances, Administració de sistemes informàtics en xarxa, Desenvolupament d'aplicacions multiplataforma, Mecatrònica industrial i Mecatrònica industrial (fabricació de productes ceràmics).

el Síndic de Greuges (2016a, 2016b). Alhora, aquesta distribució injustificadament desequilibrada de l'alumnat afavoreix la segregació escolar.

La **segregació escolar**, que fa referència a una distribució significativament desigual de l'alumnat entre els centres educatius d'un territori en base a una determinada característica individual i/o familiar (per exemple, el país d'origen o el nivell socioeconòmic de la família). Tot i que habitualment la segregació escolar s'associa amb la concentració d'alumnat d'origen estranger en determinats centres, el fenomen està també vinculat amb variables socioeconòmiques i, particularment, amb el nivell instructiu dels progenitors.

Figura 3.16. Índex de dissimilitud. Municipis del Baix Llobregat, 2013-2014.

Font: elaboració pròpia a partir de Síndic de Greuges (2016).

La segregació escolar és, una característica del context en el qual l'escola se situa (una zona escolar o d'un municipi, per exemple), no pas de cada escola en concret, que va més enllà del fenomen migratori i que, en termes d'equitat, s'hauria d'analitzar tenint en compte altres variables de tipus socioeconòmic i instructiu. **Gavà és un municipi amb una alta segregació escolar, també en termes comparatius amb d'altres municipis.** Tot i que existeixen diferents índexs per quantificar la segregació, en aquest estudi s'utilitza l'índex de dissimilitud¹⁵, que mesura la distribució d'un determinat subgrup (en aquest cas, població estrangera) d'alumnes entre diverses escoles (SIC 2.9). Malgrat tot, en els últims temps l'evolució de la segregació als

¹⁵ Aquest índex varia entre 0 i 1, on el valor 0 representa una distribució exactament igualitària del subgrup (i, per tant, absència total de segregació), i el valor 1 representa una distribució de màxima segregació; sovint s'interpreta com el percentatge d'alumnat que hauria de canviar de centre per aconseguir una situació no segregada. En

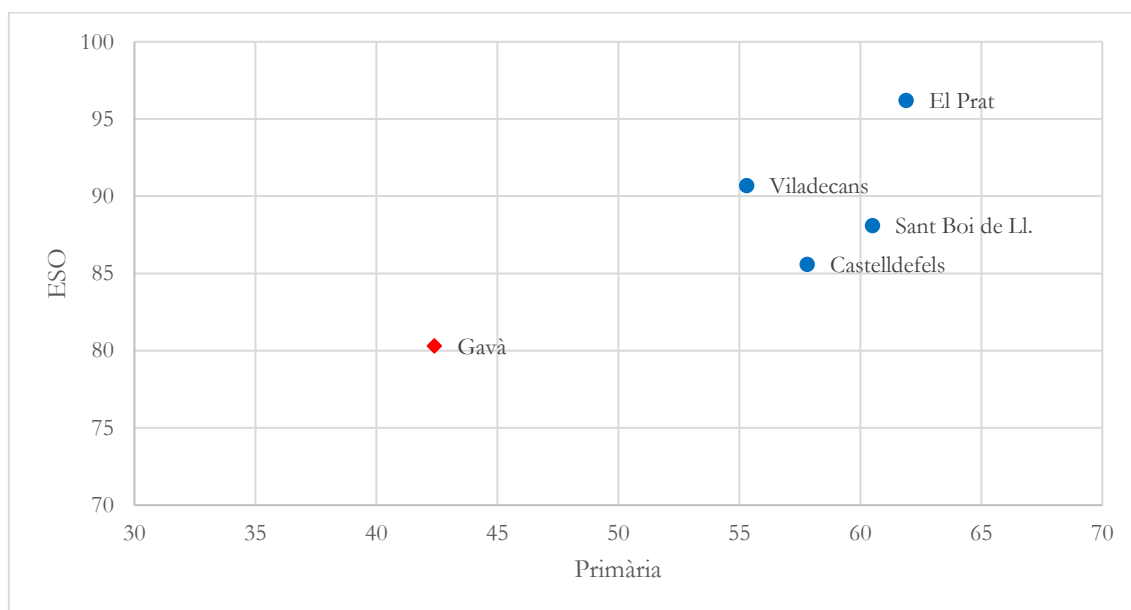
ensenyaments secundaris a Gavà ha tendit a una reducció progressiva, del 0,55 el curs 2006-2007 al 0,33 el curs 2013-2014.

La segregació escolar fa augmentar la complexitat social i educativa en determinats centres. Els municipis segregats ofereixen oportunitats educatives desiguals en funció del centre on l'alumnat està escolaritzat. A més, la segregació afecta especialment l'alumnat més vulnerable; genera cercles viciosos i espirals d'estigmatització en algunes escoles (major repeticions i agrupament per nivells, combinació d'exigències acadèmiques amb tasques de cura, desgast i dificultats per retenir al professorat); i, finalment, redueix la cohesió social.

Per tot això, més enllà d'aquesta evolució positiva de la segregació a Gavà, és necessari aprofundir en les polítiques contra la segregació escolar. De fet, aquesta fou una de les conclusions del IV Fòrum d'educació (9-10 de novembre de 2017) dut a terme en el marc del nou *Projecte Educatiu de Ciutat (PEC) 2018-2020*, segons el qual la primera línia estratègica hauria de ser potenciar el valor de l'escola pública i evitar la segregació escolar.

És per això particularment positiu el fet que l'Ajuntament de Gavà s'hagi adherit al *Pacte contra la segregació escolar a Catalunya: un compromís per a l'èxit educatiu*, impulsat pel Síndic de Greuges. Cal assenyalar que aquest Pacte apunta a una sèrie de mesures que son de competència municipal, entre les quals, els processos d'admissió de l'alumnat (transparència en la informació del procés, regulació de les quotes, models de zonificació més heterogenis, control d'irregularitats en el padró), a l'oferta educativa (analitzar la possibilitat d'implementar instituts – escola, refundar centres públics guetitzats). Alhora, aquestes actuacions del Pla són perfectament compatibles amb les mesures proposades en la Línia estratègica 1 del IV Fòrum, entre les quals destaquen sistemes d'informació a les famílies, evitar tancar línies, reducció de les ràtios, o la implementació del batxillerat artístic al municipi.

Figura 3.16. Percentatge d'assignacions en primera petició sobre el total de peticions, segons nivell. Municipis del subàmbit metropolità, curs 2017-2018.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Ensenyament.

Un indicador del nivell de (des)ajust entre demanda i oferta és la ràtio d'assignacions en primera petició. En aquest sentit, l'anàlisi de les dades estadístiques ha mostrat la reduïda presència d'assignacions en primera opció al municipi, particularment a primària (42,4%). Aquest desajust és una anomalia comparativa en relació a d'altres municipis del Baix Llobregat (tant a Primària com a ESO): els municipis amb major assignacions en primera opció son El Prat de Llobregat, Sant Boi de Llobregat, seguits de Viladecans, Castelldefels i, en últim lloc, Gavà.

Aquestes dades apunten a un cert desajust entre demanda i oferta. És per això que és imprescindible, tal com destacà el IV Fòrum del PEC, potenciar el valor de l'escola pública, per tal de millorar-ne la seva capacitat d'atracció. Això inclou, com s'explicita en la seva Línia estratègica 1, la reducció de ràtios, el manteniment de les infraestructures educatives i, també, l'aprofundiment en canvis pedagògics.

Ahora, aquest desajust també es relaciona amb la mobilitat de l'alumnat. En aquest sentit, tal com assenjala el Consell Comarcal del Baix Llobregat (2018), **Gavà atrau molt alumnat de fora el municipi**: el saldo de mobilitat, calculat a partir dels no residents que estudien a Gavà (1.827 alumnes) menys els residents que estudien fora (981), és positiu: +846. Pocs municipis del Baix Llobregat tenen aquest saldo positiu, el que és un indicador de l'atracció educativa comarcal de Gavà.

Taula 3.17. Mobilitat d'alumnat no universitari, municipis del Baix Llobregat, 2017-2018¹⁶.

	Residents que estudien a dins	No residents que estudien a dins	Residents que estudien a fora	Llocs d'estudi localitzats (LEL)	Alumnat resident (AR)	Autocontenció	Autosuficiència	Saldo mobilitat
Castelldefels	7.934	525	1.940	8.459	9.874	80,4	93,8	-1415
Gavà	6.849	1.827	981	8.678	7.830	87,5	78,9	+846
El Prat de Llobregat	9.221	791	1.273	10.012	10.494	87,9	92,1	-482
Sant Boi de Llobregat	12.411	1.264	1.580	13.677	13.991	88,7	90,7	-316
Viladecans	10.319	1.150	1.876	11.470	12.195	84,6	90,0	-726

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Ensenyament.

Més enllà del mapa escolar del municipi (analitzat en termes d'oferta escolar, segregació i relació oferta – demanda i mobilitat), és necessari analitzar també els **resultats acadèmics** de l'alumnat per copsar fins a quin punt el municipi ofereix efectivament oportunitats socials, acadèmiques i laborals als i les joves als seus residents.

¹⁶ *Alumnat Resident (AR)*: persones que resideixen en un municipi i que estudien en aquest municipi.

Llocs d'Estudi Localitzats (LEL): alumnes que estudien en l'àmbit geogràfic seleccionat, tant si són residents o no de l'àmbit geogràfic. Es tracta de categories utilitzades per l'Idescat.

Autocontenció: relació entre l'AR que estudia al municipi de residència i el total d'AR. Aquest indicador oscil·la entre 0 (situació en que tot l'AR estudia fora del municipi on resideixen: màxima mobilitat) i 1 (situació en que tot l'AR estudia en el municipi de residència: mobilitat nul·la).

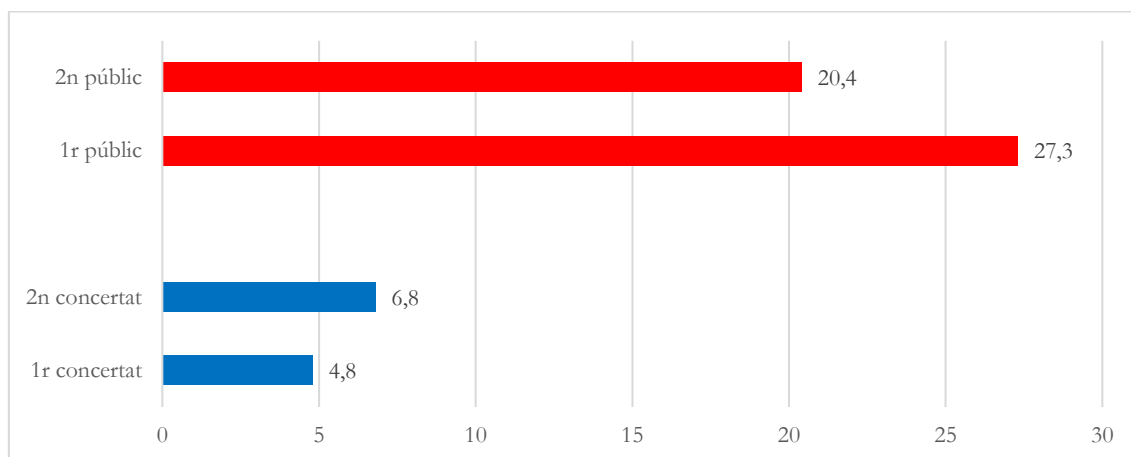
Autosuficiència: similar al anterior indicador d'autocontenció, és la relació entre els LEL ocupats per residents del municipi sobre els total dels LEL. Adopta també valors entre 0 (màxima mobilitat) i 1 (mobilitat nul·la).

L'abandonament escolar prematur¹⁷ (AEP) representa un dels principals reptes educatius als quals s'han d'enfrontar les administracions municipals, regionals, estatals, i internacionals. Tal com s'ha comentat anteriorment, les taxes d'AEP a Catalunya (17,4%) se situen, de manera preocupant, molt per sobre de la mitjana europea (10,6%) i lluny de l'estàndard establert per la UE per a l'any 2020 (10%). De fet, tal i com afirma la OCDE (2012), l'AEP és una problemàtica altament rellevant en el context actual, ja que l'accés a l'educació post-obligatòria és una condició cada cop més essencial per assegurar la inserció social i laboral de la població jove, i fomentar la cohesió social i la igualtat d'oportunitats.

A més a més, l'AEP consta d'un component clarament territorial que esdevé cabdal per comprendre les particularitats del fenomen. En aquest sentit, les oportunitats que es promouen en el context local, l'oferta educativa del territori, l'estructura del mercat laboral, els nivells de pobresa i/o atur, la presència de serveis i programes socioeducatius, o les prioritats polítiques de les pròpies administracions locals són elements clau per entendre i abordar l'AEP. Malauradament, no existeixen indicadors sintètics d'AEP a nivell municipal.

D'altra banda, la repetició és un dels elements que genera major segregació interna en el sistema educatiu (SIC 2.10). Alhora, aquesta repetició és molt alta als sistemes educatius espanyol i català, el que en últim terme pot dificultar l'assoliment de competències bàsiques en l'alumnat, facilitar processos de desvinculació escolar i, en últim terme, afavorir l'abandonament escolar. **Aquesta alta repetició és, també, una problemàtica a Gavà. A més a més, i de forma no sorprenent, aquesta es concentra de forma superior al sector públic.**

Figura 3.19. Percentatge de repetició d'alumnat de 1r i 2n de batxillerat segons titularitat. Gavà, 2017-2018.

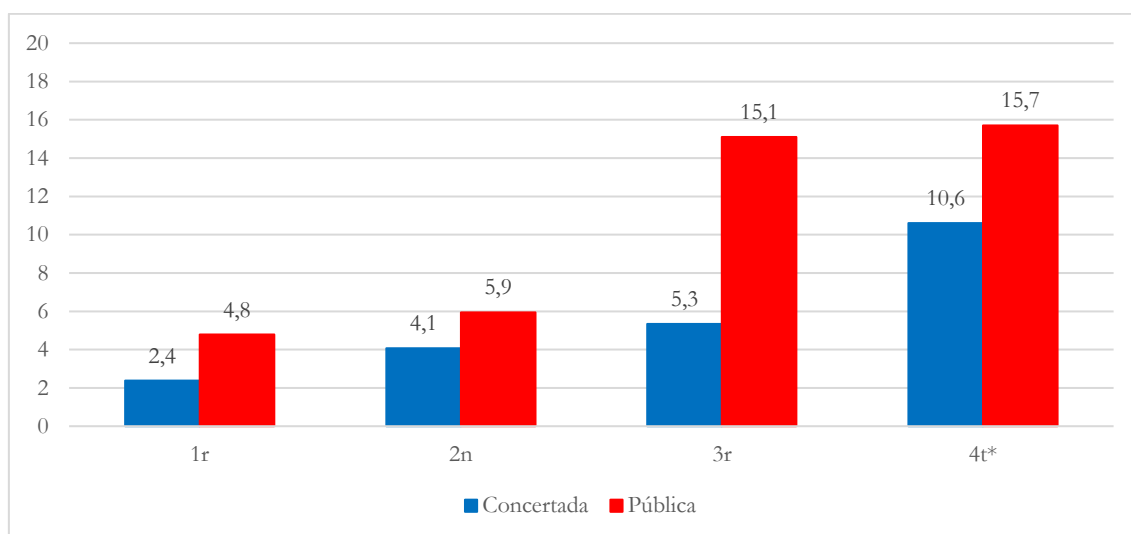
Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Ensenyament.

La graduació de l'ESO també està distribuïda desigualment, estructurada a partir de les variables de gènere de l'alumnat i de titularitat del centre (SIC 2.11). Així, la graduació és superior en noies que en nois (93,8% i 84,8%, respectivament) i, també, lleugerament superior en els centres concertats que en els públics (89,4% i 84,3%), respectivament. Ara bé, la diferència

¹⁷ L'AEP fa referència a la proporció de joves de 18 a 24 anys que no han continuat la seva formació més enllà de l'etapa obligatòria.

de resultats acadèmics segons la titularitat dels centres es dispara a batxillerat. Si utilitzem la repetició com a indicador d'aquesta dimensió, observem que la repetició és marginal en el sector concertat (6% de mitjana) i, en canvi, altíssima al sector públic (24% de mitjana). Aquests resultats apunten a la imprescindible necessitat de millorar l'èxit acadèmic de l'alumnat (tal com identificà el IV Fòrum del PEC en la seva Línia estratègica 3). Aquesta millora ha de ser implementada, doncs, i en base als resultats anteriorment presentats, de forma específica al sector públic.

Figura 3.18. Percentatge de no promoció a ESO, segons curs i titularitat. Gavà, 2017-2018.

*Inclou també alumnat amb certificat.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Ensenyament.

3.3. Inclusió, igualtat i cicles de vida

3.3.1. Reptes i objectius en l'àmbit de la inclusió, la igualtat i els cicles de vida

Com s'ha pogut veure en la diagnosi sociodemogràfica, l'**envelliment** de la població és un fenomen d'ampli abast que, a més, s'anirà agreujant en els propers anys. Les persones entrevistades identifiquen **processos vinculats a l'envelliment de la població, com la soledat no volguda, i el foment de l'autonomia i apoderament de les persones grans com els grans reptes a entomar en el propers anys.**

En el darrer mandat l'Ajuntament de Gavà ha iniciat diversos espais per tal d'obrir el debat sobre aquests fenòmens i visibilitzar-los. El Fòrum G3 (*Gent Gran de Gavà*), un espai de debat amb persones grans i professionals, identifica entre els reptes prioritaris: sensibilitzar la població en la promoció de l'envelliment actiu, la implicació de les persones grans en els processos de ciutat, l'acompanyament de les persones gran soles i la mobilització de recursos i serveis per garantir la seva autonomia (habitatge, salut, serveis socials, etc.).

Entre aquests reptes, les persones entrevistades posen el focus en dues prioritats per als propers anys: la lluita contra **soledat no volguda de les persones gran** a través de la creació i mobilització d'entitats i repensar l'envelliment actiu i la **participació de les noves generacions de persones grans** que no són usuàries dels recursos i serveis clàssics. En aquest darrer punt, destaquen la falta de coneixement i la necessitat d'adaptació dels serveis i recursos per a aquest col·lectiu. En aquest sentit, les persones entrevistades reconeixen la manca de recursos i activitats que en general afecta a tot el col·lectiu de gent gran i en particular a les noves generacions.

Pel que fa a la **joventut** de Gavà, l'Ajuntament elabora regularment un *Pla Local de Joventut* (PLJ) en el qual es diagnostiquen els principals reptes del col·lectiu al municipi i s'estableixen les prioritats per a les polítiques públiques.

El PLJ de Gavà 2018-2021 té com a objectiu principal aconseguir **la plena emancipació de les persones joves i la seva participació en el municipi**. Primerament, l'emancipació de les persones joves és un procés multifactorial que, entre d'altres, involucra els processos educatius i formatiu, l'ocupació i l'accés a la l'habitatge. En segon lloc, la participació de les persones joves s'identifica com un element necessari per a la construcció individual i col·lectiva, que passa tant per l'enfortiment de la participació dels i les joves en el teixit associatiu però també l'oci, el lleure i la cultura (PNJC, 2017). En aquest sentit, les persones entrevistades reconeixen **una mancança històrica en serveis i equipaments d'oci, cultura i lleure, molt particularment per a joves.**

En aquest marc, és necessari destacar que aquests reptes, plantejats conjuntament, comporten un risc de desarrelament de les persones joves al municipi per la manca d'oportunitats en la seva trajectòria d'emancipació i la falta de recursos en els processos socialitzadors. En aquest sentit, els objectius més importants que planteja el PLJ de Gavà van dirigits a combatre aquests riscos.

En primer lloc, destaquen els objectius vinculats a l'educació i l'ocupació. Com s'ha pogut veure anteriorment en referència a l'educació, els principals objectius són la **millora en l'oferta formativa al municipi**, tant post-obligatòria com no reglada, la **capacitació professionals dels joves**, a través de la formació professional, les pràctiques no laborals, formació ocupacional, o el foment de l'emprenedoria, i, molt especialment, el trànsit entre ambdós, és a dir la **transició escola-treball**. Les transicions escola-treball són un dels moments més fonamentals en termes educatius, laborals i biogràfics dels i les joves. En les últimes dècades, aquestes transicions escola-treball han sofert importants transformacions: s'han allargat en el temps (degut a l'expansió educativa); han esdevingut més centrals (en el context actual de capitalisme informacional i societat del coneixement); i la formació inicial s'ha combinat amb la formació continuada.

En aquest context, els itineraris dels i les joves adquireixen major complexitat i, també, sovint s'enfronten a més dificultats i més desiguals. De fet, les dades de *l'Enquesta de la Joventut de Catalunya* de 2012 i 2017 apunten en aquesta direcció. Específicament, les transicions escola – treball a Catalunya es caracteritzen per: un alt abandonament escolar prematur; una participació menor dels i les joves als ensenyaments post-obligatoris; un alt atur juvenil (des de la crisi econòmica i ocupacional); i un cert desajust entre oferta formativa i demandes del sector productiu. En aquest sentit, la comparació que proposa el Departament d'Ensenyament entre Catalunya i la resta de la Unió Europea és descoratjadora, ja que mostra com a Catalunya l'abandonament escolar prematur és superior a la mitjana europea, la taxa d'ocupació dels graduats recents és menor, i la població no ocupada i que no cursa estudis (“ni-ni”) és superior.

Pel que fa a l'habitatge, les persones entrevistades destaquen que les dinàmiques pròpies del mercat de l'habitatge, en paral·lel a les dificultats específiques dels joves en l'ocupació, dificulten molt el seu accés a l'habitatge i, en conseqüència, als processos d'emancipació del col·lectiu. En aquest sentit, un dels principals objectius per tal de facilitar el procés d'emancipació és el de **fomentar el lloguer assequible per a joves**.

Un altre repte al qual apunten les persones entrevistades és el de la inclusió de col·lectius diversos, en particular de les **persones amb discapacitat**. L'Ajuntament de Gavà compta des del 2018 amb un Pla d'Acció de la població de persones amb discapacitat que estableix objectius prioritaris en àmbits com 1) la informació i l'acompanyament de les persones amb discapacitat i les seves famílies i la sensibilització sobre la inclusió per a la població en general; 2) la millora de l'accessibilitat urbana, en el transport, habitacional, comercial, etc.; 3) l'accés a l'educació i la formació; 4) la millora en l'accés al treball de les persones amb discapacitats; 5) l'accés al lleure, la cultura i l'esport i 6) la millora de la participació de les persones amb discapacitats.

Si bé el Pla ja es considera un gran pas endavant, les persones entrevistades reconeixen que s'han generat unes grans expectatives i que el gran **repte és el de implementar el pla d'inclusió, dissenyant i executant les mesures específiques i dotant-lo dels recursos necessaris**. Les persones entrevistades posen l'accent en totes aquelles **mesures per garantir l'accés de les persones amb discapacitat a l'educació, l'ocupació i l'habitatge i situen l'escola com principal espai de treball, tant per a infants com per a famílies de sensibilització per a la inclusió**.

Per últim, Gavà presenta una sòlida tradició en polítiques **d'igualtat** al municipi, destacant un pla d'igualtat intern, dos plans de polítiques d'igualtat (el darrer prorrogat), la seva declaració com a municipi feminista i membre de la Xarxa de Municipis Lliures de Tracta, o la creació de l'equipament del SIAD. En aquest cas per als propers anys es vol mantenir el compromís amb aquestes polítiques, reforçant certs elements gràcies, per exemple a la posada en marxa d'equipaments i recursos específics.

3.3.2. Vinculació amb els ODS

Alguns dels reptes plantejats en aquest punt són compartits pels ODS 5 (Igualtat de gènere), 8 (Treball decent i creixement econòmic), 10 (Reducció de les desigualtats i 11 (Ciutats i comunitats sostenibles, i molt particularment en les metes 5.1 i 5.2 pel que fa a **l'eradicació de la discriminació i violència contra les dones**, 8.5 i 8.6 pel que fa a **l'ocupació de dones, joves i persones amb discapacitat**, 10.1 respecte a la inclusió econòmica i social, i 11.2 a 11.4 en referència a **l'espai públic i el transport accessible i inclusius**.

Taula 3.20. Metes i objectius dels ODS vinculats a la inclusió.

ODS	Metes i objectius
5. Igualtat de gènere	5.1. Posar fi a totes les formes de discriminació contra les dones i les nenes en tot el món.
	5.2. Eliminar totes les formes de violència contra totes les dones i les nenes en els àmbits públic i privat, incloent la tracta i l'explotació sexual i altres tipus d'explotació.
8. Treball decent i creixement econòmic	8.5. D'aquí al 2030, aconseguir l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a totes les dones i homes, inclosos els joves i les persones amb discapacitat, així com la igualtat de remuneració pel treball d'igual valor.
	8.6. D'aquí al 2020, reduir considerablement la proporció de joves que no estan ocupats i no cursen estudis ni reben capacitació.
10. Reducció de les desigualtats	10.1. D'aquí al 2030, potenciar i promoure la inclusió social, econòmica i política de totes les persones, independentment de la seva edat, sexe, discapacitat, raça, ètnia, origen, religió o situació econòmica o altre condició.
11. Ciutats i comunitats sostenibles	11.2. D'aquí al 2030, proporcionar accés a sistemes de transport segurs, assequibles, accessibles i sostenibles per a tots i millorar la seguretat vial, en particular mitjançant l'ampliació del transport públic, prestant especial atenció a les necessitats de les persones en situació de vulnerabilitat, les dones, els nens, les persones amb discapacitat i les persones grans.

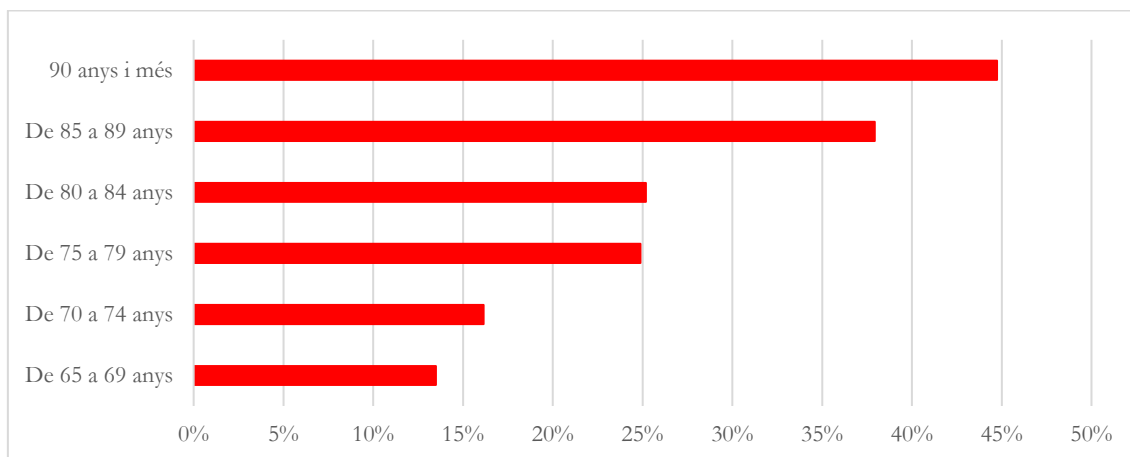
	11.3. D'aquí al 2030, augmentar la urbanització inclusiva i sostenible i la capacitat per la planificació i la gestió participatives, integrades i sostenibles dels assentament humans en tots els països.
	11.4. D'aquí al 2030, proporcionar accés universal a zones verdes i espais públics segurs, inclusivament i accessibles, en particular per a les dones i els infants, les persones grans i les persones amb discapacitat.

Font: Nacions Unides.

3.3.3. Diagnosi i indicadors en l'àmbit de la inclusió, la igualtat i els cicles de vida

Tal com ja s'ha comentat en repetides ocasions, l'**envelliment** és un fenomen que afecta de manera molt generalitzada els municipis de l'àrea metropolitana (veure figura 1.6). Gavà no n'és una excepció i com també s'ha comentat si no hi ha grans canvis en l'estructura demogràfica, el fenomen es reforçarà en el futur. En aquest àmbit, les persones entrevistades reconeixen que si bé hi ha un ventall de polítiques i serveis per a la gent gran que ja estan coberts satisfactòriament (casals, activitats d'envelliment actiu, etc.), hi ha dos grans reptes vinculats a les persones grans: la soledat i l'oferta de serveis per a persones majors de 65 anys que no són usuàries dels serveis tradicionals.

Figura 3.21. Percentatge de persones grans que viuen soles. Gavà, 2018.

Font: elaboració pròpia a partir del padró municipal d'habitants.

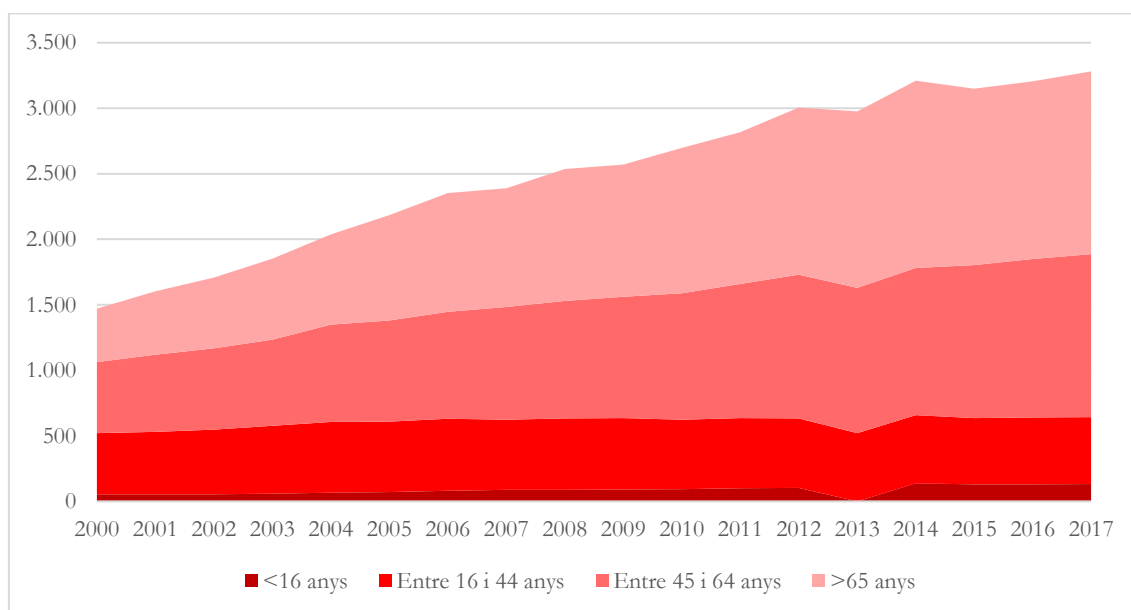
En aquest context, una de les principals problemàtiques identificades per les persones entrevistades és el de la soledat de les persones grans (**SIC 2.13**). A partir de les dades del padró, una fotografia fixa de l'any 2018 permet observar que, efectivament, **la soledat és un fenomen amb una incidència molt rellevant entre les persones grans que a més s'accentua amb l'edat**. Així doncs, a Gavà de les persones entre 65 i 75 anys al voltant del 15% viuen soles, mentre que d'aquelles entre 75 i 85 anys ho fan el 25%, i les majors de 85 la dada s'enfila fins al 40%.

Un altre dels grans reptes identificats per als propers anys és el de la **inclusió** dels col·lectius diversos. Gavà disposa d'un Pla d'acció de la població de persones amb discapacitat (2018-2014)

que posa l'accent en l'accessibilitat en l'espai urbà, l'educació i la formació, l'ocupació, l'accés a l'habitatge, la salut i la participació, informació i sensibilització.

Observant les dades de persones amb discapacitat reconegudes legalment (SIC 2.14), és clar que la tendència és a l'alça, en particular, en els col·lectius d'edat avançada com les persones majors de 65 anys que han passat de ser 409 l'any 2009 i representar el 28% del total, a ser-ne 1.394 l'any 2017 i representar el 42,5%. Fenòmens com l'envelliment, anteriorment explicat, apunten a la necessitat de consolidar i reforçar les polítiques i serveis destinats a aquests col·lectius vulnerables.

Figura 3.22. Persones reconegudes legalment com a discapacitades per grups d'edat. Gavà, 2000-2017.

Font: elaboració pròpia a partir d'IDESCAT.

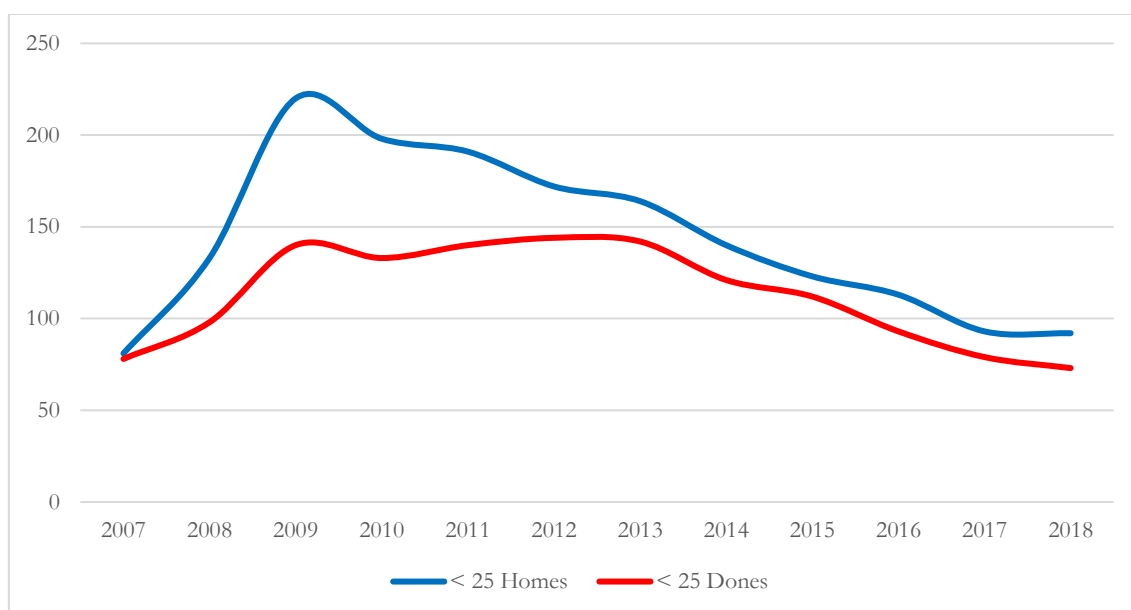
En aquest cas, un dels grans reptes identificats per les persones entrevistades, davant el creixent nombre de persones reconegudes amb discapacitats i els canvis demogràfics, és el del compliment de la implementació del Pla i en particular d'aquells aspectes vinculats a la sensibilització i la igualtat d'oportunitats educatives, ocupacionals i residencials.

Respecte a altres col·lectius com són els i les **joves**, els reptes plantejats són variats i diversos: des de l'accés al lleure i la cultura, l'habitatge, la transició entre l'etapa formativa i l'ocupació, etc. En aquest cas, però, un dels reptes als quals es dona més rellevància és el de l'ocupació i la transició-escola treball (veure 3.2 Educació). Per aquest motiu, més enllà dels indicadors de no promoció i abandonament, en aquesta anàlisi es vol fer especial esment a l'atur com un factor generador de desigualtats i amb una especial incidència sobre els joves en un moment clau que afecta a tot el procés emancipatori.

En aquest sentit, l'evolució de l'atur juvenil (SIC 2.15) mostra com s'han recuperat els nivells previs a la crisi; l'any 2018 hi havia a Gavà 165 persones menors de 25 anys a l'atur, 14 persones més que l'any 2007. De fet, les dades del 2018 són les més baixes de tot el període exceptuant el 2007. Malgrat tot, la tendència és diferent entre home si dones i no coincideix amb les

tendències d'atur generals. Si bé en les dades analitzades anteriorment s'ha pogut contrastar que l'efecte de la crisi havia tingut especial incidència sobre l'atur femení, en el cas dels joves es pot comprovar que són els homes els que més han patit la crisi econòmica. En primer lloc es pot veure com la crisi va tenir una especial incidència en l'atur masculí, amb un pic l'any 2009 de 220 homes menors de 25 anys aturats, un 57% més que de dones joves. En segon lloc, la recuperació no ha incidit igual entre les joves i les joves, ja que si bé entre les dones ja s'han assolit nivells d'atur inferiors als del 2007, entre els homes joves l'atur s'ha estabilitzat per sobre, al voltant dels 90 aturats.

Figura 3.23. Atur juvenil per sexe. Gavà, 2007-2018.

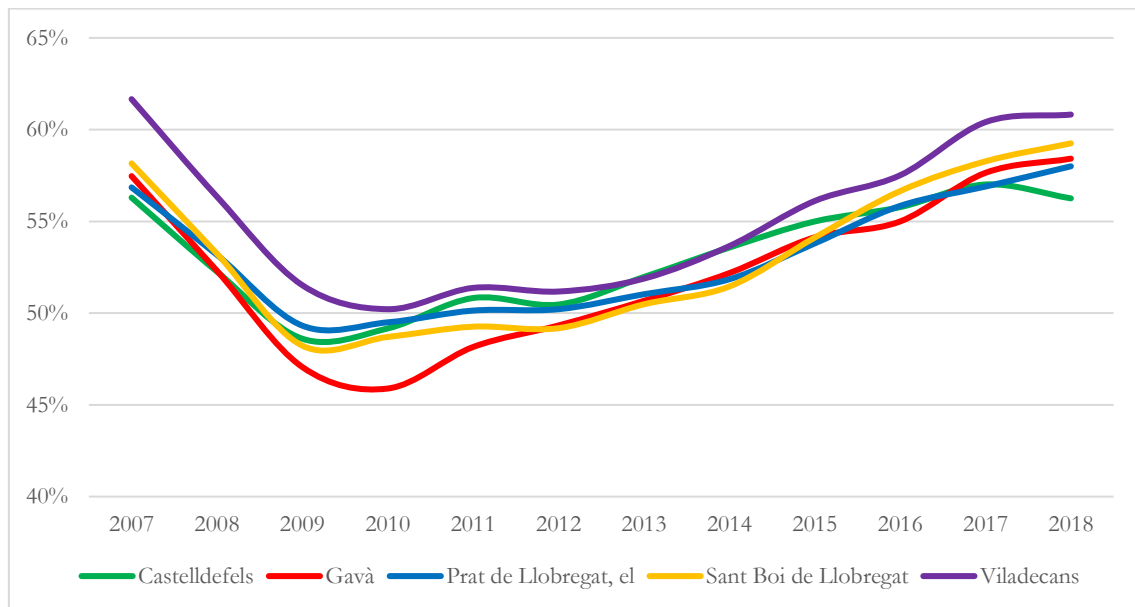

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Malgrat tot, com es pot observar i s'ha comentat anteriorment, aquesta no és la tendència general de l'atur. Si s'analitza **la incidència de l'atur per sexe en el conjunt de la població, es pot observar que les dones has sigut el col·lectiu més afectat: el procés de recuperació econòmica ha afectat en menor mesura a les dones**, en tant que mantenen nivells d'atur marcadament superiors als de fa 10 anys (l'any 2018 hi havia 1.346 dones aturades a Gavà i 958 homes) i representen gairebé el 60% del total de persones aturades.

Aquest procés de **feminització de l'atur** no és únic de Gavà. Tots els municipis de l'entorn mostren una evolució similar en la relació de dones aturades respecte al total d'aturats (**SIC 2.16**). En un primer estadi, el percentatge de dones aturades disminueix progressivament, principalment per la destrucció d'ocupació en sector molt masculinitzats. Però a partir del 2009-2010 hi ha un canvi de tendència, en que primer la incorporació de les dones a l'atur pels efectes de la crisi i posteriorment la recuperació de l'ocupació per part dels homes fa augmentar molt significativament i de manera contínua la proporció de dones aturades sobre el total d'aturats.

Figura 3.8. Percentatge de dones aturades sobre el total d'aturats. Municipis del subàmbit metropolità, 2007-2018.

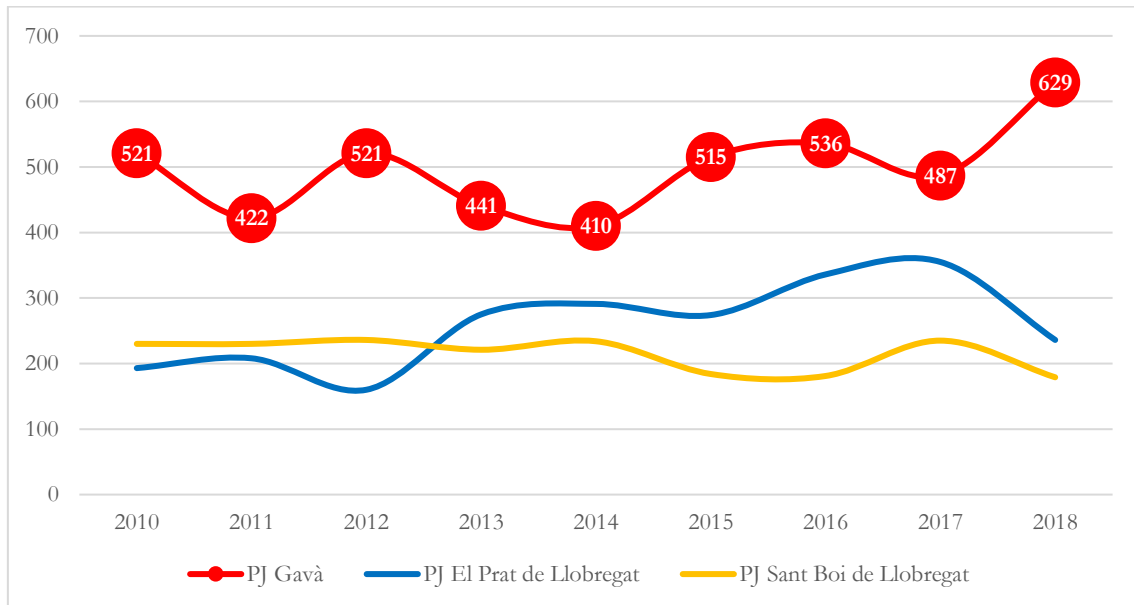

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Continuant amb les polítiques d'igualtat, com ja s'ha comentant anteriorment les persones entrevistades destaquen la sòlida trajectòria de les polítiques d'igualtat al municipi. Tanmateix, en aquest àmbit es volen destacar les dades de violència de gènere. Si bé en l'àmbit de la igualtat de gènere i el conjunt de discriminacions per gènere i/o orientació cal assenyalar que pràcticament no existeixen indicadors territorialitzats que permetin fer una anàlisi a nivell municipal de desigualtat entre dones i homes en àmbits importants com el laboral, les úniques dades públiques que es presenten a nivell local són les relacionades amb delictes de **violència de gènere**, i en particular les denúncies (SIC 2.16).

Les dades consten per partits judicials; en el cas de Gavà agrupa també els municipis de Begues, Castelldefels i Viladecans. Al partit judicial de Gavà es registraven, l'any 2018, 629 denúncies per violència de gènere, que en conjunt amb la resta de municipis és el partit judicial amb més denúncies. A més, respecte a la seva evolució, des de l'any 2015 les denúncies no baixen de les gairebé 500 anuals, registrant 487 denúncies el 2016 i 629 el 2017, l'any amb més denúncies des del 2010.

Figura 3.25. Denúncies per violència de gènere¹⁸. Partits judicials de Gavà, Sant Boi de Llobregat i el Prat de Llobregat, 2009-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Delegación del Gobierno para la Violencia de Género. Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes e Igualdad.

¹⁸ Dades per partit judicial.

4. Promoció econòmica i ocupació

4.1. Desenvolupament econòmic

4.1.1. Reptes i objectius en l'àmbit del desenvolupament econòmic

En l'àmbit de promoció econòmica destaca, en primer lloc, el marc més recent sota el qual l'Ajuntament de Gavà ha planificat l'estratègia de desenvolupament econòmic per als propers anys. Com en la resta d'àmbits, l'Ajuntament de Gavà fa una aposta per desenvolupar polítiques i projectes de promoció i desenvolupament econòmics alineats amb el model de ciutat equilibrada i sostenible.

En aquest sentit, l'*Estratègia de Desenvolupament Econòmic Sostenible* (EDES) és el marc de creació més recent que, sota el paraigua de la sostenibilitat, estableix la guia per al desenvolupament i promoció econòmica del municipi per als propers anys. Aquesta estratègia s'estructura a partir de reptes que tenen la voluntat de (1) **dinamitzar i millorar la competitivitat de l'ecosistema empresarial i comercial del municipi**, (2) **propiciar un mercat laboral inclusiu i fomentar l'ocupació amb valor**, i (3) **millorar i integrar l'entorn i les infraestructures per a la sostenibilitat del sistema econòmic del municipi**.

Com es pot veure al llarg de tot aquest capítol, l'EDES està vinculat amb els altres plans i projectes del municipi, aconseguint un sistema altament integrat amb objectius compartit: entre aquests el programa de millora del Parc Empresarial *Made in Gavà*, la implementació d'una estratègia d'economia circular, de foment del cooperativisme amb la Unió de Cooperadors, l'impuls de nous sectors productius com els Joncs, l'Espai Roca o la Marinada, el Pla Estratègic de Turisme (PET), els plans de dinamització comercial (PECD i PDC), el Pla d'Internacionalització de Gavà (PIG), l'Estratègia d'Ocupació Juvenil, etc. (Taula 4.1).

D'entre tota la planificació que ha elaborat l'Ajuntament en aquest àmbit també destaca el *Pla d'Internacionalització de Gavà* enfocat a **millorar el posicionament i l'atractivitat de Gavà en l'entorn internacional**, reforçar mecanismes de governança locals i multinivell com les xarxes de ciutats, els projectes europeus, o els mateixos ODS i la Nova Agenda Urbana.

En aquest aspecte, les persones entrevistades també valoren positivament les **qualitats de Gavà en quant al seu potencial d'atracció d'empreses i talent internacional**. Des del sector empresarial es reconeix el **gran potencial de Gavà pel que fa al model de ciutat equilibrat, l'entorn natural i la proximitat amb Barcelona i grans infraestructures de transport com l'aeroport i el port**. Aquesta capacitat d'atracció, tanmateix, ha d'aconseguir alinear-se amb els objectius de sostenibilitat plantejats i han de ser capaços de donar resposta a les necessitats ocupacionals i productives del municipi.

Taula 4.1. Eixos estratègics, reptes i línies d'acció de l'EDES de Gavà

EIXOS ESTRATÈGICS	REPTES	LÍNIES D'ACCIÓ	PLANS VINCULATS
Empreses i competitivitat	1. Ecosistema empresarial dinàmic i resilient	1.1. Afavorir la xarxa empresarial 1.2. Visibilitzar recursos municipals (OAE, CSE, SLO, SAC) 1.3. Promoció i desenvolupament turístic	PET
	2. Ecosistema emprenedor	2.1. Estimular la creativitat i empenedoria 2.2. Formar per a nova activitat econòmica i empresarial 2.3. Promoure l' <i>Starting Gavà</i>	Unió Coop. <i>Starting</i>
	3. Dinamització comercial, consum local	3.1. Fomentar el comerç local i de qualitat 3.2. Desenvolupar el Pla de Dinamització Comercial de Gavà 3.3. Afavorir l'activitat associativa comercial 3.4. Augmentar presència comercial en nous projectes d'urbanització	PECD, PDC
	4. Competitivitat i economia circular	4.1. Recolzar PE construcció sostenible i centre de recerca 4.2. Donar a conèixer tecnologies sostenibles, energies renovables, mobilitat elèctrica (organització fires i jornades) 4.3. Impulsar compra agregada energia i nous hàbits empresarials/comercials 4.4. Desenvolupar model d'economia circular 4.5. Dur a terme oportunitats circulars prioritàries 4.6. Impulsar simbiosi industrial metropolitana, recursos compartits	Economia Circular
	5. Ciutat connectada	5.1. Promoure aliances estratègiques (internacionalització) 5.2. Participar en projectes europeus 5.3. Atracció empreses i emprenedors sostenibles	PIG
	6. Mercat de treball inclusiu	6.1. Vetllar per la igualtat de gènere 6.2. Impulsar compliment de clàusules socials 6.3. Promoure formació professional i transició al treball 6.4. Treballar en l'anàlisi de perfils en situació d'atur 6.5. Aconseguir interrelació administració, universitat i teixit econòmic	EOJ, Gavà Impulsa
Persones i ocupabilitat	7. Innovació i transferència de coneixement	7.1. Fomentar cooperativisme i solidaritat 7.2. Connectar ciutadania, administració i agents econòmics 7.3. Incorporar <i>gamificació</i> i bones pràctiques innovadores	Unió de Coop.
	8. Activitats econòmiques de valor afegit, treball sostenible i verd	8.1. Potenciar sectors estratègics (TIC, biomedicina, mobilitat intel·ligent, construcció sostenible, agroalimentari, aereoagroambiental) 8.2. Donar suport indústria 4.0 8.3. Plantejar models de negoci innovadors i economia circular 8.4. Promocionar empreses de serveis sostenibles 8.5. Formació en ocupació verda	Economia Circular
Ciutat i territori	9. Infraestructures sostenibles i inclusives	9.1. Fomentar gestió i manteniment sostenible dels PAE 9.2. Millorar mobilitat i accessibilitat PAE 9.3. Potenciar transport públic urbà PAE 9.4. Vetllar per convivència equilibrada (usos del sòl) 9.5. Reactivar i reutilitzar instal·lacions antigues/en desús 9.6. Posar en valor sòl industrial no ocupat	Economia Circular
	10. Recursos endògens pel desenvolupament econòmic sostenible	10.1. Preservar i potenciar espais agrícoles, Parc Agrari i sector agroalimentari 10.2. Posar en valor el PN del Garraf (actiu natural i turístic) 10.3. Posar en valor platja de qualitat i familiar 10.4. Promoció ciutat esportiva i d'esdeveniments de qualitat	PIG, PET

Font: elaboració pròpia a partir de Estratègia de Desenvolupament Econòmic Sostenible de Gavà (2019).

En aquest sentit, les persones entrevistades destaquen que és necessari **generar un entorn en el qual les empreses que s'instal·len al municipi arrelin al territori i siguin capaces de vincular la seva activitat amb la ciutat en termes formatius, ocupacionals, etc.**

Malgrat això, també es reconeix certa **desconnexió entre aquest model d'atracció internacional i les necessitats ocupacionals i formatives dels veïns i veïnes de la ciutat**. També destaca que malgrat la ubicació en el territori d'agents rellevants en l'àmbit de la recerca i el desenvolupament, manquen estructures de governança que sistematitzin aquestes relacions, si bé és cert que altres entitats de caràcter comarcal funcionen satisfactòriament (per exemple, Innobaix). En aquest sentit, el desenvolupament de nous sectors estratègics al quals apunten plans com l'EDES han de tenir en compte aquests elements: generar possibilitats ocupacionals i formatives al territori i millorar les relacions amb altres agents del territori submetropolità, comarcal i metropolità.

Pel que fa al Parc Empresarial de Gavà (PEG) els principals reptes identificats són aquells vinculats al **desenvolupament i renovació dels polígons**. D'una banda, el *Made in Gavà* representà d'una banda un impuls a la renovació dels PAES del municipi i un exercici de aproximació a les empreses i empresaris de la ciutat. Si bé els resultats del projecte són ben valorats pels agents econòmics participants, es reconeix que encara **existeixen mancances rellevants sobretot pel que fa a l'accessibilitat als polígons i al transport públic**.

També, els agents econòmics reconeixen el valor d'espais com els que va representar el *Made in Gavà* per al coneixement i relació entre empresaris de la ciutat, i entre aquests amb l'administració local. En aquest sentit, es reconeix que **la falta de xarxes i associacions empresarials del municipi és un factor que pot perjudicar la representació i interlocució del sector**.

Un altre dels grans reptes en referència al sector productiu de Gavà els representen els nous desenvolupaments que es produiran al municipi en els propers anys; en particular el gran sector productiu dels Joncs, 79Ha que donaran continuïtat a un gran sector d'activitat econòmica des de Camí Ral fins a Les Massotes, La Post i El Regàs, i que tindrà continuïtat amb el nou Espai Roca amb usos residencials, equipaments i sector productiu. Si bé els grans impactes d'aquests nous desenvolupaments són a llarg termini, les persones entrevistades destaquen que alguns dels reptes ja són de present, com la concreció dels projectes i la gestió del procés. Alguns agents entrevistats també destaquen la **necessitat que aquests nous espais siguin diversos tant en la qualitat com quantitat d'empreses que s'hi instal·lin, com que incloguin espais i recursos per a les empreses existents: serveis d'emprenedoria, incubadores, etc.**

Altres reptes vinculats a l'ocupació, el comerç i el turisme o les noves economies (cooperativisme, economia circular i emprenedoria) es desgranen en els seus respectius punts del present capítol.

4.1.2. Vinculació amb els ODS

Els ODS de les Nacions Unides apunten en la mateixa direcció que l'estratègia de Gavà per a un desenvolupament econòmic sostenible, en particular els ODS 8 (Treball decents i creixement econòmic), 9 (Indústria, Innovació i infraestructures) i, molt particularment, les metes 8.1., 8.4 i 9.4 pel que fa al **creixement econòmic sostenible** i les metes 8.2 i 9.5 respecte a la **millora de la productivitat i la potenciació de sectors estratègics d'alt valor afegit**.

Taula 4.2. Metes i objectius dels ODS vinculats al desenvolupament econòmic.

ODS	Metes i objectius
2. Fam zero	2.4. Per al 2030, assegurar la sostenibilitat dels sistemes de producció d'aliments i aplicar pràctiques agrícoles resilents que augmentin la productivitat i la producció , contribueixin al manteniment dels ecosistemes, enforteixin la capacitat d'adaptació al canvi climàtic, els fenòmens meteorològics extrems, la sequera, les inundacions i altres desastres, i millores progressivament la qualitat del sòl i la terra.
8. Treball decent i creixement econòmic	8.1. Mantenir el creixement econòmic per càpita de conformitat amb les circumstàncies nacionals [...].
	8.2. Aconseguir nivells més elevats de productivitat econòmica mitjançant la diversificació, la modernització tecnològica i la innovació , incloent el focus en els sectors amb gran valor afegit i un ús intensiu de la mà d'obra.
	8.4. Millorar progressivament, d'aquí al 2030, la producció i el consum eficients dels recursos mundials i procurar desvincular el creixement econòmic de la degradació del medi ambient , en conformitat amb el Marc Decennal de Programes sobre modalitat de Consum i Producció Sostenibles, començant pels països desenvolupats.
9. Indústria, innovació i infraestructura	9.4. D'aquí a 2030, modernitzar la infraestructura i reconvertir les indústries per a que siguin sostenibles , utilitzant els recursos amb major eficàcia i promovent l'adopció de tecnologies i processos industrials nets i ambientalment racionals, i aconseguit que tots els països preguin mesures d'acord amb les seves capacitats respectives.
	9.5. Augmentar la investigació científica i millorar la capacitat tecnològica dels sectors industrials de tots els països, en particular els països en desenvolupament, entre d'altres coses fomentant la innovació i augmentant considerablement, d'aquí al 2030, el número de persones que treballen en investigació i desenvolupament per milió d'habitants i les despeses dels sectors públics i privats d'investigació i desenvolupament.

Font: Nacions Unides

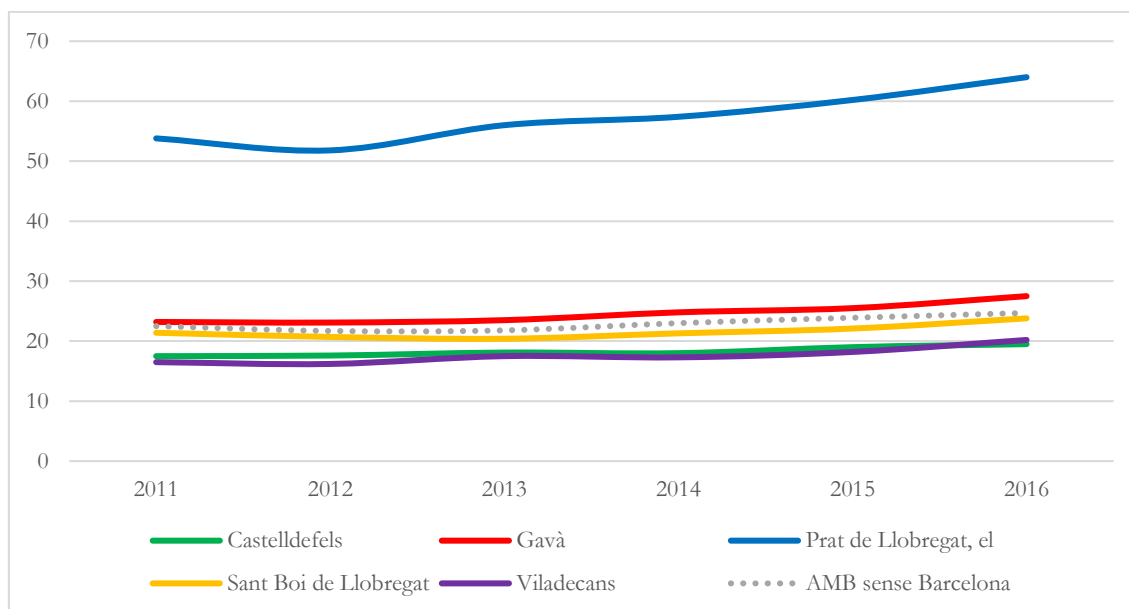
4.1.3. Diagnosi i indicadors en l'àmbit del desenvolupament econòmic sostenible

Gavà disposava l'any 2016 d'un Producte Interior Brut de 1.264 milions d'euros, la quarta economia més gran del seu entorn, molt similar a la d'altres ciutats del delta com Castelldefels i Viladecans. En aquest subàmbit destaca el Prat de Llobregat, l'economia del qual està clarament condicionada per la ubicació de l'Aeroport del Prat.

Des de l'any 2011, el PIB de Gavà ha mantingut un creixement sostingut, passant de 1.071 milions d'euros als gairebé 1.300 del 2016 (+194M€), el que implica un creixement d'un 18,1%. Respecte als municipis del seu entorn, Gavà és el tercer amb un creixement del PIB més marcat, superat per Viladecans, que l'any 2011 té PIB de 1.065 milions d'euros, inferior al PIB de Gavà, arribant als 1.318 milions el 2016, un increment del 24%. També el Prat de Llobregat té un creixement del PIB lleugerament superior a Gavà en el període 2011-2016 (19,3%). Castelldefels i Sant Boi de Llobregat experimenten creixements menys marcats (15% i 9,6%, respectivament), però en tot cas en tots els municipis del subàmbit el creixement és més marcat que a la mitjana metropolitana (8,21%).

Respecte al PIB per càpita, Gavà és la segona economia del subàmbit metropolità, amb 27,5 mil euros per habitant l'any 2016. Se situa per sobre de la mitjana de l'àrea metropolitana (sense Barcelona) i només per darrera del Prat de Llobregat (64mil/hab.). El PIB per càpita de la resta de ciutats del subàmbit se situen entre els 24mil euros per habitant de Sant Boi i els 19,5 de Castelldefels, tot per sota dels gairebé 25mil euros per habitant de la mitjana metropolitana.

Figura 4.3. PIB per càpita. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2011-2016.

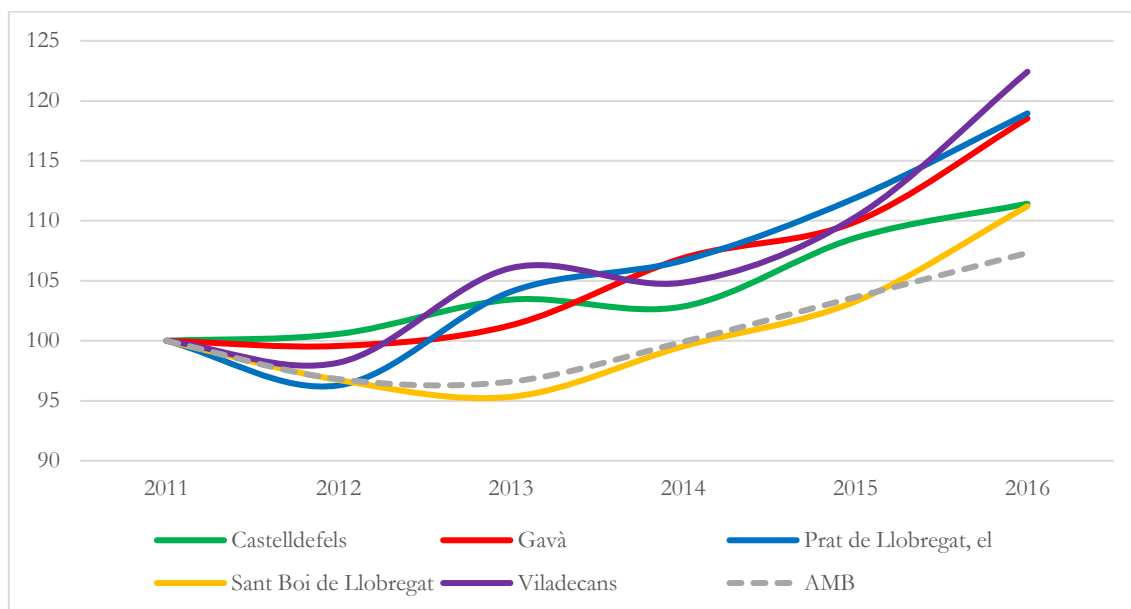

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Pel que fa a l'evolució del PIB per càpita (**SIC 3.1**), hem de tenir en compte que el sosteniment del creixement econòmic per càpita és una de les metes establertes en els ODS (meta 8.1). En aquest sentit, **des del 2011 Gavà és el tercer municipi del subàmbit metropolità amb el creixement més marcat, un 18,5% en tot el període (+4.300€/càpita)**, juntament amb el Prat

de Llobregat (19%) i Viladecans (22,4%), tots ells per sobre de Castelldefels (11,4%) i Sant Boi (11,2%). En el seu conjunt, el subàmbit metropolità té un creixement clarament superior al de l'àrea metropolitana en el mateix període (7,3%).

Figura 4.4. Creixement del PIB per càpita (índex 100). Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2011-2016.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

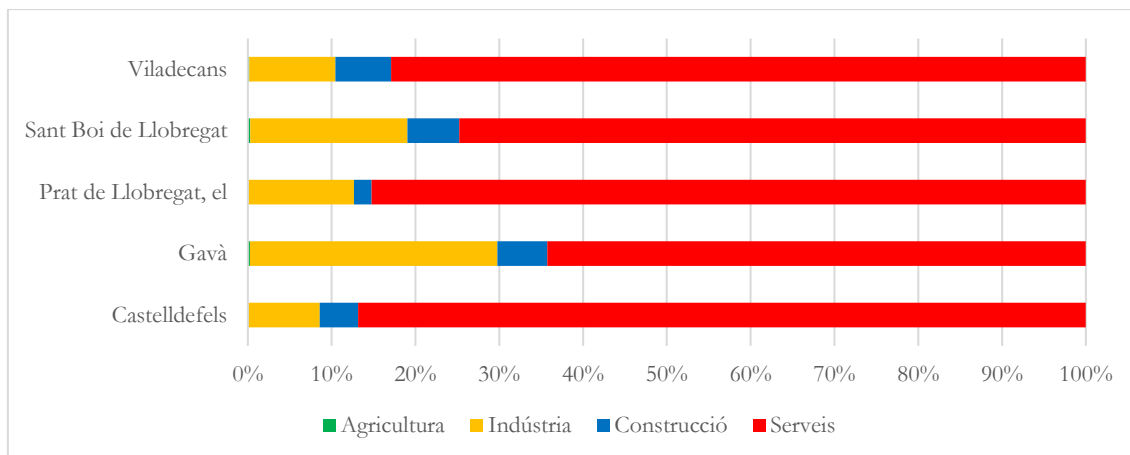
Analitzant **l'estructura de l'economia** de Gavà podem observar com es tracta d'una economia eminentment terciària, com ho és el conjunt de l'àrea metropolitana. Tanmateix, **Gavà destaca pel pes relatiu del seu sector industrial**, superior al dels municipis de l'entorn.

Per tal d'analitzar el pes de cada sector en l'economia del municipi, comptem amb el Valor Afegit Brut¹⁹ (VAB), com a mesura de la riquesa generada per cada sector d'activitat (**SIC 3.2**). En aquest cas, els serveis són el sector que genera més riquesa en tots els municipis del subàmbit metropolità. L'any 2016, el sector serveis a Gavà va generar 745,6 milions d'euros, que representa el 64,3% del total del municipi. És el municipi amb el VAB del sector serveis més baix de tot el subàmbit metropolità. En contrast, a Castelldefels, Viladecans i el Prat, el VAB del sector terciari supera el 80% del total municipal, i tots superen els 1.000 milions d'euros, amb el Prat assolint els 3.160 milions.

En canvi, Gavà destaca com la ciutat amb el sector industrial que genera més riquesa relativa de l'entorn. L'any 2016, la indústria de Gavà generava 342,6 milions d'euros, que representa el 29,5% de la riquesa total generada en el municipi. Entre les ciutats de l'entorn, només el Prat de Llobregat té un sector industrial que si bé generava més riquesa (467,6M€) en termes relatius té un pes inferior que el de Gavà (12,6%).

¹⁹ Representa la riquesa generada en l'economia per sector d'activitat econòmica durant un període específic. S'obté com a diferència entre el valor de la producció i el valor dels consums intermedis utilitzats (primeres matèries, serveis i subministraments exteriors, etc.).

Figura 4.5. Valor Afegit Brut per grans sectors econòmics. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Pel que fa a la resta de sectors econòmics, la construcció representa al voltant del 6% del VAB municipal total, similar a Sant Boi i Viladecans, i malgrat la important presència en el territori del Parc Agrari del Llobregat, el sector agrícola en cap cas supera l'1% de la riquesa total generada.

Aquestes dades es complementen amb les de l'índex d'especialització (**SIC 3.3**). Aquest és un indicador que permet observar el grau d'especialització de l'economia municipal per sectors²⁰ respecte al conjunt de la regió metropolitana²¹. Aquest índex es calcula comparant el nombre relatiu de treballadors de cada sector entre els dos territoris. Efectivament, **a la regió metropolitana Gavà mostra una certa especialització en sectors industrials, en particular en fabricació de materials i equipaments elèctrics i indústries químiques. Per altra banda, per la seva proximitat amb infraestructures de transport i, molt particularment, a l'Aeroport del Prat també té un alt nivell d'especialització en el sector d'emmagatzematge i activitats al transport.**

Taula 4.6. Sectors de més especialització²². Municipis del subàmbit metropolità, 2018.

	Primer sector en especialització	Segon sector en especialització
Castelldefels	Recerca i desenvolupament	Serveis d'allotjament
Gavà	Fabricació de materials i equipaments elèctrics	Emmagatzematge i activitats afins al transport
Prat de Llobregat, el	Transport aeri	Emmagatzematge i activitats afins al transport
Sant Boi de Llobregat	Construcció d'obres d'enginyeria civil	Activitats de lloguer

²⁰ Les activitats econòmiques es classifiquen segons la CNAE-09 (Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques) a dos dígits.

²¹ La regió metropolitana inclou 164 municipis de la província de Barcelona. En aquest cas s'exclou la ciutat de Barcelona.

²² La selecció dels sectors de més especialització s'ha fet entre aquells sectors amb l'índex més elevat entre els que superen la mitjana de treballadors per sector.

Viladecans

Publicitat i estudis de mercat

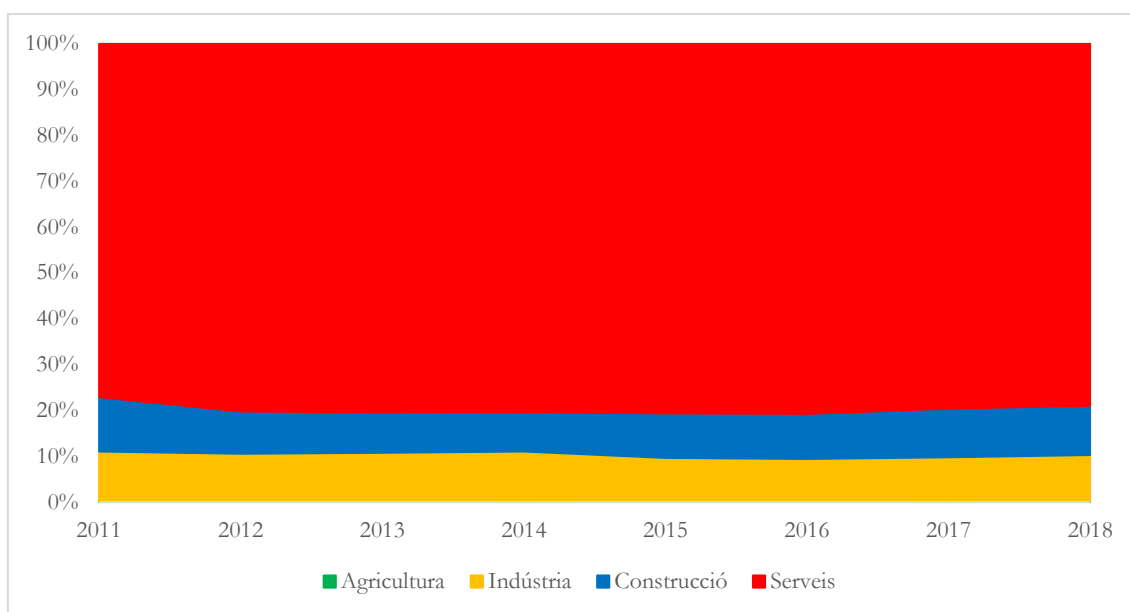
Activitats auxiliars de la mediació
financera i d'assegurances

Font: IERMB.

Una altra forma d'aproximar-se a l'estructura de l'economia del municipi és a través del seu **Parc Empresarial**. Així, el nombre d'empreses del municipi (**SIC 3.4**) i la classificació d'aquestes segons els grans sectors d'activitat (**SIC 3.5**) ens permet conèixer l'estructura sobre la qual es fonamenta l'economia local i conèixer les seves febleses i potencialitats econòmiques.

L'any 2018 Gavà comptava amb 1.362 empreses. De nou, Gavà és una ciutat terciària, sector que concentra el 79% de les empreses l'any 2018. La resta d'empreses es distribueixen d'una manera similar entre les empreses del sector de la construcció (10,7%) i les industrials (10%). Novament, el sector que pràcticament no té activitat és l'agrícola, que només representa el 0,15% de les empreses.

Figura 4.7. Percentatge d'empreses per grans sectors. Gavà, 2011-2018.

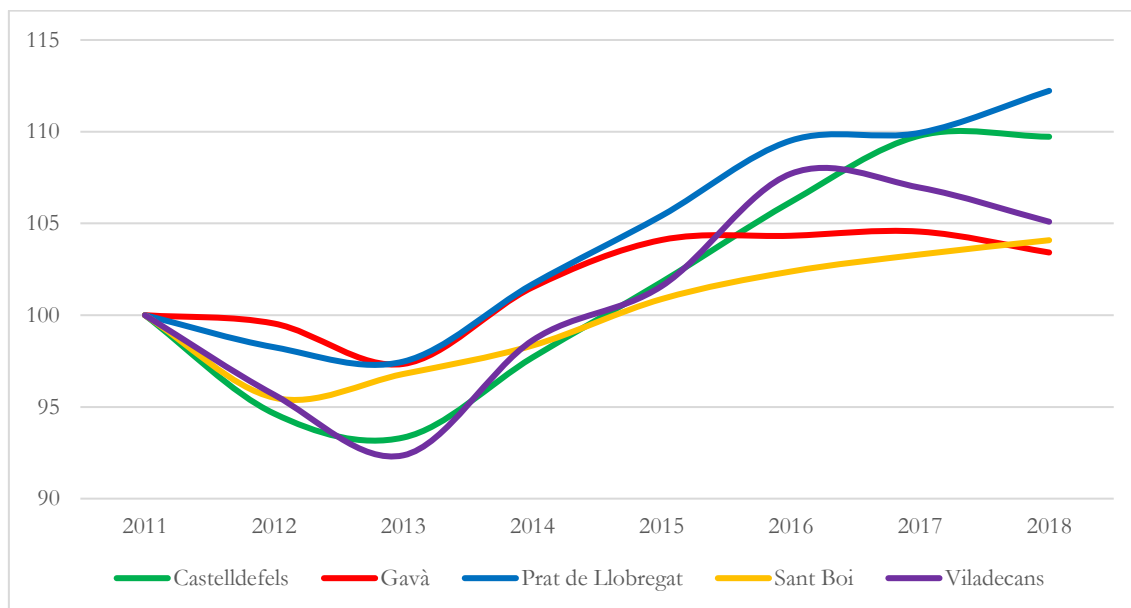
Elaboració pròpia a partir de Programa Hermes Diputació de Barcelona.

L'evolució del nombre d'empreses mostra una certa estabilitat en el període 2011-2018, amb un lleuger creixement a partir del 2013 que s'atura a partir del 2016. En el conjunt del període el nombre d'empreses a Gavà augmenta en un 3%. Per sectors d'activitat l'augment es dona principalment en sector serveis, que augmenten en un 7% (+71 empreses). En canvi tant el sector de la construcció (-17) com en la indústria (-14) el nombre d'empreses cau prop d'un 10%, tot i que experimenten una lleugera recuperació a partir del 2016.

En comparació amb els municipis de l'entorn, Gavà és el municipi amb el nombre total menor d'empreses, però amb una ràtio d'empreses per habitant superior a la majoria de ciutats del seu entorn i igual que el Prat de Llobregat (29 per cada 1.000 habitants). Amb tot, és la ciutat del seu entorn amb el creixement en el nombre d'empreses més pausat en el període 2011-2018.

L'evolució del nombre d'empreses en tots els municipis del subàmbit en el període 2011-2018 ha tingut un comportament similar: un període de destrucció d'empreses fins el 2013, seguit d'un període de creació sostinguda, fins a l'estancament a partir del 2016 amb l'excepció del Prat de Llobregat on es continuen creant empreses i Viladecans que se'n perden. En el conjunt de tot el període a Gavà el nombre d'empreses al municipi augmenta en un 3%, per sota del que ho fa a Sant Boi (4,1%), Viladecans (5,1%), Castelldefels (9,7%) i el Prat de Llobregat (12,2%).

Figura 4.8. Evolució del nombre d'empreses (índex 100). Municipis del subàmbit metropolità, 2018.

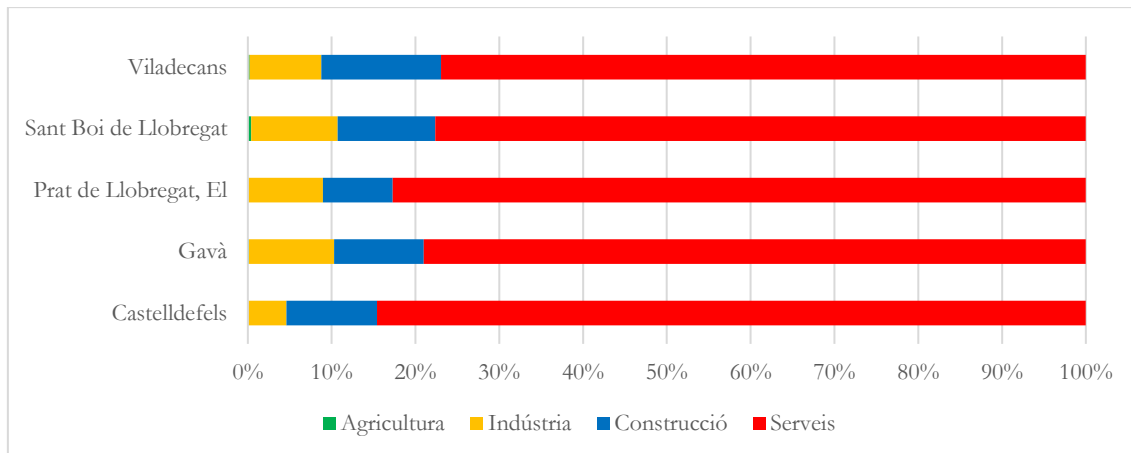
Font: Elaboració pròpia a partir de Programa Hermes Diputació de Barcelona.

En tots els municipis el sector predominant amb diferència és el de serveis, superant en tots els casos el 75%, mentre que el pes industrial presenta algunes diferències. A Castelldefels les empreses del sector industrial només representen el 4,6% del total, mentre els serveis arriben al 85%. En canvi a la resta de municipis les empreses industrials tenen un pes relatiu proper al de Gavà situat al voltant del 10%.

Respecte a l'evolució del nombre d'empreses per sector, es pot observar com, en general, durant tot el període es reforça la terciarització de l'economia. En totes les ciutats del subàmbit metropolità ha crescut el nombre d'empreses de serveis, del gairebé +5% de Sant Boi de Llobregat al +14% del Prat. En canvi, la resta de sectors es comporten de manera diferent en cada municipi. En aquest cas és destacable la destrucció d'empreses en el sector industrial a Sant Boi (-9,6%) i Viladecans (-11,5%) que en paral·lel són els municipis on augmenta més el nombre d'empreses del sector de la construcció.

Figura 4.9. Empreses per grans sectors d'activitat econòmica. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Programa Hermes Diputació de Barcelona.

La rellevància del sector industrial en l'economia gavanenca fa necessari disposar d'un parc de **polígons d'activitat econòmica** (PAE) adaptat a aquesta realitat. El Parc Empresarial de Gavà (PEG) està compost per set polígons PAE que ubiquen a prop de 300 empreses tant industrials (60%) com de serveis (40%).

Per tal d'analitzar la situació dels PAE al municipi, s'analitzen tres indicadors principals: la superfície total dedicada a PAE, el nombre d'empreses que s'hi concentren i el grau d'activitat que s'hi registra. **El PEG (Parc Empresarial de Gavà) compta en l'actualitat amb 7 polígons, que ocupen gairebé 36 hectàrees. Respecte als municipis de l'entorn, i tot ser el municipi amb un sector industrial més rellevant en termes relatius, és molt clarament el municipi amb menys superfície de PAE.**

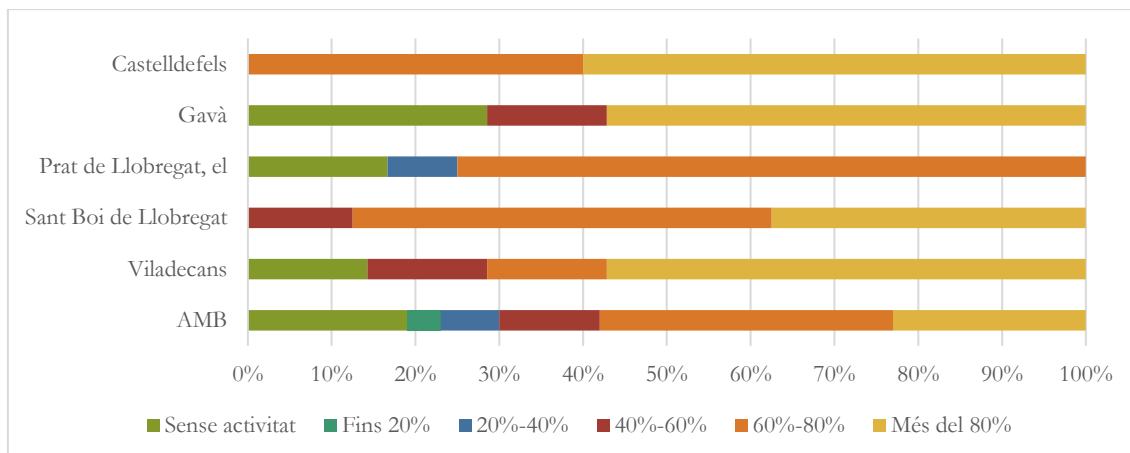
Figura 4.10. Número i superfície dels PAE. Municipis del subàmbit metropolità, 2017.

Municipi	Nombre PAE	Superfície total PAE (ha)
Castelldefels	5	132,41
Gavà	7	35,96
Prat de Llobregat, el	12	2.460,19
Sant Boi de Llobregat	8	214,72
Viladecans	7	220,67

Font: Elaboració pròpia a partir de l'AMB.

Pel que fa al grau d'activitat dels PAE (SIC 3.6), l'any 2017 Gavà tenia un grau de desenvolupament modest: el 57% dels PAE tenen més d'un 80% d'activitat, com a Viladecans i una mica per sota de Castelldefels (60%). Sumant els que es troben a la meitat del seu desenvolupament aquest percentatge augmenta fins el 71%, un percentatge similar al de l'àrea metropolitana per als polígons que tenen més del 40% d'activitat. Tanmateix també és el municipi amb més PAE sense activitat (2/7) del seu entorn i gairebé 10 punts superiors al de l'àrea metropolitana. En definitiva, per això la situació del PEG de Gavà es podria definir d'extrem, d'una banda una majoria de PAE amb un alt grau de desenvolupament, en paral·lel amb PAE sense activitat.

Figura 4.11. Grau d'activitat dels PAE²³. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'AMB.

En aquest context, el pla *Made in Gavà* dona la mesura de les necessitats i desajustos del PEG mitjançant les intervencions prioritàries previstes en el pla d'acció: millores en la urbanització del PEG, en la xarxa de fibra òptica, de la mobilitat i de serveis (restauració i hoteleria, equipaments esportius, escola bressol). Segons les persones entrevistades encara és necessari continuar desenvolupant algunes d'aquestes mesures, en particular la millora de l'accessibilitat i el transport públics als PAE.

²³ Fonts: AMB (2017) *Anàlisi, descripció i caracterització dels polígons industrials a l'AMB*. Barcelona: AMB.

4.2. Mercat de treball

4.2.1. Reptes i objectius en l'àmbit del mercat de treball

Pel que fa a l'ocupació, de nou és l'EDES el marc en que es despleguen gran part dels objectius a mig i llarg termini a Gavà (veure taula 4.1). En aquest cas els principals objectius plantejats són la **promoció d'un mercat de treball inclusiu**, en especial pel que fa a la igualtat entre dones i homes (acció 6.1), **l'impuls de la formació professional i la transició al treball** (acció 6.3) la identificació dels **perfils d'aturats del municipi** (acció 6.4) i el **foment del cooperativisme i l'emprenedoria** (accions 2.1 i 7.1).

El proper desenvolupament d'àrees d'activitat al municipis com els Joncs, que s'ha d'iniciar aquest mandat, o l'Espai Roca, la Marinada i Can Torelló (a més llarg termini), plantegen reptes i oportunitats de cara també al mercat de treball. Si bé aquestes noves àrees representen importants focus d'atracció de noves empreses i sectors d'activitat econòmica, les persones entrevistades situen el focus en la **capacitat d'atracció d'una oferta laboral que també doni resposta a les necessitats ocupacionals del municipi**, no només ocupació d'alt valor en sectors com el tecnològic. Com s'ha vist anteriorment, hi ha un segment de la població amb baixa qualificació amb moltes dificultats d'accés al mercat de treball, en particular joves, però també aturats de llarga durada, dones i les persones més grans de 45 anys. En aquest sentit, **els recursos i serveis municipals destinats, per exemple, al foment de l'emprenedoria han d'aconseguir donar resposta a les necessitats dels emprenedors que hi ha actualment al municipi**.

Més específicament l'Ajuntament a través de l'Àrea de Promoció Econòmica (Gavà Impulsa) ha desenvolupat pel període 2018-2020 una *Estratègia de Desenvolupament de les Polítiques Actives d'Ocupació*. Aquesta estratègia situa els objectius prioritaris en **la lluita contra l'atur especialment en col·lectius amb risc d'exclusió, joves, majors de 45 anys i aturats de llarga durada**, i fomentar la **igualtat, la no discriminació i la conciliació en l'ocupació** (eix 1). D'altra banda es persegueix millorar i fer més eficients els recursos públics destinats a l'ocupació (eix 2) i desenvolupar projectes concrets enfocats a la **promoció de la formació i orientacions ocupacionals, una ocupació de qualitat i l'emprenedoria** (eix 3).

Com s'ha vist en diversos punts, hi ha una preocupació específica sobre l'accés a l'ocupació per part de les persones joves del municipi. En aquest sentit l'Ajuntament de Gavà ha elaborat l'*Estratègia d'Ocupació Juvenil* (EOJ) que posa el focus en les particularitats dels reptes i actuacions del mercat de treball i l'accés a l'ocupació per als menors de 30 anys.

Els principals reptes que identifica l'EOJ són la **diversificació de les transicions escola-treball** (LE1), la millorar la **capacitació professional dels i de les joves**, reduint l'abandonament escolar i incrementant l'ocupabilitat dels joves amb nivells educatius baixos (L4), el foment dels recursos municipals per a l'**orientació laboral** (LE3) i la **sensibilització de les empreses a la contractació de joves** (LE5) i **afavorir l'emprenedoria** entre els joves (LE6). En aquest cas, les persones entrevistades també destaquen el paper central de l'educació i la formació per a la millora de

l'ocupabilitat, en especial de les persones joves. En aquest sentit, les persones entrevistades reconeixen la necessitat de millorar particularment la formació professional, donant accés als alumnes a intercanvis internacionals i models de formació duals.

Per últim, tot i que la resta de sectors representen percentatges molt menors, cal destacar les particularitats de Gavà, comptant en el seu territori amb un espai rellevant del Parc Agrari del Baix Llobregat, que malgrat no ser gaire significatiu en termes quantitius, disposa d'altres valors que doten de particularitats al municipi. En aquest sentit, les persones entrevistades destaquen els **reptes particulars del Parc Agrari respecte a la continuïtat del sector agrícola i les dificultats de renovació de la pagesia**.

4.2.2. Vinculació amb els ODS

En el marc dels ODS de les Nacions Unides, tant els objectius 8 (treball decent i creixement econòmic) i 9 (indústria, innovació i infraestructures) fan referència al mercat de treball. Seguint els objectius i reptes prioritars que es plantegen a Gavà, les metes 8.3 a 8.6 i 9.2 es proposen objectius similars pel que fa a **l'ocupació plena i productiva, la promoció d'un mercat de treball inclusiu i igualitari**, per a dones, joves i persones amb discapacitat, i, en particular, una **industrialització inclusiva**.

Taula 4.12. Metes i objectius dels ODS vinculats al mercat de treball.

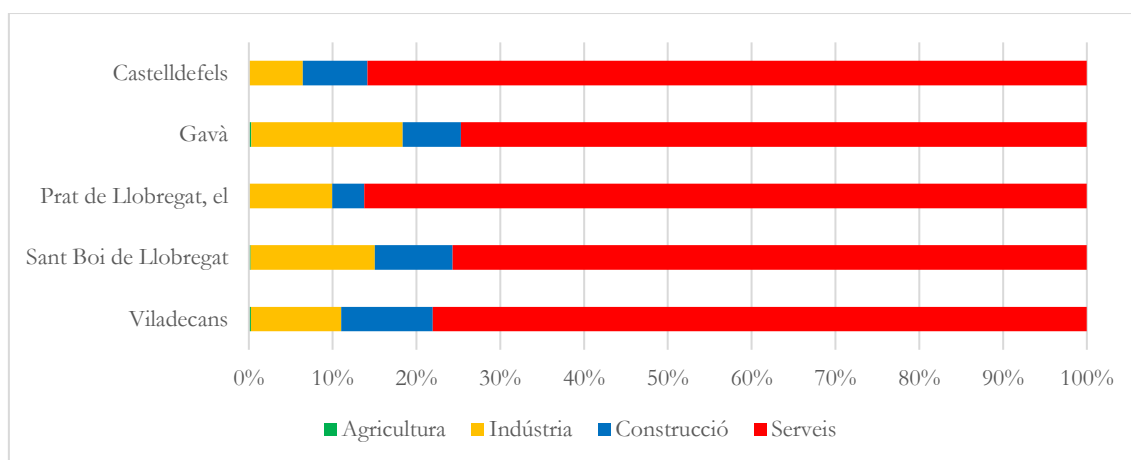
ODS	Metes i objectius
8. Treball decent i creixement econòmic	8.3. Promoure polítiques orientades al desenvolupament que donin suport a les activitats productives, la creació de llocs de treball decents, l'emprenedoria, la creativitat i la innovació, i fomentar la formalització i el creixement de les microempreses i les petites i mitjanes empreses, inclús mitjançant l'accés a serveis financers.
	8.5. D'aquí a 2030, aconseguir la plena ocupació i productiva i el treball decent per a totes les dones i els homes, incloent les persones joves i les persones amb discapacitat , així com la igualtat de remuneració per ocupació d'igual valor.
	8.6. D'aquí a 2020, reduir considerablement la proporció de joves que no estan ocupats i no cursen estudis ni reben capacitació.
9. Indústria, innovació i infraestructura	9.2. Promoure una industrialització inclusiva i sostenible i, d'aquí al 2030, augmentar significativament la contribució de la indústria a l'ocupació i al producte interior brut, d'acord amb les circumstàncies nacionals [...]

Font: Nacions Unides.

4.2.3. Diagnosi i indicadors en l'àmbit del mercat de treball²⁴

En paral·lel a una economia fortament terciaritzada, l'estructura laboral (SIC 3.7) de Gavà també es caracteritza per una **preeminència de les persones treballadores en el sector serveis: de les persones treballadores afiliades a Gavà un 75% ho estan en el sector serveis. Tot i això, de nou presenta un pes relatiu molt rellevant del sector industrial, amb un 18,1% de treballadors afiliats al sector industrial.** És tracta de la ciutat del subàmbit amb una proporció més elevada de treballadors industrials, a una distància significativa de la segona ciutat, Sant Boi de Llobregat amb un 14,8%.

Figura 4.13. Treballadors afiliats per grans sectors. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

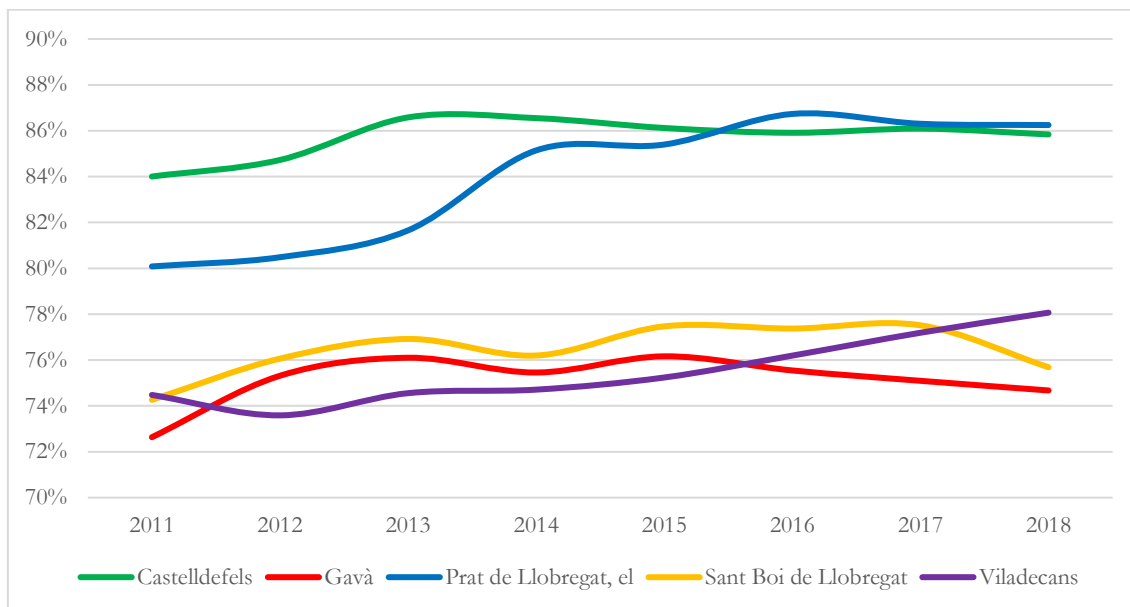
L'estructura laboral d'un municipi també és rellevant per entendre l'estabilitat i fortlesa de la seva economia. En l'anàlisi de l'evolució dels treballadors del sector serveis es pot observar una certa estabilitat, que a diferència de ciutats com el Prat de Llobregat o Viladecans, no ha tendit a un creixement gaire marcat, sinó més aviat a una estabilització (fins i tot petit retrocés de -1,5 punt) de la terciarització de l'ocupació a partir del 2016.

Pel poc pes de la resta de sectors, aquestes dinàmiques van en paral·lel amb els comportaments de la indústria. Durant el període 2011-2018 en tot el subàmbit metropolità es produeix una lleugera pèrdua del pes dels treballadors industrials; en tots els municipis els treballadors industrials perden pes relatiu, liderats pel Prat de Llobregat que perd prop de 6 punts percentuals. Gavà, si bé també pateix una petita pèrdua, aquesta és la més petita, passant del 18,4% al 18,1%.

En aquest sentit, Gavà no tant sols és els municipi on la indústria aconsegueix mantenir millor sinó que en 8 anys amplia les diferències amb els municipis de l'entorn: a Sant Boi el percentatge de treballadors afiliats al sector industrial és del 14,8% i a Castelldefels el 6,4%. Així, Gavà es consolida com la ciutat amb el sector industrial de més pes per a l'economia i mercat de treball locals.

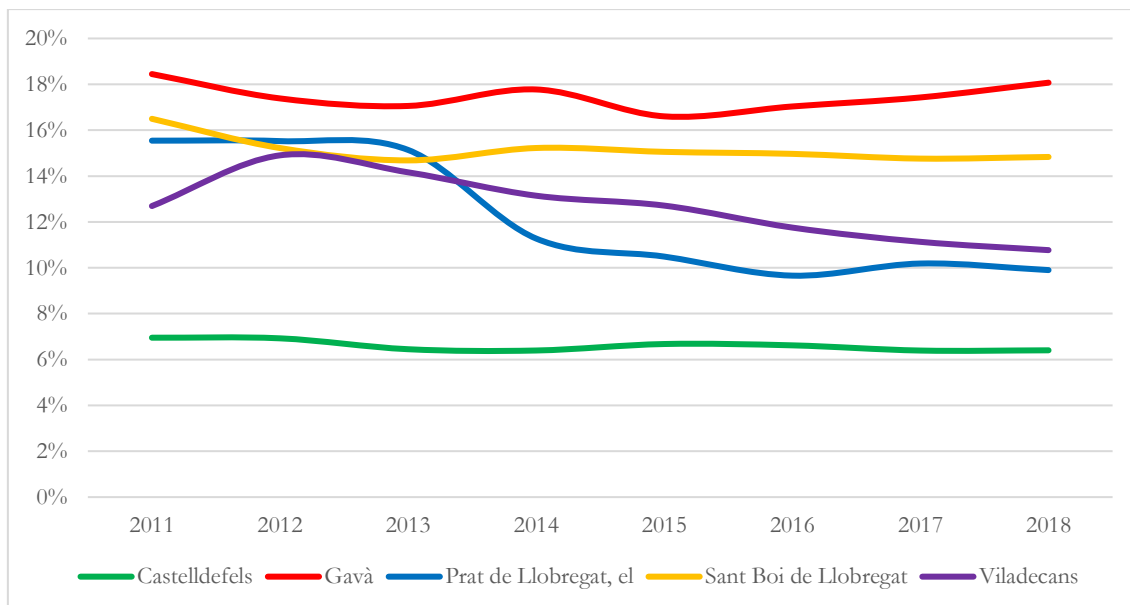
²⁴ Les dades d'atur i precarietat laboral s'analitzen en el punt 3.1. Desigualtats i pobresa.

Figura 4.14. Treballadors afiliats en el sector serveis sobre el total de treballadors. Municipis del subàmbit metropolità, 2011-2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Figura 4.15. Treballadors afiliats en el sector indústria sobre el total de treballadors. Municipis del subàmbit metropolità, 2011-2018.

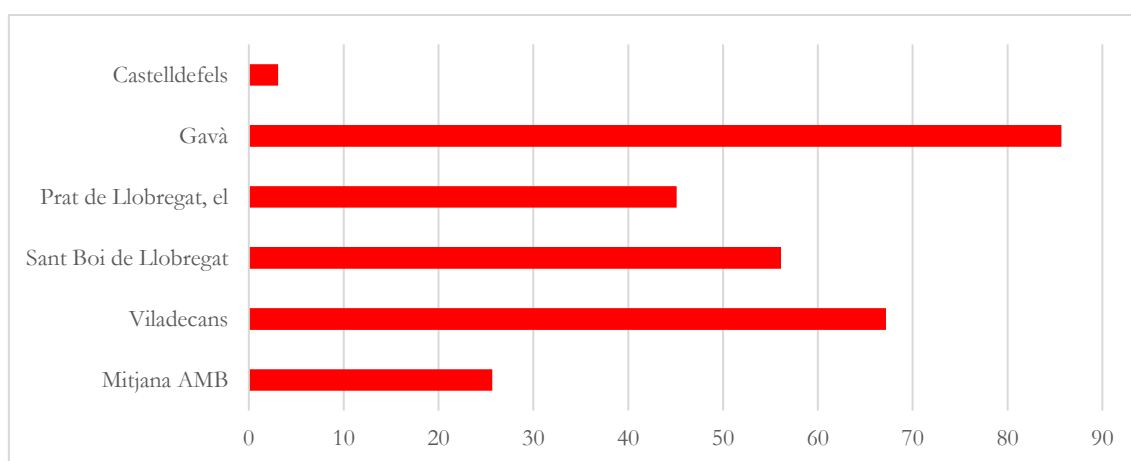
Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Tot i que la resta de sectors representen percentatges molt menors, es creu convenient analitzar l'impacte sobre l'ocupació del Parc Agrari. Per a observar-ho es pot recórrer a l'indicador del

potencial d'Unitats de Treball Agrari (UTA), que és un càlcul aproximat de llocs de treball de jornada completa necessaris per sòl agrícola disponible. Així, el potencial UTA és una aproximació als llocs de treball potencials a jornada completa corresponents a l'activitat agrícola, ramadera i silvícola d'un municipi (**SIC 3.8**).

Gavà tenia, l'any 2015, un potencial de 85,7 llocs de treball en el sector agrícola, ramader o silvícola. **Gavà és la ciutat amb més llocs de treball potencials del seu entorn, 60 treballadors més que la mitjana metropolitana** que se situa en 25,7 UTA. De fet, Gavà és el segon municipi amb més unitats de treball agrícola potencials de tota l'àrea metropolitana, només superat per Castellbisbal (99 UTA).

Figura 4.16. Potencial d'Unitats de Treball Agrari. Municipis del subàmbit metropolità i mitjana àrea metropolitana, 2015.

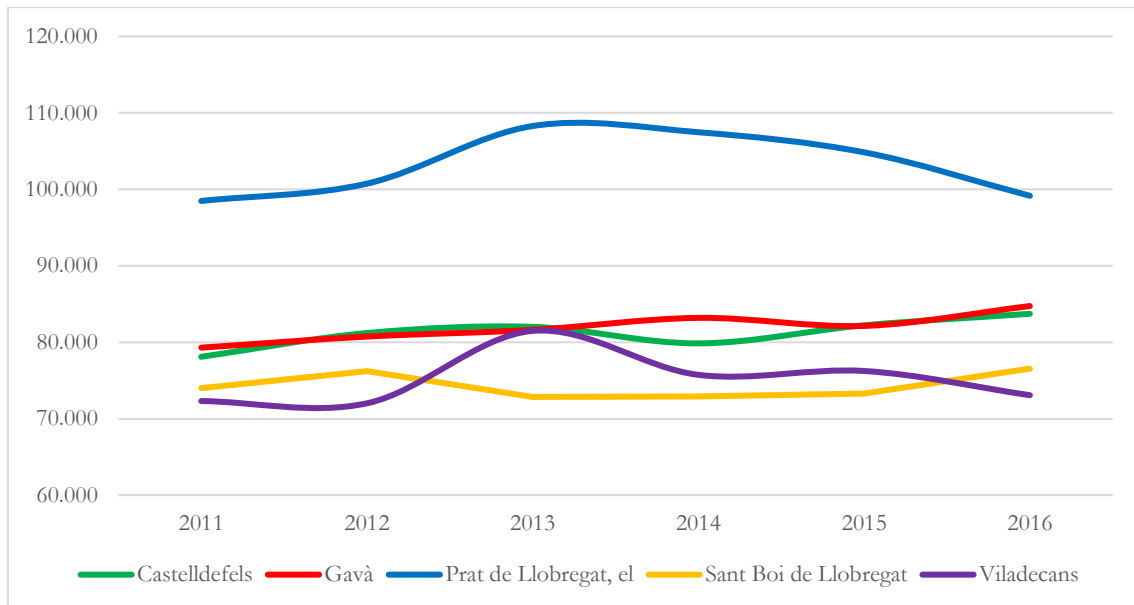

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Com s'ha pogut veure anteriorment, una de metes establertes per l'ODS 8 és el d'augmentar la **productivitat** "mitjançant la diversificació, la modernització tecnològica i la innovació, incloent el focus en els sectors amb gran valor afegit i un ús intensiu de la mà d'obra".

Per tal de calcular la productivitat (**SIC 3.9**), un indicador usat normalment és el PIB del municipi pel nombre de treballadors. L'any 2018 Gavà havia generat 84.734€ per persona treballadora. **En els darrers anys Gavà ha experimentat un creixement sostingut de la seva productivitat, passant de gairebé 80mil euros l'any 2011 als prop de 85mil el 2018.** Respecte als municipis de l'entorn Gavà és, juntament amb Castelldefels, la ciutat que més a incrementat la seva productivitat (+7%), a certa distància de la resta (entre 1% i 3%). A més, Gavà és el municipi amb una productivitat més elevada, només superat pel Prat de Llobregat que per les particularitats del seu sector productiu té un PIB molt superior a la resta. Tanmateix, en contrast amb la resta de municipis Gavà és lleugerament més productiu que Castelldefels (83,7m€/treballador), i marcadament més productiu que Sant Boi de Llobregat (77m€/treballador) i Viladecans (73m€/treballador).

Figura 4.17. Productivitat. Municipis del subàmbit metropolità, 2011-2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

4.3. Turisme i comerç

4.3.1. Reptes i objectius en l'àmbit del turisme i el comerç

Vinculats amb els reptes que estableix l'EDES d'enfortir la dinamització comercial i fomentar el consum local i responsable (repte 3) i potenciar recursos endògens (10), l'Ajuntament molt recentment ha elaborat estratègies pròpies enfocades al comerç i el turisme: *el Pla Estratègic de Turisme* (PET) o els *Plans de Dinamització Comercial* (PDC).

En particular, pel que fa al **turisme**, el PET situa les línies d'actuació en l'àmbit del **turisme en un estadi inicial, en el qual és necessari crear les bases de la governança del sector, a partir de la creació d'una eina de planificació publico-privada, el Consell Turístic, potenciar els recursos municipals ja existents i millorar la vinculació amb altres agents territorials: metropolitans, comarcals i a nivell català** (objectiu 1 PET i 1.3. EDES).

D'altra banda, el PET té l'objectiu **d'articular i promocionar el producte turístic local, en particular la platja, el turisme esportiu-natura i el cultural gastronòmic, i situar-lo en el mapa turístic metropolità i català, amb un posicionament vers al paisatge, el territori, la sostenibilitat i l'ecoturisme** (objectius 2 i 3 PET).

En última instància, l'objectiu del PET és **millorar la competitivitat del sector a Gavà i incrementar el volum de turistes que visiten el municipi a través de la mobilització del producte i els recursos turístics a mig-llarg termini** (objectiu 4 PET). En aquest sentit, també les persones entrevistades valoren molt positivament els recursos propis del municipi (platja, PN del Garraf, gastronomia vinculada al producte agrari local), però identifiquen mancances en l'accessibilitat, informació i serveis disponibles.

Efectivament, les persones entrevistades destaquen el **grau de desenvolupament baix del turisme, i l'oportunitat que pot representar començar de zero, tot construint un model de turisme sostenible i que no tingui un impacte negatiu sobre l'estil de vida al municipi**. Tot i això, reconeixen mancances específiques pel que fa als serveis i equipaments turístics, en particular, places hoteleres, restauració i equipaments d'oci. També destaquen **que per l'estructura urbana del municipi i la distribució dels productes turístics més rellevants (platja i muntanya) sense la ubicació de recursos turístics en el nucli urbà serà difícil que turisme impacti sobre activitats del municipi com el comerç**.

Per altra banda, les persones entrevistades també reclamen **mantenir el model equilibrat de ciutat, en contraposició amb altres models de turisme com el de Castelldefels**. Així, si el desenvolupament i el foment del turisme és compartit per gran part dels agents entrevistats, també es fa palesa la necessitat de mantenir el model actual: equilibrat tant en relació amb l'entorn, la diversificació de l'economia i del comerç local, i de l'estil de vida dels diversos barris.

Pel que fa a l'àmbit del **comerç**, els principals objectius que estableixen els plans de dinamització comercial són, en primer lloc, **millorar la competitivitat del comerç local, a partir de la promoció comercial i de la formació i el reciclatge professional**. En aquest sentit, les persones

entrevistades consideren que les principals mancances del teixit comercial gavanenc són mancances específiques en competències professionals i especialització, sobretot en competències i recursos digitals, i la falta d'organització del teixit comercial del municipi, poc proactiu i amb un baix nivell d'associacionisme. En aquest sentit si bé valoren positivament els recursos que ofereix l'Ajuntament destaquen les dificultats de que arribin als professionals del sector i hi participin.

El segon gran objectiu en l'àmbit del comerç és el **d'evitar la fuga de consum i augmentar-ne l'existent**. Dins d'aquesta estratègia tenen un paper molt rellevant la consolidació dels mercats municipals i la seva vinculació amb el teixit comercial i de serveis del municipis, i fires i festes. Les persones entrevistades valoren molt positivament recursos com el distintiu *Gavà comerç de qualitat* com a mitjà tant de formació per als professionals del sector com de sensibilització, ambdós per millorar la competitivitat del comerç local.

La concentració del comerç en dos eixos (Illa i Rambla) i la manca de teixit en d'altres barris de la ciutat comporta problemàtiques com l'augment del lloguer dels locals en els eixos principals i, en general, una baixa continuïtat dels nous comerços. En aquest sentit, algunes de les persones entrevistades troben mancances en l'assessorament per a nous emprenedors del sector comercial.

Per últim, les persones entrevistades destaquen la competència que exerceixen el centres comercials de l'entorn sobre el comerç local. Com veurem a continuació, el Delta del Llobregat és un territori amb una densitat elevada de grans superfícies. En aquest context, les persones entrevistades comenten la poca disponibilitat d'aparcament en els eixos comercials com un factor que podria afectar l'atracció d'aquests eixos.

4.3.2. Vinculació amb els ODS

En aquest sentit es poden tenir en compte les metes dels ODS 8.9 i 12.b, especialment pel que fa a la vinculació del **turisme sostenible amb la creació d'ocupació, i la promoció de la cultura i els productes locals**.

Taula 4.18. Metes i objectius dels ODS vinculats al comerç i al turisme.

ODS	Metes i objectius
8. Treball decent i creixement econòmic	8.9. D'aquí al 2030, elaborar i posar en pràctica polítiques encaminades a promoure un turisme sostenible que creï ocupació i promogui la cultura i els productes locals .
12. Producció i consum responsables	12.b. Elaborar i aplicar instruments per a vigilar els efectes en el desenvolupament sostenible, a fi d'aconseguir un turisme sostenible que creï ocupació i promogui la cultura i els productes locals.

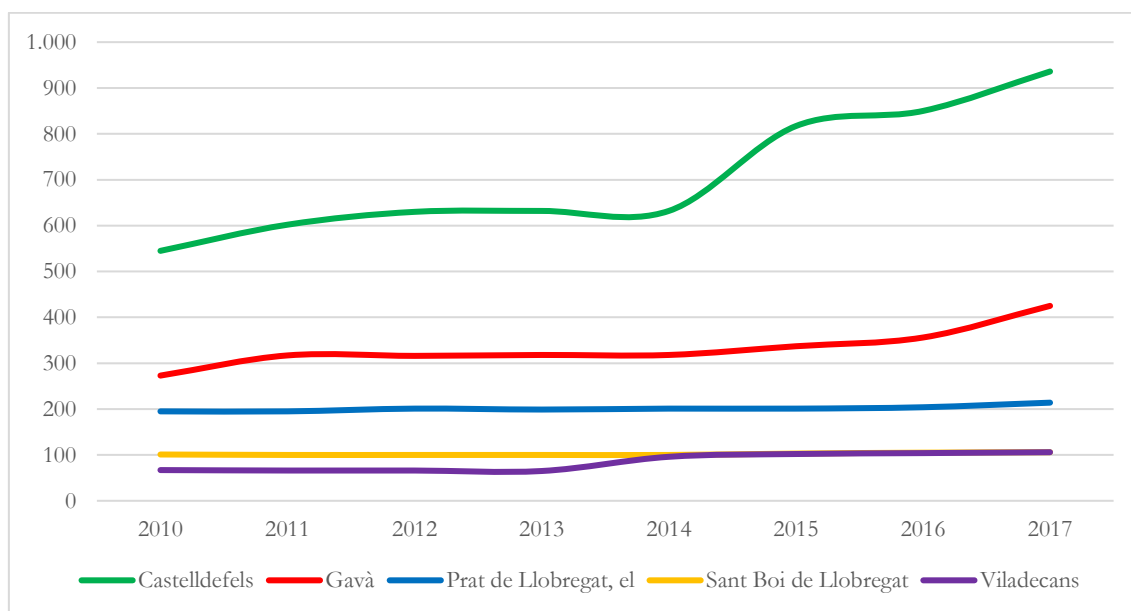
Font: Nacions Unides.

4.3.3. Diagnosi i indicadors en l'àmbit del turisme i el comerç

En aquest àmbit s'analitzen indicadors vinculats al nombre i densitat d'establiments turístics, l'ocupació de les platges en període estival, i les característiques del comerç local pel que fa a la seva diversitat, densitat i capacitat d'atracció.

Gavà, a diferència d'altres municipis de l'entorn, té un sector turístic poc consolidat. Presenta una densitat de places d'establiment turístics de 425 per cada 10.000 habitants (**SIC 3.10**). En aquest cas, Castelldefels destaca molt clarament amb el major nombre de recursos turístics: disposa de 27 establiment turístics i una densitat de gairebé 1.000 places per cada 10.000 habitants. A més, és el municipi que experiment un creixement més marcat d'aquests recursos des del 2010. En contrast, Gavà si bé és el segon municipi amb una densitat més elevada de l'entorn se situa a gairebé 600 places de distància de Castelldefels i amb un procés molt més pausat d'augment d'aquesta ràtio, tot i compartir productes turístics. En aquest cas, el model d'economia local i de turisme de cada municipi és clarament el factor diferencial.

Figura 4.19. Densitat de places d'establiments turístics (per 10.000 habitants). Municipis del subàmbit metropolità, 2017.

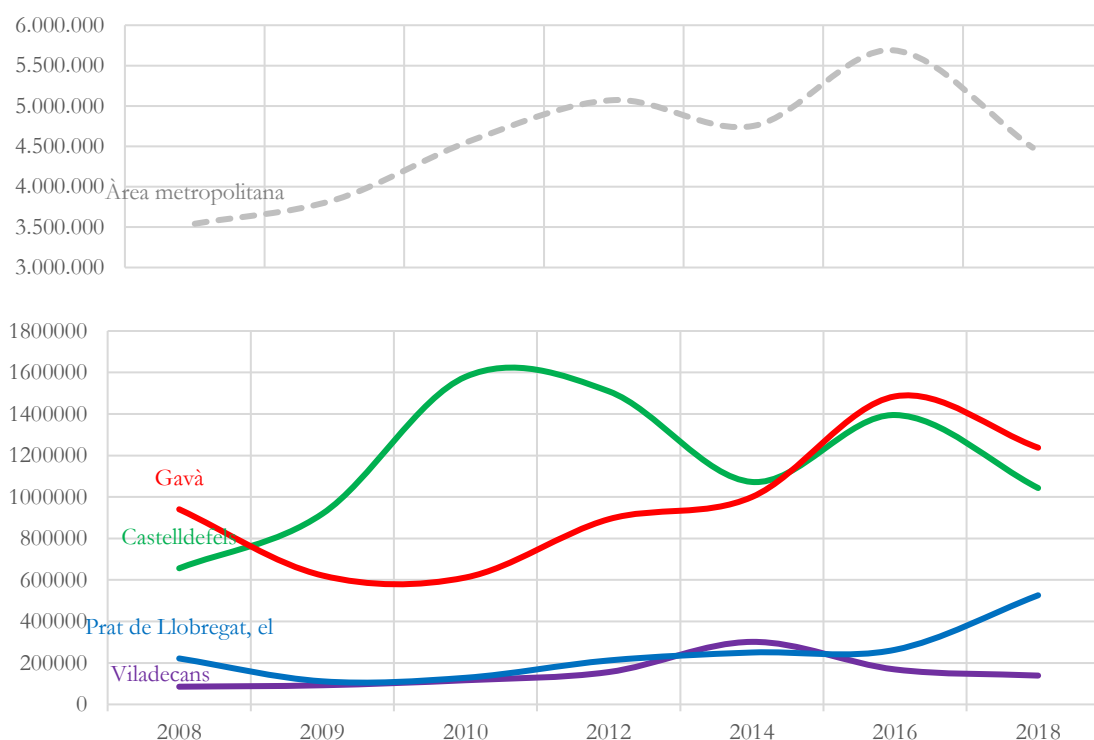
Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Tanmateix, aquesta densitat es veu molt condicionada per la presència de càmpings al municipi, que en total representen 1.221 places l'any 2017. En canvi, si es tenen en compte només els establiments hotelers, **Gavà només compta amb un hostel i un hotel i un total de 254 places hoteleres, situant-se com el municipi amb menys establiments hotelers de tot el subàmbit.**

Un dels productes més rellevants del municipi són les seves platges. Tal com apunten diverses estratègies municipals, entre elles l'EDES (acció 10.3) i el propi PET, un dels objectius rellevants en aquest àmbit és el de mobilitzar aquest recurs, en particular vinculant-lo al turisme sostenible, de natura i esportiu.

A partir dels resultats de l'informe *Platges de l'Àrea Metropolitana de Barcelona* elaborat biennalment per l'AMB i l'IERMB es pot observar l'evolució de l'ocupació²⁵ de les platges (**SIC 3.11**): **Gavà des del 2010 ha augmentat progressivament el nombre de visitants a les seves platges situant-se com el municipi del subàmbit amb més visitants, recuperant-se per sobre de Castelldefels, amb 1,2 milions de persones l'any 2018**²⁶.

Figura 4.20. Ocupació de les platges. Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2008-2018.

Font: elaboració pròpia a partir de AMB-Ajuntament de Barcelona.

Respecte al **comerç**, l'any 2018 Gavà comptava amb 580 establiments comercials, el que comporta una densitat comercial de més de 12 comerços per cada 1.000 habitants (**SIC 3.12**). En comparació amb els municipis de l'entorn és el segon amb més densitat comercial, tan sols

²⁵ Càlcul de l'ocupació de les platges efectuat durant el període del 16 de maig al 15 de setembre.

²⁶ Durant la temporada d'estiu de 2018, les platges de l'Àrea Metropolitana presenten una important davallada en l'ocupació respecte l'any 2016 (21,2%). En aquest cas són múltiples els factors que expliquen aquesta baixada: en primer lloc, la climatologia. Com per exemple les altes temperatures durant un mes d'alta ocupació com és agost o la gran quantitat de dies de pluja, especialment entre setmana, incident en una menor freqüència de visites diàries a les platges. Altres factors que també expliquen la baixa ocupació han estat la reducció de territori de les platges, l'augment de jornades amb bandera vermella, la sensació disminució de la qualitat de l'aigua i una tendència cada vegada major a la preferència a platges tranquil·les amb entorns naturals, més allunyades, per tant, del territori metropolità. Per últim, també cal tenir present que la temporada 2016 es va caracteritzar precisament per un pic en les xifres d'ocupació, en base en una climatologia extremadament estable, acompanyada de temperatures molt altes durant tota la temporada. Per tant, el 2018 representen unes xifres d'ocupació més coherents amb les recollides entre 2010 i 2014.

superat pel Prat de Llobregat. Gavà també és un dels municipis amb més m² de superfície comercial dels quals una gran part es troben situats en la trama urbana (88,4%). És important tenir en compte que Gavà compta amb el centre comercial més gran d'entre les ciutats de l'entorn (Barnasud amb 43.615 m²) que influeix clarament en la dimensió mitjana dels establiments comercials. De fet, tota la zona del Delta del Llobregat és un entorn amb una alta concentració i densitat comercials, tots els municipis analitzats compten amb centres comercials (+300.000 m²), en un continu urbà i una bona connectivitat amb grans ciutats com Barcelona, amb tota la competència que genera això sobre el sector comercials del municipi.

Taula 4.21. Comerços i densitat comercial. Municipis del subàmbit metropolità, 2018.

	Nombre comerços	Densitat		Superfície mitjana (m ²)	% comerços dins TUC ²⁷
		(establiments /1000hab.)	Densitat (m ² /1000hab.)		
Castelldefels	714	10,76	1.510	140	78,91
Gavà	580	12,42	2.188	176	88,38
El Prat de Llobregat	906	14,13	2.222	157	78,05
Sant Boi de Llobregat	958	11,56	2.168	188	85,64
Viladecans	713	10,78	1.617	150	88,56

Font: Cens establiments comercials de Catalunya.

Pel que fa al tipus d'oferta l'informe de l'ecosistema comercial dels municipis de l'àrea metropolitana (2017) aporta indicadors útils per a l'anàlisi de l'estat del teixit comercial del municipi. En aquest sentit, **Gavà és una de les ciutats amb uns índexs d'ocupació dels locals comercials i d'atracció comercials²⁸ més alts, no només del subàmbit, sinó del conjunt de l'àrea metropolitana.** En primer lloc, l'any 2017 presentava un molt alt nivell d'ocupació de locals comercials (97%). Les ciutats de l'entorn tenen percentatges inferiors (76-79%) que implica un cert risc de desertificació comercial i només Castelldefels assoleix més del 90% d'ocupació, un percentatge superior a la mitjana metropolitana (81%).

Taula 4.22. Ocupació de locals comercials i Índex d'Atracció Comercial. Municipis del subàmbit metropolità, 2017.

	Índex d'Atracció Comercial	
	Ocupació locals	Índex d'Atracció Comercial
Castelldefels	91%	26%
Gavà	96%	34%
El Prat de Llobregat	76%	25%
Sant Boi de Llobregat	77%	23%
Viladecans	79%	19%

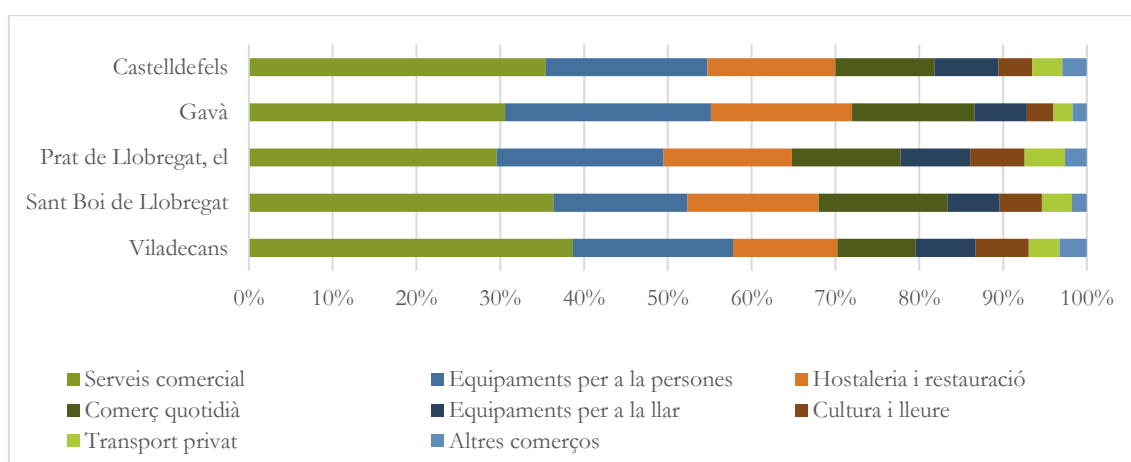
Font: *Diagnosi de l'ecosistema comercial dels municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona*, AMB (2017).

²⁷ Trama urbana consolidada.

²⁸ L'Índex d'Atracció Comercial es calcula a partir dels comerços no quotidians, que inclouen els comerços d'equipaments per a la persona i la llar, la cultura i el lleure, respecte al total de locals ocupats (AMB, 2017).

D'altra banda, també presenta l'índex més elevat d'atracció comercial, del 34% (SIC 3.13). Tal com estableix l'informe de l'AMB, amb un índex superior al 30% el teixit comercial d'un municipi es considera d'atracció comercial, mentre que entre 20-30% es tracta d'un teixit mixt i per sota del 20% un teixit comercial de proximitat. En aquest sentit, tenint en compte el conjunt del municipi, l'any 2017 Gavà era l'única ciutat de l'entorn d'atracció comercial, mentre que el teixit de Viladecans era considerat de proximitat (previ a la posada en marxa del centre comercial). Respecte a la distribució per sectors del comerç, Gavà destaca per una oferta comercial equilibrada, entre comerç quotidià alimentari i serveis (comercials, equipaments per a la persona, hostaleria i restauració).

Figura 4.23. Distribució de l'oferta comercial per sectors. Municipis del subàmbit metropolità, 2017.

Font: *Diagnosi de l'ecosistema comercial dels municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona*, AMB (2017).

Tanmateix, la concentració comercial a Gavà es veu condicionada per la seva localització i la seva configuració urbana desagregada. En aquest sentit, gran part de l'oferta comercial es troba concentrada en els eixos comercials del nucli urbà, amb un mix comercial amb una presència atractiva de comerç de producte quotidià-alimentari de qualitat i proximitat, reforçat per la consolidació dels mercats municipals.

Alhora, el Parc Agrari del Llobregat, la Fira d'Espàrrecs i la presència de comerços vinculats als productes agrícoles i la jardineria reforça l'atractiu comercial del municipi en aquests sectors. D'altra banda, compta amb comerços disseminats orientats al quotidià-alimentari i barris amb baixa densitat comercial. Per últim, el centre comercial Barnasud, que malgrat ser el més gran de l'entorn, manca una oferta comercial prou atractiva i té una forta competència amb els centres comercials de l'entorn.

4.4. Noves economies i emprenedoria

4.4.1. Reptes i objectius en l'àmbit de les noves economies i l'emprenedoria

En consonància amb la irrupció de nous models econòmics, l'Ajuntament de Gavà recentment ha impulsat diversos projectes de **desenvolupament de l'economia circular, el foment de l'economia social i solidària i l'emprenedoria**.

Les persones entrevistades **destaquen que el foment de l'economia circular**, que pren cos en projectes com l'Ecoindústria i emmarcant-la en el model de desenvolupament i creixement sostenible del municipi, **és un projecte estratègic per a l'Ajuntament, enfocat principalment a la sensibilització i acompanyament de les empreses del municipi** en la gestió i consum dels recursos.

En particular, l'Ajuntament de Gavà posa en marxa juntament amb CETAQUA, el *projecte d'Economia Circular* que té per objectiu transformar el model de gestió i consum d'aigua, energia i residus dels sectors productius de la ciutat. En particular, aquest projecte cerca obtenir alguns impactes concrets en el consum d'energia elèctrica i aigua per part de la indústria del municipi, en la reducció d'emissions i augmentar l'eficiència en els consums del sector productiu.

Taula 4.24. Oportunitats per a l'Economia Circular i impactes esperats.

OPORTUNITAT EC	IMPACTES ESPERATS
1. Gestor energètic compartit	10% estalvi de la factura energètica del sector industrial (base 2015)
2. <i>District heating</i>	Estalvi 521 tones CO ₂ eq/any
3. Reutilització aigües regenerades EDAR Gavà-Viladecans	Reducció 4% dels consum d'aigua potable
4. Ús compartit EDARI Roca	Reducció d'emissions GEH, reducció costos gestió aigua
5. Panell residu-recurs	Reducció consum matèries primes
6. Punt Verd Industrial	Reducció emissions CO ₂ ; reducció costos de gestió de residus
7. Disseny circular Els Joncs	Millora en eficiència; reducció costos associats al consum
8. Mobilitat sostenible PAE	Reducció d'emissions GEH
9. Ordenances fiscals circulars	Reducció en el consum d'aigua, energia i recursos; augment ingressos municipals

Font: Economia Circular Gavà (2018).

Pel que fa a l'economia social i solidària i el cooperativisme, les persones destaquen la Unió de Cooperadors com la principal aposta pel seu foment i que ha d'esdevenir una referència en els propers anys. Malgrat això, reconeixen la necessitat de concretar-ne els objectius. Tal com resa el *Document marc de recuperació urbana i transformació d'usos de l'edifici Unió de Cooperadors de Gavà* aquest equipament ha d'esdevenir un espai de referència a escala metropolitana de les noves economies i la lluita contra l'atur, en línia amb els models de creixement que estableix l'*Estratègia Europa 2020*: economia basada en el coneixement i la innovació, promoció d'una economia més eficient, ecològica i competitiva, i altes taxes d'ocupació que afavoreixin la cohesió social i territorial.

Per últim, les persones entrevistades situen el foment de l'emprenedoria com un àmbit rellevant que cal continuar desenvolupant. En aquest sentit, es valora l'atracció de talent en espais com la incubadora de la UPC o la continuïtat de recursos com l'*Starting Gavà*, com a servei de suport a l'emprenedoria i viver d'empreses, o projectes de foment de la cultura emprenedora entre els estudiants de secundària, però han d'anar acompanyades d'una millor definició dels públics i objectius, tenint en comptes les característiques i necessitats reals dels emprenedors de Gavà, i han de tenir en compte els nous projectes (els Joncs, Espai Roca) com a espais rellevants per a serveis i equipaments municipals de foment de l'emprenedoria.

4.4.2. Vinculació amb els ODS

Els objectius de l'estratègia d'economia circular i foment de l'emprenedoria de Gavà s'alineen amb els ODS 8, 9 i 12, en particular amb les metes 8.3 pel que fa al **desenvolupament de l'emprenedoria** i 9.4, 12.2 i 12.6 per que fa a la **reconversió del sector industrial per a que siguin sostenibles i més eficient en l'ús i gestió del recursos**.

Taula 4.25. Metes i objectius dels ODS vinculats a les noves economies i l'emprenedoria.

ODS	Metes i objectius
8. Treball decent i creixement econòmic	8.3. Promoure polítiques orientades al desenvolupament que donin suport a les activitats productives, la creació de llocs de treball decents, l'emprenedoria, la creativitat i la innovació , i fomentar la formalització i el creixement de les microempreses i les petites i mitjanes empreses, inclús mitjançant l'accés a serveis financers.
9. Indústria, innovació i infraestructura	9.4. D'aquí al 2030, modernitzar la infraestructura i reconvertir les indústries per a que siguin sostenibles, utilitzant els recursos més eficaçment i promovent l'adopció de tecnologies i processos industrials nets i ambientalment racionals [...]
12. Producció i consum responsables	12.2. D'aquí al 2030, aconseguir la gestió sostenible i l'ús eficient dels recursos naturals .
	12.6. Encoratjar a les empreses , en especial les grans empreses i les empreses transnacionals, a que adoptin pràctiques sostenibles i incorporin informació sobre la sostenibilitat en el seu cicle de presentació d'informes .

Font: Nacions Unides.

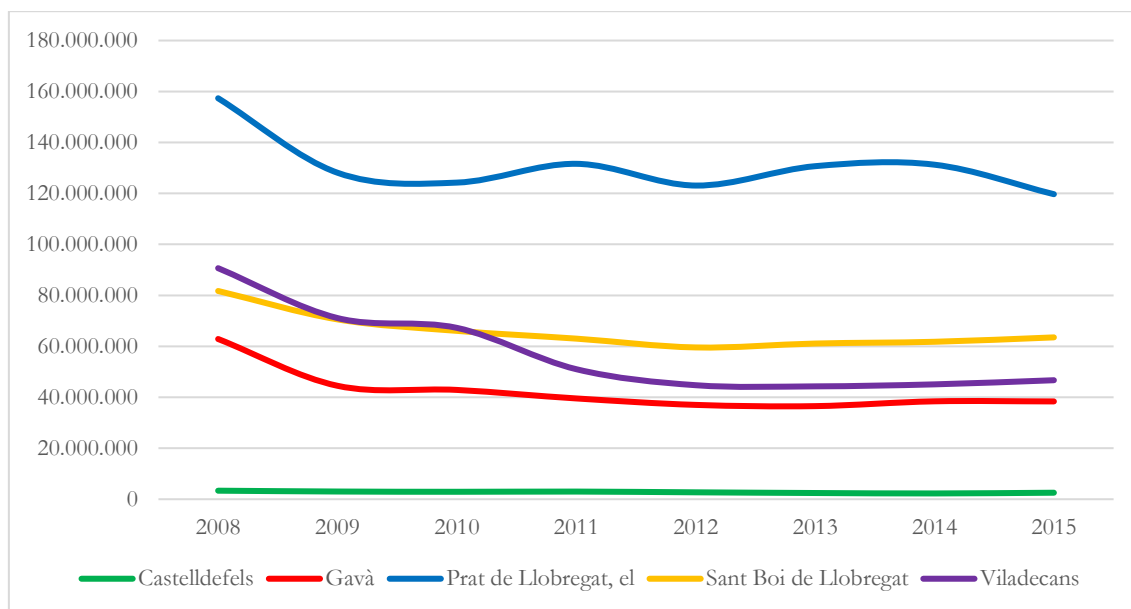
4.4.3. Diagnosi i indicadors en l'àmbit de les noves economies i l'emprenedoria

Els objectius del projecte d'Economia circular engegat a Gavà van estretament vinculats amb la millora i la reducció de l'ús d'energia i els residus per part dels sectors productius locals. En

aquest sentit, els indicadors analitzats són el consum d'energia elèctrica del sector industrial i els residus industrials generats per empresa.

Pel que fa al consum d'energia elèctrica del sector industrials de Gavà se situava, l'any 2015 en 38M de Kwh. Representa un consum inferior al 2008 (62M Kwh), però a partir del 2010 els consums es mantenen molt estables (SIC 3.14). En comparació amb els municipis de l'entorn, Gavà és el segon municipi amb consums més baixos, només per sobre de Castelldefels, que com s'ha vist anteriorment té un sector industrial amb menys pes. L'evolució del consum d'energia elèctrica dels altres municipis del subàmbit són similars, amb un període inicial on sí es pot observar una clara reducció dels nivells de consum, seguits d'una gran estabilitat fins a les darreres dades disponibles l'any 2015.

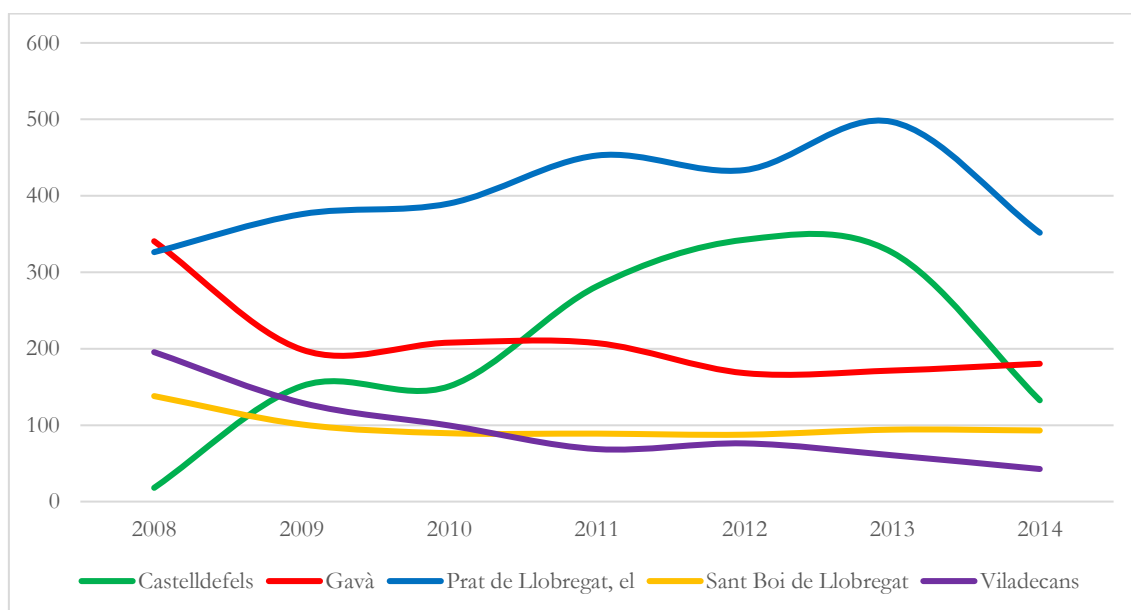
Figura 4.26. Consum d'energia elèctrica del sector industrial, en KWh. Municipis del subàmbit metropolità, 2008-2015.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Un altre element al qual fa referència el model d'economia circular de Gavà és la generació i gestió dels residus industrials. Les dades de residus industrials per empresa mostren com **a Gavà l'any 2014 es generaven 180 tones de residus per empresa Representa una reducció de gairebé -160 tones de residus des del 2008. Tanmateix, la reducció més gran en la generació de residus es produeix en el període 2008-2009 i des de llavors els nivells són relativament estables entre les 170-200 tones de residus industrials (SIC 3.15).**

Figura 4.27. Residus industrials generats per empresa, en tones. Municipis del subàmbit metropolità, 2008-2014.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Pel que fa al foment del **cooperativisme i l'ESS**, encara no es disposen de fonts de dades prou consistents per fer un seguiment de la seva evolució a nivell municipal. En qualsevol cas, a través de les dades de la Direcció General d'Economia Social, el Tercer Sector, les Cooperatives i l'Autoempresa, es pot fer una aproximació al nombre i tipus de cooperatives registrades en els municipis l'any 2015.

Així, l'any 2015 a Gavà hi havia registrades **19 cooperatives**, el que representa una ràtio de **4,1 per cada 10.000 habitants (SIC 3.16)**. Es tractava de la tercera més elevada del subàmbit metropolità, propera al 4,2 de Castelldefels, però a certa distància del 5,3 de Viladecans.

Taula 4.28. Cooperatives i taxa de cooperativisme. Municipis del subàmbit metropolità, 2015.

	Nombre cooperatives	Taxa cooperativisme (per 10.000 hab.)
Castelldefels	27	4,23
Gavà	19	4,09
El Prat de Llobregat	22	3,49
Sant Boi de Llobregat	30	3,65
Viladecans	35	5,34

Font: elaboració pròpia a partir de Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Amb dades del Registre General de Cooperatives de Catalunya del 2015, el sector cooperatiu a Gavà estava molt concentrat en l'àmbit laboral, principalment en sectors serveis com el comerç (37%) o el transport (21%). En menor mesura, cooperatives en el sector industrial (16%), però en canvi molt poca presència de cooperatives en altres àmbits com el consum, l'educació, l'agricultura, etc.

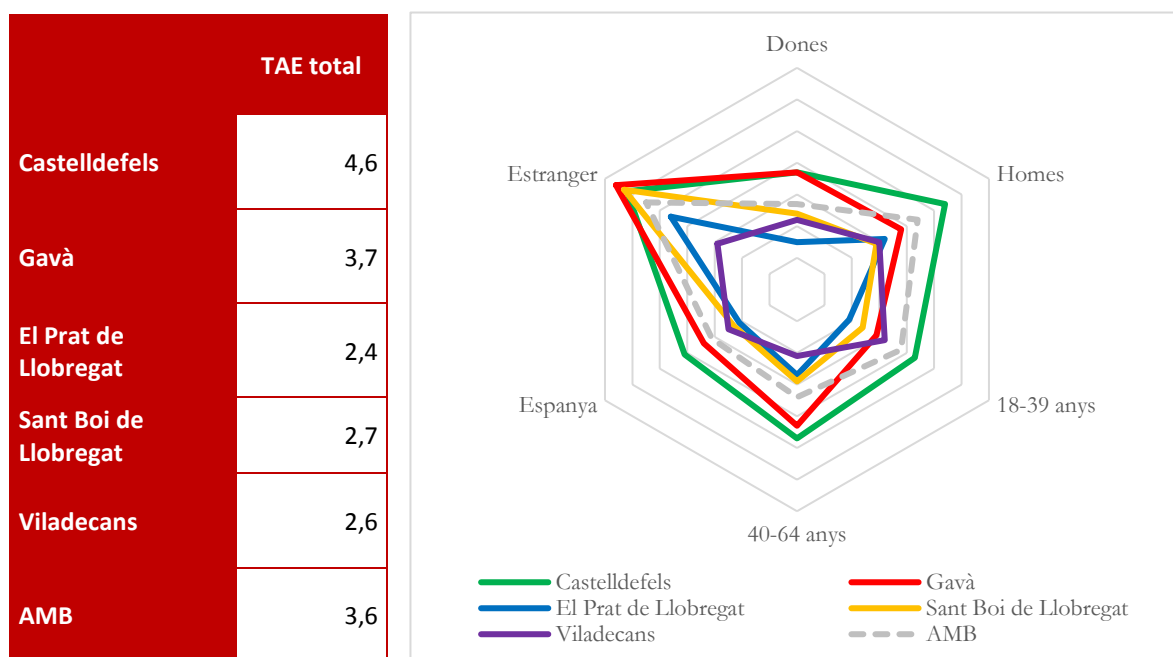
Per últim, a Gavà el foment de l'**emprenedoria** és un objectiu perseguit per més d'una estratègia, tant pel que fa als objectius de desenvolupament econòmic sostenible, l'ocupació juvenil i el foment dels nous models econòmics.

El projecte GEM (*Global Entrepreneurship Monitor*) defineix l'emprenedoria com aquella activitat situada en una fase intermèdia entre la creació d'una nova empresa i la seva consolidació (*Early-Stage Entrepreneurial Activity*). En aquest sentit la definició de persones emprenedora és la d'aquella que, no sent assalariada, inicia una activitat per iniciativa pròpia amb una antiguitat no superior 42 mesos.

Per a calcular-la s'utilitza la Taxa d'Activitat Emprenedora²⁹ (TAE) que correspon al percentatge de persones de 18 a 64 anys que estan engegant una empresa o que posseeixen un negoci que ha pagat salaris no més de 42 mesos sobre el total de la població adulta (**SIC 3.17**).

L'any 2017 a Gavà hi havia 1.100 persones emprenedores, el que suposa una TAE total del 3,7%. En comparació és una taxa lleugerament superior a la de l'àrea metropolitana (3,6%) i ho és en major mesura en contrast amb la majoria de municipis de l'entorn que si situen al voltant del 2,5%. Només Castelldefels és el municipi amb una TAE superior (4,6%) també un punt superior a la de l'AMB.

Figura 4.29. Taxa d'Activitat Emprenedora (TAE). Municipis del subàmbit metropolità i àrea metropolitana, 2017.

Font: *Emprenedoria a l'àrea metropolitana de Barcelona* (2019). IERMB a partir de la MCVL (explotació Gabinet Tècnic de Programació-OMD, Ajuntament de Barcelona).

²⁹ Per poder veure l'evolució de la TAE, el Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA) publicarà en breu aquest indicador per als municipis més grans de 40.000 habitants.

Gavà destaca per ser la ciutat més paritària pel que fa a l'emprenedoria, ja que la TAE per homes i dones és molt similar (3,8% i 3,7% respectivament), mentre que a la resta de municipis l'emprenedoria es dona molt més entre els homes, situant-se en una diferència de 1,7 punts a l'àrea metropolitana.

Pel que fa a les edats, en general les persones joves són poc emprenedores en contrast amb els majors de 40 anys que presenten una TAE més elevada. **Gavà és, de fet, el municipi amb una diferència més gran: mentre que el 4,3% de les persones d'entre 40-64 anys són emprenedores, entre els 18 i els 39 anys només ho són el 2,9%, una diferència de 1,4 punts.** Aquestes dades contrasten amb el total metropolità, on són les persones joves les que presenten una TAE superior (3,8%).

Per últim, destaca l'alt grau d'emprenedoria entre les persones estrangeres, superior al de les persones amb nacionalitat espanyola en tot el territorial analitzat. **A Gavà, la TAE per a persones estrangeres és del 6,6%, gairebé el doble que la de les persones amb nacionalitat espanyola (3,4%).**

5. Govern obert

5.1. Participació i retiment de comptes

5.1.1. Reptes i objectiu en l'àmbit de participació i retiment de comptes

En aquest àmbit, els principals reptes plantejats per als propers anys són els de **consolidar les estructures de govern obert ja existents, així com aprofundir en noves eines i mecanismes, a partir de diferents potes: la participació ciutadana, les dades obertes, la transparència i el retiment de comptes**. En aquest sentit, les persones entrevistades destaquen projectes com el *Junts fem barri*, *Alcaldessa als barris*, el procés participatiu del PAM, el Codi de Bon Govern i la plataforma *Gavà Participa*, *Gavà Decideix*.

Pel que fa a la específicament a la **participació ciutadana** els reptes principals són, en primer lloc, **aconseguir un rol més propositiu de la ciutadania**. En aquest sentit, les persones entrevistades reconeixen que si bé la ciutadania és activa en espais de participació puntuals de consulta i pel que fa a les demandes, encara falta que aquesta sigui més propositiva. Es considera necessari generar **espais d'escolta activa, confiança i diàleg entre l'administració i la ciutadania**. Es reconeixen les tensions que generen les demandes i expectatives ciutadanes sobre els serveis públics, i per tant es fa necessari integrar la participació en la manera de fer de l'administració.

Si bé les persones entrevistades valoren positivament projectes com l'Alcaldia als barris o el *Junts fem barri* per la seva capacitat d'escolta activa i generació de confiança amb els veïns i veïnes, també es fa referència als **riscos d'apropiació d'aquests espais de participació per part del govern municipal i l'abast relativament limitat d'aquestes eines pel que fa al desenvolupament del rol propositiu de la participació**. Per altra banda, les persones entrevistades reconeixen que sovint aquests espais són poc oberts i hi ha poca diversitat de participants; en aquest sentit es reconeix la necessitat **d'obrir els espais i mecanismes de participació a nous agents i, en particular, a la ciutadania no-associada**.

La memòria de l'àrea responsable reconeix també la necessitat de **millorar o reforçar alguns elements del *Junts fem Barri*, en particular, la consolidació del vot electrònic i de nous canals de participació i informació**. En aquest mateix sentit, també es considera necessari entomar el repte de **desenvolupar el potencial de la plataforma de participació ciutadana *Gavà Participa*, *Gavà Decideix***, tant per a la participació com per al retiment de comptes.

Respecte al **teixit social**, si bé Gavà compta amb un nombre considerable d'associacions en contrast amb altres municipis de l'entorn, **es detecten mancances en la capacitat de coordinació o creació de xarxa entre les associacions i en la seva participació en temes de ciutat més enllà del seu àmbit temàtic**. En aquest sentit, es constata que el teixit associatiu, en els seus diversos àmbits (empresarial, comercial, veïnal, cultural, esportiu...) si bé és nombrós i

variat pel fet de no crear xarxa perd la capacitat de tenir un interlocució clara amb altres agents del municipi, i perd capacitat d'incidència en els projectes de ciutat.

Pel que fa al **retiment de comptes**, les persones entrevistades reconeixen un compromís ferm amb la transparència per part de l'administració local, que es tradueix en recursos i serveis com el *Gavà Obert* o el portal de seguiment del PAM. Tanmateix destaquen que la transparència no és suficient i **cal avançar cap a sistemes que permetin compartir la informació amb igualtat de condicions i generar confiança i col·laboració amb la ciutadania i els agents polítics i socials de la ciutat.**

En aquest cas els reptes plantejats són la **transmissió d'informació intel·ligible i contrastable** i la **integració dels sistemes d'informació en tots els processos de l'administració i compartida pels diferents gestors**, per tal que formin part d'una administració ordenada i transversal.

Les persones entrevistades plantegen el repte d'**integrar totes les dades que recullen els diversos proveïdors de serveis del municipi** (per exemple PRESEC), i la integració d'altres espais d'escola activa com les xarxes socials, per en última instància, **construir una administració proactiva que permeti adreçar serveis públics més individualitzats i de manera proactiva.**

En aquest àmbit també es planteja la necessitat de **millorar alguns instruments específics de retiment de comptes, molt particularment el sistema de seguiment del PAM** engegat en el passat mandat i amb voluntat de continuar en el que ara comença. En aquest cas, el sistema d'indicadors utilitzat per seguir el PAM ha sigut creat pels mateixos gestors, provocant que, per **manca de cultura d'avaluació i indicadors, no sempre els indicadors escollits donen resposta sobre si s'ha assolit o no l'acció i les metes a vegades són massa subjectives.** En aquest sentit, i pel que fa al retiment de comptes, un repte important és la creació d'una cultura i un llenguatge comú d'avaluació i d'indicadors dels gestors municipals.

5.1.2. Vinculació amb els ODS

En aquest cas els ODS també persegueixen objectius específics en relació a la transparència, la participació i l'accés públic a la informació en l'objectiu 16 (Pau, justícia i institucions sòlides) i concretament en les metes 16.6, 16.7 i 16.10.

Taula 5.1. Metes i objectius dels ODS vinculats a la participació i el retiment de comptes.

ODS	Metes i objectius
16. Pau, justícia i institucions sòlides	16.6. Crear a tots els nivells institucions eficaces i transparents que rendeixin comptes.
	16.7. Garantir l' adopció en tots els nivells de decisions inclusives, participatives i representatives que donin resposta a les necessitats.

16.10. **Garantir l'accés públic a la informació** i protegir les llibertats fonamentals, de conformitat amb les lleis nacionals i els acords internacionals.

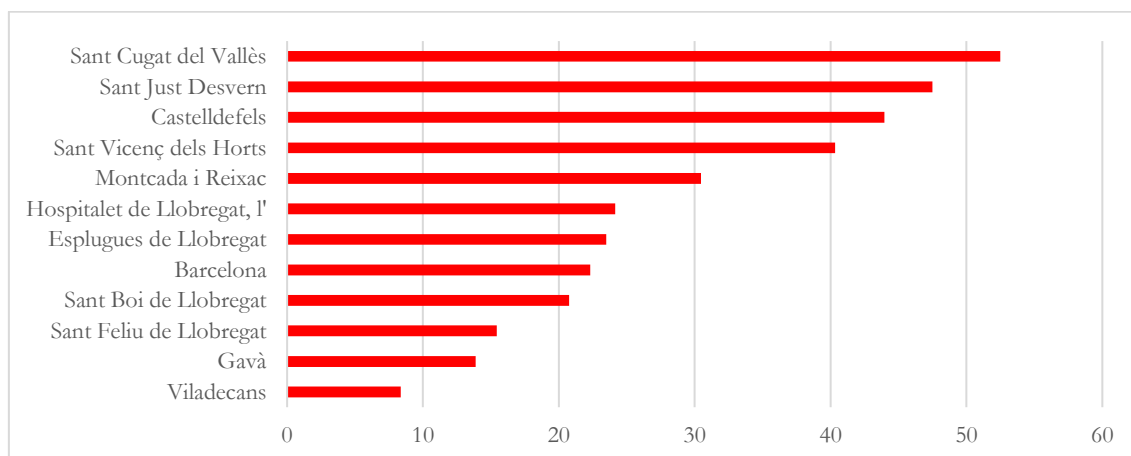
Font: Nacions Unides.

5.1.3. Diagnosi i indicadors en l'àmbit de participació i retiment de comptes

Una mesura que utilitza l'IERMB per observar l'interès/voluntat de la població d'un municipi per participar en els afers de ciutat són les persones inscrites en les plataformes de participació ciutadana (**SIC 4.1**). Aquestes plataformes de participació ciutadana, si bé són un fenomen relativament recent³⁰ representen una bona oportunitat, no només per desenvolupar nous espais i canals de participació, sinó com a un nou registre administratiu amb el qual poder obtenir i tractar dades sobre participació ciutadana.

Entre els municipis que compten amb una plataforma de participació ciutadana activa a l'àrea metropolitana, **Gavà presenta una ràtio baixa d'inscrits per cada 1.000 habitants (13,9) a la seva plataforma Gavà Participa, només per sobre de Viladecans (8,4), però a gran distància dels municipis amb més participants com Sant Cugat del Vallès (52,5) o Sant Just Desvern (47,5)**. De fet, dels municipis amb plataformes del subàmbit metropolità, tres se situen a la banda baixa (Viladecans, Gavà i Sant Boi) i només Castelldefels se situa entre els municipis metropolitans amb més participants (44 per 1.000 habitants). Aquestes dades coincideixen amb les percepcions de les persones entrevistades respecte a la participació a Gavà, més procliu a ser més reactiva i per a projectes de petita escala.

Figura 5.2. Ràtio d'inscrits a plataformes de participació ciutadana per cada 1.000 habitants. Municipis de l'àrea metropolitana, 2019

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

D'altra banda, les persones entrevistades han plantejat el dubte respecte al rol que ha de tenir la participació digital en el conjunt de l'estructura de la participació ciutadana del municipi. Actualment, aquest canal de participació és una part (secundària) de la participació *offline*,

³⁰ De les més rellevants a Catalunya són: Decidim, Civiciti, Milgrams

reforçada per les dificultats d'aconseguir millorar els índexs de participació que s'han experimentat en anteriors processos com el ParticipAcció o el propi Junts fem Barri. En aquest sentit, recentment s'han obert nous espais per incentivar l'ús d'aquests mitjans (*Parla al Ple*).

Com ja s'ha comentat, un dels principals reptes en l'àmbit de la participació ciutadana és el de millorar la pro-activitat d'aquesta entre els veïns i veïnes de la ciutat, deixant més marge per una participació més propositiva i menys vinculades a demandes particulars. Si bé la disponibilitat de dades a nivell local sobre participació ciutadana és limitada, encara més quan es vol valorar elements com el valor propositiu d'aquesta, per observar les característiques de les demandes de la ciutadania a Gavà s'ha apostat per recórrer a les dades que facilita el portal de dades obertes *Gavà Obert*.

En aquest sentit, els resultats del *Junts fem Barri* pot ser un indicador que approximi a la quantitat i qualitat de la participació ciutadana al municipi. El creixement continu de la participació en aquest projecte, l'assoliment de taxes de participació elevades i el nombre creixent de projectes presentats el situen com un projecte clau en aquest àmbit.

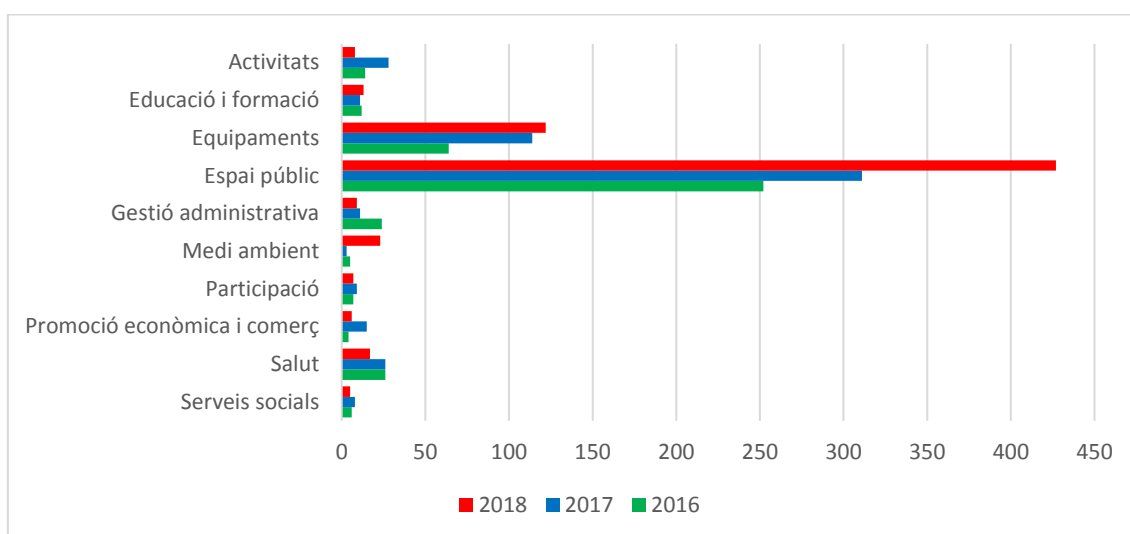
Malgrat tot, es tracte d'un projecte limitat en la seva temàtica ja que es vincula en gran mesura a projectes de renovació urbana. En aquest sentit, per tal de caracteritzar el nivell d'implicació i demanda ciutadana es pot analitzar la tipologia de les sol·licituds ciutadanes que es recullen a través del portal de dades obertes *Gavà Obert*.

A partir de les dades de sol·licituds ciutadanes es pot fer una primer aproximació a la tipologia de demandes, aquelles més tradicionals vinculades a gestió i manteniment urbà, o aquelles vinculades a altres àmbits de política social com l'educació, la salut o els serveis socials, o de l'àmbit mediambiental. També es pot analitzar la territorialització de les demandes i, per tant, aproximar-se a aquells barris o zones més mobilitzats o amb més problemàtiques/demandes particulars. Per últim, i més rellevant encara, es pot observar quins mitjans i mecanismes són més utilitzats per a la ciutadania alhora de relacionar-se amb l'administració local, donant una primera aproximació als pesos dels nous canals digitals, els canals tradicionals de comunicació o eines i figures específiques de interrelació ciutadania-ajuntament.

En primer lloc, una anàlisi temàtica de les sol·licituds presentades l'any 2018 permet identificar quins són els principals àmbits de demanda de la població gavanenca (**SIC 4.2**). Destaquen clarament les sol·licituds vinculades a l'espai públic (inclou mobilitat, manteniment i neteja, seguretat, etc.), en les quals es concentren el 67% de les sol·licituds, seguides a distància per les demandes relacionades amb als equipaments municipals (19,2%). La resta d'àmbits recullen moltes menys demandes.

Aquesta distribució es repeteix en anys anteriors i, de fet, es reforça amb el pas del temps, ja que entre 2016 i 2018 el nombre de sol·licituds ciutadanes en aquests dos àmbits (espai públic i equipaments) augmenten en un 70% i un 90%, respectivament.

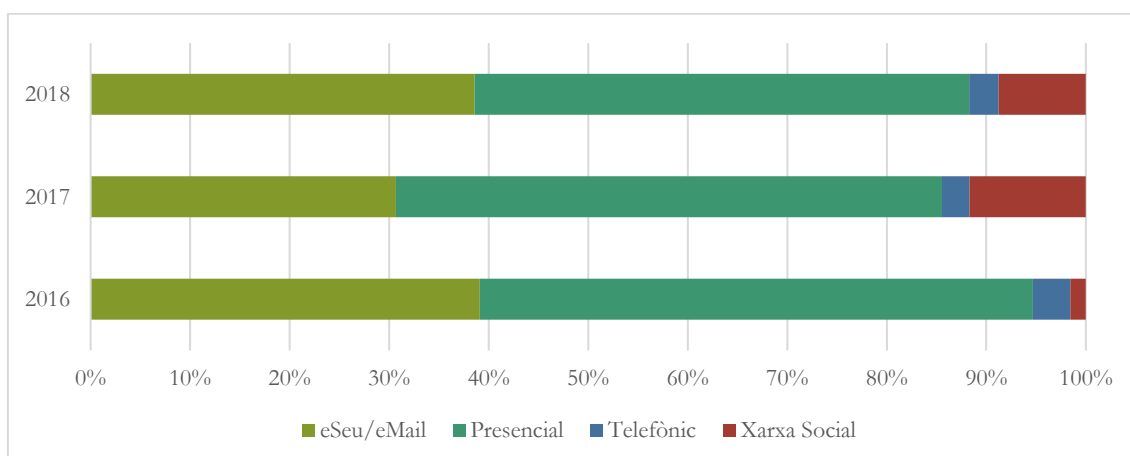
Figura 5.3. Sol·licituds ciutadanes per àmbit temàtic. Gavà, 2016-2018.

Font: elaboració pròpia a partir de Gavà Obert.

En segon lloc, l'anàlisi territorial de les sol·licituds ciutadanes (SIC 4.3) permet fer una aproximació a aquells barris de la ciutat en els quals els seus veïns i veïnes més demandes presenten (veure Figura 5.6). Així, destaquen alguns barris que concentren una part rellevant del total de sol·licituds ciutadanes (Can Tintorer, Rambla-Centre, la Diagonal, Central Mar), ja sigui per la seva ubicació i centralitat, per problemàtiques de caràcter puntual o estructural, etc.

Figura 5.4. Sol·licituds ciutadanes per canal d'entrada. Gavà, 2016-2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Gavà Obert.

Igualment, en general es pot observar una tendència a l'augment, any a any, de les demandes que han passat de les 360 l'any 2016 a les 422 el 2018. En aquest cas, és particularment interessant observar quins són els canals i vies d'entrada d'aquestes sol·licituds (SIC 4.4) per tenir una imatge clara de quins són els principals mecanismes utilitzats per la ciutadania amb l'objectiu de reforçar i millorar les relacions de l'administració amb els veïns i veïnes.

Figura 5.6. Sol·licituds ciutadanes per territori. Gavà, 2016-2018.

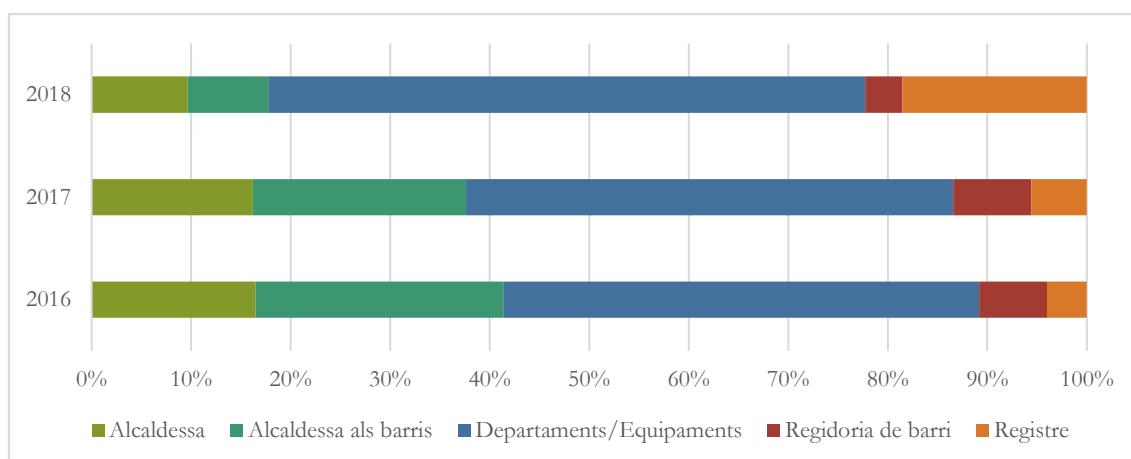
Barri/Zona	2016	2017	2018
Àngela Roca-Can Serra Ballet	42	37	20
%	10,14	6,90	3,14
Ausiàs Marc	17	13	25
%	4,11	2,43	3,92
Les Bòbiles	51	16	16
%	12,32	2,99	2,51
Ca n'Espinós	2	1	1
%	0,48	0,19	0,16
Camí de la Pineda	15	22	24
%	3,62	4,10	3,77
Can Pere Bori	11	17	28
%	2,66	3,17	4,40
Can Tintorer	34	47	52
%	8,21	8,77	8,16
Can Tries	14	11	10
%	3,38	2,05	1,57
Central Mar	36	30	38
%	8,70	5,60	5,97
Les Colomeres	28	19	18
%	6,76	3,54	2,83
La Diagonal	17	27	33
%	4,11	5,04	5,18
La Sentiu	3	15	9
%	0,72	2,80	1,41
Les Ferreres	11	8	12
%	2,66	1,49	1,88
Les Marines	8	5	11
%	1,93	0,93	1,73
Llevant Mar	8	17	19
%	1,93	3,17	2,98
Bruguers	7	1	0
%	1,69	0,19	0,00
Rambla-Barceloneta	7	17	10
%	1,69	3,17	1,57
Rambla-Centre	28	28	40
%	6,76	5,22	6,28
Santa Teresa	7	19	20
%	1,69	3,54	3,14
Torre Lluch	11	12	32
%	2,66	2,24	5,02
Zona forestal	0	1	2
%	0,00	0,19	0,31
Zona La Post	3	5	1
%	0,72	0,93	0,16
Zona Parc Agrari	0	1	0
%	0,00	0,19	0,00
Zona Matabous	0	0	1
%	0,00	0,00	0,16
Total	360	369	422

Font: Elaboració pròpia a partir de Gavà Obert.

En primer lloc, destaca que encara el presencial és el canal d'entrada més utilitzat per a les sol·licituds ciutadanes, tot i que altres canals digitals, com la eSeu, el correu electrònic i les xarxes socials cada vegada tenen una presència més important.

Pel que fa a les sol·licituds presencials destaca l'ús de vies d'entrada diferents. En particular, les més utilitzades són les fetes directament als departaments o equipaments municipals. Destaca, en segon lloc, totes aquelles demandes que es fan directament a la figura de l'alcalde, ja sigui a través del projecte Alcaldessa als barris o altres mitjans de contacte directe a través de mitjans digitals (xarxes socials o formulari web). Per últim, també sembla rellevant destacar la **poca incidència en aquest aspecte de les regidories de barri, que tot i ser la representació de l'ajuntament al territori mostren un pes més petit que l'alcalde.**

Figura 5.5. Sol·licituds ciutadanes per via d'entrada. Gavà, 2016-2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de Gavà Obert.

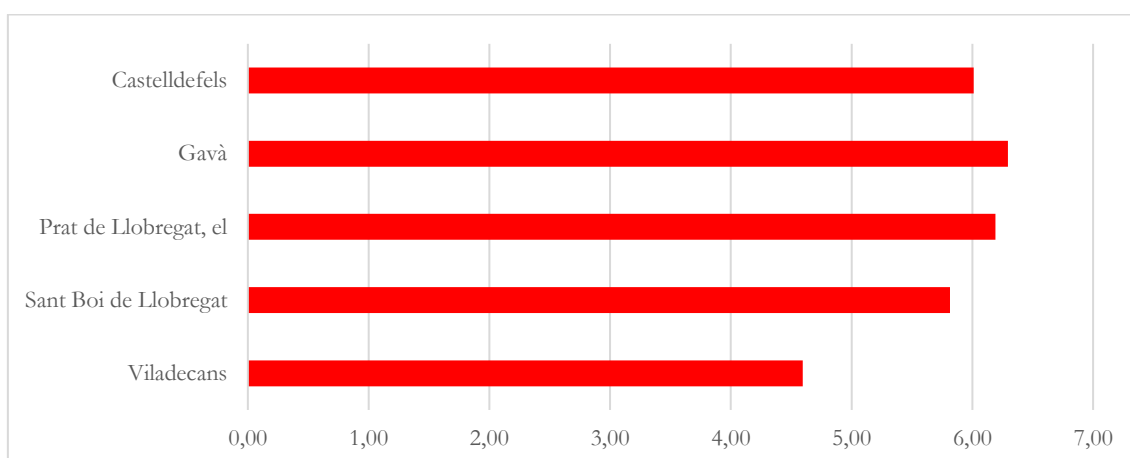
Aquestes dades, tanmateix, no aconsegueixen reflectir aquell tipus de participació més propositiva que reclamen les persones entrevistades i, per tant, és necessari completar-les amb altres indicadors com la taxa d'associacionisme o la tipologia d'entitats registrades al municipi.

Pel que fa a l'**associacionisme**, s'utilitza la taxa d'associacionisme que mesura el nombre d'entitats registrades³¹ en un municipi per cada 1.000 habitants (**SIC 4.5**). Gavà comptava l'any 2018 amb 294 entitats registrades, el que significa que representen 6,3 entitats per cada 1.000 habitants. En comparació amb els municipis de l'entorn té la taxa més elevada seguida pel Prat de Llobregat (6,1) i Castelldefels (6), que compten amb gairebé 400 entitats registrades cadascuna.

Com hem vist, aquests dos indicadors analitzats conjuntament coincideixen amb les percepcions de les persones entrevistades, que destaquen que a Gavà si bé l'associacionisme està consolidat amb un nombre rellevant d'entitats, la participació encara no és prou proactiva i es canalitza a través d'espais més tradicionals de comunicació i demanda directa amb el govern i l'administració local.

³¹ Registre d'Entitats de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques de la Generalitat de Catalunya.

Figura 5.7. Taxa d'associacionisme. Subàmbit metropolità, 2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de la Guia d'Entitats de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques, Generalitat de Catalunya.

Per tipologia (**SIC 4.6**), les entitats culturals són les més comunes, arribant a representar prop de la meitat del total d'entitats del municipi (48%). A continuació, però a certa distància, se situen les entitats dedicades a la formació i l'ensenyament (11%), les organitzacions de defensa de drets socials i cívics (11%) i les de representació d'interessos econòmics/professionals (10%). En canvi, les entitats ecologistes i vinculades al dret a la habitatge, assistència social i salut són menys presents al municipi (<5%).

Respecte a l'evolució del teixit associatiu es pot observar una creixement respecte al nombre d'entitats del 2015 en 18 entitats, el que representa un creixement del 6,5%. Aquest creixement s'ha donat principalment en les entitats culturals, les de representació d'interessos sectorials i les vinculades l'ecologia i la habitatge.

Figura 5.8. Tipologies d'entitats. Gavà, 2015; 2018.

	2018	2015
Assistència social	11	10
%	3,74	3,62
Cultura	141	134
%	47,96	48,55
Ensenyament, formació i investigació	33	33
%	11,22	11,96
Foment i defensa dels drets cívics, socials i de la persona	32	31
%	10,88	11,23
Interessos de sectors econòmics, geogràfics o professionals	29	23
%	9,86	8,33
Ordenació de l'espai, ecologia i habitatge	15	11
%	5,01	3,99
Salut	3	3
%	1,02	1,09
Sense classificació	30	31
%	10,20	11,23
Total	294	276

Font: Elaboració pròpia a partir de la Guia d'Entitats de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques, Generalitat de Catalunya.

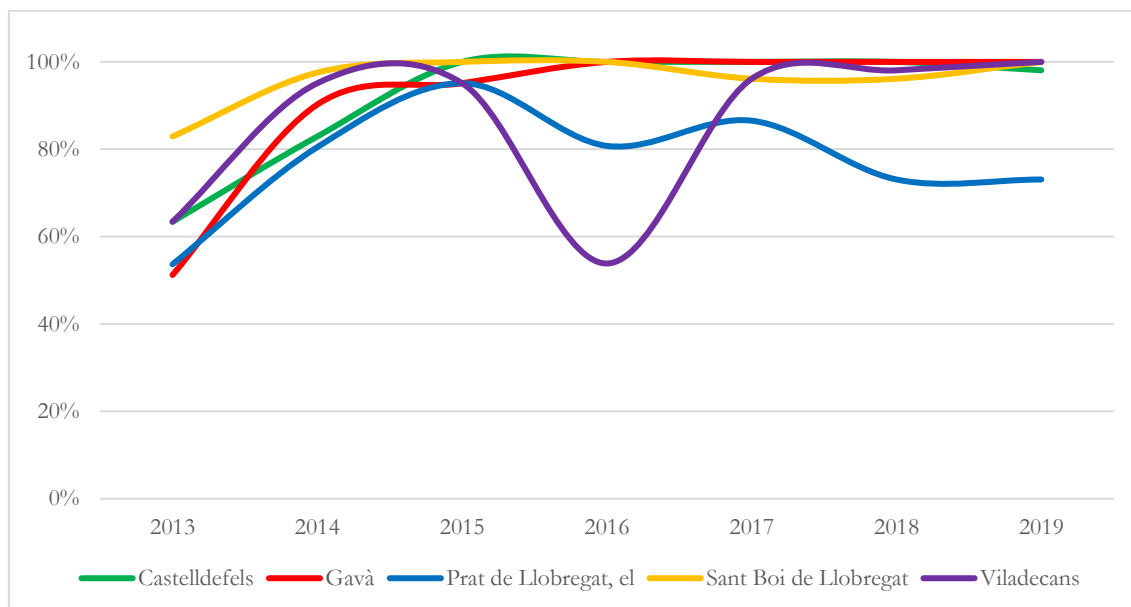
En aquest àmbit també s'analitza la **transparència** i la facilitat d'accés a la informació pública de les institucions, que ha estat al llarg dels darrers anys una demanda social creixent. A més, amb l'entrada en vigor de la Llei 19/2014, de Transparència, Accés a la informació pública i Bon govern, els ajuntaments estan obligats a obrir el seu propi portal de transparència en el que es publiqui informació de diversos àmbits (institucional, gestió econòmica, contractes, subvencions...).

Des de l'any 2014, el Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural de la UAB publica anualment el Mapa InfoParticipa en el que mesura l'índex de transparència (**SIC 4.7**). A partir de 52 indicadors analitza el grau de transparència i facilitat d'accés a la informació pública del conjunt d'ajuntaments de Catalunya.

En el darrer Mapa InfoParticipa, publicat l'abril de 2018, Gavà assoleix un índex de transparència del 100%, aconseguint per quart any consecutiu el màxim nivell de transparència que preveu aquest indicador. Tal com s'ha dit, l'aprovació de la Llei de Transparència l'any 2014, esdevé un punt d'inflexió: Gavà passa del 51% el 2013 al 90% el 2014.

En comparació amb els ajuntaments del seu entorn, Gavà és l'únic municipi que aconsegueix mantenir el màxim nivell de transparència previst per l'Infoparticipa des del 2015, tot i que Castelldefels i Sant Boi també aconsegueix mantenir-se per sobre del 95% durant tot el període. La resta de municipis, Viladecans i el Prat de Llobregat, presenten resultats menys estables: aquests comportaments sovint estan vinculats les dificultats de gestió i actualització de la informació pública i institucional en períodes de canvi en els governs o l'administració local.

Figura 5.9. Índex de Transparència. Municipis del subàmbit metropolità, 2013-2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de Mapa InfoParticipa. Laboratori de Periodisme i Comunicació per a la Ciutadania Plural. Universitat Autònoma de Barcelona.

Com ja s'ha comentat, malgrat aquests bons resultats s'han de reconèixer els límits de l'indicador respecte al retiment de comptes i l'accés públic a la informació. En aquest sentit, el

gran repte al qual s'enfronten les administracions locals són, d'una banda, **crear sistemes d'informació pública accessibles i intel·ligible, i crear sistemes d'informació eficaços, eficients i sostenibles que permetin generar i donar accés a informació rellevant, tant internament com externament, alhora que no generen distorsió en les tasques dels gestors i tècnics municipals.**

5.2. Gestió pública

5.2.1. Reptes i objectiu en l'àmbit de la gestió pública

En última instància, tot i no tractar-se d'un repte o problemàtica pròpia de la ciutat, la gestió de l'administració local pel que fa als seus recursos és un element crític per comprendre la capacitat de l'ajuntament per desenvolupar la seva activitat.

En aquest sentit, un dels reptes actuals als quals ha de fer front l'administració local és la recuperació de les seves estructures i capacitats de prestació de serveis arran dels impactes de la crisi econòmica. Per tant, és necessari disposar d'una anàlisi dels recursos de l'administració local per veure els marges de millora i les limitacions per poder **dissenyar i implementar polítiques i serveis que tendeixin a mantenir i recuperar les bases de l'estat del benestar local.**

Les persones entrevistades destaquen que si bé el cicle econòmic positiu posterior a la crisi ha permès a l'administració local augmentar i estabilitzar els seus ingressos propis en particular a partir de les taxes municipals, les demandes d'ajudes socials es mantenen. En aquest context, les limitacions que imposa la legislació estatal sobre les corporacions locals (LRSAL i la Llei 2/2012 d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera) sobre la despesa, i conseqüentment sobre la gestió dels recursos econòmics i humans i la provisió de serveis municipals, han tensionat en gran mesura l'administració municipal i n'han limitat l'autonomia. En particular, les persones entrevistades destaquen les limitacions que representa la manca de personal estructural, i les restriccions a la contractació, per a la provisió de serveis públics en condicions desitjables.

5.2.2. Diagnosi i indicadors en l'àmbit de la gestió pública

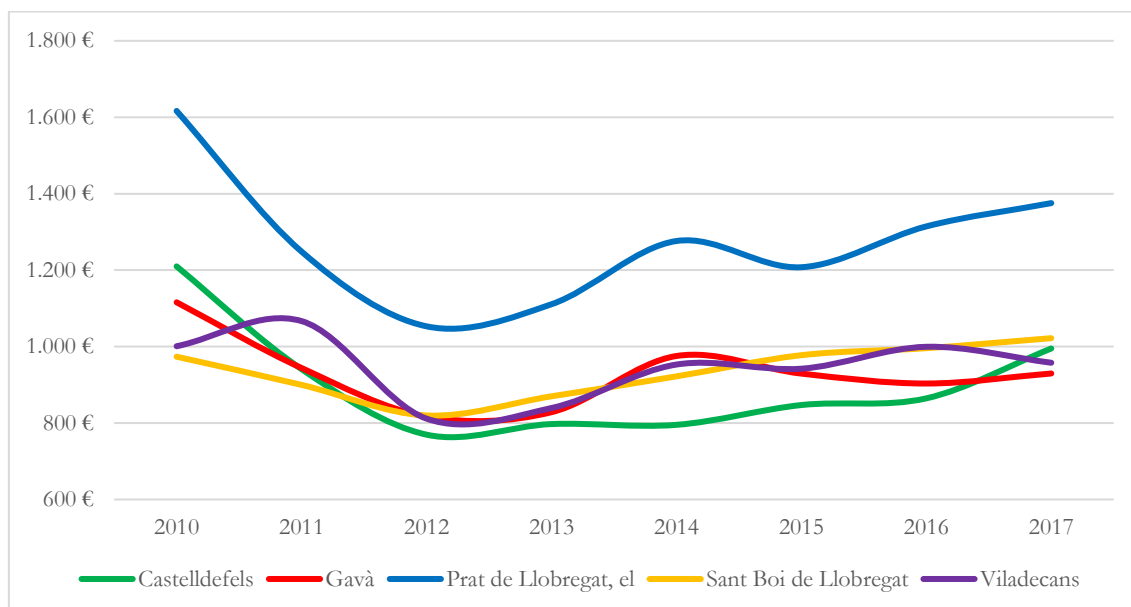
Pel que fa el conjunt d'informació de la **gestió econòmica i financera**³² de l'administració local, el càlcul de despesa permet mesurar el volum de recursos públics dels que disposa la institució així com la situació econòmica i financera i la seva capacitat en el desenvolupament de projectes mitjançant les inversions.

L'any 2017, la despesa per habitant (**SIC 4.8**) a Gavà era de gairebé 930€ per habitant, situant-se com el municipi del subàmbit amb una despesa inferior, però a poca distància de Viladecans, Castelldefels i Sant Boi de Llobregat. L'evolució de la despesa a Gavà, com del conjunt de ciutats del seu entorn, es caracteritza per una marcada davallada en el període 2010-2012, seguida d'una recuperació fins que en el període 2015-2017 s'estabilitza al voltant dels 900€, més de 100€ de diferència de despesa per persones que en el període anterior a la crisi.

---

³² En general els indicadors d'aquest àmbit es fan sobre el pressupost municipal liquidat i al SIMBA s'actualitzen anualment, per tant en el moment de redacció d'aquesta diagnosi les dades disponibles al SIMBA corresponen a l'exercici del 2017. A partir del 2020 estaran disponibles a <https://iermbdb.uab.cat/> els indicadors actualitzats de gestió economicofinancera.

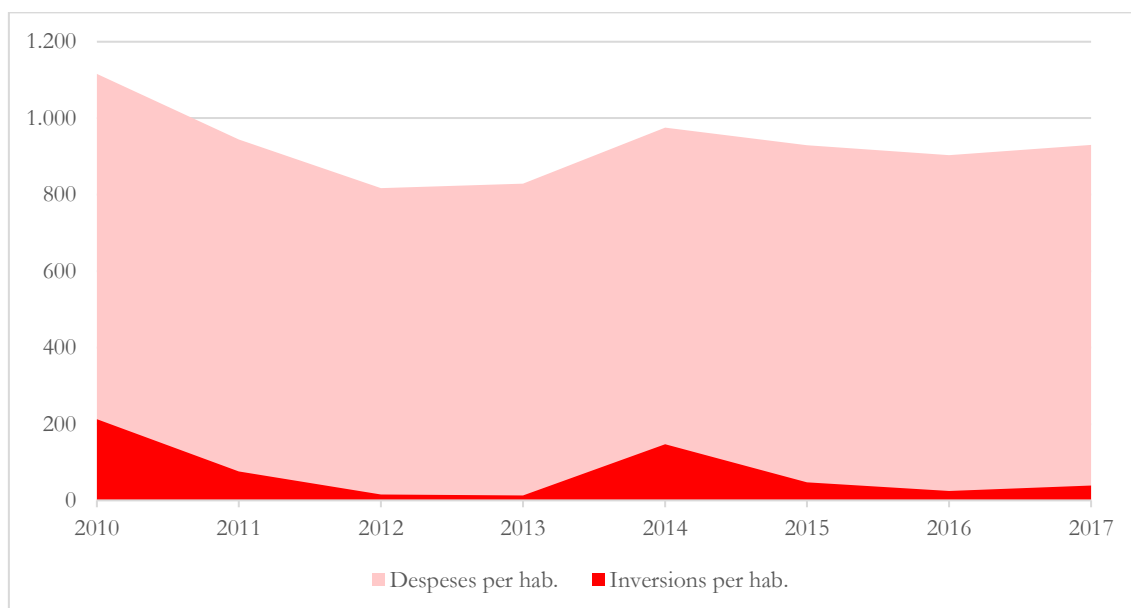
Figura 5.10 Despesa total per habitant. Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Del conjunt del pressupost de despeses, les inversions (capítol 6) ens permeten aproximar-nos tant a la situació econòmica i financera de l'ajuntament com a la capacitat de desenvolupar projectes importants. L'anàlisi de la inversió per habitant (**SIC 4.9**) dibuixa una evolució similar a la de la despesa: una davallada important durant la crisi que, en aquest cas, s'allarga fins el 2013 quan s'assoleixen els nivells d'inversió per persona més baixos de tot el període (13€). S'experimenta un marcat creixement en els pressupostos del 2014 (147€ per habitant) per tornar a caure a i situar-se en els 39€ per càpita l'any 2017, lluny dels nivells d'inversió previs a la crisi: 212€ per càpita l'any 2010.

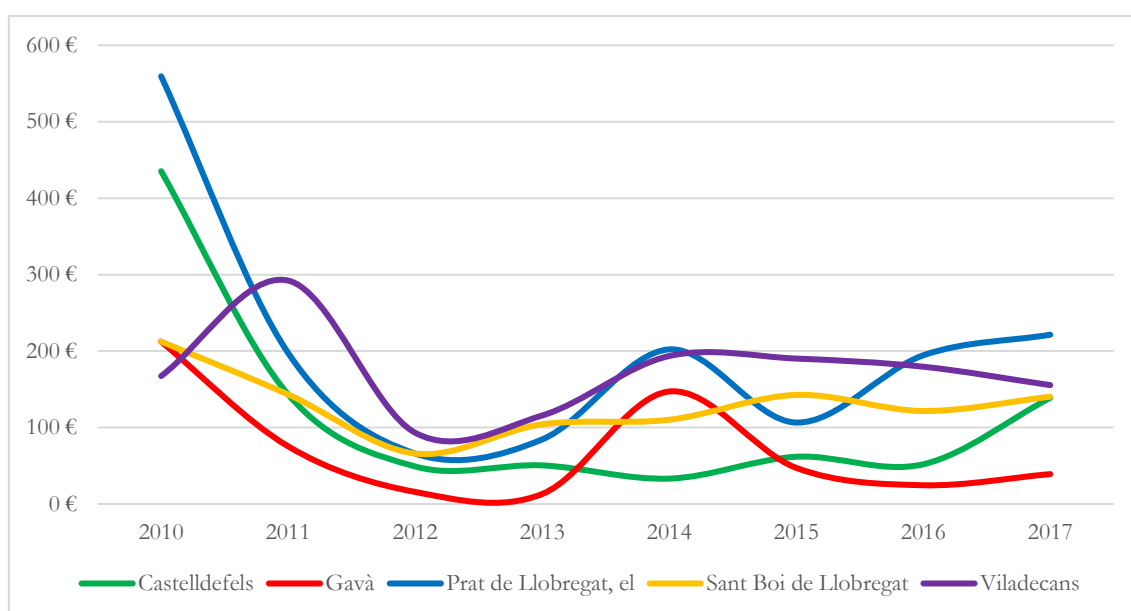
Figura 5.11. Despeses i inversions per habitant. Gavà, 2010-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

L'anàlisi comparativa de la inversió per habitant dibuixa unes relacions similars entre ajuntaments que en l'anàlisi del total de despesa, tot i que amb caigudes més marcades durant el període que durà la crisi econòmica. En aquest sentit, en general tots els municipis de l'entorn de Gavà comparteixen una caiguda en la inversió fins l'any 2013, més marcada en municipis com El Prat de Llobregat i Castelldefels, una recuperació l'any 2014 i una certa estabilització a partir de llavors, sense recuperar els nivells d'inversió del 2010. Tanmateix, si es pot observar com Gavà és el municipi amb menys inversió per càpita i el que menys inversió recupera. Municipis com Sant Boi o Viladecans mantenen certa estabilitat en les inversions des del 2014-2015 i es mantenen en nivells similars als del 2010 (sense assolir-los), i altres com El Prat de Llobregat i Castelldefels mantenen un tendència a l'alça en les inversions a partir del 2015-2016.

Figura 5.12. Inversió total per habitant. Municipis del subàmbit metropolità, 2010-2017.

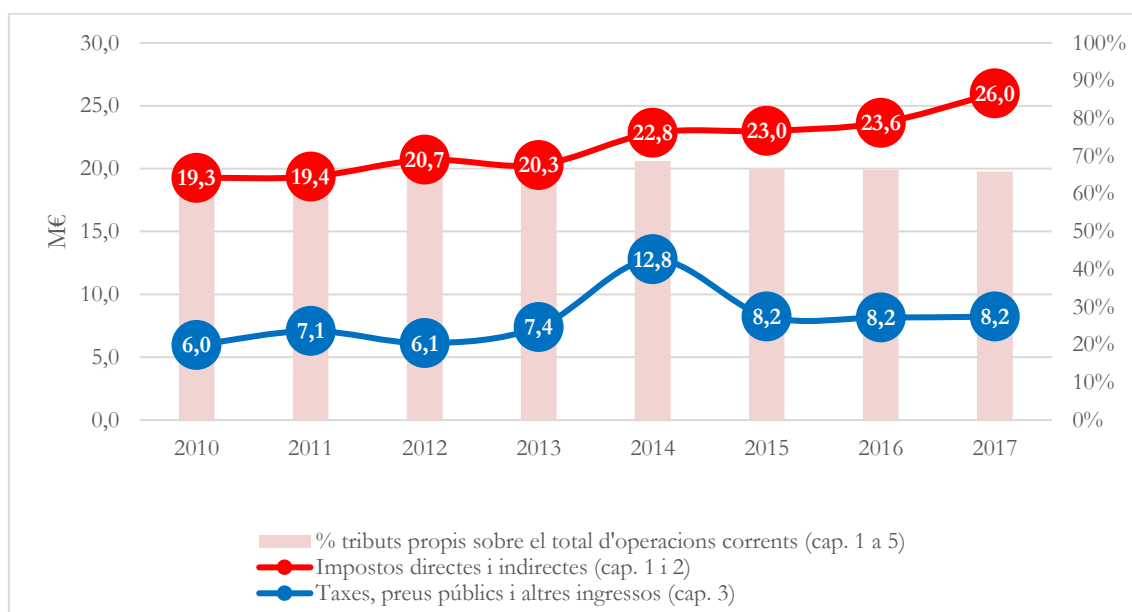
Font: Elaboració pròpia a partir de Secretaria General de Financiación Autonómica y Local.

Pel que fa als ingressos (**SIC 4.10**), aquells provinents dels impostos (capítols 1 i 2) es pot observar un augment progressiu, que és més marcat a partir del 2014 i es consolida en els anys posteriors en el context de la recuperació econòmica. **L'any 2017 els ingressos provinents dels impostos directes i indirectes arriben als 26 milions d'euros, 6 milions més que en els pressupostos del període 2010-2013**, i representen el 66% dels ingressos corrents de l'Ajuntament. Malgrat l'augment dels ingressos el pes sobre el total d'ingressos corrents es manté estable al voltant del 65% durant tot el període per l'augment de les transferències.

D'altra banda són especialment rellevants els ingressos del capítol 3, que permeten disposar d'una visió de l'autonomia financera del govern local, alhora que són representatius de l'activitat generada en el municipi en àmbits com l'urbanisme (a través de les llicències). En aquest sentit, **els ingressos per taxes i preus públics (capítol 3) han crescut en l'ordre d'entre 1 i 2 milions d'euros respecte als anys de crisi econòmica i s'han estabilitzat en els 8,2 milions des de l'any 2015, representant prop del 16% dels ingressos corrents**. Malgrat tot, i tal com es veurà a

continuació, les limitacions que imposa el marc legislatiu actual, a partir de l'aprovació de la Llei d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, fa que aquest situació en els ingressos municipals estiguin molt restringits els impactes sobre les polítiques i serveis públics que desenvolupa l'administració local.

Figura 5.13. Ingressos per tributs propis (en milions d'euros). Gavà, 2010-2017.

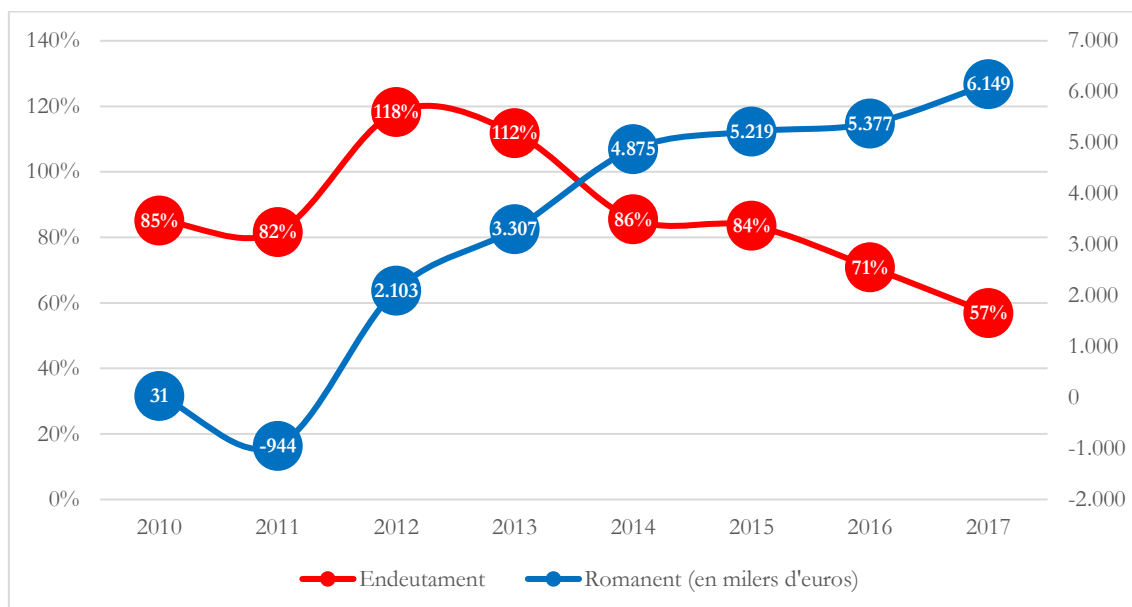

Font: elaboració pròpia a partir de Sindicatura de Comptes de Catalunya.

Així doncs, si bé l'anàlisi dels pressupostos dona la mesura de la capacitat per a desenvolupar i prestar serveis, per tal de mesurar la gestió economicofinancera dels ajuntaments existeixen diverses magnituds comptables que el grau de sanejament de les finances municipals. Un dels indicadors de control als quals legalment es dóna major importància és el deute viu municipal, és a dir, el conjunt de préstecs que a llarg termini té pendent amortitzar l'ajuntament amb els seus corresponents interessos. El càlcul en percentatge del deute viu respecte els ingressos corrents (ràtio d'endeutament) ens permet, a més, realitzar una comparativa de la sostenibilitat financera dels ajuntaments (**SIC 4.11**).

Gavà tancava l'exercici 2017 amb un nivell d'endeutament del 56,9% dels ingressos corrents. Si bé comparativament es tracta d'un nivell elevat es consolida una clara tendència a la reducció dels seu deute des de l'any 2012, quan era 55 punts més elevat (111,8%).

Figura 5.14. Ràtio d'endeutament. Gavà, 2010-2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de la Secretaria General de Finançament Autòmic i Local i Sindicatura de Comptes de Catalunya.

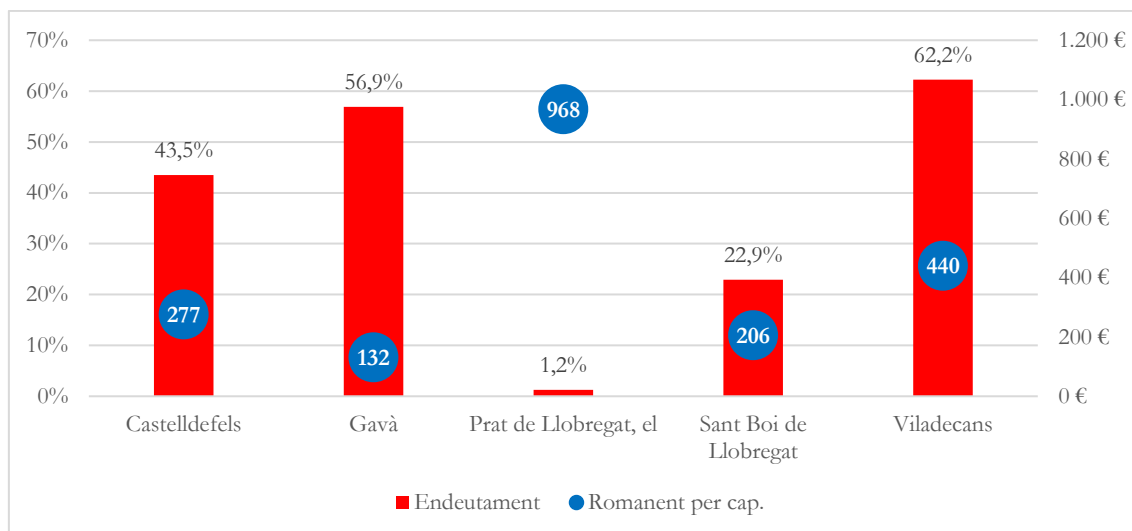
Aquesta important reducció del deute al llarg d'aquest període s'explica pels límits que imposa la legislació estatal d'estabilitat pressupostària, que obliga a les corporacions locals a destinar el seu romanent de tresoreria positiu primordialment a l'amortització de deute.

En aquest sentit, un altre valor per a mesurar la gestió financera local és el romanent de tresoreria, que és una aproximació del volum de líquid del qual disposa un ajuntament. El seu càlcul es realitza a partir dels fons líquids disponibles sumant-hi els drets pendents de cobrament (ingressos) i restant-hi les obligacions reconegudes i pendents de pagament (despeses). D'aquesta manera, el romanent ens permet conèixer l'estat de liquiditat de l'ajuntament a 31 de desembre i valorar la situació de dèficit o superàvit en la qual es troba.

Gavà liquidava el pressupost del 2017 amb un romanent de 6,15 milions d'euros. Així, es consolida un increment progressiu i important del romanent al llarg dels darrers anys. Des del 2011 s'ha passat d'una situació de dèficit de -0,94 milions d'euros, als 6,15 milions del 2017.

En comparació, Gavà és un dels municipis del subàmbit metropolità amb un endeutament més elevat, només superat per Viladecans (62%). A l'altra costat, el Prat de Llobregat presenta els nivells d'endeutament més baixos del conjunt de l'àrea metropolitana (1,25%). En paral·lel, el romanent per càpita de Gavà és dels més baixos de l'entorn, situat en 132€/persona.

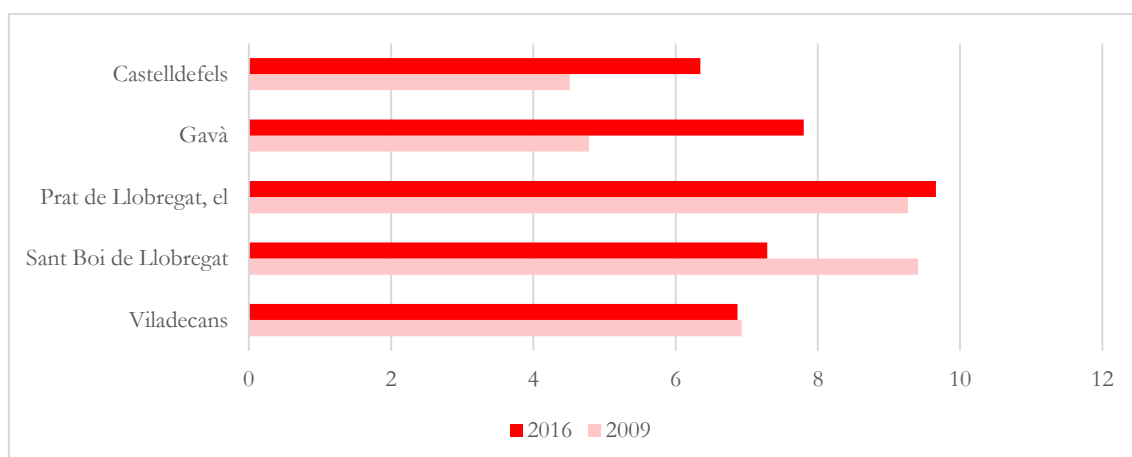
Figura 5.15. Ràtio d'endeutament i romanent per càpita de tresoreria³³. Municipis del subàmbit metropolità, 2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de la Secretaria General de Finançament Autònom i Local i Sindicatura de Comptes de Catalunya.

Un altre dels indicadors de la dimensió i capacitats dels ajuntaments per a la gestió i provisió de serveis públics és el volum i característiques dels **treballadors/es municipals**. La Fundació Carles Pi i Sunyer, a través de l'Observatori del Govern Local, realitza des del 2005 una enquesta periòdica als municipis catalans i recull diverses dades sobre l'estructura organitzativa i el funcionament dels ajuntaments³⁴. Com a indicadors s'han recollit el personal funcionari i el personal laboral que disposen els municipis (**SIC 4.12**), així com la proporció entre ells i respecte el volum de població del municipi (**SIC 4.13**).

Figura 5.16. Ràtio treballadors/es municipals per 1.000 habitants. Municipis del subàmbit metropolità, 2009; 2015.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

³³ Percentatge de romanent respecte ingressos liquidats.

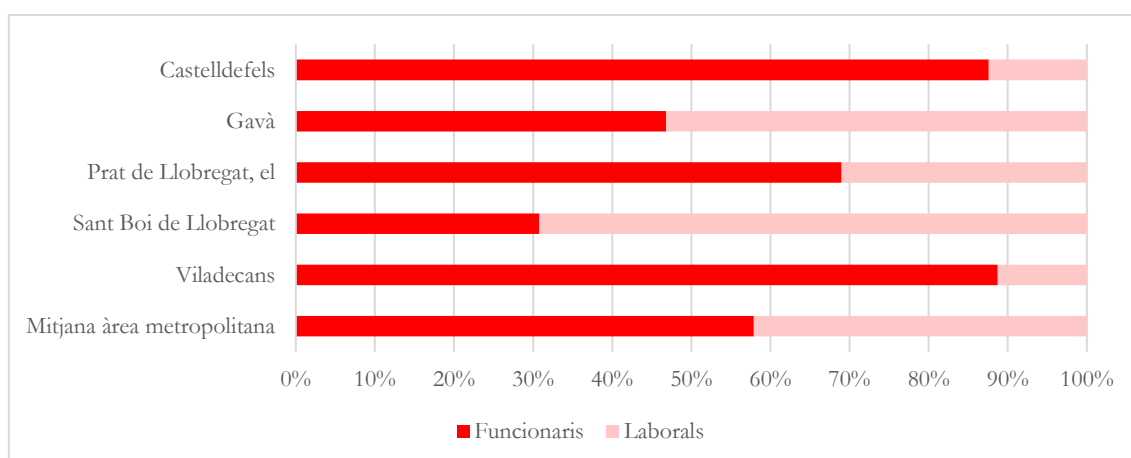
³⁴ Les dades estan disponibles en el SIMBA.

L'any 2016 Gavà comptava amb una plantilla de 361 persones, gairebé 8 treballadors/es per cada 1.000 habitants. Respecte a les dades del 2009 (220 treballadors/es) implica una ràtio superior de gairebé 3 treballadors/es municipals més per cada 1.000 persones. En comparació amb els municipis de l'entorn, és la segona ciutat amb una ràtio més elevada de personal municipal després del Prat de Llobregat que arribava als 9,7 treballadors/es per 1.000 habitants.

Malgrat això, és molt rellevant veure en el cas de Gavà la distribució del personal municipal per tipologia: l'any 2016 més de la meitat de treballadors/es municipals eren laborals (53,2%)³⁵. En comparació amb la resta dels municipis del subàmbit Gavà és el segon municipi amb una proporció més elevada de personal laboral, només superada per Sant Boi de Llobregat, on aquesta proporció arriba als 69%. Aquestes dades són superiors a la mitjana de treballadores/es laborals dels municipis metropolitanans que se situa al voltant del 40%³⁶, i encara queden a més distància de municipis com Castelldefels (12%) o Viladecans (11%).

Figura 5.17. Proporció de personal funcionari i laboral. Municipis del subàmbit metropolità i mitjana metropolitana, 2016.

Font: Elaboració pròpia a partir de Sistema d'Indicadors Metropolitans de Barcelona (SIMBA).

Tal com comenten les persones entrevistades aquest és un fet limitador de la capacitat per a l'execució dels projectes i polítiques municipals. Sobretot si s'analitza l'evolució de la distribució del personal municipal per tipologia es pot observar una clara tendència: les limitacions que estableix la legislació que dificulten la incorporació de personal porta a una forta reducció del personal funcionari en detriment del personal laboral que, en última instància, incideix en la capacitat executiva i planificadora de l'administració local.

³⁵ Malgrat a la manca de dades el procés de funcionarització dels darrers anys de part del personal laboral pot haver modificat aquesta distribució.

³⁶ Per manca de dades no s'inclouen en el càlcul de la mitjana els ajuntaments de Castellbisbal i Sant Cugat del Vallès.

Annexos

1. Sistema d'Indicadors de Context (SIC)

NOM INDICADOR	DESCRIPCIÓ	FONT
SIC ESPAI PÚBLIC I TERRITORI		
1.1. Producció d'habitatges	Habitatges acabats a partir dels certificats de final d'obra del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Catalunya per any.	OHB
1.2. Producció d'habitatges de protecció oficial	Habitatges acabats de protecció oficial a partir dels certificats de final d'obra del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Catalunya per any.	OHB
1.3. Creixement de la població	Diferència de població entre un any i l'any de referència (índex 100).	SIMBA
1.4. Saldo migratori segons origen*	Creixement de la població degut als moviments migratoris segons origen: província de Barcelona, resta de l'Estat o estranger.	SIMBA
1.5. Persones joves de nacionalitat estrangera*	Persones menors de 40 anys amb nacionalitat estrangera.	IDESCAT
1.6. Taxa de contractes de lloguer	Contractes de lloguer registrats a l'any per cada 1.000 habitants.	SIMBA
1.7. Preu mitjà de lloguer	Mitjana trimestral del preu del lloguer d'habitatge per municipi.	SIMBA
1.8. Índex de connectivitat ecològica	Avalua les relacions potencials entre àrees ecològiques funcionals, considerant tant l'afinitat entre cobertes del sòl com l'efecte que tenen les barreres antropogèniques (àrees urbanes i infraestructures de transport).	SIMBA
1.9. Concentració mitjana de diòxid de carboni	Concentració mitjana anual de NO ₂ en micrograms per metre cúbic en l'aire (µg/m ³)	IERMB
1.10. Concentració mitjana de partícules	Concentració mitjana anual de PM ₁₀ en micrograms per metre cúbic en l'aire (µg/m ³)	IERMB
1.11. Generació de residus per habitant	Generació de residus municipals per habitant i dia.	SIMBA
1.12. Índex de recollida selectiva de residus	Relació entre Recollida Selectiva i Generació de residus municipal.	SIMBA
1.13. Recollida diferència per tipus de residu	Quantitat (en tones) de residus per tipus recollits de forma diferenciada.	AMB
1.14. Consum domèstic d'aigua	Aigua facturada del sector domèstic per habitant i dia.	SIMBA

1.15. Consum domèstic d'energia elèctrica	Relació entre el consum d'energia elèctrica del sector domèstic (llars) vers la població total del municipi.	SIMBA
1.16. Distribució modal	Mode de transport principal utilitzat en els desplaçaments interns o de connexió amb el municipi, amb independència de la residència dels individus. Mobilitat activa inclou anar a peu, en bicicleta o vehicle de mobilitat personal. Transport públic inclou ferrocarril, metro, tramvia, autobús o taxi. Vehicle privat inclou cotxe, moto, furgoneta o camió.	EMEF
1.17. Índex de motorització	Nombre de turismes per cada mil habitants.	HERMES
1.18. Aparcament	Tipus d'aparcament de cotxe dels desplaçaments realitzats per la població de l'àmbit del sistema tarifari integrat en destinació al municipi.	EMEF
1.19. Motius de mobilitat	Motiu principal dels desplaçaments interns o de connexió amb el municipi, amb independència de la residència dels individus. La mobilitat ocupacional inclou treball i gestions de treball i estudis. La mobilitat personal inclou compres, metge/hospital, visita a un amic, acompanyar o tenir cura de persones, gestions personals, oci, àpats, sense destinació fixa o passejar.	EMEF
SIC BENESTAR, ACCIÓ SOCIAL I CIUTAT EDUCADORA		
2.1. Mitjana de la base imposable per habitant	Base imposable mitjana pels declarants de l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) per municipis.	SIMBA
2.2. Declarants de l'IRPF per tram	Distribució de la població segons tram declarat d'IRPF.	SIMBA
2.3. Taxa d'atur registral	Relació existent entre l'atur registrat i una aproximació a la població activa registrada.	SIMBA
2.4. Atur per edat i sexe	Aturats registrats per edat i sexe.	SIMBA
2.5. Cobertura de prestacions de les persones a l'atur	Beneficiaris de les prestacions per desocupació.	SIMBA
2.6. Durada dels contractes	Contractes registrats per durada del contracte.	SIMBA
2.7. Persones usuàries ateses als SBAS	Nombre de persones que han estat ateses per un professionals de SBAS (treballador/a social o educador/a social) durant un any.	Cercles de comparació DIBA
2.8. Taxa de despesa corrent dels SBAS	Obligacions reconegudes consolidades (pressupost liquidat) de la despesa corrent (capítols 1, 2 i 4) del servei d'SBAS per habitant. No inclou SSAD, centres oberts ni centres residencials d'estada limitada.	Cercles de comparació DIBA
2.9. Índex de dissimilitud	Distribució d'un determinat subgrup d'alumnes entre diverses escoles. Aquest índex varia entre 0 i 1, on el valor 0 representa una distribució exactament igualitària del subgrup (i, per tant, absència total de segregació), i el valor 1 representa una distribució de màxima segregació.	Síndic de Greuges

2.10. No promoció a l'ESO*	Alumnes que no superant el curs de 4t d'ESO (i no obté el graduat), opti per no repetir el curs, i abandoni els estudis després de demanar un certificat d'estudis.	Departament d'Ensenyament
2.11. Repetició d'alumnat a batxillerat*	Alumnes matriculats a un curs de batxillerat durant un any escolar que estudia el mateix nivell el següent any escolar.	Departament d'Ensenyament
2.12. Índex d'envelliment	Població adulta gran (de 65 anys i més) per a cada 100 joves (població menor de 16 anys).	SIMBA
2.13. Persones gran que viuen soles*	Nombre de persones que són residents úniques d'una adreça.	Padró municipal d'habitants
2.14. Persones reconegudes legalment com a discapacitades per grups d'edat	Nombre de persones que tenen reconegut legalment un grau de discapacitat (física motòrica, física no motòrica, visual, auditiva, psíquica, malalties mentals, disminucions).	IDESCAT
2.15. Atur juvenil*	Aturats registrats de persones menors de 25 anys.	SIMBA
2.16. Atur femení*	Atur registrat de dones.	SIMBA
2.17. Denúncies per violència de gènere	Nombre de denúncies per violència de gènere per partit judicial.	Delegación del Gobierno para la Violencia de Género
SIC PROMOCIÓ ECONÒMICA I OCUPACIÓ		
3.1. Creixement del PIB per càpita*	Creixement del Producte interior brut a preus mercat (PIB pm) per habitant respecte a l'any de referència (índex 100).	SIMBA
3.2. VAB per sector econòmic	Valor afegit brut (VAB) per municipi i grans sectors d'activitat econòmica (agricultura, indústria, construcció i serveis classificats segons la CCAE 2009). El VAB representa la riquesa generada en l'economia durant el període considerat.	SIMBA
3.3. Índex d'especialització*	Nombre relatiu de treballadors de cada sector (CNAE-09) en el municipi respecte a la regió metropolitana sense Barcelona.	IERMB
3.4. Creixement del nombre d'empreses*	Creixement del nombre d'empreses respecte a l'any de referència (índex 100).	SIMBA
3.5. Empreses per sector econòmic	Relació d'empreses per grans sectors econòmics (CCAIE-93) sobre el total d'empreses al municipi.	HERMES
3.6. Grau d'activitat dels PAE	Índex desenvolupat per l'Agència de Desenvolupament Econòmic de l'AMB que mesura el grau d'activitat dels polígons d'activitat econòmica del municipi, classificats entre "sense activitat", "fins 20% d'activitat", "20%-40% d'activitat", "40%-60% d'activitat", "60%-80% d'activitat" i "més del 80% d'activitat".	AMB

3.7. Treballadors afiliats per sector econòmic	Treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social i al Règim Especial de la Mineria del Carbó i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per grans sectors econòmics (CCAE-93).	SIMBA
3.8. Potencial d'Unitats de Treball Agrícola	Caracteritza el potencial d'Unitats de Treball Agrari (UTA) completes que es requeririen als espais oberts de l'àrea metropolitana, el qual es pot aproximar a una mesura dels llocs de treball potencials en aquests.	SIMBA
3.9. Productivitat*	PIB del municipi pel nombre de treballadors.	SIMBA
3.10. Densitat de places d'establiments turístics	Nombre de places turístiques per cada 10.000 habitants. Per places turístiques s'inclouen les places hoteleres, de càmpings, de turisme rural, d'apartaments turístics i d'habitatges d'ús turístic.	SIMBA
3.11. Ocupació de les platges	Estimació de l'afluència a les platges durant tota la temporada d'estiu (1 de maig a 26 de setembre).	AMB
3.12. Índex d'ocupació de locals comercials	Relació de locals ocupats sobre el total de locals que admeten ús comercial.	AMB
3.13. Índex d'atracció comercial	Relació de comerços no quotidians (equipaments per a la persona i llar i cultura i lleure) sobre el total de locals ocupats.	AMB
3.14. Consum d'energia elèctrica del sector industrial	Consum d'energia elèctrica del sector industrial sobre el total de consum d'energia elèctrica en el municipi.	SIMBA
3.15. Residus industrials per empresa	Relació entre els residus industrials declarats per els municipis i el nombre d'empreses declarants l'any corresponent.	SIMBA
3.16. Taxa de cooperativisme*	Cooperatives per cada 1.000 habitants.	Departament de Treball, Afers Socials i Famílies
3.17. Taxa d'Activitat Emprenedora	Percentatge de persones de 18 a 64 anys que estan engegant una empresa o que posseeixen un negoci que ha pagat salaris no més de 42 mesos sobre el total de la població adulta.	SIMBA
SIC GOVERN OBERT		
4.1. Ràtio d'inscrits a plataformes de participació	Persones inscrites en la plataforma de participació ciutadana per cada 1.000 habitants de 16 anys o més.	SIMBA
4.2. Sol·licituds ciutadanes per temàtica*	Percentatge de sol·licituds ciutadanes per temàtica sobre el total de sol·licituds ciutadanes.	Gavà Obert
4.3. Sol·licituds ciutadanes per territori*	Percentatge de sol·licituds ciutadanes per territori sobre el total de sol·licituds ciutadanes.	Gavà Obert
4.4. Sol·licituds ciutadanes per canal d'entrada*	Percentatge de sol·licituds ciutadanes per canal i via d'entrada sobre el total de sol·licituds ciutadanes.	Gavà Obert

4.5. Taxa d'associacionisme*	Entitats per cada 1.000 habitants.	Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques
4.6. Tipologies d'entitats*	Percentatge de tipologia d'entitats sobre el total d'entitats registrades.	Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques
4.7. Índex de transparència	Grau de transparència i accés a la informació de l'entitat en el web de l'ajuntament.	Infoparticipa
4.8. Despesa total per habitant	Despeses municipals totals (capítols I a VII) per total de la població del municipi.	SIMBA
4.9. Inversió total per habitant	Inversions reals (capítol VI) municipals per població del municipi.	SIMBA
4.10. Ingressos per tributs propis	Ingressos absoluts per tributs propis (capítols I a III).	Sindicatura de Comptes de Catalunya
4.11. Ràtio d'endeutament	Deute del municipi sobre els ingressos corrents (capítols I a V).	SIMBA
4.12. Ràtio de treballadors municipals	Treballadors públics (funcionaris i laborals) per cada mil habitants.	SIMBA
4.13. Treballadors per tipologia	Relació de treballadors/es públics per tipologia (funcionaris i laborals) sobre el total de treballadors/es.	SIMBA

*Indicadors que requereixen càlcul.

Font: elaboració pròpia.

2. Relació dels ODS i el SIC

ODS	METES	INDICADORS
1. FI DE LA POBRESA	1.2. Per al 2030, reduir com a mínim a la meitat la proporció de dones, dones i nens de totes les edats que viuen en la pobresa en totes les seves dimensions d'acord amb les definicions nacionals.	2.2. Declarants d'IRPF per tram 2.5. Cobertura de les prestacions de les persones a l'atur
	1.4. Per al 2030, garantir que tots els homes i dones, en particular els pobres i vulnerables, tinguin els mateixos drets als recursos econòmics, així com accés als serveis bàsics, la propietat i el control de les terres i altres bens, l'herència, els recursos naturals, les noves tecnologies apropiades i als serveis financers [...].	2.6. Persones usuàries ateses als SBAS
	1.5. Per al 2030, fomentar la resiliència dels pobres i les persones que es troben en situacions vulnerables i reduir la seva exposició i vulnerabilitat als fenòmens extrems, relacions amb el clima i altres crisis i desastres econòmics, socials i ambientals.	2.7. Taxa de despesa corrent dels SBAS
2. FAM ZERO	2.4. Per al 2030, assegurar la sostenibilitat dels sistemes de producció d'aliments i aplicar pràctiques agrícoles resilents que augmentin la productivitat i la producció, contribueixin al manteniment dels ecosistemes, enforteixin la capacitat d'adaptació al canvi climàtic, els fenòmens meteorològics extrems, la sequera, les inundacions i altres desastres, i millores progressivament la qualitat del sòl i la terra.	3.8. Potencial d'Unitats de Treball Agrícola
4. EDUCACIÓ DE QUALITAT	4.1. D'aquí al 2030, assegurar que totes les nenes i tots els nens acabin l'educació primària i secundària, que ha de ser gratuïta, equitativa i de qualitat i produir resultats d'aprenentatge pertinent i efectius.	2.9. No promoció a l'ESO 2.10. Repetició d'alumnat a batxillerat
	4.2. D'aquí al 2030, assegurar que totes les nenes i tots els nens tinguin accés a serveis d'atenció i desenvolupament en la primera infància i educació preescolar de qualitat, a fi de que estiguin preparats per l'educació primària	
	4.3. D'aquí al 2030, assegurar l'accés igualitari de tots els homes i les dones a una formació tècnica, professional i superior de qualitat, inclòs l'ensenyament universitari.	2.15. Atur femení
	4.4. D'aquí al 2030, augmentar considerablement el nombre de joves i adults que tenen competències necessàries, en particular tècniques i professionals, per accedir al treball, l'ocupació decent i l'emprenedoria.	2.14. Atur juvenil

	4.5. D'aquí al 2030, eliminar les disparitat de gènere en l'educació i assegurar l'accés igualitari a tots els nivell d'educació i formació professional per les persones vulnerables, incloses les persones amb discapacitat, [...] i el nens en situació de vulnerabilitat.	2.8. Índex de dissimilitud
	4.7. D'aquí al 2030, assegurar que tots els alumnes adquireixin els coneixements teòrics i pràctics necessaris per promoure el desenvolupament sostenible, entre altres coses mitjançant l'educació pel desenvolupament sostenible i els estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural i la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible.	
5. IGUALTAT DE GÈNERE	5.1. Posar fi a totes les formes de discriminació contra les dones i les nenes en tot el món.	2.15. Atur femení
	5.2. Eliminar totes les formes de violència contra totes les dones i les nenes en els àmbits públic i privat, incloent la tracta i l'explotació sexual i altres tipus d'explotació.	2.16. Denúncies per violència de gènere
6. AIGUA NETA I SANEJAMENT	6.3. D'aquí al 2030, millorar la qualitat del aigua reduint la contaminació, eliminant l'abocament i minimitzant l'emissió de productes químics i materials perillosos, reduint a la meitat el percentatge d'aigües residuals sense tractar i augmentant considerablement el reciclatge i la reutilització sense riscos a nivell mundial.	
	6.4. D'aquí al 2030, augmentar considerablement l'ús eficient dels recursos hídrics en tots els sectors i assegurar la sostenibilitat de l'extracció i l'abastiment d'aigua dolça per fer front a l'escassetat d'aigua reduir considerablement el número de persones que pateixen falta d'aigua.	1.14. Consum domèstic d'aigua
7. ENERGIA ASSEQUIBLE I NO CONTAMINANT	7.2. D'aquí a 2030, augmentar considerablement la proporció d'energia renovable en el conjunt de fonts energètiques.	
	7.3. D'aquí a 2030, duplicar la taxa mundial de millora de la eficiència energètica.	1.15. Consum domèstic d'energia elèctrica
8. TREBALL DECENT I CREIXEMENT ECONÒMIC	8.1. Mantenir el creixement econòmic per càpita de conformitat amb les circumstàncies nacionals [...].	3.1. Creixement del PIB per càpita
	8.2. Aconseguir nivells més elevats de productivitat econòmica mitjançant la diversificació, la modernització tecnològica i la innovació, incloent el focus en els sectors amb gran valor afegit i un ús intensiu de la mà d'obra.	3.9. Productivitat
	8.3. Promoure polítiques orientades al desenvolupament que donin suport a les activitats productives, la creació de llocs de treball decents, l'emprenedoria, la creativitat i la innovació, i fomentar la formalització i el creixement de les microempreses i les petites i mitjanes empreses, inclús mitjançant l'accés a serveis financers.	2.6. Durada dels contractes 3.17. Taxa d'Activitat Emprenedora
	8.4. Millorar progressivament, d'aquí al 2030, la producció i el consum eficients dels recursos mundials i procurar desvincular el creixement econòmic de la degradació del medi ambient, en conformitat amb el Marc Decennal de Programes sobre modalitat de Consum i Producció Sostenibles, començant pels països desenvolupats.	

	8.5. D'aquí al 2030, aconseguir l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a totes les dones i homes, inclosos els joves i les persones amb discapacitat, així com la igualtat de remuneració pel treball d'igual valor.	2.2. Taxa d'atur registral 2.3. Atur per edat i sexe
	8.6. D'aquí al 2020, reduir considerablement la proporció de joves que no estan ocupats i no cures estudis ni reben capacitació.	2.14. Atur juvenil
	8.9. D'aquí al 2030, elaborar i posar en pràctica polítiques encaminades a promoure un turisme sostenible que creï ocupació i promogui la cultura i els productes locals.	3.10. Densitat de places d'establiments turístics 3.11. Ocupació de les platges
9. INDÚSTRIA, INNOVACIÓ I INFRAESTRUCTURA	9.2. Promoure una industrialització inclusiva i sostenible i, d'aquí al 2030, augmentar significativament la contribució de la indústria a l'ocupació i al producte interior brut, d'acord amb les circumstàncies nacionals [...]	3.2. VAB per sector econòmic 3.5. Empreses per sector econòmic 3.7. Treballadors afiliats per sector econòmic
	9.4. D'aquí a 2030, modernitzar la infraestructura i reconvertir les indústries per a que siguin sostenibles, utilitzant els recursos amb major eficàcia i promovent l'adopció de tecnologies i processos industrials nets i ambientalment racionals, i aconseguir que tots els països preguin mesures d'acord amb les seves capacitats respectives.	3.14. Consum d'energia elèctrica del sector industrial 3.15. Residus industrials per empresa
	9.5. Augmentar la investigació científica i millorar la capacitat tecnològica dels sectors industrials de tots els països, en particular els països en desenvolupaments, entre d'altres coses fomentant la innovació i augmentant considerablement, d'aquí al 2030, el número de persones que treballen en investigació i desenvolupament per milió d'habitants i les despeses dels sectors públics i provats d'investigació i desenvolupament.	3.3. Índex d'especialització
10. REDUCCIÓ DE LES DESIGUALTATS	10.1. D'aquí al 2030, aconseguir progressivament i mantenir el creixement dels ingressos del 40% més pobre de la població a una taxa superior a la mitjana nacional.	2.1. Mitjana de la base imposable per habitant
	10.2. D'aquí al 2030, potenciar i promoure la inclusió social, econòmica i política de totes les persones, amb independència de la seva edat, sexe, discapacitat, raça, ètnia, origen, religió o situació econòmica o altre condició.	2.12. Persones gran que viuen soles 2.14. Persones reconegudes legalment com a discapacitades per grups d'edat
11. CIUTAT I COMUNITATS SOSTENIBLES	11.1. D'aquí al 2030, assegurar l'accés de totes les persones a habitatge i serveis bàsics adequats, segurs, assequibles i millorar els barris marginals.	1.1. Producció d'habitatges
		1.2. Producció d'habitatges de protecció oficial

		1.6. Taxa de contractes de lloguer
		1.7. Preu mitjà de lloguer
	11.2. D'aquí al 2030, proporcionar accés a sistemes de transport segurs, assequibles, accessibles i sostenibles per a tots i millorar la seguretat vial, en particular mitjançant l'ampliació del transport públic, prestant especial atenció a les necessitats de les persones en situació de vulnerabilitat, les dones, els nens, les persones amb discapacitat i les persones grans.	1.16. Distribució modal 1.17. Índex de motorització 1.18. Aparcament 1.19. Motius de mobilitat
	11.3. D'aquí al 2030, augmentar la urbanització inclusiva i sostenible i la capacitat per a la planificació i la gestió participatives, integrades i sostenibles dels assentaments humans en tots els països.	4.5. Taxa d'associacionisme 4.6. Tipologies d'entitats
	11.4. D'aquí al 2030, proporcionar accés universal a zones verdes i espais públics segurs, inclusivament i accessibles, en particular per a les dones i els infants, les persones grans i les persones amb discapacitat.	
	11.6. D'aquí al 2030, reduir l'impacte ambiental negatiu per càpita de les ciutats, prestant especial atenció a la qualitat de l'aire i la gestió dels residus municipals i d'altre tipus.	1.9. Concentració mitjana de diòxid de carboni 1.10. Concentració mitjana de partícules 1.11. Generació de residus per habitant 1.12. Índex de recollida selectiva de residus 1.13. Recollida diferència per tipus de residu
12. PRODUCCIÓ I CONSUM RESPONSABLES	12.2. D'aquí al 2030, aconseguir la gestió sostenible i l'ús eficient dels recursos naturals.	1.15. Consum domèstic d'energia elèctrica
	12.3. D'aquí al 2030, reduir a la meitat el malbaratament d'aliment per càpita mundial en la venda al detall i a nivell dels consumidors i reduir les pèrdues d'aliments en les cadenes de producció i subministrament [...].	
	12.6. Encoratjar a les empreses, en especial les grans empreses i les empreses transnacionals, a que adoptin pràctiques sostenibles i incorporin informació sobre la sostenibilitat en el seu cicle de presentació d'informes.	3.14. Consum d'energia elèctrica del sector industrial 3.15. Residus industrials per empresa
	12.b. Elaborar i aplicar instruments per a vigilar els efectes en el desenvolupament sostenible, a fi d'aconseguir un turisme sostenible que creï ocupació i promogui la cultura i els productes locals.	

15. VIDA D'ECOSISTEMES TERRESTRES	15.1. Per al 2020, velar per la conservació, el restabliment i l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres i els ecosistemes interiors d'aigua dolça i els serveis que proporcionen, [...].	1.8. Índex de connectivitat ecològica
	15.9. Per al 2020, integrar els valors dels ecosistemes i la diversitat biològica en la planificació nacional i local, els processos de desenvolupament, les estratègies de reducció de la pobresa i la comptabilitat.	
16. PAU JUSTÍCIA I INSTITUCIONS SÒLIDES	16.6. Crear a tots els nivells institucions eficaces i transparents que rendeixin comptes.	4.7. Índex de transparència
	16.7. Garantir la adopció en tots els nivells de decisions inclusives, participatives i representatives que donin resposta a les necessitats.	4.1. Ràtio d'inscrits a plataformes de participació
	16.10. Garantir l'accés públic a la informació i protegir les llibertats fonamentals, de conformitat amb les lleis nacionals i els acords internacionals.	4.7. Índex de transparència

Font: elaboració pròpia a partir de les Nacions Unides.

3. Entrevistes

Entrevistes		Càrrec
1	Xavier Amador	Xavier Amador - Assessor de Comerç, Civisme i Promoció de la Ciutat de l'Ajuntament de Gavà
2	Gemma Badia	4a Tinent d'alcalde, Presidenta de l'Àmbit d'Espai Públic, Seguretat i Convivència
3	Àlex Ballester	Assessor de Serveis d'Alcaldia i Comunicació de l'Ajuntament de Gavà
4	German Barrena	3r Tinent d'alcalde, President de l'Àmbit de Benestar, Acció Social i Ciutat Educadora
5	Isidre Casas	Regidor portaveu del grup municipal Junts per Gavà
6	Michael Donaldson	Assessor de Serveis Centrals i Govern Obert de l'Ajuntament de Gavà
7	Juan Carlos Escudero	Director general de Lipotec
8	Carme Esquirol	Assessora de Serveis de Benestar i Acció Social de l'Ajuntament de Gavà
9	Rosa Maria Fernández	2a Tinent d'alcalde. Presidenta de l'Àmbit de Territori, Medi Ambient i Transició Ecològica
10	Ana Flores	Representant AMPA Marcel·lí Moragas
11	Miguel Herrera	Regidor portaveu del grup municipal Podemos
12	Miguel Ángel Ibáñez	Regidor portaveu del grup municipal Ciutadans
13	Ángel Losada	President de l'entitat ecologista Quercus
14	Maria Carmen Martínez	Directora del CSE de l'Ajuntament de Gavà
15	Albert Massana	Regidor portaveu del grup municipal Esquerra Republicana de Catalunya
16	Mònica Parés	Regidora portaveu del grup municipal Partit Popular
17	Vanessa Righetti	Representant de l'Associació de comerciants de l'Illa Gavà.

18	Raquel Sánchez	Alcaldeessa de Gavà
19	Jordi Tort	1r Tinent d'alcalde i Portaveu del Govern; President de l'Àmbit de Nova Governança i Serveis Generals i de l'Àmbit d'Estratègia Econòmica, Treball i Promoció de la Ciutat
20	Virginia Vargas	Directora tècnica de Comerç, Turisme i Fires de l'Ajuntament de Gavà
21	Fidel Vázquez	Director de Serveis de Planificació Territorial de l'Ajuntament de Gavà

4. Documentació recopilada

Informes temàtics recopilats
ESPAI PÚBLIC I TERRITORI
<i>Document comprensiu. Avanç de Planejament Espai Roca, Ajuntament de Gavà; Ajuntament de Viladecans; Roca, 2018.</i>
<i>Estudi de necessitats d'habitatge de Gavà, Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona, 2018</i>
<i>Estudi d'ocupació temporada, Departament d'esport Ajuntament de Gavà, abril-maig 2018.</i>
<i>Guia i experiències de referència per a la implantació de la recollida selectiva de residus municipals, Generalitat de Catalunya, 2018.</i>
<i>Pla d'Acció per l'energia sostenible, Ajuntament de Gavà, 2009.</i>
<i>Pla de mobilitat urbana de Gavà, Diputació de Barcelona, 2016.</i>
<i>Pla Director de la bicicleta, Ajuntament de Gavà; Teleport, 2018.</i>
<i>Pla Director Urbanístic d'Àmbits d'Activitat Econòmica del Delta del Llobregat, Generalitat de Catalunya, 2015.</i>
<i>Pla Metropolità de Mobilitat Urbana, Àrea Metropolitana de Barcelona, 2018.</i>
<i>Transformació de la carretera C-245, Àrea Metropolitana de Barcelona, 2017.</i>
BENESTAR, ACCIÓ SOCIAL I CIUTAT EDUCADORA
<i>II Pla de Polítiques d'Igualtat de Gavà, Ajuntament de Gavà, 2014.</i>
<i>Informe de la Jornada G3 Gent Gran de Gavà, Ajuntament de Gavà, 2018.</i>
<i>Informe Mundial sobre el envejecimiento y la salud, Organització Mundial de la Salut, 2015.</i>
<i>La segregació escolar a Catalunya (I): la gestió del procés d'admissió d'alumnat, Síndic de Greuges, 2016.</i>
<i>L'atenció local de la pobresa i la desigualtat social a la metròpoli de Barcelona, IERMB, 2017.</i>
<i>La segregació escolar a Catalunya (II): condicions d'escolarització, Síndic de Greuges, 2016.</i>
<i>Memòria del Departament d'Acció Social i Mediació, Ajuntament de Gavà, 2017.</i>
<i>Pla d'acció de la població de persones amb discapacitat de Gavà, Diputació de Barcelona, 2018.</i>
<i>Pla Local de Joventut, Ajuntament de Gavà; Neòpolis, 2018.</i>
<i>Pla Nacional de la Joventut de Catalunya 2020, Generalitat de Catalunya, 2013.</i>
<i>Projecte Educatiu de Gavà, Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia; Ajuntament de Gavà, 2018.</i>
PROMOCIÓ ECONÒMICA I TREBALL
<i>Anàlisi, descripció i caracterització dels polígons industrials a l'àrea metropolitana de Barcelona, Àrea Metropolitana de Barcelona, 2017.</i>

<i>Economia Circular Gavà, CETAQUA, 2018.</i>
<i>Estratègia de Desenvolupament Econòmic Sostenible de Gavà, Ajuntament de Gavà, 2019.</i>
<i>Estratègia d'Ocupació Juvenil, Ajuntament de Gavà, 2019.</i>
<i>Diagnosi de l'ecosistema comercial dels municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona, Àrea Metropolitana de Barcelona, 2017.</i>
<i>Gavà Impulsa. Estratègia de Desenvolupament de les Polítiques Actives d'Ocupació, Ajuntament de Gavà, 2018.</i>
<i>Global Entrepreneurship Monitor. Resum Executiu Catalunya 2017-2018. GEM Catalunya; IERMB, 2018.</i>
<i>Pla d'Acció Media in Gavà, Ajuntament de Gavà, 2015.</i>
<i>Pla de Dinamització Comercial de Gavà, Ajuntament de Gavà, 2019.</i>
<i>Pla d'Internacionalització de Gavà, Ajuntament de Gavà, 2019.</i>
<i>Pla Estratègic del Comerç. Municipis del Delta del Baix Llobregat. Intueri; Diputació de Barcelona, 2018.</i>
<i>Pla Estratègic de turisme de Gavà, Diputació de Barcelona; Cegos, 2018.</i>
<i>Platges de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Gavà-Presentació de resultats, Àrea Metropolitana de Barcelona, 2018.</i>
<i>Unió de Cooperadors. Document Marc. Ajuntament de Gavà; Paisaje Transversal, 2017.</i>
GOVERN OBERT
<i>Codi de bon govern, Ajuntament de Gavà, 2016.</i>
<i>Dossier Junts fem barri, Ajuntament de Gavà, 2018.</i>
<i>Pla d'Igualtat Intern, Ajuntament de Gavà, 2012.</i>
<i>Planificació estratègic i serveis centrals. Memòria de gestió 2015-2019, Ajuntament de Gavà, 2019.</i>
ALTRES
<i>PAM. Fem balanç, rendim comptes, Ajuntament de Gavà, 2018</i>
<i>Pla d'Actuació Municipal 2016-2019, Ajuntament de Gavà, 2016</i>
<i>Enquesta d'imatge municipal de Gavà, GESOP, 2016.</i>
<i>Estudi qualitatiu d'imatge de Gavà, Idèria, 2016.</i>

Font: Elaboració pròpia.